

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 61

10. října 2018

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

STANOVISKA

Evropský hospodářský a sociální výbor

536. plenární zasedání EHSV, 11. 7. 2018–12. 7. 2018

2018/C 367/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Vliv nové bezuhlíkové, decentralizované a digitalizované struktury dodávek energie na pracovní místa a regionální hospodářství (stanovisko z vlastní iniciativy)	1
2018/C 367/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Úloha dopravy při plnění cílů udržitelného rozvoje a z toho plynoucí důsledky pro tvorbu politik EU (stanovisko z vlastní iniciativy)	9
2018/C 367/03	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke koncepci EU v oblasti řízení transformačních procesů v digitalizovaném světě práce – významný příspěvek k bílé knize o budoucnosti světa práce (průzkumné stanovisko na žádost rakouského předsednictví)	15
2018/C 367/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Situace žen se zdravotním postižením (průzkumné stanovisko na žádost Evropského parlamentu)	20

III Přípravné akty

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

536. plenární zasedání EHSV, 11. 7. 2018–12. 7. 2018

2018/C 367/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009, pokud jde o některé poplatky za přeshraniční platby v Unii a poplatky za konverzi měny [COM(2018) 163 final – 2018/0076 (COD)]	28
---------------	--	----

2018/C 367/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o změně nařízení (EU) č. 168/2013, pokud jde o používání úrovně Euro 5 u schvalování typu dvoukolových nebo tříkolových vozidel a čtyřkolek [COM(2018) 137 <i>final</i> – 2018/0065 (COD)] . .	32
2018/C 367/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání, kterým se mění příloha XVII nařízení (ES) č. 1907/2006 a zrušuje nařízení (EU) č. 98/2013 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání [COM(2018) 209 <i>final</i> – 2018/0103 (COD)]	35
2018/C 367/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie [COM(2018) 259 <i>final</i> – 2018/0123 (COD)]	39
2018/C 367/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o minimální krytí ztrát z nevýkonných expozic [COM(2018) 134 <i>final</i> – 2018/0060 (COD)] — k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a vymáhání kolaterálu [COM(2018) 135 <i>final</i> – 2018/0063 (COD)]	43
2018/C 367/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o právu rozhodném pro majetkové účinky transakcí s cennými papíry [COM(2018) 89 <i>final</i>], k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/65/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/61/EU, pokud jde o přeshraniční distribuci fondů kolektivního investování [COM(2018) 92 <i>final</i> – 2018/0041 (COD)], k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o právu rozhodném pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany [COM(2018) 96 <i>final</i> – 2018/0044 (COD)], k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o usnadnění přeshraniční distribuce fondů kolektivního investování a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 345/2013 a (EU) č. 346/2013 [COM(2018) 110 <i>final</i> – 2018/0045 (COD)]	50
2018/C 367/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o expozice v krytých dluhopisech [COM(2018) 93 <i>final</i> – 2018/0042 (COD)] k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o vydávání krytých dluhopisů a veřejném dohledu nad krytými dluhopisy a o změně směrnic 2009/65/ES a 2014/59/EU [COM(2018) 94 <i>final</i> – 2018/0043 (COD)]	56
2018/C 367/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro finanční technologie: Za konkurenceschopnější a inovativnější evropský finanční sektor [COM(2018) 109 <i>final</i>]	61
2018/C 367/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů [COM(2018) 99 <i>final</i> – 2018/0047 (COD)] návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky [COM(2018) 113 <i>final</i> – 2018/0048 (COD)]	65
2018/C 367/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla týkající se zdanění právnických osob v případě významné digitální přítomnosti [COM(2018) 147 <i>final</i> – 2018/0072 (CNS)] návrhu směrnice Rady o společném systému daně z digitálních služeb jako daně z příjmu z poskytování určitých digitálních služeb [COM(2018) 148 <i>final</i> – 2018/0073 (CNS)]	73

2018/C 367/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo volného pohybu [COM(2018) 212 final – 2018/0104 (COD)]	78
2018/C 367/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o stanovení pravidel usnadňujících používání finančních a dalších informací k prevenci, odhalování, vyšetřování či stíhání určitých trestných činů a o zrušení rozhodnutí Rady 2000/642/SVV [COM(2018) 213 final – 2018/0105 (COD)]	84
2018/C 367/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských předávacích a uchovávacích příkazech pro elektronické důkazy v trestních věcech [COM(2018) 225 final – 2018/0108 (COD)] — k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví harmonizovaná pravidla pro jmenování právních zástupců za účelem shromažďování důkazů v trestním řízení [COM(2018) 226 final – 2018/0107 (COD)]	88
2018/C 367/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o perzistentních organických znečišťujících látkách (přepracované znění) [COM(2018) 144 final – 2018/0070 (COD)]	93
2018/C 367/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o rámci pro sledování oběhového hospodářství [COM(2018) 29 final]	97
2018/C 367/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři [COM(2018) 115 final – 2018/0050 (COD)]	103
2018/C 367/21	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o jakosti vody určené k lidské spotřebě (přepracované znění) [COM(2017) 753 final – 2017/0332(COD)]	107
2018/C 367/22	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o provádění a fungování jména domény nejvyšší úrovně.eu a o zrušení nařízení (ES) č. 733/2002 a nařízení Komise (ES) č. 874/2004 [COM(2018) 231 final – 2018/0110 (COD)]	112
2018/C 367/23	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a 2008/118/ES, pokud jde o zahrnutí italské obce Campione d'Italia a italských vod jezera Lugano do celního území unie a do územní působnosti směrnice 2008/118/ES [COM(2018) 261 final – 2018/0124 (CNS)]	117
2018/C 367/24	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o dobu použití volitelného mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů a mechanismu rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH [COM(2018) 298 final – 2018/0150(CNS)]	118
2018/C 367/25	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 110/2008, pokud jde o jmenovitá množství pro účely uvádění jednou destilovaného šócu vyráběného v periodicky pracujícím destilačním přístroji a lahvovaného v Japonsku na trh Unie [COM(2018) 199 final – 2018/0097 (COD)]	119
2018/C 367/26	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2003/17/ES, pokud jde o rovnocennost přehlídek porostu prováděných v Brazílii u množitelského porostu pro produkci osiva píce a množitelského porostu pro produkci osiva obilovin a rovnocennost osiva píce a osiva obilovin vyprodukovaných v Brazílii a pokud jde o rovnocennost přehlídek porostu prováděných v Moldavsku u množitelského porostu pro produkci osiva obilovin, množitelského porostu pro produkci osiva zeleniny a množitelského porostu pro produkci osiva olejnin a přadných rostlin a rovnocennost osiva obilovin, osiva zeleniny a osiva olejnin a přadných rostlin vyprodukovaných v Moldavsku [COM(2017) 643 final – 2017/0297 (COD)]	120

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

536. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV, 11. 7. 2018–12. 7. 2018

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Vliv nové bezuhlíkové, decentralizované a digitalizované struktury dodávek energie na pracovní místa a regionální hospodářství**(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2018/C 367/01)

Zpravodaj: **Lutz RIBBE**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	15. 2. 2018
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	28. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	123/1/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Transformace energetiky a přechod na bezuhlíkové, decentralizované a digitalizované zásobování energií přináší obrovské příležitosti, a to především pro strukturálně nerozvinuté a venkovské regiony Evropy. Rozvoj energie z obnovitelných zdrojů může mít značné příznivé dopady na zaměstnanost a lze ho utvářet tak, aby bylo dosaženo zcela nových impulsů pro regionální hospodářství.

1.2. Je zde především značný potenciál pro vzájemné posilování pozitivních dopadů evropské energetické politiky a politiky soudržnosti. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vyjadřuje politování nad tím, že Komise ani členské státy tento potenciál dosud dostatečně nerozpoznaly, natož aby jej začaly využívat.

1.3. Politika soudržnosti sice v rámci svého nového zaměření přispívá k podpoře energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, což EHSV vítá, Evropská energetická politika naproti tomu politiku soudržnosti zatím příliš nepodporuje. Nebere se v potaz, že by energie z obnovitelných zdrojů mohla podstatným způsobem podpořit hospodářský rozvoj, a to zejména znevýhodněných regionů. Obrovský politický potenciál pro regionální růst tak zůstává nevyužit.

1.4. K tomu, aby bylo možné tento potenciál začít využívat, je nezbytné budovat a podporovat schopnost regionů vytvářet na základě rozvoje energie z obnovitelných zdrojů a s ní spojené specifické síťové infrastruktury podněty k růstu regionálního hospodářství a zajistit širokou účast společnosti na tomto růstu. Jednou z forem účasti, jež je obzvláště významná pro regionální přidanou hodnotu, je posílení úlohy spotřebitelů, kteří coby prozumenti mohou převzít v oblasti energetiky mj. díky digitalizaci zcela novou odpovědnost, podílet se na hospodářství a na základě přístupu spočívajícího v ochraně klimatu „zdola“ podporovat větší politické cíle.

1.5. K rozvoji energie z obnovitelných zdrojů je třeba uplatňovat celostní přístup zohledňující hospodářské podmínky v regionu, který spočívá v tom, že výroba a využívání energie z obnovitelných zdrojů musí být vzájemně koordinovány na místní úrovni, a to napříč odvětvími elektroenergetiky, vytápění a mobility. Významný přínos mohou mít v této oblasti inteligentní sítě („smart grids“) a umělá inteligence.

1.6. Do jaké míry v tom regiony budou úspěšné, lze odvodit z poměru regionální poptávky po energii a objemu energie vyrobené či vyrobitelné z obnovitelných zdrojů. EHSV doporučuje, aby v rámci „regionálních energetických plánů oběhového hospodářství“ byly vypracovány analýzy, které umožní posoudit potenciál energie z obnovitelných zdrojů v jednotlivých regionech s ohledem na specifické podmínky jejich hospodářství. Tyto plány by měly znázorňovat také dopady v oblasti politiky zaměstnanosti v daném regionu. I když totiž může obecně platit, že díky transformaci energetiky vznikne více pracovních míst, než jich bylo v dosavadním energetickém systému, budou z toho některé regiony těžit více než jiné.

1.7. Regionální energetické plány oběhového hospodářství by mohly být základem pro strukturovaný a diferencovaný dialog s místními občany, který je důležitý a) pro udržení či získání jejich vstřícného postoje k energii z obnovitelných zdrojů a b) pro posílení regionálních hospodářských center. EHSV vyjadřuje svůj podiv nad tím, že analýzy a plány tohoto druhu byly doposud provedeny jen v několika ojedinělých případech.

1.8. Celostní regionálně hospodářský přístup k rozvoji energie z obnovitelných zdrojů by mohl nejen významným způsobem přispívat k evropské politické soudržnosti, ale svědčí pro něj i řada důvodů týkajících se energetické politiky (omezení energetické závislosti a snížení energetické chudoby, podpora propojování různých odvětví, využívání inovačního potenciálu digitalizace, odlehčení sítě).

1.9. V této souvislosti EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby podnikly kroky, které jsou k zavedení tohoto celostního energeticko-hospodářského přístupu k rozvoji energie z obnovitelných zdrojů nezbytné: vymezení energetických oblastí, podpora empirického zjišťování poměru regionální poptávky po energii a objemu energie vyrobené či vyrobitelné z obnovitelných zdrojů, cílené vzdělávání a odborná příprava a pobídky k provádění, které mohou spočívat například v podpoře rozvoje infrastruktury pro energii z obnovitelných zdrojů, v otevření sítí a ve stanovení cen odpovídajících nákladům na provoz přenosové soustavy.

2. Souvislosti

2.1. Evropská unie stojí před dalekosáhlými změnami v oblasti dodávek energie a energetické politiky. Ty se přitom netýkají pouze výrobních postupů (změny spočívající v přechodu od fosilních zdrojů energie obsahujících uhlík k rozvoji energie z obnovitelných zdrojů), nýbrž jde rovněž o rozsáhlé strukturální změny, ať už jde o rozmístění výroby energie (přechod od velkých centrálních elektráren k decentralizovaným strukturám), nebo o strukturu nabídky a spotřeby (nové zainteresované subjekty a nové modely spotřeby a distribuce, které jsou mj. důsledkem digitalizace).

2.2. EHSV se již ve svých různých stanoviscích zabýval otázkou negativních dopadů transformace energetiky na některé, například uhelné regiony ⁽¹⁾. V těchto regionech již někteří lidé přišli o práci a bude sotva možné se vyhnout dalším ztrátám pracovních míst. O to důležitější je, aby byly strukturální změny včas rozpoznány a politicky podpořeny, a bylo tak možné minimalizovat a zmírnit hospodářské a sociální důsledky. EHSV v tomto ohledu vítá první iniciativy Komise ⁽²⁾.

2.3. EHSV se nicméně pozastavuje nad tím, že pozitivní změny, které mohou mít v regionech vliv například na tvorbu přidané hodnoty a pracovních míst, byly až doposud předmětem diskuse jen zcela okrajově. Je pravda, že Komise ve svých bodech odůvodnění platné směrnice o energii z obnovitelných zdrojů (2009/28/ES) na různých místech odkazuje na význam energie z obnovitelných zdrojů pro rozvoj regionálního hospodářství, EHSV však na základě svých rešerší zjistil, že

⁽¹⁾ Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 1.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/info/news/no-region-left-behind-launch-platform-coal-regions-transition-2017-dec-08_en.

a) neexistují téměř žádné studie o možných důsledcích rozvoje energie z obnovitelných zdrojů pro regionální hospodářství a b) že Komise ani členské státy nemají očividně žádnou strategii, která by se zabývala možnostmi skutečně cílenějšího propojování energetické politiky a regionálního rozvoje. O nějaké konkrétní politické strategii plného využívání tohoto potenciálu nelze tedy vůbec hovořit.

2.4. Přesto v Evropě již dnes existuje obrovské množství kladných příkladů rozvoje energie z obnovitelných zdrojů na místní a regionální úrovni, které vycházejí zezdola. Za všechny lze namátkou uvést příklad východofrancouzského Langres (10 000 obyvatel), kde si postavili dřevoplynovou elektrárnu, která prostřednictvím malé topné sítě o délce 5 km zásobuje 22 zařízení pro ohřev vody a nepřímo hotel, bazén a domov pro seniory. Ročně se tak ušetří 3 400 tun CO₂. U mnoha iniciativ tohoto druhu je zřejmé, že systematické posouzení jejich významu pro regionální hospodářství je prováděno jen zřídka. V tomto ohledu je třeba konstatovat značný nedostatek statistických poznatků.

2.5. Ve Feldheimu (u Berlína) se ovšem kromě toho, že se k místní výrobě a distribuci energie už asi 20 let důsledně využívají místní zdroje, rovněž podrobně analyzují i důsledky pro regionální hospodářství. Svou poptávku po elektřině si tato obec tímto způsobem pokryje několikanásobně a poptávku po teple v plné míře. Vedle přímých příjmů z prodeje energie jsou pozoruhodné i úspory výdajů: obyvatelé Feldheimu platí za elektřinu 16,6 ct/kWh, což představuje jen o něco málo více než 50 % průměrné ceny elektřiny v Německu. V důsledně uplatňovaném oběhovém energetickém hospodářství je místní obyvatelstvo intenzivně zapojováno coby „hybná síla“⁽³⁾.

Pro EHSV je důležité, aby tyto možné pozitivní dopady na regionální hospodářství byly v celkovém hodnocení porovnány s uvedenými negativními průvodními jevy transformace energetiky.

2.6. Toto stanovisko z vlastní iniciativy by proto mělo přispět k tomu, aby se konečně rozpoutala hlubší diskuse na toto téma, na základě různých možností a vzorových přístupů, ale i nedostatků.

3. Význam energie z obnovitelných zdrojů pro hospodářský a sociální rozvoj Evropy a jejích regionů

3.1. EU je celosvětově největším dovozcem energie: každoročně dováží energii, jež pokrývá 53 % její poptávky po primární energii, v celkové ceně převyšující 400 mld. EUR. Energetická závislost Unie představuje je závažným národohospodářským a geopolitickým problémem.

3.2. Cílem „evropské energetické unie“ je a) zvýšit omezením dovozu energie energetickou bezpečnost Evropy, b) podporovat ochranu klimatu a c) vytvářet nová pracovní místa. EHSV je toho názoru, že tyto evropské makroekonomické cíle jsou smysluplné i na regionální úrovni a že by na této úrovni měly být uplatňovány.

3.3. Podpora obnovitelných zdrojů energie, které lze považovat za „domácí“ zdroje energie a které jsou na rozdíl od fosilních zdrojů dostupné ve všech regionech Unie, musí být v této souvislosti předmětem diskuse nejen s ohledem na ochranu klimatu, ale také s ohledem na to, že představuje důležitý cíl pro regionální hospodářství: výroba energie by mohla a měla oživit regionální hospodářství.

3.4. Čím více se na ní budou moci hospodářsky podílet regionální subjekty – občané, regionální podniky či samy obce –, tím více bude zajištěn potřebný kladný postoj k budování infrastruktury pro energii z obnovitelných zdrojů. Regionální přidaná hodnota se díky energii z obnovitelných zdrojů zvyšuje, a to úměrně tomu, jak aktivní je účast regionálních zainteresovaných subjektů.

3.5. Podrobnější představu o tom, jak taková hospodářská účast může konkrétně vypadat, umožňuje získat diferencovaný pohled na hodnotový řetězec spojený s energií z obnovitelných zdrojů.

⁽³⁾ Pro další podrobnosti viz prezentace případové studie v rámci slyšení EHSV na téma Transformace energetiky v evropských regionech – posouzení důsledků přechodu na inteligentní a nízkouhlíkové zásobování energií pro regionální hospodářství, které se konalo dne 31. května 2018, <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/presentations/presentation-michael-knape>.

- Na prvním místě je třeba uvést vlastní **investice** do zařízení pro energii z obnovitelných zdrojů. Tato zařízení se většinou „dovážejí“ z jiných regionů. Totéž platí i pro **proces plánování**, který obvykle zajišťují – zejména v případě větších záměrů – inženýrské nebo developerské společnosti, které ale samy často v daném regionu nesídlí. Dopad na regionální hospodářství je proto spíše omezený.
- Přímá regionální přidaná hodnota vzniká naopak v souvislosti s **náklady na provoz a údržbu** zařízení. Tyto náklady jsou však v případě zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů poměrně nízké. Pozitivní dopady mají například platby místním majitelům pozemků za pronájem pozemků pro větrné nebo pozemní fotovoltaické elektrárny, nebo případně také **daňové příjmy** plynoucí obcím.
- Vlastní hospodářský zisk, který zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů vytvářejí, plyne z užívání či z **prodeje získané energie**. Pro regionální hospodářství je proto rozhodující, kdo zařízení provozuje a kdo může jejich provozováním vytvářet zisky.

3.6. Jednou z forem hospodářské účasti je tvorba regionálních pracovních míst, která mohou v energetickém odvětví nově vznikat v souvislosti s rozvojem energie z obnovitelných zdrojů. Četné studie ukazují, že čistý účinek transformace energetického systému na zaměstnanost je zcela jednoznačně pozitivní. Svědčí o tom i zcela nedávné šetření, které bylo provedeno v Nizozemsku ⁽⁴⁾. Je třeba zdůraznit, že podle této studie budou mít z tohoto pozitivního účinku prospěch všechny nizozemské provincie.

Má-li být takového pozitivního vývoje dosaženo ve všech regionech Evropy, je nutné začít co nejdříve investovat do odpovídající kvalifikace pracovní síly.

3.7. Je jasné, že tyto pozitivní účinky nebudou moci ve všech případech plně vyvážit všechny nevýhody strukturální změny, které pocítí například uhelné regiony. Přejít na energii z obnovitelných zdrojů ale i přesto nabízí velké příležitosti k pozitivnímu rozvoji v mnoha regionech Evropy, které jsou dnes čistými dovozci energie.

3.8. Další forma regionální hospodářské účasti spočívá v přímém podílu na investicích do zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů, a tudíž v zapojení do jejich provozu. U těchto zařízení tvoří kapitálové náklady největší část celkových nákladů. Tím spíše je z hlediska regionální přidané hodnoty důležitější, aby měly regionální subjekty možnost investovat do zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Podle jedné studie vypracované pro německou spolkovou zemi Hesensko se v případě, kdy větrné elektrárny provozuje regionální subjekt, může regionální přidaná hodnota zvýšit až osmkrát ⁽⁵⁾.

3.9. V některých evropských regionech příslušné politické orgány důležitost této věci pochopily a přišly s iniciativami zaměřenými na posilování regionální účasti na energii z obnovitelných zdrojů. Jako příklad uvedme Community Empowerment Bill (Skotsko), Lov om fremme af vedvarende energi (Dánsko), Bürger- und Gemeindenbeteiligungsgesetz (v německé spolkové zemi Meklenbursko-Přední Pomořansko) nebo litevskou národní strategii pro energetickou nezávislost.

3.10. Třetí možná forma účasti spočívá v tom, že spotřebitelé mohou energii získávanou ze zařízení, která se nacházejí v jejich regionu, odebírat přímo, například na základě dohod o nákupu elektřiny. Díky digitalizaci mohou tyto dohody využívat i drobnější spotřebitelé energie a vývoj nákladů svědčí o tom, že náklady na místní výrobu energie z větrných či solárních zdrojů se stále častěji nacházejí pod úrovní velkoobchodních cen.

3.11. Důležitý je i další možný účinek. Pokud regionální oběhové energetické hospodářství díky úsporám nebo příjmům získaným díky energii z obnovitelných zdrojů začne v daném regionu vytvářet novou přidanou hodnotu nebo omezovat odliv peněz spojený s dovážením energie, uvolní se tím kapitál, který pak může být investován i v jiných oblastech hospodářství, tj. nejen v odvětví energetiky. V úvahu je tedy třeba brát nejen „přímé“ dopady na zaměstnanost (jako je vznik nových pracovních míst v oblasti energie z obnovitelných zdrojů), nýbrž také „nepřímé“ dopady, které mohou být spojeny s novými finančními toky v regionu.

⁽⁴⁾ Weterings, A. et al. (2018), Effecten van de energietransitie op de regionale arbeidsmarkt – een quickscan (Dopad transformace energetiky na regionální trh práce – stručný přehled), PBL, Den Haag, s. 36.

⁽⁵⁾ Institut für dezentrale Energietechnologien (Ústav pro decentralizované energetické technologie), 2016. Regionale Wertschöpfung in der Windindustrie am Beispiel Nordhessen (Regionální přidaná hodnota v odvětví větrných elektráren – příklad severního Hesenska).

4. Energie z obnovitelných zdrojů coby regionální politika – jeden „ukázkový případ“ z Polska (Podleské vojvodství)

4.1. Na jednom příkladu z Podleského vojvodství v Polsku lze obzvlášť názorně ilustrovat, jak by úvahy z kapitoly 3 mohly být provedeny na regionální úrovni. Tento příklad jasně ukazuje, jak lze ve strukturálně nerozvinutém regionu díky rozvoji energie z obnovitelných zdrojů provádět úspěšnou regionální politiku, a to i s velmi nepříznivými vnitrostátními cíli. Předpokladem je ovšem systematický postup, který je popsán níže.

4.2. V roce 2012 schválil regionální parlament (sejmik) plán regionálního rozvoje, který se stal základem pro provádění operačních programů pro využívání evropských strukturálních fondů.

4.3. Podleské vojvodství, které patří mezi strukturálně i příjmově nejzaostalejší evropské regiony, každoročně dováží energii v hodnotě zhruba 5,2 mld. PLN (= 1,25 mld. EUR). Vlastní fosilní zdroje energie toto vojvodství nemá.

4.4. V jeho rozvojové strategii se hovoří o plánované „revoluci“, která má čtyři cíle: 1) nezávislost na dovozu elektrické energie, 2) zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na spotřebě energie, 3) snížení emisí CO₂ a 4) zvýšení hospodářského potenciálu regionu, v němž mají být dovážené zdroje energie (s vysokým obsahem uhlíku) nahrazovány regionálně dostupnými (čistými) formami energie.

4.5. V Podleském vojvodství pochopili, že „regionální energetická politika“ může být úspěšná jedině za předpokladu, že bere v úvahu i strukturu subjektů tvořících trh s energií. Snaží se proto docílit toho, „aby se obyvatelé i podniky v Podleském vojvodství stali vlastníky decentralizovaných zdrojů energie“.

4.6. Od konce roku 2016 zajistila podleská obec Turośń Kościelna s využitím prostředků z EFRR nákup 38 tepelných čerpadel, 77 fotovoltaických a 270 solárních tepelných zařízení pro své občany. Koordinovala kalkulace nákladů, objednávky a instalace a její obyvatelé tak nemuseli řešit právní a technické záležitosti. Investice byly z 85 % financovány z prostředků evropských strukturálních fondů. Do budoucna bude 25 % všech domů vybaveno moderní technikou pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

4.7. S využitím možnosti, kterou v Polsku pro malá fotovoltaická zařízení nabízí systém „čistého měření“, jsou občané schopni vyrábět svou vlastní „zelenou“ elektřinu zhruba za 0,18 PLN/kWh (tj. zhruba 4,3 ct/kWh), a to včetně všech vedlejších nákladů. Pro srovnání uveďme, že za elektřinu odebíranou ze sítě (a vyráběnou hlavně z uhlí) se v současnosti platí 0,65 PLN/kWh (= 15,5 ct/kWh). Náklady na elektřinu se tak díky tomu snížily zhruba o 75 % a ušetřené prostředky zůstávají v regionálním hospodářství.

4.8. Úřad maršálka vojvodství tento přístup převzal a v roce 2017 umožnil realizaci podobných projektů v dalších 62 obcích. Celkem bylo zažádáno o podporu na cca 4 700 solárních termálních střešních zařízení a 2 250 fotovoltaických střešních zařízení s celkovou kapacitou o něco více než 7 MWp, k jejichž realizaci má dojít v roce 2018.

4.9. Vznikají nicméně už i další plány, týkající se například elektromobility. Z celkové částky 5,2 mld. PLN, které Podleské vojvodství každoročně vydá na dovoz energie, připadá přibližně 1,5 mld. PLN na dovoz benzínu a nafty pro osobní automobily.

4.9.1. V Podleském vojvodství uvažují tak, že osobní automobily, které jsou v jejich regionu registrovány, ujedou každoročně asi 5,2 mld. km. Kdyby všechna tato vozidla měla elektrický pohon, potřebovala by při spotřebě 15 kWh/100 km zhruba 800 000 MWh elektrické energie. Při současné ceně elektřiny dodávané v rámci sítě 0,63 PLN/kWh by k tomuto účelu bylo třeba vynaložit zhruba 500 mil. PLN, a nikoli 1,5 mld. PLN, jako je tomu v případě fosilních paliv, která se používají dnes. Jen díky tomu by tak v regionu zůstala zhruba 1 miliarda PLN, která by mohla přispět k posílení hospodářství!

4.9.2. Potřebný objem elektrického proudu by mohlo vyrobit zhruba 70 větrných elektráren (instalovaných v regionu). Roční objem elektrického proudu, který taková elektrárna vyrobí, stačí na provoz asi 7 000 osobních automobilů, přičemž 1 kWh přijde zhruba na 6–7 centů. Kdyby se 7 000 řidičů spojilo a provozovalo takovou elektrárnu společně, byly by jejich náklady na provoz elektromobilů ještě výrazně nižší. Pro to by ovšem bylo třeba vytvořit příslušné právní a správní podmínky, např. tím, že by byly zpřístupněny sítě pro vzájemnou distribuci, což jsou možnosti, které nabízí digitalizace a které naopak blokuje politická realita!

4.10. V Podleském vojvodství uvažují také o tom, že by elektřina vyráběná ve větrných elektrárnách mohla nahradit uhlí používané v tepelných elektrárnách. Elektřina z větrných elektráren by se využívala v průmyslových tepelných čerpadlech i v tepelných akumulátorech. To se zdá velmi hospodárné. Tyto úvahy jsou však zatím stále jen ve fázi předběžných plánů. Nenašly se zatím finanční prostředky ani na studii proveditelnosti.

5. Zvyšování regionální přidané hodnoty na základě využívání energie z obnovitelných zdrojů vyráběné v regionu

5.1. Z „podleského příkladu“ je zřejmé, že významný přínos energie z obnovitelných zdrojů spočívá v potenciálním posílení regionální kupní síly. K posouzení této možnosti je důležité nejprve provést příslušné odhady potenciálu, který má v rámci „regionálního oběhového energetického hospodářství“ výroba elektřiny a tepla a odvětví dopravy.

5.2. Potenciál regionálně hospodářského přístupu lze názorně předvést na příkladu solárních tepelných systémů. Regionální přidaná hodnota spojená s instalací zařízení a jejich provozem je nízká, a negativní dopady ji pak ještě snižují, například v situaci, kdy se přestane používat vytápění na topný olej a v důsledku toho začnou společnosti obchodující s topným olejem snižovat počet pracovních míst. Solární tepelné systémy mají však ve skutečnosti velmi značný přínos pro spotřebitele. Čím větší je totiž podíl tepla získávaného ze sluneční energie na celkové spotřebě tepla, tím méně je pak třeba dovážet energetické suroviny, jako je uhlí, ropa nebo zemní plyn, jejichž dovoz snižuje kupní sílu regionu a naopak zvyšuje kupní sílu zemí, které uhlí, ropu a zemní plyn vyvážejí, nebo ropných a plynárenských koncernů.

5.3. Obecně se zdá, že v rámci regionální energetické bilance je nezbytné zjistit, do jaké míry se daří nebo může dařit pokrýt regionální spotřebu energie prostřednictvím regionální výroby energie z obnovitelných zdrojů (případně jejího dočasného skladování). Tato bilance musí zohledňovat čtyři aspekty:

1. Musí se určit, jak velké množství energie potřebuje daný region z hlediska elektřiny, vytápění a mobility. Vytápění a mobilitu je třeba vzít v úvahu ze dvou důvodů: zaprvé na tato odvětví připadá 75 % spotřeby energie, a zadruhé představuje využití pro účely vytápění a mobility významné možnosti flexibility, které jsou většinou dostupné pouze v daném místě.
2. Je třeba zjistit, jak velký je potenciál k pokrytí této potřeby regionální energií z obnovitelných zdrojů. Za tímto účelem je třeba určit, do jaké míry se díky tomu podaří fakticky docílit přeměrování tohoto kapitálového toku ve prospěch regionu. V případě bioenergie záleží také na původu biomasy a v případě všech technologií používaných k výrobě energie z obnovitelných zdrojů na původu zařízení a podniků, které jsou pověřeny jejich instalací a údržbou. Kromě toho je třeba na základě struktury provozovatele a případně též objemu meziregionální spotřeby elektřiny určit, zda obrát, který tento podnik vytváří, zůstává v regionu a nakolik se na něm ekonomicky podílejí regionální hospodářské subjekty.
3. Rozdíl mezi regionální poptávkou po energii a podílem této poptávky, který lze pokrýt regionální energií z obnovitelných zdrojů, ukazuje, kolik energie musí být dováženo z jiných regionů (odliv kapitálu z regionu). Mnoho evropských regionů se ani v budoucnu neobejde bez dovozu energie – ať už proto, že pokrýt celkovou poptávku regionu po energii z regionálních zdrojů je neúčinné nebo nevhodné, nebo jednoduše technicky nemožné.
4. Pokud se v regionu vyrábí více energie, než kolik se jí v tomto regionu spotřebuje, je třeba určit, kdo má podíl na výnosech z prodeje elektřiny.

5.4. Bilance regionální výroby energie a regionální spotřeby energie by měla být vypracována pro všechny evropské regiony, aniž by byla stanovena jakožto zákonná povinnost. Mělo by být spíše ve vlastním zájmu každého regionu, aby příslušnou bilanci vypracovával dobrovolně. Je třeba ověřit, zda lze pro tento účel použít zavedenou kategorii regionů NUTS 3. V některých případech se jako zajímavá jeví i možnost vytvoření přeshraničních energetických regionů, mj. ve smyslu myšlenky „Evropa regionů“. V této souvislosti se nabízí možnost, aby energetická kontaktní místa, k jejichž zřízení vyzval EHSV v jednom z dřívějších stanovisek⁽⁶⁾, převzala úkoly spojené s koordinací.

6. Energetický a regionálně politický potenciál vyrovnané nebo kladné energetické bilance

6.1. Podaří-li se zlepšit bilanci regionální výroby a regionální spotřeby energie z obnovitelných zdrojů, která je popsána v páté kapitole, přispěje to ke snížení energetické závislosti Evropy.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 86.

6.2. Kdyby se regionální subjekty byly schopny ve větší míře ekonomicky podílet na energii z obnovitelných zdrojů, došlo by k posílení regionální soudržnosti. Strukturálně nerozvinuté regiony mají přitom v oblasti energie z obnovitelných zdrojů často největší územní potenciály, a vliv energie z obnovitelných zdrojů na regionální hospodářství je proto v těchto regionech největší.

6.3. Sestavování zvláštních regionálních energetických bilancí by umožnilo posoudit, jaký význam by měla transformace energetiky pro jednotlivé regiony. Bylo by pak také možné vést fundovanou debatu o strukturálních změnách v konkrétních regionech. Bylo by tak možné plánovat příslušná opatření regionální politiky lépe než dnes, kdy se poměrně paušálně hovoří o „uhelných regionech“ nebo „energetických ostrovech“.

6.4. To, zda je určitý region z energetického hlediska vývozcem nebo naopak dovozcem nebo zda vykazuje vyrovnanou energetickou bilanci, má konkrétní důsledky pro lidi, kteří v tomto regionu žijí. O těchto aspektech je nutné vést dialog s regionálními zainteresovanými subjekty. Neexistuje žádné dokonalé řešení, které by se hodilo pro všechny regiony. Je naopak třeba hledat spravedlivější řešení – a to i s ohledem na prostorovou spravedlnost, tj. na otázku, k čemu jsou které plochy využívány –, jež budou odpovídat specifickým podmínkám toho kterého regionu. Představitelé regionální politiky a správní orgány musejí mít odpovídající kvalifikaci.

6.5. Oč více se bude dařit uspokojovat regionální poptávku po energii z regionálních zdrojů obnovitelné energie, o to více budou spotřebitelé, kteří v daném regionu pracují a žijí, nezávislí na vývoji cen na světových trzích, zvláště cen ropy a zemního plynu. A to je ten nejlepší způsob, jak omezit energetickou chudobu a snížit zranitelnost konečných spotřebitelů. Jelikož jsou ceny energie stále důležitějším kritériem při investičním rozhodování, může se tak současně zvýšit atraktivita hospodářské a průmyslové struktury daného místa.

6.6. Prostřednictvím pobídek k využívání regionálně vyráběné energie z obnovitelných zdrojů v rámci regionu, a tedy i k jeho posílení, lze cíleně podporovat integraci vytápění a mobility v rámci elektroenergetického systému, k níž bude v budoucnu docházet.

6.7. Digitalizace energetiky s sebou přináší obrovské příležitosti. I v této souvislosti by pobídky motivující k většímu využívání regionálně vyráběné energie z obnovitelných zdrojů mohly vést k uvolnění tohoto specifického potenciálu digitalizace a k podpoře inovací.

6.8. Evropská energetická unie si klade za cíl posílit roli, kterou v transformaci energetiky mají občané, resp. spotřebitelé energie. Na trzích s energií, které překračují hranice regionů, však existují obtížně překonatelné překážky bránící vstupu na tyto trhy, přičemž důležitou roli hrají úspory z rozsahu⁽⁷⁾. Tento stav je v konečném důsledku plodem monopolních tržních struktur, které tu v minulosti vznikly. V regionálním měřítku se tato nová, aktivnější úloha občanů a spotřebitelů – tj. v rámci regionálního oběhového energetického hospodářství – může uplatňovat mnohem snáz.

6.9. Pokud se regionálně vyráběná energie z obnovitelných zdrojů začne v daném regionu využívat ve větší míře, bude zatížení sítě klesat a spolu s tím se může zmenšovat i potřeba budovat rozsáhlé sítě v rámci celoevropské přenosové soustavy (viz také 52. bod odůvodnění návrhu směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (COM(2016) 767 final)).

7. Požadavky související s regionálním oběhovým energetickým hospodářstvím

7.1. EHSV vyzývá orgány EU k tomu, aby využívání regionálně vyráběné energie z obnovitelných zdrojů v regionu chápaly jako jeden z cílů evropské energetické politiky i politiky soudržnosti a aby jako kritérium plnění tohoto cíle uplatňovaly bilanci regionální spotřeby energie a regionální výroby energie z obnovitelných zdrojů. S tím na jedné straně souvisí to, že v rámci dalšího plánování podpory energie z obnovitelných zdrojů by měly být zohledňovány zvláštní charakteristiky energie, již vyrábějí sami občané a další regionální subjekty, kteří nemají úspory z rozsahu⁽⁸⁾. Cílem musí být především odstranit překážky bránící vstupu na trh, jež omezují tržní příležitosti malých (regionálních) subjektů. Pomoci by v tomto směru mohl i evropský program pro zvyšování kvalifikace regionálních činitelů a podporu výměny osvědčených postupů.

7.2. Předpokladem toho je strategické rozhodnutí zaměřit energetickou politiku na decentralizaci. Balíček nazvaný „Čistá energie pro všechny Evropany“ v tomto ohledu stále ještě obsahuje příliš mnoho rozporů mezi spíše decentralizovanou a naopak jednoznačně centralistickou energetickou politikou. Bylo by žádoucí, aby evropské regiony a obce měly pravomoc

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 246, 28.7.2017, s. 55.

přímo regulovat účast regionálních subjektů na využívání regionálně vyráběné energie z obnovitelných zdrojů. Bylo by to ostatně i v souladu s tradicí komunálních služeb obecného zájmu, která existuje v mnoha evropských členských státech.

7.3. EHSV vyzývá Komisi, aby předložila koncepci, v níž určí, která opatření v oblasti skladby zdrojů energie na evropské, celostátní i kterékoli nižší úrovni napomáhají podpoře regionální energie. Součástí toho může být i vypracování příslušných pravidel zadávání veřejných zakázek. Zároveň by měla být vypracována i metodika, kterou by se regiony mohly řídit při sestavování svých konkrétních energetických bilancí. Žádoucí by rovněž bylo vytvořit internetovou aplikaci pro regionální politiky a zainteresované subjekty, která by ukazovala alespoň přibližné výsledky.

7.4. Restrukturalizace poplatků za elektřinu dodávanou v rámci sítě – a spolu s tím pokud možno i dalších poplatků a daní – by mohla pomoci dosáhnout výše uvedených regionálně hospodářských cílů v oblasti rozvoje energie z obnovitelných zdrojů. Ceny vývozu, ale především dovozu energie by měly být stanoveny tak, aby se do nich promítaly přinejmenším náklady na dopravu.

7.5. Diferencované vybírání poplatků za elektřinu odebíranou ze sítě – tedy stanovení ceny za transakci v rámci obchodu s elektřinou podle toho, kolik úrovní sítě bylo pro provedení transakce použito –, ve spojení s rozsáhlejším pokrýváním regionální poptávky po energií z regionálně vyráběné energie z obnovitelných zdrojů, rovněž umožnilo na základě tržních parametrů snáze zjistit, jaká je skutečná potřeba budování přenosových sítí. Propojování jednotlivých energetických regionů Evropy do sítí je sice důležité, ale to ještě neznamená, že by budování sítí mělo být vždy a za všech okolností považováno za prioritu. V současné době se to ovšem děje až příliš často, přestože z ekonomického hlediska bývá takový přístup neopodstatněný⁽⁹⁾.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽⁹⁾ Viz Peter, F., Grimm, V. & Zöttl, G. (2016), Dezentralität und zellulare Optimierung – Auswirkungen auf den Netzausbaubedarf (Decentralizace a celulární optimalizace – dopady na potřebu rozvoje přenosové soustavy). https://www.fau.de/files/2016/10/Energiestudie_Studie.pdf.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Úloha dopravy při plnění cílů udržitelného rozvoje a z toho plynoucí důsledky pro tvorbu politik EU

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2018/C 367/02)

Zpravodajka: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	15. 2. 2018
Právní základ	čl. 29 odst. 2 jednacího řádu stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná specializovaná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	28. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.:	536
Výsledek hlasování	136/0/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Doprava je klíčovým prvkem, který umožňuje plnění několika cílů udržitelného rozvoje. Výrazně přispívá k cílům udržitelného rozvoje v oblasti hospodářského rozvoje, průmyslu a malých a středních podniků a také obchodu a investic. Proto také pomáhá plnit cíle udržitelného rozvoje, které se zaměřují na podporu zaměstnanosti a životních podmínek a zmírňování nerovností a vyloučení. Doprava však přináší v oblasti cílů udržitelného rozvoje také řadu výzev, jako je potřeba snížit dopady na klima a životní prostředí, zlepšit dopravní systémy a bezpečnost silničního provozu a řešit obavy týkající se pracovních míst a důstojné práce.

1.2. EHSV vybízí Komisi, aby vypracovala nový integrovaný politický rámec pro příští generaci dopravní politiky s cílem položit základy pro zlepšení dopravy a mobility a zároveň splnit sociální a environmentální cíle.

1.3. Tvorba politik v EU musí za tímto účelem zajišťovat příznivé podmínky, aby mohla doprava plnit potřeby občanů a podniků v oblasti mobility. To v souladu s cíli udržitelného rozvoje vyžaduje značné investice do odpovídající infrastruktury, inovací a řádně fungujících dopravních systémů včetně veřejné dopravy.

1.4. Je třeba rovněž vyvinout úsilí s cílem reagovat na cíle udržitelného rozvoje, které se týkají sociálních aspektů dopravy, jako je podpora plné a produktivní zaměstnanosti, důstojné práce a rozvoje dovedností, jakož i zajištění rovnosti žen a mužů, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost potřebám osob ve zranitelných situacích, jako jsou děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby. Při řádném řízení strukturálních změn by měl hrát klíčovou úlohu sociální dialog.

1.5. Cíl v oblasti změny klimatu představuje pro dopravu obrovskou výzvu a vyžaduje intenzivní rozvoj dopravních systémů, zavádění škály dekarbonizačních opatření a nové a inovativní přístupy k mobilitě.

1.6. Digitalizace a robotizace patří mezi hlavní trendy, které mají vliv na rozvoj dopravy a vyžadují řádné řízení příležitostí a výzev. Digitalizace přispívá k udržitelné dopravě tím, že činí logistiku účinnější, pomáhá poskytovat lepší informace o dopravě pro cestující a zvyšuje bezpečnost silničního provozu.

1.7. Doprava je záležitostí celé společnosti, a proto je zásadní zapojit do přípravy a provádění dopravní politiky občanskou společnost. Vzhledem k tomu, že úloha veřejného sektoru je zásadní, je třeba podporovat opatření zdola nahoru s cílem nalézt nejlepší možná řešení pro dopravu.

1.8. EHSV dále vyzývá Komisi, aby posoudila ukazatele cílů udržitelného rozvoje z hlediska dopravy a podpořila rozvoj ukazatelů, které budou relevantní, budou poskytovat realistický a informativní obraz vývoje a budou v souladu s integrovaným přístupem.

2. Související informace

2.1. Cíle udržitelného rozvoje Agendy Organizace spojených národů 2030 obecně pokrývají různé aspekty hospodářských, společenských a environmentálních výzev, jimž celosvětově čelíme. Žádný z cílů udržitelného rozvoje není specificky zaměřen na dopravu a mobilitu, ale doprava implicitně souvisí s několika cíli. Mimo to několik ze 169 cílů doplňujících cíle udržitelného rozvoje se přímo týká dopravy: jde především o ty, které souvisejí s infrastrukturou, místními dopravními systémy a bezpečností silničního provozu. Proto tři z 232 ukazatelů používaných ke sledování pokroku souvisí s dopravou, neboť měří objem dopravy, přístup k veřejné dopravě a počet úmrtí při dopravních nehodách.

2.2. Doprava má ve vztahu k cílům udržitelného rozvoje různé úkoly. Cíle udržitelného rozvoje poskytují dopravě jak příležitosti, tak i výzvy, a doprava má při provádění cílů udržitelného rozvoje úlohu jak podpůrnou, tak adaptační. „Dopravou“ se zde rozumí přeprava zboží a cestujících zahrnující všechny druhy dopravy.

2.3. Cílem stanoviska z vlastní iniciativy je

- zjistit, jak doprava přispívá k dosahování cílů udržitelného rozvoje, a rovněž, jak cíle udržitelného rozvoje mohou být prospěšné pro dopravu nebo ji mohou utvářet;
- analyzovat možné důsledky vazby mezi dopravou a cíli udržitelného rozvoje pro politiky EU související s dopravou jak ve vnitrostátním, tak i v celosvětovém měřítku;
- poskytnout názory a návrhy EHSV k tomu, jak by tyto vazby měly být zohledněny v politikách EU a jejich tvorbě s cílem řádně využít příležitostí a řídit rizika.

Úloha dopravy jako klíčového faktoru pro dosažení cílů udržitelného rozvoje je analyzována v kapitolách 3 a 4. Kapitola 5 se zabývá tím, jak jsou cíle udržitelného rozvoje prospěšné pro dopravu posílením jejích základů. Kapitoly 6 a 7 analyzují, jaké výzvy a očekávání cíle udržitelného rozvoje stanovují pro dopravu. Na základě této analýzy shrnuje kapitola 8 zjištění, souvislosti a doporučení pro tvorbu politiky.

3. Doprava a cíle udržitelného rozvoje: zajištění hospodářského rozvoje a zaměstnanosti

3.1. Doprava je jedním z hlavních faktorů umožňujících hospodářský rozvoj jak v EU, tak v celosvětovém kontextu a zaslouží si tedy ústřední místo v agendě EU. Doprava zásadním způsobem přispívá k plnění cíle č. 8, který usiluje o trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny.

3.2. Přestože se digitalizace rozšiřuje do všech oblastí hospodářství a společnosti, neznamená konec materiální výroby a spotřeby. Logistika propojuje různé části dodavatelských řetězců od přepravy surovin, meziproduktů až po konečné výrobky ke spotřebitelům. Doprava je tedy pro průmysl, zemědělství a obchod nezbytná.

3.3. Řádné řízení dopravy může rovněž přispět ke konkrétnímu cíli č. 8, který požaduje, aby politiky prosazovaly udržitelný cestovní ruch s cílem vytvářet pracovní místa a podporovat místní kulturu a výrobky.

3.4. Kromě toho, že slouží ostatním podnikům, představuje doprava sama o sobě výrazné obchodní odvětví, které poskytuje miliony pracovních míst a významně přispívá k hospodářství. Doprava navíc podněcuje výrobní odvětví, například automobilový, železniční, lodní a letecký průmysl.

3.5. Celkově vzato se doprava podílí na plnění cíle č. 9, který požaduje výrazný nárůst podílu průmyslu na zaměstnanosti a HDP. Podnikání související s dopravou zahrnuje velké množství malých a středně velkých podniků, a doprava se tedy také podílí na integraci malých a středně velkých podniků do hodnotových řetězců a trhů a podporuje jejich růst, jak požadují cíle č. 8 a č. 9.

3.6. Obdobně se doprava podílí i na tvorbě pracovních míst, jak požaduje cíl č. 8, a to v odvětvích souvisejících s dopravou. Doprava rovněž umožňuje lepší zeměpisné sladění pracovních míst a pracovní síly, a tedy i vyšší zaměstnanost. Existují však také výzvy, například transformace zapříčiněná digitalizací a robotizací, v jejichž důsledku se předpokládají zásadní změny, pokud jde o pracovní místa a úkoly.

3.7. V celosvětovém měřítku doprava přispívá k plnění cíle č. 17, který má posílit globální partnerství pro udržitelný rozvoj. Tento cíl vyzývá k podpoře všeobecného, standardizovaného, otevřeného, nediskriminačního a spravedlivého multilaterálního obchodního systému pod dohledem WTO. Doprava je páteří obchodu, a má tedy významný potenciál při prosazování tohoto cíle.

3.8. Cíl č. 9 vyzývá k rozvoji udržitelné a odolné infrastruktury v rozvojových zemích. To souvisí s cílem č. 10, jehož tématem je snižování nerovností uvnitř zemí a mezi nimi a který vyzývá k rozvojové pomoci a zahraničním přímým investicím do zemí, kde jich je nejvíce zapotřebí.

3.9. Tím, že doprava podněcuje hospodářský rozvoj a tvorbu důstojných pracovních míst prostřednictvím výroby, obchodu a investic, má rovněž svou úlohu při plnění cíle č. 1, který se zaměřuje na odstranění všech podob chudoby po celém světě.

4. Doprava a cíle udržitelného rozvoje: zajištění přístupu ke zboží a službám

4.1. Spotřebitelé využívají dopravu coby možnost přístupu ke komoditám, jako jsou například potraviny, jak uvádí cíl č. 2, a další základní komodity nebo luxusnější výrobky. Kromě toho lidé dopravu také využívají, aby se dostali ke službám, například v souvislosti s cestovním ruchem, koníčky, nebo systémy sociálních dávek.

4.2. Doprava je jedním z hlavních prvků propojujících trhy, a to jednotný trh i mezinárodní obchod. Propojené trhy jsou účinnější a kumulují výhody, a tím přispívají k přístupnosti a cenové dostupnosti zboží pro spotřebitele.

4.3. Doprava je také klíčová pro poskytování a využívání zdravotnických služeb v EU i po celém světě. Doprava tedy přispívá k plnění cíle č. 3, který se zaměřuje na předcházení a léčbu nemocí a zajištění zdravého života a dobrých podmínek pro všechny.

4.4. Totéž platí, pokud jde o poskytování vzdělávání a účast na něm. Doprava tedy přispívá k cíli č. 4, jehož záměrem je zajistit inkluzivní a spravedlivé kvalitní vzdělávání a podpořit příležitosti v oblasti celoživotního učení pro všechny.

5. Doprava a cíle udržitelného rozvoje: položení základů pro mobilitu

5.1. Aby doprava usnadňovala mobilitu osob a zboží, musí být přístupná, cenově dostupná, musí hladce a účinně fungovat a být bezpečná a spolehlivá. Pro EU je tedy klíčové posílit investice do řádné infrastruktury a vhodných technologií a podpořit dobré fungování dopravních systémů.

5.2. Cíl č. 9 má přímý pozitivní dopad na dopravu, jelikož prosazuje rozvoj kvalitní, spolehlivé, udržitelné a odolné infrastruktury v zájmu podpory hospodářského rozvoje a dobrých životních podmínek lidí.

5.3. Hladké překračování hranic v rámci vnitřního trhu a mezinárodní doprava a cestování jsou zcela zásadní pro řádné fungování trhů a pro pohyb zboží a osob. Cíl č. 9 tento úkol podporuje tím, že klade důraz na úlohu přeshraniční infrastruktury.

5.4. Cíl č. 11 usiluje o vytvoření inkluzivních, bezpečných, odolných a udržitelných měst a obcí. Požaduje přístup k bezpečným, cenově dostupným, přístupným a udržitelným dopravním systémům pro všechny, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost potřebám osob ve zranitelných situacích, jako jsou děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby. To vyžaduje řádné územní plánování a plánování systémů dopravního provozu a také odpovídající veřejné investice do infrastruktury. Rozvoj veřejné dopravy hraje v tomto ohledu významnou roli v městských i venkovských oblastech.

5.5. Pokud jde o inovace, cíl č. 9 prosazuje vědecký výzkum a modernizaci technologických schopností průmyslových odvětví. Je to důležité i z hlediska rozvoje dopravy a odvětví s ní souvisejících.

5.6. Cíl č. 7 dále požaduje mezinárodní spolupráci, která by usnadnila přístup k výzkumu a technologiím v oblasti čisté energie, a také prosazování investic do energetické infrastruktury a čistých energetických technologií. Tato opatření včetně infrastruktury pro alternativní paliva a elektrické dobíjení jsou prospěšná i pro dekarbonizaci dopravy.

5.7. S nárůstem digitalizace a robotizace dopravy by se mělo ještě více pozornosti soustředit na potřeby digitální infrastruktury, včetně automatizovaného řízení dopravy a kontrolních systémů. Cíl č. 9 uvádí, že je zapotřebí podstatným způsobem zlepšit přístup k informačním a komunikačním technologiím a usilovat o zajištění všeobecného a cenově dostupného přístupu k internetu. Cíl č. 17 zase požaduje posílení využívání základních technologií, a to zejména IKT. Digitalizace činí logistiku účinnější a pomáhá například poskytovat lepší dopravní informace cestujícím.

6. Doprava a cíle udržitelného rozvoje: naplnění sociálních očekávání

6.1. Doprava se podílí na zdravotní péči a dobrých životních podmínkách, ale zároveň způsobuje i zdravotní rizika v důsledku znečištění, například částic v ovzduší, a v důsledku dopravních nehod. Cíl č. 3 chce přispět k podstatnému snížení těchto rizik. Nezbytnými prostředky ke zlepšení bezpečnosti silničního provozu jsou účinné systémy řízení dopravy, regulace a vymáhání. Pokročilá automatizace díky snížení rizika lidské chyby zvýší bezpečnost dopravy, navzdory obavám spojeným s technologiemi.

6.2. Vzdělání a odborná příprava, jež požaduje cíl č. 4, jsou klíčové pro zajištění potřebných dovedností pracovníků a podnikatelů v odvětvích souvisejících s dopravou. Změny úkolů způsobené například digitalizací znamenají výraznou změnu v poptávce po dovednostech. Cíl č. 4 je tedy důležitý pro umožnění fungování dopravy.

6.3. Cíl č. 5 požaduje dosažení rovnosti žen a mužů a posílení postavení všech žen a dívek. Odvětví dopravy může posílit rovnost žen a mužů tím, že přiláká více žen, aby se do něj zapojily jako podnikatelky nebo zaměstnankyně, a využije tak potenciál jak žen, tak i mužů. Doprava, zejména veřejná doprava, musí ženám rovněž zajistit bezpečné cestování.

6.4. Cíl č. 8 požaduje plnou a produktivní zaměstnanost, předcházení vyloučení mladých lidí, důstojnou práci pro všechny a ochranu pracovních práv. Podmínky se v této oblasti liší. V rozvojových zemích může být nejdůležitějším cílem provádění základních práv pracovníků, zatímco v EU souvisí největší obavy do budoucna s podporou plné zaměstnanosti a důstojné práce pro všechny.

6.5. Řízení strukturálních změn, jimž EU z důvodu digitalizace a přechodu na nízkouhlíkové hospodářství čelí, vyžaduje komplexní strategie pro zajištění spravedlivého a hladkého přechodu, pro snížení negativních sociálních dopadů a reakci na nedostatek v oblasti dovedností.

6.6. Cíl č. 10 dále požaduje prosazování sociálního, ekonomického a politického začleňování všech osob a přijetí politik usilujících o větší rovnost. Tyto zásady rovněž posilují cíl č. 1, kterým je vymýcení chudoby. Pokud jde o dopravu, cíl č. 9 požaduje cenově dostupný a spravedlivý přístup pro všechny. Doprava, a zejména ta veřejná, umožňuje přístup k práci, zboží a službám a tím se podílí na předcházení vyloučení osob.

6.7. Cíl č. 10 požaduje také usnadnění toho, aby k migraci a mobilitě osob docházelo bezpečným, legálním a odpovědným způsobem. S dopravou to souvisí ve dvou ohledech. Doprava jednak hraje úlohu při předcházení ztrátám na životech a přispívá k bezpečnému a legálnímu pohybu uprchlíků a migrantů, a jednak odvětví dopravy poskytuje migrantům příležitost začlenit se na pracovních trzích.

7. Doprava a cíle udržitelného rozvoje: realizace environmentálních cílů

7.1. Kromě naplňování potřeb lidí a podniků v oblasti mobility musí doprava splňovat i požadavky v oblasti klimatu a životního prostředí. Cíl č. 13 zdůrazňuje nutnost naléhavých opatření v boji proti změně klimatu a jejím dopadům. Doprava je hlavním zdrojem celosvětových emisí skleníkových plynů a odvětvím, v němž i nadále dochází k nárůstu emisí, a proto představuje tento cíl pro dopravu obrovskou výzvu. Vyžaduje zvýšené úsilí o dosažení cílů stanovených v politikách EU, jakož i celosvětovou spolupráci, pokud jde o mezinárodní leteckou a námořní dopravu.

7.2. Cíl oddělení hospodářského růstu od poškozování životního prostředí, jak to požaduje cíl č. 8, představuje z hlediska dopravy rovněž obrovskou výzvu, jelikož hospodářský růst je na dopravě silně závislý. Úsilí o oddělení tedy vyžaduje intenzivní rozvoj udržitelných dopravních systémů s minimálním dopadem na životní prostředí, zavádění pokročilých technologií a rovněž nové a inovativní přístupy k mobilitě. To rovněž odpovídá cíli č. 12, který se týká zodpovědné spotřeby a výroby.

7.3. Infrastruktura hraje důležitou úlohu, pokud jde o dopady dopravy na životní prostředí. Cíl č. 15 usiluje o ochranu, obnovu a podporu udržitelného využívání suchozemských ekosystémů, což je třeba zohlednit při územním plánování a výstavbě infrastruktury. Totéž platí i pro cíl č. 11, který se zabývá potřebou zesílit úsilí v oblasti ochrany a zachování světového kulturního a přírodního dědictví.

7.4. Energie je základní podmínkou dopravy, a proto se tento cíl týkající se energie přímo vztahuje i na dopravu. Požaduje významný nárůst podílu obnovitelných zdrojů energie v celosvětové skladbě zdrojů energie a také výrazné zlepšení energetické účinnosti. Cíl č. 12 zase zahrnuje cíl v oblasti postupného ukončování dotací na škodlivá fosilní paliva. Vzhledem k rozšířenému používání fosilních paliv v dopravě má tento cíl na dopravu a její uživatele jasný dopad.

7.5. Cíl č. 14 se zabývá ochranou a udržitelným využíváním oceánů, moří a mořských zdrojů. Kromě činnosti na pevnině je rovněž výzvou pro námořní dopravu, aby zlepšila nakládání s odpady a snížila emise.

7.6. Environmentální dopady nesouvisí pouze se samotnou dopravou, ale také s životním cyklem vozidel, letadel a lodí od výroby po skončení jejich životnosti. Dopady mohou být sníženy prostřednictvím lepší účinnosti využívání zdrojů a využívání čistých technologií v průmyslových procesech, jakož i prostřednictvím recyklace a opětovného použití, jak se požaduje u cílů č. 9 a č. 12.

7.7. Při snižování emisí hrají svoji úlohu také opatření zlepšující plynulost provozu. Proto jsou velmi důležité také vysoce kvalitní infrastruktura a plynulost přeshraničního pohybu, využívání půdy a územní plánování, účinná veřejná doprava a multimodální alternativy nákladní dopravy.

7.8. Rozvoj autonomní dopravy může díky většímu komfortu pro cestující vést k většímu používání osobních automobilů. Na druhou stranu má sdílení aut a využívání veřejné dopravy snížit množství soukromých automobilů. Celkově vzato přispívají digitalizace a robotizace k účinnější dopravě a logistice, což má pozitivní dopad na environmentální a klimatické vlivy dopravy.

7.9. Kromě skutečnosti, že je zapotřebí snížit emise způsobené dopravou, se doprava také podílí na předcházení a řešení klimatických a environmentálních problémů a to tím, že umožňuje šíření nízkouhlíkových a ekologicky šetrných technologií, výrobků a řešení, jak požaduje cíl č. 17.

8. Doprava a cíle udržitelného rozvoje: dopady na tvorbu politik

8.1. Analýza v předchozích oddílech jasně ukazuje, že doprava souvisí s velkým množstvím cílů udržitelného rozvoje. Doprava je klíčovým prvkem, který umožňuje plnění několika cílů udržitelného rozvoje, a její úloha by tedy měla být plně uznána při provádění cílů udržitelného rozvoje na úrovni EU, členských států a místní úrovni.

8.2. Dopravní politika EU by měla cíle udržitelného rozvoje integrovaným způsobem zohlednit s cílem položit základy pro zlepšení dopravy a mobility a zároveň splnit sociální a environmentální cíle.

8.3. Přístup k dopravě z různých výchozích bodů různých politických oblastí „krok za krokem“ vede k neoptimálním řešením. Je proto důležité, aby byla dopravní politika rozvíjena jako celek. EHSV tedy vyzývá Komisi, aby vypracovala nový, integrovaný politický rámec pro příští generaci dopravní politiky. Tímto rámcem by se následně měla řídit podrobnější rozhodnutí související s dopravou.

8.4. Politický rámec by měl rovněž zahrnovat globální rozměr, jehož cílem je začlenit cíle udržitelného rozvoje do mezinárodní spolupráce a vnější činnosti EU spojené s dopravou.

8.5. Doprava je záležitostí celé společnosti, a proto je důležité zapojit do vytváření a provádění dopravní politiky občanskou společnost. To by odpovídalo cíli č. 16, který požaduje odpovědné, inkluzivní, participativní a zastupitelské rozhodování na všech úrovních. Pokud jde o otázky související s trhem práce a procesem přechodu, měl by klíčovou úlohu sehrát sociální dialog.

8.6. Cíl č. 17 zase obhájí podporu a prosazování účinných veřejných partnerství, partnerství veřejného a soukromého sektoru a partnerství v rámci občanské společnosti na základě zkušeností a strategií pro partnerství. Vzhledem k tomu, že úloha veřejného sektoru je zásadní, vyzývá EHSV tvůrce politik EU, aby plně uznali zásadní roli opatření a partnerství zdola nahoru, jelikož tato opatření a partnerství se podílejí na hledání nejlepších řešení výzev souvisejících s dopravou a způsobů využívání příležitostí, například prostřednictvím nových modelů výroby a spotřeby vytvářených podniky a občany.

8.7. EHSV rovněž vyzývá Komisi, aby posoudila ukazatele cílů udržitelného rozvoje z hlediska dopravy a podpořila rozvoj ukazatelů, které budou relevantní, budou poskytovat realistický a informativní obraz vývoje a budou v souladu s integrovaným přístupem, jak se uvádí výše.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke koncepci EU v oblasti řízení transformačních procesů v digitalizovaném světě práce – významný příspěvek k bílé knize o budoucnosti světa práce

(průzkumné stanovisko na žádost rakouského předsednictví)

(2018/C 367/03)

Zpravodajka: **Franca SALIS-MADINIER**

Spoluzpravodaj: **Ulrich SAMM**

Stanovisko na žádost rakouského předsednictví Rady	dopis ze dne 12. 2. 2018
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie čl. 29 odst. 1 jednacího řádu průzkumné stanovisko
Rozhodnutí předsednictva	13. 3. 2018
Odpovědná specializovaná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci	6. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	152/1/4

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) podporuje spravedlivou digitální transformaci, jež se opírá o dodržování evropských hodnot, které prosazují plnou zaměstnanost, pokrok v sociální oblasti, vysokou míru ochrany a zmírnění chudoby a nerovností.

1.2. EHSV požaduje, aby nesmírné možnosti, které s sebou nové technologie nesou, byly ku prospěchu všem – pracovníkům, občanům i podnikům. Tento vývoj nesmí mít pro nikoho negativní důsledky. Politiky musí být přednostně zaměřeny na posílení situací jednotlivců, aby všichni občané získali kvalitní dovednosti, a také na posílení kolektivně uspořádaných systémů sociálního zabezpečení s cílem usnadnit přístup k sociálním dávkám, jak je stanoveno v Listině základních práv, v prioritách vyhlášených evropskými institucemi v Göteborgu v rámci evropského pilíře sociálních práv a v úmluvách MOP.

1.3. V důsledku automatizace, digitalizace a umělé inteligence se mohou pracovní místa změnit. EHSV se domnívá, že prioritním úkolem je aktualizace dovedností evropských pracovníků, a to zejména těch, jimž jejich úroveň kvalifikace a zastaralé dovednosti nedovolují zastávat nová pracovní místa nebo ta, která se v důsledku technologií změnila. EHSV konstatuje, že na úrovni EU a v členských státech je naléhavě zapotřebí politiky, která by změnila počáteční odbornou přípravu a celoživotní učení, aby se podpořily vhodné pedagogické metody, které by dokázaly rozvíjet kreativní a digitální dovednosti, jež jsou na nových pracovních místech stále více potřeba.

1.4. Hlavní prioritou musí být vyvážené zastoupení obou pohlaví: v odvětvích s výrazným zaměřením na digitalizaci je situace znepokojující, neboť ženy jsou zde zastoupeny velmi málo ⁽¹⁾. Je důležité sledovat a měřit tyto trendy a podporovat přístup žen k těmto odvětvím.

⁽¹⁾ Evropská komise (2018). Ženy v digitálním věku (v angličtině).

1.5. EHSV podotýká, že na investice do sociálních politik jsou vyčleněny pouhé 0,3 % celkových veřejných výdajů v EU ⁽²⁾. Pro posílení těchto politik je nutné poskytnout dostatečné zdroje, zvláště v rámci příštího víceletého rozpočtového plánu EU na období po roce 2020 ⁽³⁾, které budou provázet digitální transformaci ve světě práce ku prospěchu pracovníků, podniků a společnosti jako celku.

1.6. Dodatečné zdroje mohou spočívat ve větší produktivitě, kterou s sebou nese digitalizace. EHSV doporučuje, aby byl na úrovni jednotlivých odvětví a podniků uspořádán sociální dialog týkající se rozdělování přidané hodnoty s cílem dohodnout se na způsobu jejího využití.

1.7. Aby byly pokryty veškeré flexibilní formy zaměstnání, které vznikly v důsledku digitalizace, a nebyli opomenuti žádní pracovníci ⁽⁴⁾, EHSV stanovil jako jednu ze svých priorit zachování kvality a finanční udržitelnosti systémů sociální ochrany. Vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby uspořádaly konzultace se sociálními partnery s cílem přizpůsobit systémy sociálního zabezpečení, a to ve prospěch zejména pracovníků, na něž se z důvodu jejich statutu tyto režimy dostatečně nevztahují.

1.8. V souvislosti se zaváděním nových technologií, jako jsou roboti nebo inteligentní stroje, EHSV ve své studii připomíná, že je důležité v rané fázi informovat a konzultovat zástupce zaměstnanců a že změny ⁽⁵⁾, které způsobují tyto technologie, musí doprovázet kolektivní vyjednávání. Připomíná rovněž, že směrnice o evropské radě zaměstnanců stanoví, že tyto konzultace jsou povinné ⁽⁶⁾.

1.9. Co se týče umělé inteligence, EHSV podtrhuje, že neprůhlednost fungování algoritmů a způsob, jakým provádějí rozhodnutí, která unikají lidské kontrole, představují pro EU obrovské výzvy a zároveň vyvolávají zásadní otázky ohledně toho, v jaké společnosti chceme žít. EHSV již zdůraznil, že v novém světě práce má definice vztahu člověka a stroje prvořadý význam. Přístup, kdy má člověk nad strojem kontrolu, je zásadní ⁽⁷⁾.

1.10. EHSV podporuje všeobecné strategické rámce pro umělou inteligenci, které EU poskytují konkurenční výhodu ⁽⁸⁾, a prosazuje rozvoj sociálně odpovědné a veřejně prospěšné umělé inteligence. Zdůrazňuje, že EU musí podporovat novou oblast výzkumu, kterou je kognitivní ergonomie, jejímž cílem je přijetí opatření podporujících využívání inteligentních technologií, které je orientované na člověka.

2. Úvod

2.1. EHSV se k novým formám práce a její budoucnosti již vyjádřil ve třech průzkumných stanoviscích na žádost estonského a bulharského předsednictví Rady ⁽⁹⁾. Tato stanoviska byla obohacena zevrubnější úvahou o „Sociálně udržitelné koncepci pro digitální éru“, která byla rozvinuta v rámci dalšího průzkumného stanoviska na žádost bulharského předsednictví ⁽¹⁰⁾.

2.2. EHSV nesouhlasí s tvrzením, že „digitalizace bude mít vítěze i poražené“. V tomto stanovisku předkládá návrhy k zajištění toho, aby byla digitalizace přínosem pro všechny občany a nikdo nezůstal stranou.

2.3. Aby nebyli opomenuti někteří pracovníci a občané, měly by být zvýšeny výdaje na investice do sociálních politik, které nyní představují pouze 0,3 % celkových veřejných výdajů v EU ⁽¹¹⁾. Za účelem provázení digitální transformace ve světě práce je nutné poskytnout dostatečné zdroje, zvláště v rámci příštího víceletého rozpočtového plánu EU na období po roce 2020 ⁽¹²⁾.

2.4. EHSV zdůrazňuje, že aby byla automatizace ku prospěchu společnosti jako celku, musí mít EU a její členské státy možnost opírat se o dobře fungující a kvalitní systém celoživotního učení, stálý sociální dialog mezi zainteresovanými stranami, relevantní kolektivní vyjednávání a odpovídající daňový systém.

⁽²⁾ COM(2017) 206 final, s. 28.

⁽³⁾ Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 54 a Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 7.

⁽⁵⁾ CESE (2017). Impact of digitalization and the on-demand economy on labour markets and the consequences for employment and industrial relations (Dopad digitalizace a ekonomiky založené na poptávce na pracovní trhy a důsledky pro zaměstnanost a pracovní právní vztahy).

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 122, 16.5.2009, s. 28.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 1.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 1.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 434, 15.12.2016, s. 30 a s. 36 a Úř. věst. C 237, 6.7.2018, s. 8.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 237, 6.7.2018, s. 1.

⁽¹¹⁾ Evropská unie (2017). Diskusní dokument o sociálním rozměru Evropy, s. 24.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 1.

2.5. Je naléhavě nutné jednat již nyní, aby bylo zajištěno, že v budoucnosti budou k dispozici vhodné dovednosti, a EU a všechny členské státy tak budou i nadále konkurenceschopné a budou moci zakládat nové podniky a vytvářet nová pracovní místa, a že lidé budou schopni po celou dobu své pracovní kariéry setrvat na trhu práce a všem bude možné zajistit blahobyt.

3. Umělá inteligence ve službách člověka pro účely spravedlivé a kvalitní transformace

3.1. EHSV poukazuje na výzvy, které pro EU umělá inteligence představuje – je chápána jako soubor technologií, jež budou díky informačním technologiím vykonávat kognitivní úkony tradičně prováděné lidmi.

3.2. Pokud mají být digitalizace a umělá inteligence stále mocnější a výkonnější ku prospěchu pracovníků, občanů, podniků, členských států a EU, pak musí být dobře ovládaný a jejich případné negativní účinky musí být anticipovány a regulovány.

3.3. EHSV považuje novou generaci tzv. kolaborativních robotů za příležitost, která se může stát přínosem celé společnosti. Tyto roboti se mohou stát skutečnými partnery pracovníků a usnadňovat jim jejich každodenní práci, aby byla méně stresující. Mohou rovněž pomáhat osobám s tělesným nebo kognitivním postižením a ještě více osobám se sníženou pohyblivostí.

3.4. EHSV v souvislosti se všemi částmi procesu digitalizace znovu zdůrazňuje⁽¹³⁾ přístup, při němž bude ve velení člověk. Naše společnost se musí vyrovnat s obavami, že by zejména systémy umělé inteligence mohly jednoho dne bez jediného zásahu člověka rozhodovat o důležitých aspektech našeho života. Přístup, při němž bude ve velení člověk, určuje zásadu, která zaručuje, že stroje jsou jednoznačně ve službách člověka a že komplexnější otázky související s lidmi, jako je přijímání odpovědnosti, posuzování kontroverzních/etických případů nebo iracionální chování, zůstanou pod kontrolou člověka. Tato obecná zásada může sloužit jako vodítko pro budoucí právní předpisy.

3.5. Jak již EHSV připomněl ve svém stanovisku z vlastní iniciativy na téma Umělá inteligence⁽¹⁴⁾, kontrola nad algoritmy a jejich transparentnost je mimořádným úkolem pro naše demokracie a základní svobody, a to i ve světě práce. Cílem EU musí být sociálně odpovědná a etická digitální transformace. EHSV podporuje všeobecné strategické rámce pro umělou inteligenci, které EU poskytují konkurenční výhodu. Zdůrazňuje, že Unie musí podporovat novou oblast výzkumu, kterou je kognitivní ergonomie, jejímž cílem je přijetí opatření podporujících využívání inteligentních technologií, které je orientované na člověka.

3.6. Předpojaté algoritmy mohou svými rozhodnutími a volbami prohloubit diskriminaci v podnicích, například v postupech přijímání nových pracovníků a v činnostech týkajících se lidských zdrojů obecně⁽¹⁵⁾. Řádné naprogramování údajů a algoritmů však může rovněž učinit nábor pracovníků a politiku v oblasti lidských zdrojů „inteligentnějšími“ a spravedlivějšími.

3.7. Evropští vědci, inženýři a podnikatelé, kteří se podílejí na koncepci, vývoji a uvádění systémů umělé inteligence na trh, se musejí při svém počínání řídit kritérii etické a sociální zodpovědnosti. Zařazení etiky a společenských věd do studijního plánu technického vzdělávání by mohlo být správným řešením tohoto požadavku⁽¹⁶⁾. Bylo by vhodné vytvořit kodex chování pro umělou inteligenci.

3.8. EHSV by rád upozornil na nebezpečí, jež představuje umělá inteligence pro kybernetickou bezpečnost a soukromí. Nové technologie výrazně usnadňují vytváření vysoce kvalitních falešných napodobenin fotografií, videí, hlasových záznamů a textu. Řešení této závažné hrozby je třeba pojmout jako nejvyšší prioritu v rámci politiky EU.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 1.

⁽¹⁵⁾ MOP (2018). Impact des technologies sur la qualité et la quantité des emplois (Dopad technologií na kvalitu a počet pracovních míst); srov. Villani, C. (2018). Donner un sens à l'intelligence artificielle: Pour une stratégie nationale et européenne (Dát umělé inteligenci smysl: směrem k vnitrostátní a evropské strategii).

⁽¹⁶⁾ Viz zpráva pana Cédrica Villaniho o umělé inteligenci (březen 2018).

4. Obecné připomínky

4.1. Dopad na pracovní místa

4.1.1. Otázka, jaký dopad bude mít automatizace, digitalizace a umělá inteligence v jednotlivých výrobních postupech na výši zaměstnanosti, je velmi kontroverzní. Podle použité metody – analýza úkolů či pracovních míst – se předpovědi týkající se ztráty pracovních míst nesmírně liší⁽¹⁷⁾.

4.1.2. Ať už jsou tyto odchylky jakékoli, jisté je, že digitalizace bude mít dopad na velkou většinu pracovních míst; některá pracovní místa budou zasažena více a je možné, že v blízké době zaniknou⁽¹⁸⁾. Další pracovní místa se změní a budou vyžadovat rekvalifikaci.

4.1.3. Rozdíly v dopadech automatizace na pracovní místa jsou mezi členskými státy Evropské unie velké⁽¹⁹⁾. Podle studie OECD se automatizace pracovních míst týká Spojeného království, severovýchodních zemí a Nizozemska obecně méně než země na východě a jihu EU⁽²⁰⁾. Tyto rozdíly vyplývají z několika faktorů: odlišná organizace pracovních úkonů v hospodářských odvětvích, odlišná odvětvová struktura a rozdíly v investicích (země, které dosud nezačaly používat technologie, které mohou nahradit pracovní sílu, a neinvestovaly do nich, se vyznačují strukturou pracovních úkonů, jež je pro automatizaci vhodnější). Obecně rovněž existují rozdíly v uspořádání pracoviště nebo v úrovni vzdělání pracovníků.

4.2. Zajištění klíčových dovedností všech občanů

4.2.1. Vzhledem k této skutečnosti mohou vhodné dovednosti pomoci členským státům EU lépe se zapojit do globalizovaných trhů a specializovat se na nejpokročilejší technologie, a to s inovativnějšími podniky, které jdou s dobou. Za tímto účelem potřebují všechna odvětví pracovníky, kteří by měli nejen vysoce tvořivé a kognitivní schopnosti (pokud jde o gramotnost, numerickou gramotnost a schopnost řešit komplexní problémy), ale také manažerské a komunikační schopnosti i schopnost učit se nové věci.

4.2.2. Pracovníci, pro něž je třeba přijmout opatření přednostně a zajistit jim větší podporu, zastávají pracovní místa s nízkou kvalifikací a s velkou možností automatizace, transformace, nahrazení nebo dokonce zrušení.

4.2.3. V Unii jsou dovednosti čím dál vzdálenější budoucím pracovním místům. 22 % pracovníků v členských státech EU hrozí, že vzhledem k vývoji jejich pracovního místa nebudou mít dobré digitální dovednosti⁽²¹⁾. Od roku 2008 se průměrná doba trvání nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti zvýšila zejména u pracovníků s nízkou kvalifikací.

4.2.4. Jak již bylo uvedeno v nedávném stanovisku EHSV, vzhledem k obtížím těchto nezaměstnaných osob získat zaměstnání je naléhavě nutné řešit otázku odborné přípravy a dovedností⁽²²⁾ prostřednictvím sociálního dialogu na úrovni odvětví, územních celků a na evropské a vnitrostátní úrovni, a zajistit tak, aby všichni pracovníci mohli mít přístup ke kvalitnímu zaměstnání a rozvíjet svou kariéru.

4.3. Přeměna počátečního vzdělávání a podpora celoživotního učení

4.3.1. Vzhledem k těmto výzvám EHSV potvrzuje, že je naléhavě nutné přijmout cílenou politiku na úrovni EU a členských států, která by podporovala transformaci počátečního vzdělávání a celoživotního učení s cílem prosazovat vhodné pedagogické metody, jež by rozvíjely kreativní dovednosti, které jsou čím dál zásadnější.

4.3.2. Jediná společná politika na evropské úrovni s sebou nese riziko, že bude neúčinná, neboť problémy členských států se liší. Všeobecně je však zapotřebí politika, jež by zmírnila rozdíl mezi dostupnými dovednostmi a budoucími pracovními místy⁽²³⁾.

⁽¹⁷⁾ Nedelkoska, L. a G. Quintini (2018). Automation, skills use and training (Automatizace, využití dovedností a odborná příprava). Pracovní dokumenty OECD věnované sociálním otázkám, zaměstnanosti a migraci, č. 202, OECD Publishing, Paříž.

⁽¹⁸⁾ France Stratégie (2018). Intelligence artificielle et travail: rapport à la ministre du travail et au secrétaire d'État auprès du premier ministre, chargé du numérique (Umělá inteligence a svět práce: zpráva pro ministryni práce a státního tajemníka při úřadu předsedy vlády pověřeného otázkami digitalizace).

⁽¹⁹⁾ Cedefop (2018). Insights into skill shortages and skill mismatch: learning from Cedefop's European skills and job survey (Náhled na nedostatky v dovednostech a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi: průzkum střediska Cedefop věnovaný evropským dovednostem a pracovním místům).

⁽²⁰⁾ Nedelkoska, L. a G. Quintini (2018). Automation, skills use and training (Automatizace, využití dovedností a odborná příprava). Pracovní dokumenty OECD věnované sociálním otázkám, zaměstnanosti a migraci, č. 202, OECD Publishing, Paříž.

⁽²¹⁾ Cedefop (2018). Insights into skill shortages and skill mismatch: learning from Cedefop's European skills and job survey (Náhled na nedostatky v dovednostech a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi: průzkum střediska Cedefop věnovaný evropským dovednostem a pracovním místům).

⁽²²⁾ Úř. věst. C 237, 6.7.2018, s. 8.

⁽²³⁾ Cedefop (2018). Insights into skill shortages and skill mismatch: learning from Cedefop's European skills and job survey (Náhled na nedostatky v dovednostech a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi: průzkum střediska Cedefop věnovaný evropským dovednostem a pracovním místům).

4.4. Důležité body týkající se rizika diskriminace na pracovišti a ve společnosti

4.4.1. *Rovnost žen a mužů:* Pracovní místa budoucnosti a ta, která budou nejvíce uznávána a odměňována, budou pracovní místa v oblasti STEM (věda, technologie, inženýrství a matematika) a zejména v odvětví informačních technologií. Hlavní prioritou musí být vyvážené zastoupení obou pohlaví: v odvětvích s výrazným zaměřením na digitalizaci je situace znepokojující, neboť ženy jsou zde zastoupeny velmi málo ⁽²⁴⁾. Pokud se v budoucím světě práce chceme vyhnout dalším nerovnostem, musíme tyto tendence sledovat a měřit a podporovat přístup žen k těmto odvětvím. ⁽²⁵⁾

4.4.2. *Nerovnosti týkající se věku:* Změny ve světě práce mají dopady na pracovní podmínky pracovníků, a to nehlédě na jejich věk. Tyto transformace mohou mít vliv na udržitelnou práci po celou dobu profesního života. Například používání smluv na dobu určitou, které je v současné době nespravedlivě vyhrazeno většinou mladým pracovníkům ⁽²⁶⁾, se může s možnými důsledky rozšířit i na starší pracovníky. Současně ale může technologický rozvoj spojený s digitalizací starším pracovníkům nabídnout další příležitosti. Studie zabývající se světem práce musí tento vývoj sledovat.

5. Inovující a předvídavý sociální a občanský dialog

5.1. Sociální dialog na všech úrovních – evropské, vnitrostátní, odvětvové, územní i podnikové – musí plně obsáhnout výzvy digitalizace a rozvinout politiky předvídání, které budou mít k dispozici relevantní údaje o povoláních, jež podléhají změnám, a o nově vytvořených pracovních místech a dovednostech, jež je třeba získat, aby bylo možné tato nová pracovní místa zastávat.

5.2. Sociální dialog musí řešit pracovní podmínky v době automatizace globálněji, aby zohlednil nová rizika a příležitosti. Dohody, které byly díky sociálnímu dialogu uzavřeny v různých členských státech EU a odvětvích, by měla Evropská komise analyzovat, aby bylo možné tyto výsledky následně uplatnit (právo na odpojení od internetu ⁽²⁷⁾), dohody o práci z domova, převoditelná práva spojená s osobou, kolektivní smlouva podepsaná s platformami ⁽²⁸⁾ atd.) ⁽²⁹⁾.

5.3. Aby byly pokryty veškeré flexibilní formy zaměstnání, které vznikly v důsledku digitalizace, a nebyli opomenuti žádní pracovníci ⁽³⁰⁾, EHSV stanovil v souladu s evropským pilířem sociálních práv jako prioritu zachování kvality a finanční udržitelnosti systémů sociální ochrany. Výbor vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby uspořádaly konzultace se sociálními partnery s cílem přizpůsobit systémy sociální ochrany novým formám práce.

5.4. Dodatečné zdroje mohou spočívat ve větší produktivitě, kterou s sebou nese digitalizace. V rámci odvětví a podniků musí být uspořádán sociální dialog věnovaný rozdělování a přerozdělování přidané hodnoty.

5.5. V daňové oblasti je třeba pečlivě posoudit reformy daňových systémů, a zajistit tak podobné úrovně zdanění u všech forem příjmu, ať již je vytvořen prostřednictvím tradičně organizovaných odvětví, nebo v rámci ekonomiky sdílení.

5.6. Do tohoto procesu by měly být aktivně zapojeny zúčastněné strany občanské společnosti. Politiky odborné přípravy ve prospěch zranitelných skupin v kontextu rychlých technologických změn a politiky v oblasti rozvoje umělé inteligence a digitalizace, jejichž dopady se dotýkají všech občanů, potvrzují významnou úlohu organizací občanské společnosti.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽²⁴⁾ EK(2018). Ženy v digitálním věku (v angličtině).

⁽²⁵⁾ EK(2015). Monitoring the digital economy & society 2016-2021 (Monitorování digitální ekonomiky a společnosti v období 2016–2021).

⁽²⁶⁾ Eurofound (2017), Non-standard forms of employment: Recent trends and future prospects (Nestandardní formy zaměstnání: současné tendence a vyhlídky do budoucna), s. 7 a Eurofound (2017), Working conditions of workers at different ages (Pracovní podmínky zaměstnanců v různých věkových kategoriích).

⁽²⁷⁾ Úř. věst. C 237, 6.7.2018, s. 8.

⁽²⁸⁾ Viz dohoda podepsaná v Dánsku.

⁽²⁹⁾ Úř. věst. C 434, 15.12.2017, s. 30.

⁽³⁰⁾ Úř. věst. C 303, 19.8.2016, s. 54 a Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 7.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Situace žen se zdravotním postižením*(průzkumné stanovisko na žádost Evropského parlamentu)*

(2018/C 367/04)

Zpravodajka: **Gunta ANČA**

Konzultace	Evropský parlament, 3. 4. 2018
Právní základ	Článek 29 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	13. 3. 2018
Odpovědná specializovaná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato ve specializované sekci	6. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	187/2/0
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Ženy a dívky se zdravotním postižením i nadále čelí vícenásobné a průřezové diskriminaci, která se zakládá jak na jejich pohlaví, tak na zdravotním postižení. Ženy se zdravotním postižením nemají stejné příležitosti zapojit se rovnoprávně s ostatními do všech oblastí společnosti. Jsou mimo jiné velmi často vyloučeny z inkluzivního vzdělávání a odborné přípravy, zaměstnání, přístupu k systémům snižování chudoby, přiměřeného bydlení a účasti na politickém a veřejném životě a řada legislativních aktů jim brání rozhodovat o vlastním životě, včetně sexuálních a reprodukčních práv. Čelí bariérám, pokud jde o užívání jejich práv coby občanek EU ⁽¹⁾.

1.2. Toto stanovisko vyzývá EU a všechny její členské státy, aby se řídily Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením ⁽²⁾, doporučeními, která EU v roce 2015 obdržela od Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, pokud jde o ženy a dívky se zdravotním postižením, a obecnou připomínkou č. 3 tohoto výboru k článku 6 této úmluvy.

1.3. Vyzýváme EU a její členské státy, aby začlenily hledisko zdravotního postižení do svých nadcházejících strategií, politik a programů v oblasti rovnosti žen a mužů a genderové hledisko do svých strategií týkajících se zdravotně postižených, včetně budoucí evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období 2020–2030 a evropského pilíře sociálních práv ⁽³⁾. Strategie navazující na strategii Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění by měla rovněž zahrnovat hledisko žen se zdravotním postižením, neboť jejich účast na hospodářském a společenském životě má zásadní význam pro úspěšnost celkové evropské strategie v hospodářské a sociální oblasti ⁽⁴⁾.

1.4. Na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni by měla být přijata nezbytná opatření za účelem zavedení strukturovaného dialogu se samostatnou rozpočtovou položkou, která bude dostatečná pro zajištění smysluplné konzultace a zapojení zdravotně postižených, včetně žen, dívek a chlapců se zdravotním postižením, do provádění a monitorování Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením prostřednictvím organizací, jež je zastupují ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením (UNCRPD), obecná připomínka č. 3 (CRPD/C/GC/3), s. 1; Evropské fórum zdravotně postižených (EDF), alternativní zpráva ke zprávě UNCRPD, s. 57.

⁽²⁾ Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením.

⁽³⁾ Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením (UNCRPD), Závěrečné připomínky k první zprávě EU, OSN (článek 6 CRPD/C/EU/CO/1).

⁽⁴⁾ Zpráva o ženách se zdravotním postižením, Evropský parlament, 14. října 2013, s. 6.

⁽⁵⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, čl.4 odst. 3; viz poznámka pod čarou č. 1, s. 17.

1.5. Měly by být využívány současné a budoucí nástroje EU v oblasti financování, zejména strukturální fondy a Evropský sociální fond, jakožto klíčové nástroje na podporu členských států při prosazování přístupu a zákazu diskriminace, pokud jde o ženy a dívky se zdravotním postižením⁽⁶⁾.

1.6. EU a její členské státy by měly urychleně přistoupit k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva), čímž podniknou krok v potírání násilí vůči ženám a dívkám se zdravotním postižením⁽⁷⁾. Tato opatření by měla zahrnovat kriminalizaci sexuálního a dalších typů násilí páchaného na ženách a dívkách se zdravotním postižením, včetně ukončení provádění nucených sterilizací⁽⁸⁾.

1.7. EU a členské státy by měly přijmout veškerá opatření k zajištění toho, aby ženy a dívky se zdravotním postižením měly rovný přístup ke speciálním zdravotnickým službám pro osoby se zdravotním postižením a k přístupným obecným službám. Všechny ženy a dívky se zdravotním postižením musí mít možnost uplatňovat svou způsobilost k právním a právním úkonům tím, že se budou moci samy, nebo (budou-li chtít) s pomocí rozhodovat, pokud jde o léčbu a/nebo terapii, mimo jiné tím, že přijmou vlastní rozhodnutí ohledně zachování své plodnosti a reprodukční nezávislosti⁽⁹⁾.

2. Úvod

2.1. Ženy se zdravotním postižením se stále nacházejí na okraji společnosti. Jejich situace je nejen horší než situace žen bez zdravotního postižení, ale také horší než situace mužů se zdravotním postižením⁽¹⁰⁾.

2.2. Ženy se zdravotním postižením tvoří 16 % celé ženské populace v Evropě. Toto číslo vychází z počtu žen v Evropské unii, který aktuálně činí téměř 250 milionů, což znamená, že v EU žije přibližně 40 milionů žen a dívek se zdravotním postižením⁽¹¹⁾.

2.3. V Evropě a na celém světě se zvyšuje počet starších lidí, což znamená, že dojde k proporčnímu nárůstu osob se zdravotním postižením. Počet žen se zdravotním postižením se bude nepoměrně zvyšovat, neboť ženy mají vyšší střední délku života⁽¹²⁾.

2.4. Toto stanovisko vyzývá EU a všechny její členské státy, aby se řídily Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením⁽¹³⁾, doporučeními, která EU v roce 2015 obdržela od Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, pokud jde o ženy a dívky se zdravotním postižením, a obecnou připomínkou č. 3 tohoto výboru k článku 6 této úmluvy. EU a její členské státy by měly okamžitě přijmout akční plán pro provádění této úmluvy, stanovit příslušný harmonogram a vyčlenit pro tento účel zdroje.

3. Obecné připomínky

Mezinárodní a evropský právní rámec

3.1. Evropská unie je spolu s 28 členskými státy EU smluvní stranou Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Úmluva o právech osob se zdravotním postižením je pro ně nyní v rámci mezinárodního práva závazná, což znamená, že jsou povinny společně prosazovat, chránit a zaručovat práva osob se zdravotním postižením, jak jsou uvedena v této úmluvě, včetně práv žen a dívek se zdravotním postižením. EU a její členské státy by měly jít příkladem, neboť jsou jedinou organizací regionální integrace na světě, která je smluvní stranou této úmluvy, a mají jedinečnou pozici pro to, aby zajistily harmonizovanou a rovnoprávnou ochranu žen a dívek se zdravotním postižením v celé Evropě.

3.2. Úmluva o právech osob se zdravotním postižením v článku 6 uvádí, že smluvní strany „uznávají, že ženy a dívky se zdravotním postižením jsou vystaveny mnohonásobným formám diskriminace, a přijmou vhodná opatření, aby jim zajistily plné a rovné užívání všech lidských práv a základních svobod. Státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou veškerá příslušná opatření k zajištění plného rozvoje, pokroku a posilování postavení žen, aby jim zaručily uplatnění a užívání lidských práv a základních svobod stanovených touto úmluvou“.

⁽⁶⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 9.

⁽⁷⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 16.

⁽⁸⁾ Zpráva týkající se ukončení provádění nucených sterilizací u žen a dívek se zdravotním postižením, Evropské fórum zdravotně postižených, 2018, s. 49.

⁽⁹⁾ 2. manifest práv žen a dívek se zdravotním postižením v EU, Evropské fórum zdravotně postižených, 2011, s. 18 a 34.

⁽¹⁰⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 4.

⁽¹¹⁾ Modul *ad hoc* šetření pracovních sil EU týkající se osob se zdravotním postižením a dlouhodobými zdravotními problémy, 2002.

⁽¹²⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 24.

⁽¹³⁾ Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením.

3.3. V roce 2015 obdržela EU významná doporučení od Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením ohledně toho, jak zlepšit situaci osob se zdravotním postižením, včetně žen a dívek, v Evropské unii.

3.4. V roce 2016 přijal Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením obecnou připomínku č. 3 k článku 6 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, v níž zdůrazňuje, že smluvní strany této úmluvy, včetně EU, by měly přijmout výše zmíněná opatření na podporu práv žen a dívek se zdravotním postižením.

3.5. Všechny členské státy EU jsou také smluvními stranami Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW), která je nejkomplexnějším mezinárodním právním nástrojem pro prosazení rovnosti a užívání a uplatňování všech lidských práv žen v politické, ekonomické, sociální, kulturní, občanské a domácí sféře. Ženy a dívky se zdravotním postižením by měly také plně užívat úmluvy CEDAW a měly by být zapojeny do vnitrostátních snah týkajících se jejího provedení.

3.6. Články 10 a 19 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) požadují, aby EU při vymezování a provádění svých politik a činností bojovala proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace a přijímala vhodná opatření. Článek 8 SFEU stanoví, že „při všech svých činnostech usiluje Unie o odstranění nerovností a podporuje rovné zacházení pro muže a ženy“.

3.7. Články 20 a 26 Listiny základních práv Evropské unie zakazují diskriminaci na základě zdravotního postižení a uznávají právo postižených na opatření, která jim mají zajistit nezávislost, společenskou a profesní integraci a účast na životě společnosti. Listina také zmiňuje rovnost mužů a žen a zákaz diskriminace na základě celé škály důvodů – včetně pohlaví.

4. Obecná doporučení

4.1. Navzdory tomu, co bylo stanoveno v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením, úmluvě CEDAW, SFEU a Listině základních práv Evropské unie, EU nezahrnula hledisko zdravotního postižení do všech svých politik, programů a strategií týkajících se rovnosti žen a mužů a nepřijala ve svých strategiích v oblasti zdravotně postižených genderové hledisko. EU a jejím členským státům v současnosti chybí silný právní rámec pro ochranu, podporu a zajištění všech lidských práv žen a dívek se zdravotním postižením. Vyzýváme EU a její členské státy, aby začlenily hledisko zdravotního postižení do svých nadcházejících strategií, politik a programů v oblasti rovnosti žen a mužů a genderové hledisko do svých strategií v oblasti zdravotně postižených, včetně budoucí evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období 2020–2030 a evropského pilíře sociálních práv. Strategie navazující na strategii Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění by měla rovněž zahrnovat hledisko žen se zdravotním postižením, neboť jejich účast na hospodářském a společenském životě má zásadní význam pro úspěšnost celkové evropské strategie v hospodářské a sociální oblasti ⁽¹⁴⁾.

4.2. EU a její členské státy dostatečně nekonzultují a nefinancují organizace zastupující ženy a dívky se zdravotním postižením. Na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni by měla být přijata nezbytná opatření za účelem zavedení strukturovaného dialogu se samostatnou rozpočtovou položkou, která bude dostatečná pro zajištění smysluplné konzultace a zapojení zdravotně postižených, včetně žen, dívek a chlapců se zdravotním postižením, do provádění a monitorování Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením prostřednictvím organizací, jež je zastupují ⁽¹⁵⁾.

4.3. Ženy a dívky se zdravotním postižením zaujímají v rámci všech organizací v oblasti lidských práv ještě stále okrajové postavení. Pravidelné zprávy vypracovávané příslušnými smluvními orgány EU a členských států pro lidská práva musí automaticky zahrnovat informace o ženách se zdravotním postižením. Tento postup by se měl rozšířit na všechny instituce podílející se na prosazování lidských práv na evropské i vnitrostátní úrovni, včetně organizací zastupujících osoby se zdravotním postižením a jejich rodiny, ženy obecně a ženy se zdravotním postižením ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁴⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 6; viz poznámka pod čarou č. 4, s. 6.

⁽¹⁵⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 4.3; viz poznámka pod čarou č. 1, s. 17.

⁽¹⁶⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 47.

4.4. EU a její členské státy nemají k dispozici souvislé a srovnatelné údaje a ukazatele v oblasti lidských práv týkající se žen a dívek se zdravotním postižením ani studie ohledně situace těchto žen a dívek v EU⁽¹⁷⁾. EHSV doporučuje, aby evropské agentury, zejména Eurofound, Cedefop, FRA a EIGE, uplatňovaly v rámci své činnosti systematictější přístup, pokud jde o osoby se zdravotním postižením a jejich situaci na trhu práce a ve společnosti. Zohledněna by měla být především situace žen a skutečnost, že intersekcionalita může vést k vícenásobné diskriminaci. EHSV rovněž doporučuje, aby tato problematika byla jasně zahrnuta do pracovních programů těchto agentur. Na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni by měla být otázka žen a dívek se zdravotním postižením začleněna do shromažďování údajů a statistik rozdělených podle pohlaví a věku a do stávajících statistických souborů a přehledů v souladu se zásadami Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Měl by být stanoven mechanismus, který by umožnil sledovat pokrok a financovat shromažďování údajů, studie a výzkum týkající se žen a dívek se zdravotním postižením a průřezové diskriminace, již tyto ženy a dívky čelí – včetně nejvíce marginalizovaných skupin ve společnosti, jako jsou například příslušníci etnických a náboženských menšin –, a získat tak vodítko pro plánování politik. Veškerý výzkum týkající se práv osob se zdravotním postižením by měl zohledňovat genderové hledisko a výzkum týkající se žen a dívek by měl zohledňovat hledisko zdravotního postižení.

4.5. Měly by být využívány současné a budoucí nástroje EU v oblasti financování, zejména strukturální fondy a Evropský sociální fond, jakožto klíčové nástroje podpory členských států při prosazování přístupnosti a zákazu diskriminace, pokud jde o ženy a dívky se zdravotním postižením⁽¹⁸⁾, a zvyšování informovanosti a viditelnosti možností financování opatření tohoto typu v programech po roce 2020. Organizacím osob se zdravotním postižením je třeba poskytovat přístupné informace a podporu, co se týče využívání možností financování.

4.6. U žen a dívek se zdravotním postižením v Evropě hrozí větší riziko, že se stanou oběťmi vícenásobné a průřezové diskriminace. Spojení rasy, etnického původu, sociální příslušnosti, věku, sexuální orientace, státní příslušnosti, náboženského vyznání, pohlaví, zdravotního postižení, postavení uprchlíka nebo migranta atd. má multiplikační účinek, který zvyšuje diskriminaci, s níž se setkávají ženy a dívky se zdravotním postižením⁽¹⁹⁾. Tato diskriminace vyplývá ze způsobu, jakým lidé utvářejí svou identitu, přičemž se neuznává rozmanitost, jež existuje mezi ženami se zdravotním postižením, a tyto ženy jsou ve všech společenských oblastech obvykle vnímány jako stejnorodý celek a na jejich situaci je nazíráno z vylučujícího hlediska⁽²⁰⁾. EU a její členské státy by měly zrušit veškeré diskriminační právní předpisy, politiky a postupy a prohlásit za nezákonnou veškerou diskriminaci na základě pohlaví a zdravotního postižení a její průřezové formy, mimo jiné tím, že přijmou účinné a rozsáhlé právní předpisy EU, které ochrání ženy se zdravotním postižením před průřezovou diskriminací ve všech oblastech života⁽²¹⁾.

4.7. Historie, postoje a předsudky v rámci komunity, včetně rodinného kruhu, vedly k vytvoření negativního stereotypu žen a dívek se zdravotním postižením, čímž přispěly k jejich sociální izolaci a vyloučení. Tyto ženy a dívky jsou téměř naprosto opomíjeny sdělovacími prostředky, a pokud se v nich objeví, je k nim přístupováno z asexuálního lékařského hlediska a neberou se v úvahu jejich schopnosti a přínos pro okolní prostředí⁽²²⁾. Ženy a dívky se zdravotním postižením si nejsou dostatečně vědomy svých práv podle Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, úmluvy CEDAW a práva EU. EU a její členské státy by měly zahájit rozsáhlou kampaň s cílem informovat o Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením a úmluvě CEDAW, zvýšit povědomí o situaci zdravotně postižených žen a odstranit předsudky vůči ženám a dívkám se zdravotním postižením⁽²³⁾. Sdělovací prostředky by měly být pobízeny k tomu, aby konzultovaly a zapojovaly ženy se zdravotním postižením, pokud možno ženy jmenované jejich organizacemi, které by se také měly podílet na prezentacích a měly by monitorovat programy. Organizacím osob se zdravotním postižením by měly být poskytovány finanční prostředky nezbytné k tomu, aby mohly informovat a poučovat zdravotně postižené ženy a dívky a jejich rodiny o právech plynoucích z Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

4.8. EU má jakožto veřejná správa povinnost provádět tuto úmluvu interně v rámci svých orgánů. EU by měla zajistit, aby otázky týkající se žen a dívek se zdravotním postižením byly plně začleněny a respektovány v rámci jejich akcí a schůzí, sdělení, informací a konzultací a politik v oblasti sociálního zabezpečení a zaměstnanosti, a měla by se snažit zajistit, aby byly v jejich rozpočtech zohledňovány genderové otázky. Je třeba učinit pozitivní kroky s cílem zajistit, aby se ženy se zdravotním postižením mohly stejně jako ostatní podílet na činnosti a fungování orgánů EU.

⁽¹⁷⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 16.

⁽¹⁸⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 9.

⁽¹⁹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 2.

⁽²⁰⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 52.

⁽²¹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 15.

⁽²²⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 11.

⁽²³⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 8.

5. Konkrétní připomínky

5.1. Násilí

5.1.1. Ženy se zdravotním postižením jsou v porovnání s ostatními ženami vystaveny vyššímu riziku násilí, vykořisťování a zneužívání. Násilí může být mezilidské, institucionální a/nebo strukturální. Institucionální a/nebo strukturální násilí je jakákoli forma strukturální nerovnosti nebo institucionální diskriminace, která udržuje ženu v podřízeném postavení, ať už fyzicky nebo ideologicky, oproti ostatním osobám v její rodině, domácnosti nebo komunitě⁽²⁴⁾. Studie Agentury Evropské unie pro základní práva z roku 2014 odhaduje, že u žen a dívek se zdravotním postižením je třikrát až pětkrát vyšší pravděpodobnost, že se stanou oběťmi násilí, především domácího násilí⁽²⁵⁾.

5.1.2. Právní předpisy EU a vnitrostátní právní předpisy týkající se prevence vykořisťování, násilí a zneužívání často ženám a dívkám se zdravotním postižením nevěnují pozornost. EU by měla přijmout opatření nezbytná k začlenění zdravotního postižení do všech právních předpisů, politik a strategií s cílem bojovat proti násilí, zneužívání a vykořisťování⁽²⁶⁾. Násilí páchané na ženách by mělo být trestně stíháno. Měla by přijmout veškerá náležitá legislativní, administrativní, sociální a vzdělávací opatření na ochranu žen a dívek se zdravotním postižením před všemi formami vykořisťování, násilí a zneužívání, jak doma, tak i mimo domov, a měla by jim usnadnit přístup ke spravedlnosti tím, že jim poskytne vhodnou pomoc a podporu v komunitách, přičemž zohlední jejich zvláštní potřeby, včetně zajištění podpůrných pomůcek, s cílem zamezit jejich izolaci a uvěznění doma⁽²⁷⁾.

5.1.3. EU a její členské státy by měly urychleně přistoupit k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva), čímž podniknou krok v potírání násilí vůči ženám a dívkám se zdravotním postižením. Tato opatření by měla zahrnovat kriminalizaci sexuálního a dalších typů násilí páchaného na ženách a dívkách se zdravotním postižením, včetně ukončení provádění nucených sterilizací⁽²⁸⁾.

5.2. Sexuální a reprodukční zdraví a práva, včetně respektování domova a rodiny

5.2.1. Mylné stereotypy týkající se zdravotního postižení a pohlaví jsou formou diskriminace, která má obzvláště závažný dopad na požívání sexuálního a reprodukčního zdraví a využití práv v této oblasti a práva založit rodinu. Škodlivé stereotypy týkající se žen se zdravotním postižením zahrnují přesvědčení, že tyto ženy jsou asexuální, neschopné, iracionální a/nebo jsou hypersexuální⁽²⁹⁾.

5.2.2. Volby žen se zdravotním postižením, zejména žen s psychosociálním nebo intelektovým postižením, se často ignorují a jejich rozhodnutí jsou často nahrazena rozhodnutími třetích stran, včetně zákonných zástupců, poskytovatelů služeb, poručníků a rodinných příslušníků, což je v rozporu s jejich právy podle článku 12 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením⁽³⁰⁾. Příliš často se stává, že jsou ženy a dívky se zdravotním postižením nuceny ke sterilizaci či k potratům, nebo je jejich schopnost reprodukce regulována jiným způsobem. EU a členské státy by měly přijmout veškerá opatření, aby zajistily, že všechny ženy se zdravotním postižením budou moci uplatňovat svou způsobilost k právům a právním úkonům tím, že se budou moci samy, nebo (budou-li chtít) s pomocí rozhodovat, pokud jde o léčbu a/nebo terapii, mimo jiné tím, že přijmou vlastní rozhodnutí, co se týče zachování své plodnosti a reprodukční nezávislosti, uplatnění práva zvolit si počet dětí a intervaly jejich narození, otázek souvisejících s jejich sexualitou a uplatnění svého práva navazovat vztahy. K tomu by mělo docházet bez nátlaku, diskriminace a násilí. Nucená sterilizace a nucený potrat představují formu násilí páchaného na ženách a je třeba tyto činy trestně stíhat, jak se uvádí v článku 39 Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí⁽³¹⁾.

⁽²⁴⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 8.

⁽²⁵⁾ Průzkum týkající se násilí páchaného na ženách, Agentura Evropské unie pro základní práva, 2014, s. 186.

⁽²⁶⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 16.

⁽²⁷⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 21.

⁽²⁸⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 16; viz poznámka pod čarou č. 8, s. 49.

⁽²⁹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 10.

⁽³⁰⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 11.

⁽³¹⁾ Zpráva týkající se ukončení provádění nucených sterilizací u žen a dívek se zdravotním postižením, Evropské fórum zdravotně postižených, 2018, s. 49 a 50.

5.2.3. Ženám se zdravotním postižením může být rovněž odepřen přístup k informacím, komunikaci a výchově v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, a to kvůli škodlivým stereotypům, které předpokládají, že jsou asexuální a nepotřebují tedy tyto informace na rovnoprávném základě s ostatními. Může se také stát, že informace nejsou k dispozici v přístupném formátu. Zdravotnická zařízení a vybavení, včetně přístrojů pro mamografické vyšetření a křesel pro gynekologické vyšetření, jsou pro ženy se zdravotním postižením často fyzicky nepřístupná⁽³²⁾. EU a členské státy by měly přijmout veškerá opatření, aby zajistily, že ženy a dívky se zdravotním postižením budou mít rovný přístup ke speciálním zdravotnickým službám pro osoby se zdravotním postižením a k přístupným obecným službám, jako je péče zubního či očního lékaře, péče v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a služby prevence, včetně gynekologické péče, lékařských vyšetření, plánování rodičovství a přizpůsobené pomoci během těhotenství.

5.2.4. Je třeba učinit nezbytná opatření v oblasti vzdělávání odborných pracovníků, především těch, kteří působí v oblasti zdravotní péče a právních služeb, aby bylo zajištěno, že budou během soudního vyšetřování a řízení věnovat pozornost výpovědím dívek a žen se zdravotním postižením. Tato opatření by měla být podniknuta v těsné spolupráci s organizacemi, které zdravotně postižené osoby zastupují.

5.3. Vzdělávání a odborná příprava

5.3.1. Škodlivé genderové stereotypy ve spojení se stereotypy týkajícími se zdravotního postižení podněcují diskriminační postoje, politiky a postupy, jako je využívání vzdělávacích materiálů, jež udržují mylné genderové stereotypy a stereotypy týkající se zdravotního postižení, provádění genderově podmíněných rodinných aktivit, přidělování úlohy pečující osoby ženám a dívkám a v některých oblastech přikládání větší hodnoty vzdělávání chlapců než vzdělávání dívek, pobízení k dětským sňatkům dívek se zdravotním postižením a absence přístupných sanitárních zařízení ve školách, která by umožnila zachovávat hygienu během menstruace. To zase vede k vyšší míře negramotnosti, školní neúspěšnosti, nevyrovnané míře denní docházky, absencím a úplnému zanechání studia⁽³³⁾.

5.3.2. Srovnávací analýza provedená na úrovni EU ukázala, že v roce 2011 mělo v EU pouze 27 % osob se zdravotním postižením ve věku 30–34 let dokončené terciární nebo obdobné vzdělání⁽³⁴⁾. Nejsou však k dispozici žádné údaje týkající se konkrétně žen a dívek se zdravotním postižením. V evropských školách a v různých členských státech EU nemá mnoho dívek a žen se zdravotním postižením přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Je prokázáno, že finanční krize měla negativní dopad na úsilí o dosažení inkluzivního vzdělávání.

5.3.3. Na inkluzivní většinové vzdělávání pro dívky a ženy se zdravotním postižením je třeba nahlížet pomocí modelu kvalitního vzdělávání, rovných příležitostí, podpory a přiměřené úpravy⁽³⁵⁾ a všeobecné přístupnosti během celého života, přičemž je třeba zajistit, aby ženy se zdravotním postižením měly přístup k dalšímu vzdělávání coby prostředku, jak zlepšit svou osobní nezávislost, svobodný rozvoj osobnosti a sociální začlenění, a současně trvale uplatňovat právo rozhodovat za sebe a zvolit si svůj způsob života. Rodičům žáků se zdravotním postižením je třeba poskytovat nezbytné informace o přínosech inkluzivního většinového vzdělávání.

5.3.4. EU a členské státy by měly posoudit současnou situaci a přijmout opatření, která všem studentům se zdravotním postižením usnadní přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání a jeho využití v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením, tím, že podpoří využívání evropských nástrojů financování. Dále by měly zahrnout ukazatele týkající se zdravotního postižení do strategie Evropa 2020 při sledování cílů v oblasti vzdělávání.

5.3.5. V posledních letech byla zlepšena příslušná nařízení EU a programy pro výměnu studentů (jako je Erasmus+), do kterých byla začleněna finanční podpora pro mobilitu studentů se zdravotním postižením. V praxi však studenti se zdravotním postižením čelí mnoha bariérám, když se snaží získat přístup k vnitrostátním vzdělávacím službám cílové země (postoj, fyzické, komunikační a informační bariéry a nedostatečná flexibilita ve studijních plánech)⁽³⁶⁾. Programy EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení by měly zahrnovat podporu pro ženy se zdravotním postižením. Mladým lidem se zdravotním postižením by měla být poskytována finanční podpora v rámci evropského výměnného programu pro podnikatele, neboť v současnosti tomu tak není. Je třeba si předávat osvědčené

⁽³²⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 11; viz poznámka pod čarou č. 9, s. 34.

⁽³³⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 14.

⁽³⁴⁾ Statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek, 2011.

⁽³⁵⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 32.

⁽³⁶⁾ Alternativní zpráva ke zprávě UNCRPD, s. 43.

postupy a vzájemně se informovat o problémech v souvislosti s výměnnými programy určenými studentům a mladým podnikatelům a také poskytnout instruktáž pedagogickým pracovníkům, sociálním partnerům a médiím.

5.3.6. Mělo by se zajistit, aby měly ženy a dívky se zdravotním postižením rovný přístup k různým součástem vybavení IKT a k informační společnosti. Při vyvíjení informačních a komunikačních technologií je třeba vzít v potaz ekonomické faktory a nutnost zaručit možnost vzdělávání a rovné příležitosti lidem všech věkových skupin tak, aby k nim měly přístup dívky a ženy se zdravotním postižením, jimž hrozí sociální vyloučení či chudoba.

5.4. Zaměstnání

5.4.1. Účast žen na trhu práce zůstává obecně mnohem nižší než účast mužů (46,6 % oproti 61,9 %). Trh práce ve všech členských státech vykazuje trvalou a výraznou segregaci žen a mužů. Ženy se zdravotním postižením jsou však z trhu práce vyloučeny mnohem více. V EU je podle indexu rovnosti žen a mužů Evropského institutu pro rovnost žen a mužů z roku 2015 zaměstnáno pouze 18,8 % žen se zdravotním postižením. V případě mužů jde o 28,1 %. Vysoká míra nezaměstnanosti mezi ženami se zdravotním postižením zůstává nepřijatelná a zvyšuje pravděpodobnost, že tyto ženy budou žít v chudobě a sociálním vyloučení. Ženy a dívky se zdravotním postižením se obtížněji zapojují na trhu práce, takže je pro ně těžší vést nezávislý život. Tyto ženy a dívky často pobírají příliš nízký plat. Překážky v oblasti mobility a vyšší závislost na rodinných příslušnících a pečujících osobách ztěžují jejich aktivní účast na vzdělávání, trhu práce a společenském a hospodářském životě dané komunity⁽³⁷⁾.

5.4.2. Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti žen se zdravotním postižením a jejich nečinnosti na trhu práce musí EU a její členské státy vypracovat obecná i pozitivní opatření zaměřená na ženy se zdravotním postižením s cílem podpořit odbornou přípravu, umístění do zaměstnání, přístup k zaměstnání, udržení si pracovního místa, stejnou odměnu za stejnou nebo rovnocennou práci, stejné možnosti kariérního postupu a přizpůsobení se na pracovišti a rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem. Ženy se zdravotním postižením musí mít stejně jako ostatní právo na spravedlivé a příznivé pracovní podmínky, včetně rovných příležitostí a stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci⁽³⁸⁾.

5.4.3. Je třeba podporovat příležitosti k samostatné výdělečné činnosti, podnikání žen se zdravotním postižením, rovné zastoupení ve správních radách podniků, rozvíjení sociálních podniků nebo zahájení vlastního podnikání a vzít při tom v úvahu nástroj EU pro mikrofinancování a Evropský sociální fond v zájmu zvýšení zaměstnanosti a podpory sociálního začlenění. Ženy se zdravotním postižením by měly mít stejné právo na finanční pomoc v průběhu celého životního cyklu podniku a měly by být považovány za kompetentní podnikatelky. V tomto ohledu je třeba zajistit pozitivní opatření pro podnikající ženy se zdravotním postižením, včetně žen žijících ve venkovských oblastech, pomocí půjček se sníženou sazbou, mikroúvěrů a nevratných grantů.

5.4.4. V důsledku nárůstu počtu osob se zdravotním postižením se zvýší zátěž pečovatelů, zejména z řad rodinných příslušníků, kdy se většinou jedná o ženy, které jsou nuceny pracovat na částečný úvazek a dokonce opustit trh práce, aby se věnovaly péči o závislé členy rodiny⁽³⁹⁾.

5.4.5. EU a členské státy by měly prosazovat větší rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem žen se zdravotním postižením a pečovatelů o osoby se zdravotním postižením pomocí účinných opatření založených na jejich zvláštních potřebách. K možným opatřením, která by mohla pomoci dosáhnout tohoto cíle, patří transparentnost mezd, náborové postupy a platby sociálního zabezpečení, flexibilní pracovní doba nebo práce z domova na částečný úvazek, rovnováha mezi náklady spojenými se zdravotním postižením v souvislosti s mateřstvím a péčí o jiné osoby vyžadující velkou míru podpory, podpora všeobecného přístupu k cenově dostupným a kvalitním podpůrným službám, jako jsou mateřské školky nebo pečovatelské služby pro seniory a další osoby vyžadující velkou míru podpory, v různou denní dobu⁽⁴⁰⁾.

5.4.6. EU a členské státy by měly zahrnout ženy se zdravotním postižením a rodiny osob se zdravotním postižením do navrhované směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a do dalších politických opatření, která mají zlepšit rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem pracovníků a pečujících osob⁽⁴¹⁾.

⁽³⁷⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 7.

⁽³⁸⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 41.

⁽³⁹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 9, s. 45; viz poznámka pod čarou č. 4, s. 6.

⁽⁴⁰⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 14; viz poznámka pod čarou č. 9, s. 43.

⁽⁴¹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3, článek 23.

5.4.7. Ženy se zdravotním postižením čelí také specifickým bariérám bránícím jejich rovnoprávnému zapojení na pracovišti, k nimž patří sexuální obtěžování, nerovné odměny a nedostatečný přístup k oprávněným prostředkům z důvodu diskriminačních postojů těch, kdo zamítají jejich žádosti. EU a členské státy by ženám se zdravotním postižením a pečovatelům o osoby se zdravotním postižením měly rovněž zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci, včetně ochrany před obtěžováním a nápravy křivd. Obtěžování na pracovišti je třeba předcházet přijetím účinných protokolů o obtěžování v souladu s uplatňováním směrnice 2000/78/ES⁽⁴²⁾.

5.5. Účast na politickém a veřejném životě

5.5.1. V minulosti neměly ženy a dívky se zdravotním postižením možnost vyjadřovat své postoje, a proto jsou nepřiměřeně málo zastoupeny při přijímání veřejných rozhodnutí. Ve většině členských států EU vede zbavení občanů se zdravotním postižením jejich způsobilosti k právům a právním úkonům k tomu, že ztratí právo volit. Překážky týkající se hlasovacího práva mají též podobu nepřístupných volebních postupů, včetně nepřístupných hlasovacích místností⁽⁴³⁾. EU by měla zajistit, aby se ženy se zdravotním postižením mohly plně podílet na veřejném a politickém životě, zejména při volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.

5.5.2. Z důvodu nerovnováhy sil a vícenásobné diskriminace mají méně příležitostí zakládat organizace, které by mohly zastupovat jejich potřeby coby žen, dětí a osob se zdravotním postižením, nebo se k nim připojit. EU by měla přijmout opatření, která povzbudí ženy se zdravotním postižením, aby převzaly vedoucí úlohu ve veřejných orgánech s rozhodovací pravomocí na všech úrovních, a umožní jim zakládat organizace a sítě žen se zdravotním postižením a připojovat se k nim⁽⁴⁴⁾. Je třeba zavést programy vzdělávání a odborného vedení, které ženám se zdravotním postižením umožní aktivně se zapojit do politického a veřejného života.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽⁴²⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4, s. 25.

⁽⁴³⁾ Alternativní zpráva ke zprávě UNCRPD.

⁽⁴⁴⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1, s. 16.

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

536. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV, 11. 7. 2018–12. 7. 2018

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009, pokud jde o některé poplatky za přeshraniční platby v Unii a poplatky za konverzi měny

[COM(2018) 163 final – 2018/0076 (COD)]

(2018/C 367/05)

Zpravodaj: **Daniel MAREELS**

Konzultace	Evropský parlament, 19. 4. 2018 Evropská rada, 3. 5. 2018
Právní základ	Článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	7. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	116/0/0
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá předložený návrh, díky němuž se sníží poplatky za přeshraniční platby v eurech v členských státech mimo eurozónu a bude rovněž zajištěna větší transparentnost v oblasti poplatků za konverzi měny. EHSV požaduje rychlé provedení tohoto návrhu.

1.2. Přímý dopad tohoto návrhu bude viditelný v prvé řadě v členských státech mimo eurozónu, kde stávající uplatňované vysoké poplatky za přeshraniční platby v eurech v rámci EU zmizí, neboť musí být sjednoceny s nižšími poplatky za domácí transakce v národní měně. Výbor tyto nižší poplatky vítá, neboť z nich budou mít prospěch především spotřebitelé a podniky, zejména malé a střední podniky.

1.3. Toto snížení nákladů nepochybně povede k nárůstu přeshraničního volného pohybu a rovněž volného obchodu v celé EU, a přinese tak výhody všem členským státům Unie. Výbor považuje toto prohloubení jednotného trhu a pozitivní ekonomické důsledky, které to s sebou přinese, za důležité.

1.4. Výbor vítá, že tím bude dosaženo také původního záměru jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA), aby všechny platby v eurech v EU byly považovány za platby domácí. Současně bude realizován také jednotný trh retailových finančních služeb tím, že bude ukončena stávající dichotomie na tomto trhu, která rozlišuje mezi uživateli uvnitř a vně eurozóny. Nižší poplatky, které platí uživatelé v eurozóně, se tak budou týkat také uživatelů mimo eurozónu.

1.5. Výbor v rámci svých opakovaných výzev k rozmanitosti bankovního sektoru jakožto záruky stability a efektivitu systému a s ohledem na různý vývoj a výzvy do budoucnosti, před nimiž toto odvětví stojí, žádá, aby se věnovalo více pozornosti aspektu poplatků, jimž budou příslušné banky v důsledku tohoto návrhu čelit.

1.6. Účastníci trhu budou mít povinnost sdělovat celkovou výši nákladů na konverzi měn v zahraničí a uvědomit o ní dotčené strany dříve, než uskuteční zamýšlené operace. Výbor se domnívá, že tyto nové, dodatečné povinnosti týkající se transparentnosti jsou na místě, protože spotřebitelům umožní zvolit si u těchto operací správnou variantu za přiměřenou cenu. Avšak i zde je třeba mít na zřeteli technicky velmi složitou povahu této problematiky a s tím spojené náklady pro poskytovatele platebních služeb.

1.7. Závěrem by Výbor rád uvedl, že přestože se jedná o velmi technickou problematiku, skýtá bezpochyby velkou příležitost k efektivní a jasné komunikaci se všemi občany Unie. Provedené změny by měly být využity k tomu, aby se ukázalo, že EU přináší všem pozitivní změny a řeší každodenní problémy.

2. Souvislosti

2.1. Již od začátku 21. století se pracuje na harmonizaci způsobu, jakým se v Evropě provádějí bezhotovostní platby. Za tímto účelem se již při zavedení eura usilovalo o jednotný evropský trh pro platby (Single Euro Payments Area – zkráceně SEPA) ⁽¹⁾. V tomto rámci se prováděl postupný přechod od vnitrostátních k evropským platebním systémům. Tento proces byl dokončen v roce 2014.

2.2. Na základě toho mohou vlády, obchodníci a podniky díky používání identických platebních prostředků – karet, převodů a inkasa – snadno provádět své platby všude v eurozóně a Evropské unii ⁽²⁾. Bez ohledu na domovský členský stát se nyní všechny platby v rámci Evropy bez rozdílu považují za „tuzemské platby“.

2.3. Kromě toho byla zahájena i řada dalších iniciativ, jejichž cílem nebyla jen větší transparentnost poplatků za platby, ale také jejich snížení. V jejich důsledku byly mj. poplatky za přeshraniční platby v eurech v rámci Unie nyní sjednoceny s poplatky za domácí platby v eurech, a to na základě nařízení (ES) č. 2560/2001, později nahrazeného nařízením (ES) č. 924/2009.

2.4. De facto měl tento vývoj dopad pouze v členských zemích eurozóny ⁽³⁾. A také ve Švédsku, které využilo nabízenou možnost ⁽⁴⁾, kterou měly k dispozici i ostatní členské státy, rozšířit tuto právní úpravu i na národní měnu.

2.5. V rámci „Akčního plánu finančních služeb pro spotřebitele: lepší produkty a širší výběr“ z března 2017 se Komise zavázala k tomu, že představí opatření na snížení poplatků za přeshraniční transakce ve všech členských státech a že přezkoumá postupy používané při dynamickém přepočtu měn ⁽⁵⁾.

2.6. Předkládaný návrh ⁽⁶⁾ změny výše uvedeného nařízení (ES) č. 924/2009 chce výhodu výše uvedené úpravy pro transakce v eurech v rámci EU rozšířit ve prospěch osob a podniků i v členských státech mimo eurozónu. Poplatky za přeshraniční platby v rámci EU lze tudíž snížit tak, že se sjednotí s poplatky za domácí transakce v národní měně členského státu.

2.7. Současně ⁽⁷⁾ jsou stanoveny dodatečné povinnosti týkající se transparentnosti postupů konverze měny. Díky nim budou poplatky za přeshraniční transakce v budoucnu zveřejňovány.

⁽¹⁾ O jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA) viz internetové stránky Evropské rady pro platební styk: <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/>.

⁽²⁾ Geografická oblast působnosti systémů SEPA zahrnuje aktuálně přes 34 zemí a oblastí: 28 členských států EU a Island, Norsko, Lichtenštejnsko, Švýcarsko, Monako a San Marino. Viz internetové stránky uvedené v poznámce pod čarou č. 1.

⁽³⁾ A tudíž pro platby v eurech.

⁽⁴⁾ Možnost poskytnutá ve prospěch všech členských států v nařízení (ES) č. 2560/2001 a jeho nástupci, nařízení (ES) č. 924/2009 o přeshraničních platbách.

⁽⁵⁾ Viz COM(2017) 139 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52017DC0139>. Viz zejména navrhovaná opatření 1 a 2.

⁽⁶⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009, pokud jde o některé poplatky za přeshraniční platby v Unii a poplatky za konverzi měny. Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1524213305690&uri=CELEX:52018PC0163>.

⁽⁷⁾ V témže návrhu nařízení.

2.8. Výbor vítá, že je účastníkům trhu při konverzi měn uloženo také několik dodatečných povinností týkajících se transparentnosti. Zainteresovaným stranám tak bude celková výše nákladů na přeshraniční transakci známa dříve, než zamýšlené operace uskuteční.

3. Komentáře a připomínky

3.1. Výbor vítá návrhy, kterými se výhody spojené s oblastí SEPA rozšiřují na občany a podniky z členských států mimo eurozónu. Díky nim se v zásadě sníží poplatky za přeshraniční platby v eurech v EU, zejména v posledně jmenovaných členských státech. Současně a navíc se rozšíří povinnosti týkající se transparentnosti v souvislosti s poplatky za konverzi měn.

3.2. Tyto návrhy tedy přispívají k uskutečnění jednotného trhu retailových finančních služeb tím, že pomohou ukončit stávající dichotomii na trhu pro přeshraniční platby v eurech v rámci EU. Uživatelé v eurozóně mohou pro tento druh plateb plně využívat výhod oblasti SEPA, avšak uživatelé v členských státech, které nemají euro jako měnu, dosud tuto možnost nemají.

3.3. Většina uživatelů v eurozóně může uvedené platby provádět za nízké nebo dokonce zanedbatelné poplatky, avšak u uživatelů mimo eurozónu tomu tak není. Ti za tyto operace platí zpravidla vysoké poplatky. Je dobré a velmi důležité, že tomu tak již v budoucnu nebude. Poskytovatelé platebních služeb v těchto členských státech budou muset své poplatky za přeshraniční transakce v eurech sjednotit s – obvykle nižšími – poplatky za domácí transakce v národní měně.

3.4. Toto snížení poplatků by mělo mít pozitivní dopady na přeshraniční volný pohyb a přeshraniční volný obchod v EU, a to ve všech členských státech. Spotřebitelé mimo eurozónu tak získají snazší přístup na trhy v eurozóně, které z toho pak také budou mít prospěch. Tentýž snazší přístup platí také pro firmy, zejména pro malé a střední podniky, které tím budou moci zlepšit svou pozici na trzích a budou moci být konkurenceschopnější, což jim opět přinese výhody.

3.5. EHSV podporuje rozhodnutí zaměřit navrhované opatření na operace v eurech. Ve svém doporučení k „Akčnímu plánu finančních služeb pro spotřebitele“ Výbor také uvedl, že „vítá skutečnost, že Evropská komise upouští v této fázi od regulačních opatření“⁽⁸⁾. Pro dotčené členské státy, které již měly delší dobu možnost tento krok učinit, avšak neodhodlaly se k němu, to zároveň představuje velký pokrok⁽⁹⁾.

3.6. Bez ohledu na řadu dalších důvodů⁽¹⁰⁾ toto rozhodnutí také zachovává rovnováhu mezi důraznějšími požadavky poskytovatelů platebních služeb⁽¹¹⁾ i uživatelů těchto služeb⁽¹²⁾. Kromě toho navrhované řešení také lépe splňuje představu řešení „na míru“. Připouští totiž, že se budou zohledňovat specifické charakteristiky dotčených členských států a situací v těchto státech, mimo jiné na úrovni platebních systémů a poskytovatelů platebních služeb.

3.7. Aby měli spotřebitelé možnost se správně rozhodnout při konverzi měn v zahraničí, což se zatím zdá být obtížné, protože nemají vždy včas k dispozici správné informace, ukládají se i účastníkům trhu některé dodatečné povinnosti týkající se transparentnosti. Díky tomu bude celková výše nákladů na přeshraniční transakce zveřejněna a dotčeným stranám sdělena dříve, než zamýšlené operace uskuteční.

3.8. Výbor se domnívá, že tato povinnost týkající se transparentnosti, která je ku prospěchu uživatelů a spotřebitelů, je velmi důležitá, stejně tak jako bezpečnost transakcí. Stejná důležitost se přikládá také stanovení horní hranice pro poplatky za takové služby, do doby, než budou přijata konkrétní definitivní prováděcí opatření⁽¹³⁾. Pro poskytovatele platebních služeb je to velmi komplexní a závažný problém, a proto by se měla věnovat jistá pozornost i s tím spojenému aspektu nákladů.

⁽⁸⁾ Viz Úř. věst. C 434, 15.12.2017, s. 51, odstavec 1.1.

⁽⁹⁾ Viz možnost uvedená v odstavci 2.4.

⁽¹⁰⁾ Některé z nich jsou shrnuty v dokumentu FAQ: Cross border payments (Často kladené otázky: přeshraniční platby), publikovaném společně s tiskovou zprávou k současným návrhům. Viz http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-2424_en.htm.

⁽¹¹⁾ Kteří dříve podporovali status quo.

⁽¹²⁾ Kteří byli dříve zastánci toho, aby se právně upravilo ještě více operací.

⁽¹³⁾ Kvůli rychle se měnícímu prostředí a technické povaze této záležitosti je navržena lhůta maximálně 36 měsíců po vstoupení nařízení v platnost.

3.9. Náklady a nižší příjmy poskytovatelů platebních služeb v důsledku těchto návrhů nejsou zanedbatelné ⁽¹⁴⁾. Dokonce i když současná situace možná není zcela uspokojivá a ztráty lze časem do určité míry zmírnit, přesto je třeba aspektu nákladů věnovat dostatečnou pozornost.

3.10. Věnovat aspektu nákladů pozornost je skutečně nutné, jak Výbor ostatně nedávno znovu poznamenal ⁽¹⁵⁾ v rámci svých výzev k rozmanitosti bankovního sektoru jakožto záruky stability a efektivitu systému ⁽¹⁶⁾. Ostatně nelze zapomínat na to, že banky v současné době musí čelit řadě velkých výzev, mimo jiné v rámci regulace a dozoru, množství změn do budoucnosti ⁽¹⁷⁾, dlouhodobě nízkým úrokovým sazbám a řadě dalších situací ⁽¹⁸⁾.

3.11. Závěrem by Výbor rád uvedl, že přestože se jedná o velmi technickou problematiku, skýtá bezpochyby velkou příležitost k efektivní a jasné komunikaci se všemi občany Unie. Provedené změny by skutečně měly být využity k tomu, aby se ukázalo, že EU přináší do života podnikatelů, občanů a spotřebitelů pozitivní změny a řeší každodenní problémy lidí, např. v souvislosti s cestováním.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹⁴⁾ V důvodové zprávě návrhu je v souvislosti s přeshraničními transakcemi v eurech uváděna částka 900 milionů EUR ročně.

⁽¹⁵⁾ Viz Úř. věst. C 434, 15.12.2017, s. 51, stanovisko INT/822, odstavec 3.6.

⁽¹⁶⁾ Viz Úř. věst. C 251, 31.7.2015, s. 7, odstavec 1.1 a Úř. věst. C 451, 16.12.2014, s. 45, odstavec 1.11.

⁽¹⁷⁾ Například ve věci finančních technologií a technologií blockchain, jakož i financování udržitelné ekonomiky. V souvislosti s akčním plánem Komise týkajícím se financování udržitelného růstu viz (https://ec.europa.eu/info/publications/180308-action-plan-sustainable-growth_en), COM(2018) 97 final.

⁽¹⁸⁾ Mimo jiné postoj EU ve věci nesplácených úvěrů (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/managing-risks-banks-and-financial-institutions/non-performing-loans-npls_en).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o změně nařízení (EU) č. 168/2013, pokud jde o používání úrovně Euro 5 u schvalování typu dvoukolových nebo tříkolových vozidel a čtyřkolek

[COM(2018) 137 final – 2018/0065 (COD)]

(2018/C 367/06)

Zpravodaj: **Gerardo LARGHI**

Konzultace	Evropský parlament, 16. 4. 2018 Rada, 4. 4. 2018
Právní základ	Článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	7. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	125/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá návrh nařízení COM(2018) 137 final, jelikož přináší včasné změny nařízení (EU) č. 168/2013, jejichž cílem je zvážit potřeby vývoje technologií s nízkým dopadem na životní prostředí (úroveň Euro 5 u schvalování typu) a reálné schopnosti některých podniků zavést je ve stanovených lhůtách (*technologická proveditelnost*). Díky výjimkám by se tedy mělo předejít negativním dopadům na trh a na míru zaměstnanosti, avšak rychle dosáhnout lepších emisních norem.

1.2. EHSV zdůrazňuje, že změny, jež navrhuje Komise, jsou v souladu s doporučeními uvedenými v jeho předchozím stanovisku k tomuto tématu ⁽¹⁾. Patří mezi ně: postupné a pružné provádění nařízení v závislosti na reálné technologické proveditelnosti, náklady, jež budou přijatelné pro podniky a spotřebitele, vyloučení vozidel kategorií L1 a L2 z používání palubního diagnostického systému (OBD) ⁽²⁾. Výbor bere dále na vědomí širokou podporu, již návrhu vyslovily členské státy a všechny příslušné zúčastněné strany.

1.3. EHSV se domnívá, že předpis bude mít pozitivní dopad na náklady podniků a tím i na náklady spotřebitelů. V této souvislosti je potřeba poukázat na společenskou úlohu vozidel kategorie L ve venkovských oblastech, kde často představují řešení v případě chybějící veřejné dopravy, a ve městech, kde pomáhají snížit dopravní přetížení související s provozem.

1.4. EHSV souhlasí s prodloužením pravomoci Komise přijímat akty v přenesené pravomoci o dalších pět let. Výbor se domnívá, že je tato podmínka rozhodující pro to, aby mohl být platný předpis včas uzpůsobován neustálému technologickému vývoji a vývoji trhu v daném odvětví.

1.5. EHSV shledává, že se ve studii Komise ⁽³⁾ nezohledňují náklady, technická proveditelnost a reprodukovatelnost testu energetické spotřeby (typ zkoušky VII) u homologovaných kol s elektrickým pohonem (L1e-A) a homologovaných motokol (L1e-B). Tato studie se totiž zaměřuje pouze na analýzu vozidel se spalovacím motorem. Výbor tedy doporučuje Komisi, aby co nejdříve zahájila dodatečnou studii energetické spotřeby vozidel kategorií L1e-A a L1e-B, aby se podnikům daného odvětví dostalo jistého regulačního rámce.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 30.

⁽²⁾ Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 30, odstavce 4.1, 4.3 a 5.3.

⁽³⁾ Zpráva o studii „Effect study of the environmental step Euro 5 for L-category vehicles“ (Studie o dopadech environmentální úrovně Euro 5 u vozidel kategorie L), EU-Books (ET-04-17-619-EN-N).

1.6. EHSV souhlasí s návrhem Komise odložit zavedení emisních limitů úrovně Euro 5 u lehkých čtyřkolek (miniauto – L6e-B), tříkolových mopedů (L2eU), motocyklů trial (L3e-AxT) a enduro (L3e-AxE). Jedná se nicméně o specializovanou výrobu⁽⁴⁾, již provozují malé a střední podniky, a EHSV proto doporučuje prodloužit tuto výjimku do roku 2024, jak se původně předpokládalo v posouzení dopadu. Toto opatření by mělo podnikům tohoto odvětví umožnit méně traumatický přechod a podpořit zachování úrovně zaměstnanosti.

2. Úvod

2.1. Pojem „vozidla kategorie L“ zahrnuje širokou řadu typů lehkých vozidel se dvěma, třemi nebo čtyřmi koly. Patří sem sedm kategorií vozidel: motokola a dvoukolové (L1e) a tříkolové (L2e) mopedy, dvoukolové (L3e) a tříkolové (L4e – s postranním vozíkem) motocykly, motorové tříkolky (L5e) a lehké (L6e) a těžké (L7e) čtyřkolky. Každá kategorie je dále rozdělena na podkategorie, kterých je celkem 25.

2.2. Různorodost modelů, pohonných systémů a využití činí z kategorie L jednu z nejrozmanitějších a nejvšestrannějších kategorií vozidel. V EU se odhadem pohybuje více než 35 milionů vozidel kategorie L.

2.3. Požadavky na schválení typu „vozidel kategorie L“⁽⁵⁾ jsou ode dne 1. ledna 2016 stanoveny nařízením (EU) č. 168/2013 a jeho čtyřmi akty v přenesené pravomoci a prováděcími akty⁽⁶⁾.

2.4. Komise navrhuje změnit nebo doplnit některé články nařízení (EU) č. 168/2013 s cílem vyjasnit jeho zásady a usnadnit jeho provádění. Impulsem pro ni byly problémy, na něž upozornila Studie o dopadech environmentální úrovně Euro 5 u vozidel kategorie L.

2.5. Návrh, jež si přály i podniky z tohoto odvětví⁽⁷⁾, byl vypracován po konzultaci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami (výrobní podniky, schvalovací orgány, sociální partneři).

3. Shrnutí návrhu Komise

3.1. Palubní diagnostický systém

3.1.1. Palubní diagnostický systém (OBD)⁽⁸⁾ slouží ke kontrole celkového fungování vozidla a upozorňuje zejména na závady nebo špatné fungování, jež mohou mít dopad v podobě škodlivých emisí. OBD již existuje v úrovni Euro 4 a v úrovni Euro 5 bude dále rozvinut. Díky předpisu týkajícímu se úrovně Euro 5 bude OBD působit na čidla a ovládací prvky vozidel s cílem monitorovat řádné fungování nejen motoru, ale i úpravy výfukových plynů a katalyzátoru.

3.1.2. Komise navrhuje odložit některé aspekty povinnosti instalovat druhý stupeň systému OBD na rok 2025. Zejména se jedná o monitorování katalyzátoru. Toto opatření je stanoveno pouze pro některé typy vozidel, jelikož uvedené vybavení nebude z technických důvodů v roce 2020 k dispozici. Změna tohoto ustanovení by měla dát podnikům dostatečný čas na to, aby zavedli daný předpis.

3.1.3. Komise dále ujasňuje, že z druhého stupně systému OBD jsou vyloučeny mopedy (kategorie L1 a L2), lehké čtyřkolky (kategorie L6e) a podkategorie motocyklů enduro (L3e-AxE) a trial (L3e-AxT).

⁽⁴⁾ Tyto podkategorie vozidel představují méně než 1 % světové výroby vozidel kategorie L.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 60, 2.3.2013, s. 52 – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 168/2013 ze dne 15. ledna 2013 o schvalování dvoukolových nebo tříkolových vozidel a čtyřkolek a doзору nad trhem s těmito vozidly.

Úř. věst. L 53, 21.2.2014, s. 1 – nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 134/2014 ze dne 16. prosince 2013, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 168/2013, pokud jde o požadavky týkající se vlivu na životní prostředí a výkonnosti pohonné jednotky, a mění příloha V uvedeného nařízení.

Úř. věst. L 25, 28.1.2014, s. 1 – nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 44/2014 ze dne 21. listopadu 2013, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 168/2013, pokud jde o konstrukci vozidel a obecné požadavky pro schvalování dvoukolových nebo tříkolových vozidel a čtyřkolek.

Úř. věst. L 7, 10.1.2014, s. 1 – nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 3/2014 ze dne 24. října 2013, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 168/2013, pokud jde o požadavky týkající se funkční bezpečnosti vozidel pro schvalování dvoukolových nebo tříkolových vozidel a čtyřkolek.

⁽⁶⁾ Viz poznámka pod čarou 3.

⁽⁷⁾ <https://www.acem.eu/newsroom/press-releases/329-stefan-pierer-acem-president-we-urgently-need-clarity-from-the-ec-regarding-the-implementation-of-euro-5>.

⁽⁸⁾ *Palubní technologie*, nařízení (EU) č. 168/2013, článek 21 příloha IV (body 1.8.1, 1.8.2, 1.8.3).

3.2. Metoda regulace emisí (matematický postup pro výpočet životnosti)

3.2.1. Ze studie dopadů úrovně Euro 5 na životní prostředí vyplývá, že metoda, podle níž se vozidla podrobují zkoušce po ujetí 100 km, neumožňuje posoudit skutečné poškození systému vozidla pro regulaci emisí během jeho životního cyklu⁽⁹⁾.

3.2.2. Komise navrhuje od této metody do roku 2025 postupně upustit. Do té doby se navrhuje zvýšit vzdálenost, již vozidlo ujede předtím, než bude podrobeno zkoušce, aby se zaručila větší spolehlivost daného údaje. V návrhu se tudíž stanoví, že vozidla registrovaná v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2024 budou podrobena zkoušce vlivu na životní prostředí po 2 500 km, pokud je jejich maximální rychlost nižší než 130 km/h, a po 3 500 km, pokud je jejich maximální rychlost 130 km/h a vyšší.

3.3. Zavedení limitů Euro 5

3.3.1. Studie dopadů úrovně Euro 5 potvrzuje, že technologie potřebná ke splnění nových environmentálních limitů je až na některé typy vozidel kategorie L (L6e-B, L2e-U, L3e-AxT a L3e-AxE) již dostupná.

3.3.2. Komise tedy navrhuje odložit zavedení těchto limitů pro dané podkategorie z roku 2020 na rok 2022. Toto opatření umožní výrobcům, zejména malým a středním podnikům, dodržet lhůty stanovené pro přechod k pohonným systémům s nulovými emisemi a navíc bude mít pozitivní dopad z hlediska nákladů, z čehož budou mít prospěch spotřebitelé.

3.3.3. Komise dále shledává, že je potřeba u úrovně Euro 5 dále vyjasnit limity pro hladiny akustického tlaku. Navrhuje tudíž učinit výjimku pro platnost stávajících limitů (Euro 4), dokud nebudou stanoveny nové limity pro Euro 5.

3.4. Akty v přenesené pravomoci

3.4.1. Nařízení (EU) č. 168/2013 svěřilo Komisi pravomoc k přijímání aktů v přenesené pravomoci na období pěti let, jež skončilo 21. března 2018. Vzhledem k potřebě neustále aktualizovat předpis na základě technologického pokroku žádá Komise o prodloužení pravomoci přijímat akty v přenesené pravomoci o dalších pět let s možností automatického prodloužení.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽⁹⁾ Čl. 23 odst. 3 písm. c).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání, kterým se mění příloha XVII nařízení (ES) č. 1907/2006 a zrušuje nařízení (EU) č. 98/2013 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání

[COM(2018) 209 final – 2018/0103 (COD)]

(2018/C 367/07)

Zpravodaj: **David SEARS**

Konzultace	Evropský parlament, 28. 5. 2018
	Rada, 31. 5. 2018
Právní základ	Článek 114 SFEU
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	7. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	128/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá navrhované nařízení. Toto nařízení vychází ze stávajícího nařízení, k němuž se Výbor vyjádřil v lednu 2011 ⁽¹⁾, a nahrazuje ho a snaží se využít zkušeností získaných na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU od jeho vstupu v platnost v roce 2013 a od jeho (zamýšlené) plné účinnosti v září 2014.

1.2. EHSV bere na vědomí, že čas k vypracování nového nařízení byl omezen procesními faktory, mj. krátkým časovým obdobím, které je k dispozici před koncem stávajícího funkčního období Komise i Evropského parlamentu. Vzhledem k poměrně krátké době trvání a pomalému provádění stávajícího nařízení a potřebě vážné podpory a angažovanosti na straně členských států a všech subjektů dodavatelského řetězce, pokud jde o jeho nahrazení, je to politováníhodné. Důvody tohoto pomalého provádění, zejména v zemích nejvíce zasažených teroristickými činy proti místnímu obyvatelstvu, je nutné blíže prozkoumat.

1.3. EHSV vidí řadu oblastí, v nichž by se mělo zvážit vyjasnění působnosti a uplatňování nařízení. Tyto oblasti bude rovněž nutné v nadcházejících měsících podrobněji projednat s členskými státy. Ustanovení týkající se prodeje na internetu vyžadují další práci, pokud mají být skutečně účinná. Není jasné, jak by mohla být účinná pouze na úrovni členských států.

1.4. EHSV opět zpochybňuje účinnost zahrnutí takových velmi nesusoudných látek do jednoho regulačního režimu. Vypracování právního předpisu je tak velmi obtížné a ještě obtížnější bude předpis uplatňovat či pochopit, ať už je člověk profesionálním uživatelem nebo osobou z řad široké veřejnosti. Doporučuje se tedy jiný, látkově specifický přístup. Vhodným modelem by mohly být právní předpisy EU týkající se prekurzorů drog ⁽²⁾.

2. Úvod

2.1. Improvizovaná výbušná zařízení, zahrnující řadu podomácku vyrobených výbušnin, používají teroristé a jiné nestátní subjekty, sledující nějaké politické nebo náboženské ideály, k útokům na vojenské a hospodářské cíle (kdy je výbušnina stacionární, vezená dopravním prostředkem či nesená osobou), především s cílem terorizovat civilní obyvatelstvo.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 25.

⁽²⁾ Úř. věst. C 76, 14.3.2013, s. 54.

2.2. Poznatky potřebné k vyrobení, skladování a dopravě těchto zařízení k cíli jsou snadno dostupné na internetu. Široce jsou využívány suroviny jako mouka, cukr, motorová nafta či hnojiva. Silnější výbušniny a rozbušky (TATP, PETN, HMTD) vyžadují chemickou syntézu z jiných látek, které jsou na maloobchodním trhu k dispozici pro legitimní účely. Komerční výbušniny (mj. dynamit, černý prach a TNT) jsou již přísně regulovány a přinejmenším v rozvinutém světě se nyní využívají jen zřídka.

2.3. K většině teroristických incidentů dochází v méně rozvinutých zemích, často je to denně a ne vždy jsou plně evidovány. Tyto incidenty mají na svědomí téměř 99 % všech úmrtí souvisejících s terorismem. Nicméně bohatší (a stabilnější a lépe chráněné) země, představují rovněž cíle a když v nich k útokům dojde, mohou mít ničivé účinky, jak mohou občané v řadě velkých měst EU (a USA) nyní dosvědčit.

2.4. Reálné každodenní riziko zůstává i tak nízké (alespoň ve srovnání s jinými přírodními nebo obecně uznávanými riziky) a reakce vlád se běžně liší v závislosti na místních zkušenostech a vnitrostátní praxi. Přirozeně autoritářské režimy (zatím) nejsou považovány za cíle – útoky jsou častěji orientovány na liberálnější režimy, které se ale také více obávají o zachování lidských práv. Jako vždy neexistují jednoduché odpovědi.

2.5. EHSV se těmito otázkami zabýval v dřívějších stanoviscích, konkrétně v roce 2008 ve stanovisku ⁽³⁾ týkajícím se uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek včetně dusičnanu amonného, který se využívá ve velkém množství jako dusíkaté hnojivo a také jako účinná nízkonákladová složka komerčních a podomácku vyrobených výbušnin, a v roce 2011 ve stanovisku ⁽⁴⁾ k prvnímu nařízení o regulaci prekurzorů výbušnin, které se nyní s ohledem na zkušenosti ruší a nahrazuje. Řešeny byly také prekurzory nelegálních drog a odklon od jejich legitimního použití a související právní předpisy mohou poskytnout užitečný model, který lze využít i v tomto případě.

3. Návrhy Komise

3.1. Navrhované nové nařízení o regulaci prekurzorů výbušnin má 15 stran a doplňuje ho úvod (17 stran), 3 přílohy (každá v délce 1 strany) a posouzení dopadů (188 stran). Jeho základem je článek 114 SFEU, týkající se fungování vnitřního trhu. Ukládá nové povinnosti členským státům a všem, kdo se zabývají obchodem s látkami uvedenými v přílohách I (prekurzory podléhající omezení) a II (prekurzory podléhající oznamování), a v příloze III stanoví požadovaný formát povolení pro „profesionální uživatele“. Nařízení má vstoupit v platnost 20 dní po vyhlášení v Úředním věstníku a použije se jeden rok od tohoto data.

3.2. Obecný přístup tedy zůstává stejný jako dříve: je stanoven seznam několika látek (devíti), jejichž prodej široké veřejnosti je v případě dosažení určité koncentrace (a tedy i hodnoty a použitelnosti k výrobě podomácku vyrobených výbušnin) omezen. Další soubor látek (opět devíti) může být prodáván volně, ale „podezřelé“ transakce se oznamují kontaktním místům na vnitrostátní úrovni.

3.3. V rámci těchto seznamů byl dusičnan amonný přesunut z druhého do prvního seznamu (a současně byla provedena odpovídající změna přílohy XVII nařízení REACH o registraci chemických látek) a do druhého seznamu byly zahrnuty tři nové látky nebo skupiny látek (práškový hliník, práškový hořčík a hexahydrát dusičnanu hořečnatého), které byly doplněny prostřednictvím aktů Komise v přenesené pravomoci z listopadu 2016. Ostatních 14 látek, které jsou již na seznámech, se nemění. Důvody pro tyto změny jsou uvedeny v posouzení dopadů (tři doplněné látky/skupiny látek tam však nejsou podrobně popsány a nejsou tam, ani v aktech v přenesené pravomoci, uvedeny žádné informace o zasažených dodavatelských řetězcích, potenciálních dopadech na trh ani množství, jež budou pravděpodobně kupovat profesionální uživatelé nebo osoby z řad široké veřejnosti).

3.4. Nařízení rovněž poskytuje velmi potřebné objasnění rozdílné úlohy v různých dodavatelských řetězcích, zejména jasně definuje „hospodářské subjekty“, „profesionální uživatele“, „zemědělce“ a „osoby z řad široké veřejnosti“.

3.5. Vzhledem k tomu, že stávající nařízení spadá do působnosti programu REFIT Komise, je cílem nového návrhu snížit náklady a zvýšit účinnost (a snad i účelnost) tím, že snižuje počet možností, které mají členské státy k dispozici. Osoby z řad veřejnosti (neprofesionální uživatelé) budou muset získat *povolení k užívání prekurzorů podléhajících omezení* v určitých koncentracích přesahujících mezní hodnoty stanovené v příloze I a stávající méně přísný postup vlastní registrace již nebude stačit. Stávající povolení mohou být obnovena pouze tehdy, bude-li se příslušný orgán domnívat, že splňují požadavky nového nařízení.

⁽³⁾ Úř. věst. C 204, 9.8.2008, s. 13.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 84, 17.3.2011, s. 25.

3.6. Je uznána potřeba informovat všechny účastníky příslušných fyzických a on-line dodavatelských řetězců o nových opatřeních, přestože skutečný mechanismus, jak to bude probíhat, zůstává nejasný. Bezpečnostní listy mají například dbát na bezpečnost pracovníků a spotřebitelů při manipulaci s látkami, jejich smyslem však není zabránit jejich nelegálnímu použití. Nanejvýš důležité mezní hodnoty stanovené v příloze I je u některých látek velmi obtížné interpretovat a zasloužily by si přezkum, zejména protože se každá týká jiného dodavatelského řetězce a jiného okruhu hospodářských subjektů. Pokud v této souvislosti existují na úrovni členských států nějaké osvědčené postupy, měly by se samozřejmě v co nejvyšší míře sdílet.

3.7. Členské státy mohou navrhnout přísnější kontroly (včetně nižších úrovní koncentrace nebo úplných zákazů) a Komise může do příloh zařadit nové látky, bude-li to nezbytné k omezování terorismu.

3.8. Členské státy jsou povinny Komisi každoročně předkládat shrnutí počtu podezřelých transakcí, počtu žádostí o povolení a důvodů pro zamítnutí, informačních akcí a podrobností o kontrolách on-line a off-line činnosti.

3.9. Komise *nejdříve* šest let od data použitelnosti tohoto nařízení přezkoumá jeho účinnost a podá o ní zprávu Evropskému parlamentu, Radě a EHSV.

4. Obecné a konkrétní připomínky

4.1. EHSV vítá návrh nového nařízení a rozhodně podporuje jeho cíle. Regulované látky jsou obecně v souladu s prioritními seznamy v jiných částech rozvinutého světa. Nové definice by měly přinést vyjasnění pro ty, kdo se nařízením snaží řídit. Vládám sice vzniknou určité dodatečné náklady, ty se ale zdají být úměrné přínosům v podobě dalšího omezení teroristické činnosti. Společný regulační režim ve všech členských státech by měl přinést výhody pro dodavatele a jiné hospodářské subjekty. Potřeba snížit rizika pro širokou veřejnost (a jiné osoby, včetně významných osob, policistů a vojáků) a zároveň umožnit volný pohyb zboží pro legitimní účely se zdá být rozumně vyvážená.

4.2. EHSV rovněž souhlasí s tím, že je naléhavě potřeba, aby členské státy koordinovaly svoji činnost, a sdílí obavy Komise týkající se pomalé a nejednotné reakce na stávající nařízení.

4.3. To však zase vyvolává obavy ohledně postupů používaných při přípravě jeho nahrazení, zejména pokud jde o obsah a kvalitu podpůrných dokumentů. Posouzení dopadů, v němž Komise vycházela z práce konzultantů firmy Ernst & Young, do velké míry závisí na veřejně dostupných statistikách na úrovni EU, jež nemusí být vhodné ani úplné. Formát, který dodržuje interní pokyny, je složitý na orientaci a snižuje jasnost textu. Do otevřené veřejné konzultace přispělo pouze 83 respondentů a význam jejich odpovědí je různý. Posouzení dopadů a konzultace byly provedeny během krátkého období Vánoc a Nového roku 2017/2018, kdy bylo málo času na odstranění nedostatků v předložených materiálech, nebo na to nebyl čas vůbec. On-line dostupnost produktů byla zjišťována prohledáváním Amazonu, obskurnější zdroje na temném webu však nejsou zmíněny vůbec.

4.4. EHSV chápe, že klíčovou otázkou oblasti působnosti nařízení, tj. výběr produktů, které by měly být regulovány, přezkoumala Komise v rané fázi, to ale není v posouzení dopadů jasně uvedeno. Jak již bylo uvedeno, podle všeho neexistuje tržní analýza tří látek, které byly doplněny v roce 2016 prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci. Chybějící kontroly kyseliny chlorovodíkové, která byla zahrnuta do posouzení dopadů vypracovaného ke stávajícímu nařízení, ale na poslední chvíli bez vysvětlení vyřazena ze stávajícího seznamu, zůstávají nevysvětleny. A další prekursorzy se středně vysokou prioritou, mj. manganistan draselný, dusitan sodný, močovina a zinkový prášek, které jsou na jiných seznamech produktů potenciálního dvojího užití, by se přinejmenším měly projednat. Vhodným cílem by byl pokrok na cestě k celosvětově uznávanému seznamu, přinejmenším pro rozvinuté země.

4.5. EHSV souhlasí se seznamem možných regulačních opatření, která byla zavržena v rané fázi. Nicméně je nutné se do určité míry znepokojovat nad úzkým rozsahem nyní navržených kontrol, především s ohledem na velmi nesourodou povahu dotčených produktů. Svou roli v omezování nebo sledování prodeje by mohly sehrát velikost balení, čárové kódy a vyžadování plateb vysledovatelnými kartami nebo bankovními převody z osobních nebo podnikových účtů. Současná praxe se v členských státech sice může lišit, to se ale ve válce proti teroru nezdá být přesvědčivým argumentem.

4.6. Rozdíly v uplatňování stávajícího nařízení však budou mít dopad na náklady některých členských států a těch, kdo jsou zapojeni do zákonné distribuce a zákonného používání produktů podléhajících omezení. Vzhledem k tomu, že k zajištění opatření v rámci stávajícího režimu byla zapotřebí řada rozhodnutí o nesplnění povinnosti, je možné počítat s určitou neochotou přijmout přístup, podle něhož je jediným možným způsobem udělování povolení, bez ohledu na jeho dlouhodobé přínosy. Kontroly prodeje prostřednictvím internetu jsou zmíněny, ale nejsou dále analyzovány, jelikož jsou v kompetenci členských států.

4.7. Návrh obsahuje rozsáhlou analýzu své slučitelnosti s jinými právními předpisy EU a své zákonnosti podle těchto předpisů, včetně obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které právě nyní plně vstupuje v platnost. Rovněž se zabývá nedostatky stávajícího systému kódů KN, které se používají k identifikaci přeshraničních pohybů látek a směsí, stejně jako byly probírány před osmi lety, kdy bylo napsáno předchozí stanovisko. Vzhledem k tomu, že na seznamech je v současné době uvedeno pouze 18 látek (a doplnit by jich tam bylo možné asi maximálně 12) by mělo být schůdné vytvořit příslušné celní kódy speciálně pro použití v souladu s tímto nařízením a zajistit, že ostatní právní předpisy EU vytvořené pro jiné účely nebudou v rozporu se základními cíli bezpečnosti a ochrany občanů EU.

4.8. EHSV rovněž poukazuje na to, že produkty uvedené na seznamech se ve velké míře liší, pokud jde o jejich objemy výroby, dodavatelské řetězce a legitimní konečné použití jak pro profesionální uživatele, tak pro širokou veřejnost. Jediné, co mají společného, je to, že jsou potenciálně hodnotné pro teroristy; záměrem právního předpisu je tudíž narušit tyto nežádoucí dodavatelské řetězce s využitím všech dostupných opatření.

4.9. Tato opatření nebudou u všech produktů stejná: jejich násilné včlenění do jednoho systému regulace nebude pravděpodobně tak účinné, jak by mělo. Upřednostňovaným přístupem by byla jednoduchá rámcová směrnice stanovující obecné cíle, přičemž by se na každou z uvedených látek vztahovaly specifické konzultace, analýzy, posouzení dopadů a nařízení. To by celkově ušetřilo čas a životy a zcela jistě by to lépe naplnilo požadavky programu REFIT.

4.10. Rovněž by tak bylo možné provádět užší dlouhodobou spolupráci a výměnu informací s výrobci a jinými dotčenými subjekty, kteří všichni podporují opatření k omezení zneužívání jejich produktů. Objemy převedené na nelegální použití jsou ve srovnání se ztrátou dobré pověsti nebo rizikem širších omezení bezvýznamné. Vhodným příkladem toho, čeho lze v tomto směru dosáhnout, je globální úsilí o regulaci velmi malých množství acetanhydridu potřebných k výrobě nelegálních drog, včetně heroinu. EHSV vydal své stanovisko k návrhu týkajícímu se prekursorů drog v lednu 2013 ⁽⁵⁾. Mnohé z tehdejších myšlenek platí rovněž pro prekuzory výbušnin podléhající podle tohoto návrhu omezení nebo oznamování.

4.11. EHSV vítá své pokračující zapojení do vývoje a uplatňování tohoto nařízení, ale zejména s ohledem na napjatý harmonogram vypracovávání návrhu se domnívá, že jakékoli následné přezkoumání ze strany Komise by mělo být provedeno *nejpozději* do šesti let, ne *nejdříve* šest let od data použitelnosti.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 76, 14.3.2013, s. 54.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie

[COM(2018) 259 final – 2018/0123 (COD)]

(2018/C 367/08)

Zpravodaj: **Antonello PEZZIN**

Konzultace	Evropský parlament, 28. 5. 2018 Rada, 29. 5. 2018
Právní základ	Článek 114 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	147/0/2
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vždy tvrdil, že účinná celní unie představuje *conditio sine qua non* (nutnou podmínku) procesu evropské integrace pro zajištění efektivního volného, bezpečného a transparentního pohybu zboží s maximální ochranou spotřebitelů a životního prostředí, s největší zaměstnaností a s účinným bojem proti podvodům a padělkům.

1.2. EHSV zdůrazňuje, že je důležité zajistit jasný, transparentní a jednoznačný právní rámec pro všechny veřejné a soukromé subjekty a aktéry, kteří působí na celním území Unie, a využít určité definice, postupy a termíny, které se použijí na zboží, které vstupuje na celní území EU nebo z něj vystupuje, což umožní samotné celní unii účinné a soudržné fungování a uplatňování společné obchodní politiky.

1.3. EHSV tedy podporuje navrhovaný právní rámec, což znamená:

- změny technických předpisů a pravidel celního kodexu Unie (dále jen „CKU“),
- nápravu technických chyb a opomenutí tak, aby došlo ke sladění kodexu s mezinárodní dohodou mezi EU a Kanadou (Komplexní hospodářská a obchodní dohoda, dále jen „CETA“),
- začlenění enkláv obce Campione a teritoriálních vod Luganského jezera do celního území Unie, jak to požaduje zúčastněný členský stát.

1.4. Výbor se domnívá, že pro Unii i pro země, s nimiž uzavřela dohody o volném obchodu, je důležité podporovat tento společný závazek, jehož cílem je napomáhat volnému a spravedlivému obchodu v dynamické a prozíravé společnosti s cílem podněcovat ekonomickou aktivitu a podporovat sdílené hodnoty a myšlenky, které se konkrétně projeví v Jednotném evropském aktu z roku 1986, v celním kodexu z roku 1992, který byl zdokonalen v rámci celního kodexu Unie z roku 2013, a které jsou začleněny jako návrh do dlouhodobého rozpočtu na období 2021–2027, kde mají podporovat účinnější daňovou a celní spolupráci Unie.

1.5. Co se týče začlenění „územních enkláv“, Výbor doporučuje věnovat zvláštní pozornost tomu, aby byly zároveň provedeny nezbytné změny směrnice 2008/118/ES (směrnice o spotřební dani) a směrnice 2006/112/ES (směrnice o DPH).

1.6. EHSV žádá, aby mu Komise v roce 2021 předala stanovenou zprávu o hodnocení právního rámce CKU v polovině období, aby mohl zhodnotit, zda odpovídá změnám provedeným na základě tohoto nařízení a zda jsou účinné společné digitální systémy, které by měly být k tomuto datu aktivovány.

2. Úvod

2.1. Celní unie je ve výhradní pravomoci Evropské unie ve smyslu článku 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a celní kodex Unie (CKU) umožnil:

- harmonizaci předchozích rozdílných předpisů,
- uplatňování rovného zacházení,
- legitimní ukládání sankcí.

2.2. Od 1. května 2016 vstoupily v platnost nové celní předpisy, jejichž cílem je zjednodušit život podniků působících v Evropě a zajistit lepší ochranu spotřebitele. S novým celním kodexem Unie došlo k zásadní obnově právních celních předpisů v EU, které vstoupily v platnost v roce 1992.

2.3. Jednotným evropským aktem z roku 1986, který vstoupil v platnost v červenci 1987, byla započata cesta, která ve třech etapách – v roce 1990 ohledně kapitálu, v roce 1993 ohledně zboží a v roce 1999 ohledně jednotné měny – vedla k tomu, co je zakotveno v článku 28 Smlouvy o fungování Evropské unie, tedy: „zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy“.

2.4. Po kodexu z roku 1992 a nařízení z roku 2008 přišel nyní CKU z roku 2013, do něhož jsou začleněna různá nařízení v přenesené pravomoci a prováděcí nařízení a který je milníkem pro evropskou celní unii – CKU je rámec, který umožňuje, aby do EU každoročně vstoupilo a z EU vystoupilo zboží za více než 3 000 miliard eur.

2.5. V návaznosti na vstup v platnost nových zásadních ustanovení nařízení (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, byly díky postupu konzultací s členskými státy a s podniky odhaleny technické chyby a anomálie, které musí být opraveny, aby byla zabezpečena právní jistota a soudržnost.

2.6. Celní území EU se ve skutečnosti přesně neshoduje s úhrnem území, která jsou součástí geofyzikálního území EU. Některé oblasti, které jsou součástí území některých států, ve skutečnosti nejsou součástí celního území Společenství, zatímco jiné oblasti, která nejsou součástí geofyzikálního území EU, ve všech ohledech za součást celního území považovány jsou.

2.7. Zatímco rakouská území Jungholz a Mittelberg, Monacké knížectví, Republika San Marino, francouzské zámořské departementy (DOM – Martinik, Guadeloupe, Francouzská Guyana a Réunion), ostrov Man a Kanárské ostrovy součástí celního území EU jsou, některá území, která jsou součástí geofyzikálního území EU, jeho součástí nejsou, například Faerské ostrovy, ostrov Helgoland a území Busingen, Ceuta a Melilla, francouzská zámořská území (TOM – Francouzská Polynésie, Wallis a Futuna, Nová Kaledonie, francouzská jižní a antarktická území a územní společenství Mayotte, Saint-Pierre a Miquelon), Livigno. Doposud byla z tohoto území vyloučena i obec Campione d'Italia a italské vnitrozemské vody Luganského jezera mezi obcemi Ponte Tresa a Porto Ceresio, o jejichž začlenění Itálie požádala.

2.8. Jednání o Komplexní hospodářské a obchodní dohodě mezi EU a Kanadou (CETA) byla uzavřena v září 2014 rozhodnutím Rady (EU) 2017/37 ze dne 28. října 2016. Dohodou, která vstoupila v platnost dne 21. září 2017, bylo zrušeno 99 % cel a mnoho dalších překážek, kterými byly obchodní subjekty do té doby zatěžovány.

2.9. Součástí dohody CETA, k níž se EHSV opakovaně vyjadřoval⁽¹⁾, je celá řada aspektů z jednoznačně celní oblasti s ohledem na skutečnost, že jak uvádí její článek 1.4, zavádí mezi Kanadou a Evropskou unií zónu volného obchodu v souladu s článkem XXIV dohody GATT (1994)⁽²⁾ a s článkem V dohody GATS⁽³⁾. Dohoda se v žádném případě nedotýká dalších práv a povinností, které již existují mezi smluvními stranami podle Dohody o WTO, ani dalších dohod, jejichž smluvními stranami tyto státy jsou⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 87; Úř. věst. C 332, 8.10.2015, s. 45; Úř. věst. C 227, 28.6.2018, s. 27.

⁽²⁾ General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clech a obchodu).

⁽³⁾ General Agreement on Trade in Services (Všeobecná dohoda o obchodu službami).

⁽⁴⁾ Viz čl. 1.5 CETA.

2.10. Zóna volného obchodu zahrnuje, není-li stanoveno jinak ⁽⁵⁾:

- pro Kanadu: její pevninskou část, její vzdušný prostor, její vnitřní a teritoriální námořní vody, stejně jako výlučnou ekonomickou zónu, jak je stanovena vnitrostátními kanadskými právními předpisy, v souladu s částí V Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu, která byla uzavřena v Montego Bay dne 10. prosince 1982 („úmluva z Montego Bay“, angl. zkr. UNCLOS ⁽⁶⁾); její kontinentální šelf, jak je definován vnitrostátními kanadskými právními předpisy, v souladu s částí VI úmluvy z Montego Bay,
- pro Evropskou unii: území, na němž platí SEU a SFEU, a to za podmínek stanovených v těchto smlouvách, a pokud jde o předpisy týkající se celního nakládání se zbožím, také zóny celní oblasti Evropské unie, které do nich nejsou zahrnuty.

2.10.1. EU a Kanada podepsaly společně s dohodou CETA i společný nástroj k výkladu ⁽⁷⁾, který bude právně závazný a který jasně a jednoznačně popisuje obsah dohodnutý mezi Kanadou a Evropskou unií v sérii článků dohody CETA, jako například v článcích, které se týkají nového soudního systému na ochranu investic, práva vydávat právní předpisy, veřejné služby a ochrany životního prostředí a práce.

2.10.2. Proces pravidelných konzultací s členskými státy a podniky umožnil odhalit některé technické chyby a anomálie, které je třeba napravit, aby byla zajištěna právní jistota a soudržnost. V této souvislosti jsou vnímány i návrhy Komise, včetně sladění CKU s mezinárodními dohodami, které nejsou platné v okamžiku přijetí kodexu, a žádosti Itálie o začlenění části území.

3. Návrhy Komise

3.1. Komise navrhuje provést změny v celním kodexu EU s cílem:

- napravit technické chyby a opomenutí, včetně harmonizace CKU s ustanoveními mezinárodních dohod, které ještě v době přijetí kodexu nejsou v platnosti, jako je Komplexní hospodářská a obchodní dohoda (CETA) mezi Unií a Kanadou,
- změnit definici celního území Unie a začlenit do něj italskou obec Campione d'Italia a italské vnitrozemské vody Luganského jezera,
- stanovit specifikace a dodatky pro rozhodnutí a pro procesní lhůty v souvislosti se evropským systémem závazných informací o sazebním zařazení zboží (ZISZ), pro vstupní souhrnná celní prohlášení, pro celní prohlášení pro dočasné uskladnění, pro souhrnné prohlášení nebo pro oznámení o zpětném vývozu, pro výjimky z dovozních daní v režimu pasivního zušlechťovacího styku.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV sdílí v plném rozsahu cíl Komise, jímž je provést v celním kodexu Unie (CKU) technické změny s cílem zajistit, aby kodex splňoval požadavky směřující ke zlepšení konkurenceschopnosti evropských podniků, ale i k lepší ochraně finančních a ekonomických zájmů Unie, k větší zaměstnanosti a k bezpečnosti spotřebitelů EU.

4.2. EHSV zdůrazňuje význam, který je připisován obchodu a udržitelnému rozvoji prostřednictvím dohody CETA, a příslušné závazky smluvních stran v oblasti společného nástroje k výkladu s cílem posílit jeho ustanovení, stejně jako pozitivní nastavení nového modelu, který byl přijat, pro řešení investičních sporů.

4.3. Za pozitivní tedy Výbor považuje úmysl sladit právní předpisy EU s dohodami podepsanými s Kanadou v oblasti:

- závazných informací o sazebním zařazení zboží,
- dočasného uskladnění,
- vstupního souhrnného celního prohlášení a pokynů určených k začlenění v případě, že nejsou předloženy předvstupní informace ohledně zboží, které není zbožím Unie,

⁽⁵⁾ Viz čl. 1.3 CETA.

⁽⁶⁾ *United Nations Convention on the Law of the Sea (Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu).*

⁽⁷⁾ Byl schválen Radou v okamžiku podpisu dne 28. října 2016 a přináší závazný výklad dohody CETA podle článku 31 Vídeňské úmluvy o smluvním právu. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>.

- zrušení platnosti celního prohlášení pro dočasné uskladnění,
- úplného osvobození od dovozní daně v některých případech,
- přesných podmínek zrušení platnosti výstupního souhrnného celního prohlášení či oznámení o zpětném vývozu v případech celního prohlášení pro dočasné uskladnění.

4.4. Výbor podporuje přijetí požadavku italské vlády na začlenění italské obce Campione d'Italia a italských vnitrozemských vod Luganského jezera do celního území Unie od 1. ledna 2019.

4.5. Výbor doporučuje, aby souběžně s tímto procesem začleňování byly provedeny i nezbytné změny směrnice 2008/118/ES (směrnice o spotřební dani) a směrnice 2006/112/ES (směrnice o DPH), které by byly platné rovněž ode dne 1. ledna 2019.

4.6. Výbor požaduje, aby Komise výboru EHSV předložila v roce 2021 stanovenou zprávu o hodnocení účinnosti, soudržnosti a správnosti nového právního rámce CKU ve znění úprav zavedených stávajícími návrhy právních předpisů.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o minimální krytí ztrát z nevykonných expozic

[COM(2018) 134 final – 2018/0060 (COD)]

k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a vymáhání kolaterálu

[COM(2018) 135 final – 2018/0063 (COD)]

(2018/C 367/09)

Zpravodaj: **Juan MENDOZA CASTRO**

Konzultace	Rada Evropské unie, 24. 4. 2018 Evropský parlament, 19. 4. 2018
Právní základ	Článek 114 a čl. 53 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	27. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	145/0/2
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

Balíček předpisů v oblasti úvěrů v selhání

1.1. EHSV vítá balíček Komise, který je ústředním prvkem úsilí EU o řešení přetrvávajících problémů týkajících se úvěrů v selhání a má zásadní význam pro dosažení pokroku na cestě k bankovní unii.

1.2. Finanční instituce EU učinily pokrok jak z hlediska kvality úvěrového portfolia, tak z hlediska celkového objemu úvěrů v selhání, jsou však zapotřebí dodatečná opatření na úrovni EU, která zabrání budoucímu nahromadění těchto úvěrů.

1.3. V každém unijním srovnání objemu úvěrů v selhání by měla být zohledněna skutečnost, že banky v některých zemích obdržely v rané fázi krize (2008–2012) značně vysokou státní podporu, zatímco jiným to kvůli změnám v pravidlech státní podpory nebylo umožněno.

1.4. EHSV upozorňuje na sociální důsledky finanční krize, co se týče vyloučení, sociální spravedlnosti a překážek pro dokončení vnitřního trhu.

1.5. Je nezbytné odstranit z účtů finančních institucí úvěry se sníženou hodnotou, aby se zabránilo důsledkům předlužení v budoucnu. EHSV rovněž vyzývá k odpovědnému poskytování úvěrů ze strany úvěrových institucí.

Povinná obezřetnostní jištění

1.6. EHSV souhlasí s uplatňováním povinných obezřetnostních jištění coby preventivním opatřením, aby byly zajištěny dostatečné rezervy k pokrytí úvěrových ztrát v případě budoucích úvěrů v selhání.

1.7. EHSV bere na vědomí odůvodnění tohoto návrhu ze strany Komise a rád by dodal, že jištění lze odůvodnit také různými cíli, o něž usiluje účetní rámec ve srovnání s obezřetnostní regulací.

1.8. EHSV však rovněž musí zdůraznit, že:

- univerzální přístup nebere v úvahu přetrvávající rozdíly ve vnitrostátním občanském právu a délku řízení u občanskoprávních soudů;
- harmonogram pro zajištění rezerv pro nové úvěry v selhání může donutit banky, aby je rychle prodaly a nečekaly, až se společnost či podnik ve finanční tísní navrátí do udržitelnější situace.

1.9. Komise by měla pokud možno zvážit specifickou situaci menších a specializovaných podniků s méně složitou strukturou aktiv.

1.10. EHSV se domnívá, že by mezinárodní standard účetního výkaznictví č. 9 měl být povinný pro všechny banky v EU.

1.11. EHSV navrhuje zahájit analýzu konkrétních dopadů, která se zaměří na odhad potenciálních dopadů navrhovaného nařízení na banky, poskytování úvěrů domácnostem, malé a střední podniky a růst HDP.

1.12. EHSV konstatuje, že Evropská centrální banka již vydala svůj dodatek, aniž by zohlednila pravidla přílohy č. 1, která má vydat Parlament/Rada/Komise, a aniž by počkala na obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví.

Vývoj sekundárních trhů

1.13. EHSV uznává, že Komise přináší odpověď na mnoho problémů roztržitých sekundárních trhů s úvěry v selhání v EU, a zdůrazňuje konkrétní návrhy v tomto ohledu. Je však toho názoru, že regulační orgány nesmí podporovat prodej úvěrů v selhání.

1.14. V souvislosti s důsledky převodů úvěrů EHSV předkládá tyto návrhy:

- Ochrana spotřebitelů: Návrhy Komise jsou obecně vítány. Orgány musejí věnovat pozornost konkrétním opatřením a doporučením na ochranu práv dlužníků.
- Ochrana pracovníků: Příslušné orgány musejí brát v potaz mobilitu a ochranu pracovníků ve společnostech zapojených do převodů společností v souladu s evropskými a vnitrostátními právními předpisy.

Urychlené mimosoudní vymáhání kolaterálu

1.15. EHSV v kladném smyslu zdůrazňuje právo na spravedlivý proces u vnitrostátního soudu, pokud je ho potřeba a pokud bude uplatňování tohoto postupu, navrženého ve směrnici, omezeno.

1.16. V mnoha členských státech již postup vymáhání účinně funguje. Řešení problému úvěrů v selhání spočívá především v posílení soudních postupů v celé EU.

2. Návrhy Evropské komise

2.1. Dne 14. března Komise předložila návrh nařízení⁽¹⁾, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o minimální krytí ztrát z nevykonných expozic, spolu s návrhem směrnice⁽²⁾ o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a vymáhání kolaterálu.

⁽¹⁾ COM(2018) 134 final – návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o minimální krytí ztrát z nevykonných expozic.

⁽²⁾ COM(2018) 135 final – návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a vymáhání kolaterálu.

2.2. K oběma návrhům byly přiloženy pracovní dokumenty útvarů Komise a posouzení dopadů a v tentýž den Komise rovněž zveřejnila svou druhou zprávu o pokroku ⁽³⁾ při snižování úvěrů v selhání v Evropě a plán ⁽⁴⁾ poskytující technické pokyny ohledně způsobu, jak zřizovat vnitrostátní společnosti spravující aktiva.

2.3. Tyto návrhy jsou důležitou součástí úsilí Komise o posílení evropské hospodářské a měnové unie a mají zásadní význam pro dokončení bankovní unie. Řešení velkého množství úvěrů v selhání a nevykonných expozic, jakož i jejich možné akumulace v budoucnu, je nedílnou součástí snahy Unie dále snižovat rizika v bankovním systému a umožnit bankám zaměřit se na poskytování úvěrů podnikům a občanům.

2.4. V návrhu nařízení Komise navrhuje zřídit povinné obezřetnostní jištění, neboť stanoví společné minimální úrovně krytí pro nově poskytnuté úvěry, které se stanou nevykonnými, s cílem zamezit nadměrné budoucí akumulaci úvěrů v selhání bez dostatečného krytí ztrát v rozvahách bank a usnadnit jejich řešení.

2.5. V návrhu směrnice si Komise klade za cíl zvýšit efektivnost postupů vymáhání pohledávek tím, že bude k dispozici jasný společný postup urychleného mimosoudního vymáhání kolaterálu (AECE). Návrh rovněž podporuje rozvoj sekundárních trhů s úvěry v selhání tím, že harmonizuje požadavky a vytváří jednotný trh pro obsluhu úvěrů a převod bankovních úvěrů na třetí strany v celé EU.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV vítá balíček Komise, který je ústředním prvkem úsilí EU o řešení přetrvávajících problémů týkajících se úvěrů v selhání ⁽⁵⁾ a má zásadní význam pro dosažení pokroku na cestě k bankovní unii.

3.2. Solventnost a stabilita finančního systému je pro EU mimořádně důležitá. Velké množství úvěrů v selhání, které se v bankách některých členských států nahromadily během krize a následné recese, má tudíž nepříznivý dopad na finanční systém jako celek, škodí ekonomice a v některých případech způsobilo velké náklady daňovým poplatníkům.

3.3. V posledních letech učinily finanční instituce EU pokrok, pokud jde o kvalitu úvěrových portfolií i o celkový objem úvěrů v selhání, tyto úvěry se však stále drží na vysoké úrovni celkem 813 miliard EUR ⁽⁶⁾. Banky a orgány dohledu sice mají nezbytné nástroje ke snížení množství úvěrů v selhání či úvěrů se sníženou hodnotou, jsou však zapotřebí dodatečná opatření na úrovni EU, která zabrání jejich budoucímu hromadění.

3.4. EHSV poukazuje na to, že banky v některých zemích obdržely v rané fázi krize (2008–2012) značně vysokou státní podporu, zatímco jiným to kvůli změnám v pravidlech státní podpory pro finanční sektor nebylo umožněno. Z tohoto důvodu by mělo každé srovnání objemu úvěrů v selhání tyto rozdíly zohlednit.

3.5. EHSV upozorňuje na sociální důsledky finanční krize, co se týče vyloučení, sociální spravedlnosti a překážek pro dokončení vnitřního trhu. V některých členských státech úvěry v selhání odrážejí to, jak silně byly rodiny a malí a střední podnikatelé zasaženy – mimo jiné jim hrozila ztráta domova nebo u nich bylo zahájeno vymáhání zajištění.

3.6. Je nezbytné odstranit z účtů finančních institucí úvěry se sníženou hodnotou, aby se zabránilo důsledkům předlužení v budoucnu, a plán Rady pro hospodářské a finanční věci (ECOFIN) musí k tomuto cíli přispívat. EHSV rovněž vyzývá k odpovídajícímu poskytování úvěrů, což bude vyžadovat, aby úvěrové instituce věnovaly větší pozornost potřebám a situaci svých jednotlivých dlužníků a aby vždy hledaly finanční nástroj, který bude nejvíce odpovídat konkrétním okolnostem ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ COM(2018) 133 final – sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Druhá zpráva o pokroku při snižování úvěrů v selhání v Evropě.

⁽⁴⁾ SWD(2018) 72 final – Plán pro společnosti spravující aktiva – Pracovní dokument útvarů Komise doprovázející sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Druhá zpráva o pokroku při snižování úvěrů v selhání v Evropě.

⁽⁵⁾ Závěry Rady o Akčním plánu pro řešení úvěrů v selhání v Evropě (11. července 2017).

⁽⁶⁾ Údaje z přehledu ukazatelů rizik Evropského orgánu pro bankovnínictví za 4. čtvrtletí roku 2017.

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV k tématu Úvěr a sociální vyloučení ve společnosti blahobytu (Úř. věst. C 44, 16.2.2008, s. 74).

4. Konkrétní připomínky

4.1. Povinná obezřetnostní jištění

4.1.1. EHSV souhlasí s uplatňováním povinných obezřetnostních jištění coby preventivním opatřením, aby byly zajištěny dostatečné rezervy k pokrytí úvěrových ztrát v případě budoucích úvěrů v selhání.

4.1.2. V zájmu snížení množství úvěrů v selhání a nevykonných expozic⁽⁸⁾ zahrnuje navrhovaná změna nařízení o kapitálových požadavcích postupný harmonogram pro zajištěné (až na osm let) a nezajištěné (na dva roky) úvěry.

4.1.3. Komise tento návrh odůvodňuje takto⁽⁹⁾:

- Nakládání s úvěrovými ztrátami nemusí být vždy přiměřené z hlediska obezřetnostního dohledu, který má jinou působnost, cíl a účel.
- Očekává se, že mezinárodní standard účetního výkaznictví č. 9⁽¹⁰⁾ dosáhne mnohem lepšího souladu s obezřetnostními normami než standard IAS 39⁽¹¹⁾ a že přispěje k řešení problému pozdních a nedostatečných rezerv, neboť je založen na přístupu „očekávání ztráty“. Nový standard však stále ponechává prostor pro vlastní rozhodnutí při posuzování úvěrů v selhání a podkladového kolaterálu a v důsledku toho i při určování rezerv.
- Obezřetnostní regulace dává orgánům bankovního dohledu pravomoc ovlivňovat výši bankovních rezerv (mimo jiné co se týče úvěrů v selhání) v mezích použitelného účetního rámce a požadovat konkrétní úpravy výpočtů kapitálu této banky. Závazná opatření a požadavky však mohou být uplatňovány orgánem dohledu pouze v jednotlivých případech podle konkrétní situace dané banky (označována jako opatření pilíře 2).
- Individuálně přizpůsobená opatření v oblasti dohledu vycházející z individuálních posouzení příslušným orgánem dohledu jsou vhodná pro řešení konkrétních rizik souvisejících s úvěry v selhání jednotlivých bank.

4.1.4. EHSV by rád dodal, že jištění lze odůvodnit také různými cíli, o něž usiluje účetní rámec ve srovnání s obezřetnostní regulací.

4.1.5. EHSV však rovněž musí zdůraznit, že:

- Navrhované nařízení, které je založeno na univerzálním přístupu, nebere v úvahu přetrvávající rozdíly ve vnitrostátním občanském právu a délku řízení u občanskoprávních soudů.
- Harmonogram pro zajištění rezerv pro nové úvěry v selhání může donutit banky, aby je rychle prodaly a nečekaly, až se společnost či podnik ve finanční tísní navrátí do udržitelnější situace. To by mohlo omezit možnost provést restrukturalizace dluhu a dát podnikatelům druhou šanci, a to s potenciálně vysokým negativním sociálním dopadem a negativním dopadem na míru zaměstnanosti.
- Podle jedné z analýz⁽¹²⁾ je pravděpodobné, že současné zavedení mezinárodního standardu účetního výkaznictví č. 9 a obezřetnostních jištění pro nevykonné expozice nejvíce postihne menší a specializované podniky s méně složitou strukturou aktiv. Komise by měla zvážit, zda by nebylo zapotřebí návrh upřesnit s cílem vyřešit tento problém.

⁽⁸⁾ Definice Evropského orgánu pro bankovnictví: „Nevýkonná expozice je každá expozice, která je 90 dnů po splatnosti nebo je nepravděpodobné, že bude splacena bez zpeněžení kolaterálu, i když není uznána za expozici v selhání či expozici se sníženou hodnotou. Expozice v selhání a expozice se sníženou hodnotou podle článku 178 nařízení o kapitálových požadavcích a použitelného účetního rámce jsou vždy považovány za nevykonné. Každá expozice vůči určitému dlužníkovi musí být navíc považována za nevykonnou, pokud její rozvaha 90 dnů po splatnosti dosahuje 20 % nesplacené částky celkové rozvahové expozice vůči tomuto dlužníkovi („motivační účinek“). Celková nevykonná expozice je dána součtem úvěrů v selhání, nevykonných dluhových cenných papírů a nevykonných podrozvahových položek.“

⁽⁹⁾ Konzultační dokument o právně zakotvených pojistkách.

⁽¹⁰⁾ Mezinárodní standard účetního výkaznictví. V platnosti od 1. ledna 2018.

⁽¹¹⁾ Mezinárodní účetní standardy.

⁽¹²⁾ Eurofinas: odpověď na konzultaci Evropské komise týkající se povinných obezřetnostních jištění.

4.1.6. Ačkoli navrhovaná jistění mohou zmírnit rozdíly v tvorbě rezerv, které pramení z přijetí různých účetních rámců (mezinárodní standard účetního výkaznictví č. 9 nebo vnitrostátní obecně uznávané účetní zásady⁽¹³⁾), je EHSV toho názoru, že by mezinárodní standard účetního výkaznictví č. 9 měl být povinný pro všechny banky v EU.

4.1.7. EHSV navrhuje zahájit zvláštní analýzu, která se zaměří na odhad potenciálních dopadů navrhovaného nařízení na banky, poskytování úvěrů domácnostem, malé a střední podniky a růst HDP.

4.1.8. Podobné problémy jako úvěry v selhání mohou způsobit další rizika, zejména rizika spojená s vysoce komplexními deriváty a se znovu nabytými aktivy úrovně 2 a 3. V této souvislosti má EHSV za to, že tato rizika by měla být zahrnuta do seznamu priorit pro snižování rizik.

4.1.9. EHSV konstatuje, že Evropská centrální banka již vydala svůj dodatek, aniž by zohlednila pravidla pilíře č. 1, která má vydat Parlament/Rada/Komise, a aniž by počkala na dokončení obecných pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví (stále v jednání). Tím by mohlo dojít k porušení zásad zlepšování právní úpravy. Dodatek Evropské centrální banky týkající se úvěrů v selhání by proto měl být přizpůsoben budoucímu rámci pilíře 1 o úvěrech v selhání, aby mohl nadále zajišťovat soudržnosti evropských pravidel.

4.2. Opatření pro další rozvoj sekundárních trhů s úvěry v selhání

4.2.1. V EU jsou operace na sekundárních trzích poměrně nepatrné⁽¹⁴⁾. Mezi příčiny této situace patří roztržičnost právních předpisů, legislativní omezení držitelů některých tříd aktiv, rozsahu zapojení obsluhovatelských společností a druhů investorů (v některých případech mohou úvěry v selhání obsluhovat nebo kupovat pouze jiné banky) a odlišné názory místních bank a zahraničních investorů na hospodářský výhled. EHSV se domnívá, že Komise přináší odpověď na mnohé z těchto problémů.

4.2.2. Jednou z hlavních výzev pro trh s úvěry v selhání je nedostatek vysoce kvalitních údajů týkajících se úvěrů v selhání, což má za následek informační asymetrie. EHSV vítá vzorové formuláře pro údaje, jejichž účelem je poskytovat jednotné a normalizované informace týkající se smluv o úvěrech v selhání.

4.2.3. EHSV se však domnívá, že regulační orgány nesmí podporovat prodej úvěrů v selhání, neboť správa úvěrů se sníženou hodnotou v rámci bank by mohla mít vyšší hodnotu při jejich vymáhání než ceny získané za jejich prodej.

4.2.4. EHSV vyzdvihuje a podporuje tyto aspekty návrhu Komise:

— **Obsluhovatelé úvěrů:** Pravidla pro celou EU stanovují konkrétní požadavky a postupy pro oprávnění či zamítnutí udělení oprávnění nebo jeho odejmutí (články 5 až 7), včetně dostatečně dobré pověsti, čistého trestního rejstříku a podmínky nebýt v dané době subjektem insolvenčního řízení. Dále zahrnují rejstřík (článek 8), smluvní vztah s věřitelem (článek 9), externí zajišťování činnosti (článek 10) a přeshraniční obsluhu úvěrů (články 11 a 12).

— **Kupci úvěrů:** Věřitel mu musí poskytnout všechny nezbytné informace, které se týkají úvěrové smlouvy (článek 13), a to v souladu s technickými normami, jež vypracuje Evropský orgán pro bankovníctví (článek 14). Na kupce se nesmí vztahovat žádné další požadavky kromě těch, které stanoví vnitrostátní předpisy k provedení směrnice (článek 15). Mohou vymáhat úvěr přímo (článek 18) nebo ho převést (článek 19).

— **Obsluhovatelé úvěrů, úvěrové instituce nebo jejich dceřiné podniky:** Zastávají aktivní úlohu v operacích týkajících se úvěrů v selhání a jsou zahrnuti v článku 16.

— **Dohled:** Jedná se o zásadní prvek, neboť vyžaduje uplatňování stejných pravidel v celé EU, vykonávání dohledu ze strany příslušných vnitrostátních orgánů a ukládání správních pokut (články 20 až 22).

⁽¹³⁾ Obecně uznávané účetní zásady.

⁽¹⁴⁾ KPGM: 100 miliard EUR, méně než 10 % objemu úvěrů v selhání.

- **Ochrana údajů:** Podmínkou pro převod úvěru je „dodržování práv vypůjčovateli a pravidel ochrany osobních údajů v souladu s právními předpisy upravujícími úvěrovou smlouvu“ (čl. 5 odst. 1 písm. c)).

4.2.5. Ochrana spotřebitele:

- EHSV považuje za důležité zajistit vysokou míru ochrany spotřebitele v oblasti finančních služeb.
- V této souvislosti oceňuje obecnou zásadu, která je uvedena v návrhu a zní „zajistit stejnou úroveň ochrany bez ohledu na to, kdo úvěr vlastní nebo obsluhuje, a bez ohledu na právní režim platný v členském státě kupce nebo obsluhovatele úvěru“. Zejména je třeba dodržovat směrnici o hypotečních úvěrech⁽¹⁵⁾, směrnici o spotřebitelském úvěru⁽¹⁶⁾ a směrnici o nepřiměřených smluvních podmínkách⁽¹⁷⁾.
- EHSV rovněž vyzdvihuje povinnosti věřitele vůči spotřebiteli v případě změn podmínek úvěrové smlouvy (článek 34).
- EHSV podotýká, že převod úvěru znamená, že dlužník musí jednat s nefinanční společností, která má jiné zaměstnance, jiné pracovní metody a jiný účel. Je proto vhodné, aby vnitrostátní orgány věnovaly pozornost opatřením a doporučením na ochranu práv dlužníků, jak je tomu v případě amerického Úřadu pro finanční ochranu spotřebitelů⁽¹⁸⁾.

4.2.6. Ochrana pracovníků:

Ve všech případech převodů úvěrů na externí společnosti musejí příslušné orgány brát v potaz mobilitu a ochranu pracovníků ve společnostech zapojených do těchto převodů v souladu s evropskými a vnitrostátními právními předpisy.

4.3. Urychlené mimosoudní vymáhání kolaterálu (AECE)

4.3.1. EHSV pozitivně vyzdvihuje povinnost členských států zajistit, aby měl obchodní vypůjčovatel právo napadnout použití tohoto mechanismu u vnitrostátního soudu (článek 28). Tím by mělo být náležitě chráněno základní právo občanů a společností na spravedlivý proces⁽¹⁹⁾, zejména v případě nepřiměřených či nekorektních smluvních ustanovení.

4.3.2. EHSV nicméně poukazuje na pochyby vyjádřené některými členskými státy v souvislosti s tím, že by tento nástroj mohl výrazně urychlit postup vymáhání v těch členských státech, kde soudní řízení již nyní trvá krátkou dobu. Mimosoudní řízení sice může být výhodné pro dlužníka, řešení problému úvěrů v selhání však spočívá především v posílení soudních postupů v rámci EU.

4.3.3. EHSV v každém případě pozitivně vyzdvihuje omezení uplatňování postupu AECE, která jsou v návrhu stanovena. Za prvé jsou do něj zahrnuty pouze smlouvy uzavřené mezi věřiteli a obchodními vypůjčovatelí. Navíc jsou výslovně vyloučeny:

- spotřebitelé jednající za účelem, který nesouvisí s povoláním⁽²⁰⁾,
- neziskové podniky,
- dohody o finančním zajištění⁽²¹⁾ a
- obytné nemovitosti, které jsou hlavním sídlem obchodního vypůjčovatele⁽²²⁾.

⁽¹⁵⁾ Směrnice 2014/17/EU (Úř. věst. L 60, 28.2.2014, s. 34).

⁽¹⁶⁾ Směrnice 2011/83/EU (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽¹⁷⁾ Směrnice 93/13/EHS (Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29).

⁽¹⁸⁾ <https://www.consumerfinance.gov/about-us/newsroom/consumer-financial-protection-bureau-reminds-mortgage-servicers-of-legal-protections-for-consumers-when-transferring-loans>.

⁽¹⁹⁾ Listina základních práv Evropské unie, článek 47.

⁽²⁰⁾ Směrnice 2008/48/ES o smlouvách o spotřebitelském úvěru, čl. 3 písm. a).

⁽²¹⁾ Směrnice 2002/47/ES o dohodách o finančním zajištění, čl. 2 odst. 1 písm. a).

⁽²²⁾ „Finanční krize, která způsobila úpadek řady subjektů nucených prodat za směšně nízkou cenu svůj nemovitý majetek, který získaly.“ Stanovisko EHSV k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o smlouvách o úvěru na bydlení (Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 133).

4.4. *Plán pro společnosti spravující aktiva*

Pravidla státní podpory

4.4.1. EHSV souhlasí s Komisí, že společnosti spravující aktiva jsou v některých členských státech významnou součástí řešení, jež mají očistit rozvahy bank, zejména v důsledku finanční krize. Souhlasí však také s tím, že – v případě veřejně podporovaných či zajištěných prostředků – mohou rovněž přispět k rizikům pro finanční stabilitu, včetně možného posílení vazby mezi bankovním sektorem a státem.

4.4.2. EHSV proto podporuje dodržování právního rámce EU, zejména směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank ⁽²³⁾ a nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí ⁽²⁴⁾.

4.4.3. V praxi se téměř všem společnostem spravujícím aktiva dostává v nějaké podobě státní podpory, která zahrnuje mimo jiné záruku pokrytí veškerých ztrát nebo záruku financování společností spravujících aktiva (v důsledku toho mohou mít společnosti spravující aktiva rating státu, takže mohou být jejich cenné papíry například použity jako repo kolaterál), nákup aktiv společnostmi spravujícími aktiva nad jejich tržní hodnotou (hodnotou, kterou by zaplatil investor) v důsledku zaujetí dlouhodobějšího pohledu na ekonomickou hodnotu – překročení ekonomické hodnoty nad tržní hodnotu představuje státní podporu a vyžaduje schválení Evropskou komisí na bankovní úrovni, a rekapitalizace bank, které jsou zapojeny do systémů společností spravujících aktiva, ze strany státu ⁽²⁵⁾.

4.4.4. Dokonce i v případech, kdy byla umožněna nějaká forma státní pomoci, nejnovější pravidla EU obecně vyžadují, aby byl přinejmenším podřízený dluh banky rekapitalizován z vnitřních zdrojů (odepsán nebo převeden na vlastní kapitál) tak, aby byla každá zátěž spojená s rekapitalizací alespoň sdílena mezi veřejným a soukromým sektorem.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽²³⁾ Směrnice 2014/59/EU.

⁽²⁴⁾ Nařízení (EU) č. 806/2014 (Úř. věst. L 225, 30.7.2014, s. 1).

⁽²⁵⁾ KPGM.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke**sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o právu rozhodném pro majetkové účinky transakcí s cennými papíry***[COM(2018) 89 final]***k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/65/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/61/EU, pokud jde o přeshraniční distribuci fondů kolektivního investování***[COM(2018) 92 final – 2018/0041 (COD)]***k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o právu rozhodném pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany***[COM(2018) 96 final – 2018/0044 (COD)]***k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o usnadnění přeshraniční distribuce fondů kolektivního investování a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 345/2013 a (EU) č. 346/2013***[COM(2018) 110 final – 2018/0045 (COD)]**(2018/C 367/10)***Zpravodaj: Petr ZAHRADNÍK**

Konzultace	Rada Evropské unie, 12. 4. 2018 Evropský parlament, 16. 4. 2018
Právní základ	čl. 53 odst. 1 a články 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	27. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	152/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV podporuje systematickou snahu o spuštění všech základních prvků unie kapitálových trhů do roku 2019 a očekává předpokládané přínosy v podobě rozšíření investičních příležitostí, efektivnějšího procesu finančního zprostředkování, diverzifikace investic a lepší schopnosti čelit rizikům.

1.2. EHSV považuje za důležité, aby byl v případě otevření nových příležitostí pro přeshraniční distribuci investičních fondů nalezen vyvážený vztah mezi požadavky na ochranu investora, které představují v této záležitosti hlavní princip, a zajištěním dostatečného prostoru pro invenci tvůrců a distributorů investičních produktů.

1.3. EHSV se ve shodě s Evropskou komisí domnívá, že zásadními regulatorními překážkami přeshraniční distribuce investičních fondů jsou v současnosti marketingové požadavky, regulační poplatky, oznamovací postupy a administrativní požadavky na národní úrovni. Je si současně vědom existence dalších překážek, které však nejsou předmětem navrhovaných opatření, například daňových pravidel, jejichž harmonizace je reálně uskutečnitelná spíše v dlouhém výhledu.

1.4. EHSV je však současně toho názoru, že hlavní důvody existujících překážek přeshraniční distribuce investičních fondů nevycházejí primárně z podoby nynějších nařízení a směrnic, ale především z absence detailních vodítek a instrukcí ze strany Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA), v důsledku čehož mají jednotlivé národní jurisdikce rozdílná pravidla. Většina návrhů by proto měla být provázena detailními a vysvětlujícími instrukcemi ESMA a návrh nového nařízení by měl představovat pouze obecný rámec zajišťující jednotný přístup k regulaci.

1.5. EHSV se domnívá, že k dosažení účinku úspor z rozsahu je třeba omezit projevy „národní kreativity“ při vytváření poplatkových struktur a vydat se cestou jasně definovaných a jednoznačně interpretovatelných národních vyhlášek, jejichž obsah bude v rámci EU konzistentní.

1.6. EHSV vítá a podporuje úmysl posílit transparentnost v oblasti regulačních poplatků, neboť to může přispět k značnému urychlení procesu přeshraniční distribuce investičních fondů. Úloha ESMA je v tomto ohledu nezastupitelná.

1.7. EHSV požaduje, aby byla zavedena taková pravidla pro systematické oznamování marketingové komunikace, která budou ve svém důsledku adekvátně přísná na to, aby neumožňovala pokračovat v praktikách, které mohou fragmentovat trh EU.

1.8. EHSV vítá vytvoření databáze ESMA, nicméně podotýká, že by v této souvislosti nemělo docházet k uvalování dalších oznamovacích požadavků na správce aktiv a že by tyto požadavky měly platit výlučně pro příslušné vnitrostátní orgány.

1.9. V souvislosti s navrhovanými pravidly pro ukončení nabízení a marketingu investičních fondů se EHSV přiklání k názoru, aby rozhodnutí o tomto ukončení bylo nepovinné a záleželo na rozhodnutí správce aktiv.

1.10. EHSV doporučuje stanovit podrobnější pravidla, aby bylo zaručeno ověření kvalifikace a způsobilosti osob zajišťujících investiční služby.

2. Pozadí a širší kontext: do roku 2019 zavést všechny prvky unie kapitálových trhů

2.1. Unie kapitálových trhů představuje dlouhodobý projekt EU k posílení efektivnosti a účinnosti procesu finančního zprostředkování. Její dopad by měl být po roce 2019, kdy je předpokládáno spuštění všech jejích nyní zamýšlených stavebních bloků, patrný ve vytvoření dlouhodobě příznivého prostředí pro investice přispívajícího k silnému hospodářskému růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

2.2. V symbióze s bankovní unií podpoří funkční unie kapitálových trhů prostředí jednotného vnitřního trhu a posílí hospodářskou a měnovou unii. Současně přispěje k větší investiční atraktivnosti EU v globálním kontextu. Velmi podstatné je posílení aspektu diverzifikace jako způsobu přeshraničního soukromého sdílení rizik. Aby tento předpoklad fungoval, je nutné zabránit šíření nekvalitních aktiv, jinak by se riziko ještě zvýšilo.

2.3. Návrhy Evropské komise navazují na dosud uskutečněný postup ve vytváření unie kapitálových trhů od doby jejího spuštění v roce 2015 ve směru efektivní mobilizace kapitálu a jeho alokace v závislosti na míře jeho zhodnocení tak, aby byl tento k dispozici všem typům podnikatelských subjektů, včetně malých a středních podniků.

2.4. Aktuální návrhy Evropské komise se adresně týkají podpory přeshraničního trhu s investičními fondy, zaměřují se na trh s krytými dluhopisy v rámci EU coby zdroj dlouhodobého financování a na zajištění větší právní jistoty pro přeshraniční transakce s cennými papíry a pohledávkami. Tato navržená opatření je dobré vnímat v jejich vzájemné propojenosti. Přitom je též nezbytné respektovat obsah akčního plánu pro finanční technologie a akčního plánu pro udržitelné financování, neboť tyto plány jsou pro uskutečnění plnohodnotné unie kapitálových trhů také velmi důležité.

2.5. Smyslem je učinit do roku 2019 větší pokrok v oblasti unie kapitálových trhů alespoň ve třech záležitostech: v posílení role „evropských značek a pasů“ finančních produktů; v harmonizovaných a jednodušších pravidlech pro přeshraniční prohloubení a homogenizaci kapitálových trhů; a v zajištění konzistentnějšího a účinnějšího dohledu nad nimi.

2.6. Zamýšleným účelem navržených opatření je dosažení vyšší míry integrace a homogenity na trhu fondů kolektivního investování, snížení nákladů na přeshraniční úrovni, výrazné posílení nabídky pro investory a dosažení větší ochrany investora založené na společných pravidlech. V tomto duchu je otevření trhů pro přeshraniční distribuci investičních fondů příležitostí, s níž však souvisí nutnost odstranit vnitrostátní legislativní i nelegislativní překážky.

3. Smysl opatření k usnadnění přeshraniční distribuce fondů kolektivního investování

3.1. Fondy kolektivního investování představují důležitý nástroj procesu finančního zprostředkování, který umožňuje alokovat soukromý i veřejný finanční majetek a umísťovat jej do reálných podnikatelských projektů i projektů produktivních veřejných investic. Objem fondů kolektivního investování v EU činí 14 300 mld. EUR, čímž se velmi blíží hodnotě unijního HDP.

3.2. Jejich potenciál však zatím není ještě zcela naplněn v přeshraničním kontextu, když přibližně 37 % subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů a asi 3 % alternativních investičních fondů jsou registrovány k prodeji ve více než třech členských státech.

3.3. Vedle přetrvávajících přirozených překážek patří k příčinám tohoto stavu též regulatorní omezení, která brání přeshraniční distribuci investičních fondů ve větším rozsahu. Smyslem návrhů Evropské komise je snížit výčet těchto omezení pro všechny druhy investičních fondů a zjednodušit jejich přeshraniční distribuci, což by se mohlo projevit v jejím zrychlení a ve zlevnění distribuovaných produktů díky dosažení úspor z rozsahu. Regulatorní překážky lze především identifikovat v oblasti marketingových požadavků, regulačních poplatků, oznamovacích postupů a administrativních požadavků na národní úrovni. Odstranění těchto překážek lze provést zajištěním transparentnosti a harmonizace. Navrhovaná opatření jsou vesměs technického charakteru.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV se domnívá, že hlavní důvody existujících překážek přeshraniční distribuce investičních fondů nevycházejí primárně z podoby nyní existujících relevantních nařízení a směrnic, nýbrž z absence detailních vodítek či instrukcí ze strany Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA), a tudíž i rozdílných pravidel obsažených v různých evropských jurisdikcích. Nové nařízení by tedy mělo být osvojeno pro minimum případů, zatímco většina návrhů by se měla zaměřit na detailní a vysvětlující instrukce ESMA, jež by zajistily jasné vysvětlení existujících pravidel, a nikoliv na osvojování nových norem, čímž by bylo navázáno na dosavadní pozitivní příspěvek ESMA ke sjednocení pravidel.

4.2. EHSV považuje opatření navrhovaná v tomto stanovisku za významná, přestože řada z nich jsou převážně podpůrná řešení technického rázu. Ve svém celkovém kontextu však představují významný příspěvek i pro fungování HMU. EHSV současně doporučuje vtělit obsah všech čtyř předmětných dokumentů do podoby nového komplexně pojatého návrhu nařízení.

4.3. EHSV se domnívá, že při zavádění nových pravidel hry je potřeba respektovat vyvážený vztah mezi požadavkem na ochranu investora a zajištěním dostatečného prostoru pro invenci tvůrců a prodejců investičních produktů. Efekt ochrany investora se zesiluje systematickým působením finančního vzdělávání.

4.4. Vysoce kvalitní legislativa EU, například ustanovení o subjektech kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP) a směrnice o správcích alternativních investičních fondů, by měla převážet nad obecnými pravidly typu směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID), neboť praktická zkušenost ukazuje, že SKIPCP a směrnice o správcích alternativních investičních fondů přinesly vysocí kvalitní rámec pro investiční fondy, zatímco MiFID je podle EHSV vedle řady přínosů též spojena s řadou nejistot a paradoxně spustila v důsledku další fragmentaci jednotného trhu a rozdíly mezi zeměmi v rámci EU.

4.5. EHSV respektuje, že potřebám přeshraniční distribuce investičních fondů vyhovuje stabilita daňového režimu, která vytváří předpoklady pro udržitelné podnikatelské prostředí. Potřeba zcela harmonizovat daňová pravidla, včetně sazeb, není v současné době považována za aktuální. Přesto však lze připustit, že v budoucnosti by snaha o daňovou harmonizaci mohla přispět k vytvoření jednotných daňových podmínek v rámci tohoto segmentu v celé EU. Momentální úsilí o sblížení daňových parametrů je však zaměřeno na jiné daňové nástroje.

4.6. EHSV zastává názor, že v zájmu dosažení požadovaného efektu úspor z rozsahu je žádoucí vydat se cestou omezení „národní kreativity“ při vytváření poplatkových struktur (jdoucích mnohdy nad rámec evropské regulace z důvodu pokrytí nezbytných nákladů) a jasně definovaných, jednoznačně interpretovatelných a konzistentních národních vyhlášek.

4.7. *Sdělení Komise o právu rozhodném pro majetkové účinky transakcí s cennými papíry*

4.7.1. EHSV se ztotožňuje s cílem zavést opatření ke snížení právní nejistoty u přeshraničních transakcí s cennými papíry a pohledávkami. Považuje za důležité zajistit jasnost a předvídatelnost práva státu použitého k určení vlastníka podkladových aktiv transakce, neboť právní rizika vyplývající z nejistoty mohou vést k vytváření dodatečných ztrát. Je proto zásadní a nezbytné vysvětlit právní terminologii pro specifikaci prvku vlastnictví a smluvního prvku.

4.8. *Nařízení o právu rozhodném pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany*

4.8.1. V návaznosti na zmíněné sdělení EHSV vítá smysl eliminace výše popsané právní nejistoty prostřednictvím návrhu jednotných pravidel, která určí, kterým vnitrostátním právem je upraveno vlastnictví pohledávky v situaci, kdy byla postoupena v rámci přeshraniční transakce. Přeshraniční postoupení pohledávky představuje proces, jímž mohou firmy prostřednictvím specializovaných společností získávat likviditu a přístup k úvěrům. EHSV kvituje, že právní jistota v této oblasti přispěje k posílení přeshraničních investic, včetně zapojení malých a středních podniků; týká se faktoringu, zajištění a sekuritizace.

4.9. *Směrnice o přeshraniční distribuci fondů kolektivního financování*

4.9.1. EHSV podporuje vytvoření podmínek pro větší naplnění přeshraničního potenciálu pro distribuci investičních fondů, kdy by vnitrostátní požadavky na uvádění na trh měly být transparentnější na národní úrovni i na úrovni EU a kdy by konstrukce regulačních poplatků měly být transparentnější na úrovni EU a respektovat určité společné obecné zásady při jejich stanovování.

4.9.2. EHSV dává přednost tomu, aby byla volba prostředků k podpoře místních investorů ponechána na správcích investičních fondů.

4.9.3. EHSV vítá harmonizaci postupů pro používání „pasu“ umožňujícího distribuovat investiční fondy v přeshraničním kontextu.

4.9.4. EHSV souhlasí s vytvořením harmonizovaných pravidel pro marketingové sdělení.

4.9.5. EHSV podporuje vytvoření systému, v jehož rámci členské státy zajistí snadnou dostupnost právních předpisů upravujících přeshraniční nabízení investičních fondů na svém území (elektronicky a v jazyce obvyklém v mezinárodních financích).

4.10. *Nařízení o usnadnění přeshraniční distribuce fondů kolektivního investování*

4.10.1. EHSV vítá základní smysl nařízení v podobě nalezení společného porozumění definici požadavků na marketingová sdělení a opatření s cílem zajistit transparentnost vnitrostátních ustanovení o požadavcích při nabízení fondů.

4.10.2. EHSV podporuje navrženou praxi, aby byly požadavky na poplatky přiměřené úkonům, které jsou prováděny v oblasti dohledu. EHSV očekává přínos vedení internetové databáze poplatků a relevantní metodiky jejich výpočtu a považuje tento počín za velkou výzvu. Doporučuje však, aby se tyto přínosy vyhodnocovaly vůči vynaloženým nákladům a aby se identifikovala možná rizika spojená s fungováním databáze. EHSV předpokládá vypracování prováděcích technických norem pro informace o poplatcích a zveřejnění a vedení on-line databáze o poplatcích ze strany ESMA.

4.10.3. EHSV oceňuje specifikaci požadavků na informační toky a jejich standardizaci a zjednodušení, stejně jako úpravu procesu předběžného nabízení, kdy dochází k testování zájmu investorů ohledně jejich investičních příležitostí a strategií.

5. **Konkrétní připomínky**

5.1. V souvislosti s poplatky a platbami uvalenými příslušnými vnitrostátními orgány a s jejich transparentností EHSV podporuje úmysl spočívající v návrhu na posílení transparentnosti v oblasti regulačních poplatků, včetně definování role ESMA v oblasti sběru nutných informací. Podle názoru EHSV může toto opatření přinést další usnadnění přeshraniční distribuce investičních fondů.

5.2. Je navrhováno zavést na úrovni příslušných vnitrostátních orgánů pravidla pro systematické oznamování marketingové komunikace pro účely ex-ante ověření marketingových materiálů. Nicméně různá pravidla příslušných vnitrostátních orgánů mohou podle EHSV způsobit fragmentaci trhu EU, a tudíž by zde neměly být v rámci jednotného trhu žádné rozdíly. V tomto ohledu EHSV doporučuje, aby v této věci nebyl umožněn rozdílný přístup jednotlivých příslušných vnitrostátních orgánů.

5.3. EHSV sice vítá vytvoření databáze ESMA obsahující správce alternativních investičních fondů, správcovské společnosti SKIPCP, alternativních investičních fondů (AIF) a SKIPCP, dodává však, že není žádoucí klást další oznamovací požadavky na správce aktiv. Podle názoru EHSV by tedy mělo být jasné, že oznamovací požadavky založené na článcích 10 a 11 návrhu nařízení by měly být oznamovacími požadavky pro jednotlivé příslušné vnitrostátní orgány a tyto by neměly klást další oznamovací požadavek na účastníky trhu.

5.4. EHSV upozorňuje na to, že návrh definice předběžného nabízení by neměl být činěn prostřednictvím definice ve směrnici o správcích alternativních investičních fondů, přičemž další právní čistota a konzistence je potřebná a z praktické zkušenosti by mohla být dosažena spíše resp. pouze cestou nelegislativních prostředků a nástrojů. EHSV se obává, že předložený návrh by mohl vést k další fragmentaci jednotného trhu, kde by mohl způsobit vývoj národních vysvětlovacích výkladů.

5.5. V souvislosti s pravidly pro ukončení nabízení a marketingu investičních fondů se EHSV domnívá, že by navržená pravidla mohla vést k narušení jednotného trhu z perspektivy investičních fondů. Rozhodnutí o ukončení marketingu jednotek/akcií jakéhokoli investičního fondu v jakékoliv jurisdikci by mělo být výlučně podnikatelským rozhodnutím společnosti provádějící správu aktiv. Z perspektivy ochrany investora je dostatečnou ochranou (jež je ověřena praktickou zkušeností):

- zveřejnění rozhodnutí;
- zajištění informací investorovi;
- zajištění příležitosti pro investora vystoupit z fondu zdarma v rámci určeného časového období.

5.6. Další překážky přeshraniční distribuce investičních fondů

5.6.1. Jednou z dalších existujících překážek přeshraniční distribuce jsou pravidla pro ověření kvalifikace osob zajišťujících investiční služby. EHSV je toho názoru, že by měla být přijata detailnější pravidla, jako například:

- na které služby se existující pravidla vztahují;
- na které typy aktivit v rámci zajišťování těchto služeb se pravidla vztahují;
- jak by mělo být prováděno ověřování kvalifikace, když místní (národní) regulátoři nemají možnost zavést národní řešení;
- uznání různých způsobů ověření kvalifikace na úrovni EU při využití celoevropských či globálních řešení, například zkoušky CFA.

5.6.2. EHSV doporučuje stanovení detailních a jednoznačných pravidel týkajících se toho, jaká legislativa se vztahuje na distribuci investičních fondů: prozatím je v praxi nejasné, jaká pravidla (buď MiFID, anebo SKIPCP/směrnice o správcích alternativních investičních fondů) se vztahují na distribuci fondů. Jestliže každý regulátor uplatňuje odlišný přístup, je to podle názoru EHSV jednou z hlavních překážek přeshraniční distribuce. Mělo by být zcela jednoznačně řečeno, že distribuce fondů spadá pouze pod pravidla SKIPCP/směrnice o správcích alternativních investičních fondů (pro vlastní fondy, řízené fondy a fondy třetích stran), kde řídicí společnost nepotřebuje licenci MiFID ani licence zajišťující služby podle MiFID.

5.6.3. EHSV je přesvědčen, že by nemělo být požadováno žádné místní (národní) podávání zpráv. Regulátoři by neměli mít příležitost zavádět podávání zpráv o místních (národních) fondech ani formou regulačních zpráv ve vztahu k regulátorům, ani formou jakéhokoli závazku zveřejňovat data například v tisku.

5.6.4. Podle názoru EHSV by interaktivní databáze ESMA obsahující poplatky a platby měla být výhledově rozšířena rovněž na:

- požadavek času potřebného pro jakýkoliv typ licence/registrace;
- požadavek detailních informací potřebných pro místní (národní) podávání zpráv;
- požadavek místních (národních) distribučních pravidel.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

**Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k
návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde
o expozice v krytých dluhopisech**

[COM(2018) 93 final – 2018/0042 (COD)]

**k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o vydávání krytých dluhopisů a veřejném dohledu
nad krytými dluhopisy a o změně směrnic 2009/65/ES a 2014/59/EU**

[COM(2018) 94 final – 2018/0043 (COD)]

(2018/C 367/11)

Zpravodaj: **Daniel MAREELS**

Konzultace	Rada Evropské unie, 28. 3. 2018 Evropský parlament, 16. 4. 2018
Právní základ	články 53, 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	27. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	165/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Z různých, níže uvedených důvodů Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) velmi vítá návrhy týkající se krytých dluhopisů (viz odstavec 1.2 a následující). Výbor naléhá na to, aby bylo učiněno vše pro to, aby bylo urychleně dosaženo pokroku a výsledku. V té souvislosti předkládá Výbor také několik návrhů (viz odstavec 1.7 a následující).

1.2. V první řadě tyto návrhy zapadají do širšího rámce a přispívají k realizaci cílů, na kterých Výboru velmi záleží, jako je rychlé vytvoření unie kapitálových trhů a rovněž dokončení hospodářské a měnové unie (HMU). Kromě toho podporují kryté dluhopisy přeshraniční finanční operace, a tedy také větší sdílení rizik soukromým sektorem.

1.3. Dále mají některé členské státy EU tradičně velmi silnou pozici na mezinárodních a globálních trzích. Evropský přístup týkající se obezřetnostního zacházení s krytými dluhopisy platí jako vodítko na celosvětové úrovni. Současné návrhy je třeba využít nejen proto, aby byla tato vedoucí pozice potvrzena, ale tam, kde je to možné, také posílena. Vzhledem k některým přesunům síly a moci mezi Východem a Západem zcela jistě záleží na tom, aby EU vystupovala rozhodně a důsledně.

1.4. Příležitost uvedenou v návrzích je třeba využít, aby kryté dluhopisy nalezly obecný přístup a aby pro ně byly vytvořeny trhy v celé Unii. Je třeba učinit vše pro to, aby to mělo úspěch zejména v těch členských státech, kde tyto nástroje a trhy zatím nejsou známy.

1.5. Výbor rovněž velmi vítá jak zvolený přístup minimální harmonizace založené na vnitrostátních režimech, tak obsah návrhů, jejichž pevné základy již ostatně položil Evropský parlament, orgány dohledu a další zúčastněné strany. To vše umožnilo dosáhnout kvalitního výsledku bez porušení stávajících trhů a za přijatelných nákladů.

1.6. Je velmi důležité, aby kryté dluhopisy umožnily bankám vytvářet další prostředky pro dlouhodobé financování ekonomiky. Nové prostředky je třeba převést na další financování vládním institucím, podnikům a domácnostem. Pokud tomu tak je, může tento návrh přispět k obnovené důvěře v bankovní a finanční sektor.

1.7. Výbor zejména vítá, že je v návrhu věnována pozornost tomu, aby se kryté dluhopisy dostaly také do dosahu menších bank. Bez ohledu na to Výbor žádá, aby se dále zkoumalo, jak lze tuto možnost maximálně otevřít. Mělo by být například ověřeno, jaké správní a další povinnosti by bylo možné pro menší banky upravit, aniž by došlo k odchylkám od obecně platných předpisů.

1.8. Výbor rovněž velmi podporuje, aby bylo používání evropské značky pro kryté dluhopisy povinné, a ne fakultativní, jak je stanoveno nyní. Je důležité, aby se záležitosti posuzovaly globálně a na základě vize zaměřené na budoucnost. Obecně povinné používání evropské značky může vedoucímu postavení Evropy na celosvětové úrovni jen prospět a vytvořit příležitosti pro (zejména menší) členské státy, které chtějí příležitosti vytvořené novým režimem plně využívat. Jejich produkty tím získají záruku, že mohou být distribuovány na trhu a povinné používání značky by mohlo rovněž posílit důvěru investorů.

1.9. S ohledem na obecně přijímanou bezpečnost a likviditu krytých dluhopisů stejně jako na zvláštní ochranu, kterou nabízejí tím, že je nelze používat pro rekapitalizaci z vnitřních zdrojů, naléhá Výbor na to, aby se zvažilo, která opatření jsou nutná a žádoucí, aby byly zajímavé také pro jednotlivé střadatele a spotřebitele. Vzhledem k tomu, že to jsou dlouhodobé nástroje, se zdá, že jsou kryté dluhopisy určeny zejména pro vytváření důchodů. V této souvislosti máme na mysli např. návrhy celoevropského osobního penzijního produktu (PEPP).

1.10. Výbor je potěšen navrhovaným hodnocením nového režimu, ale učinit tak v navrhovaném termínu po 3 letech se zdá být příliš krátký. Vzhledem k tomu, že se jedná o tržní záležitost a je třeba ponechat dostatek času, aby vznikla potřebná zkušenost s novým nařízením, doporučuje Výbor prodloužení tohoto termínu – například na 5 let. Členské státy mohou samozřejmě na vnitrostátní úrovni tuto záležitost pozorně sledovat.

2. Souvislosti

2.1. Od svého nástupu v roce 2014 vypracovala Komise pod vedením Jeana-Claude Junckera „investiční plán pro Evropu“, a to za účelem realizace svých absolutních priorit, což je hospodářský růst, pracovní místa a investice ⁽¹⁾. Jedním z nejdůležitějších cílů toho je progresivní úsilí o vytvoření unie kapitálových trhů vedle jednotného digitálního trhu a energetické unie. Cílem je vytvořit dobře fungující a integrovanou unii kapitálových trhů, která bude zahrnovat všechny členské státy.

2.2. Prostřednictvím „akčního plánu pro vytváření unie kapitálových trhů“ ⁽²⁾ se Komise zavázala k tomu, že do roku 2019 poskytne všechny potřebné stavební kameny. Celkem bylo stanoveno více než 33 iniciativ a akcí.

2.3. Po výzvách k rychlému postupu ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ bylo hodnocení akčního plánu v polovině období provedeno již v roce 2017. Ten vyústil v několik nových prioritních akcí, aby se zohlednily měnící se výzvy a okolnosti, jako je „brexit“.

2.4. Komise ostatně při té příležitosti rovněž uvedla, že „je zapotřebí mít větší ambice, pokud jde o odstranění stávajících překážek, ale především pokud jde o využití těchto nových příležitostí“ ⁽⁵⁾. Je to v rámci toho, že Komise dne 8. března 2018 publikovala sdělení „Dokončení unie kapitálových trhů do roku 2019 – čas urychlit realizaci“ a zveřejnila balíček opatření.

⁽¹⁾ Viz webové stránky Evropské komise.

⁽²⁾ Akční plán ze září 2015. „Akční plán pro vytváření unie kapitálových trhů“ – sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Viz COM(2015) 468 final.

⁽³⁾ Viz Evropská rada tedy v souvislosti s akčním plánem vyzvala k „rychlému a rozhodnému pokroku“ s cílem „zajistit snadnější přístup k finančním prostředkům pro podniky a podpořit investice do reálné ekonomiky“.

⁽⁴⁾ I Komise přijala sdělení, kde bylo doporučeno urychlení reform. Viz COM(2016) 601 final.

⁽⁵⁾ Srov. sdělení Komise „Dokončení unie kapitálových trhů do roku 2019 – čas urychlit realizaci“. Viz COM(2018) 114 final.

2.5. Současné návrhy týkající se krytých dluhopisů, které jsou součástí tohoto balíčku⁽⁶⁾, zahrnují 2 texty, a to konkrétně:

2.5.1. návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o vydávání krytých dluhopisů a veřejném dohledu nad krytými dluhopisy a o změně směrnic 2009/65/ES a 2014/59/EU⁽⁷⁾.

2.5.2. návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o expozice v krytých dluhopisech⁽⁸⁾.

2.6. Tyto návrhy zahrnují vytvoření podpůrného rámce pro kryté dluhopisy na úrovni EU. Ten zahrnuje mimo jiné definici takových dluhopisů, používání evropské značky na trhu, omezitelné požadavky pro přiznávání preferenčního kapitálového zacházení a rovněž určité povinnosti z titulu příslušných orgánů.

3. Poznámky a připomínky

3.1. EHSV velmi vítá tyto návrhy, které jsou součástí vytváření unie kapitálových trhů, a ihned naléhá na to, aby bylo učiněno vše pro rychlou realizaci a dosažení výsledku.

3.2. Především tyto návrhy přispívají k řadě větších cílů, na kterých Komisi velmi záleží a které již dříve prosazovala⁽⁹⁾. Patří mezi ně:

3.2.1. Vytváření unie kapitálových trhů, které musí být spojeno s větší ekonomickou a sociální konvergencí a s finanční a hospodářskou integrací, musí prostřednictvím rozšíření a diverzifikace zdrojů financování ekonomiky vést k větší bezpečnosti, stabilitě a pružnosti finančního a hospodářského systému. Její rychlá realizace musí mít i nadále velkou prioritu.

3.2.2. Navrhovaný režim pro kryté dluhopisy pomáhá přeshraničním finančním operacím, a tedy také většímu sdílení rizik soukromým sektorem. Pro členské státy je to velmi důležité při předcházení asymetrickým šokům v případě krize nebo snížení jejich účinků. Ostatně unie kapitálových trhů významně přispívá ke konvergentnímu růstu mezi členskými státy Unie, což musí slabším ekonomikám umožnit rychleji dohnat své zpoždění za výkonnějšími ekonomikami.

3.2.3. I pro dokončení hospodářské a měnové unie (HMU) má unie kapitálových trhů zásadní význam a její realizace je nezbytná. Společně s plnohodnotnou bankovní unií musí unie kapitálových trhů vést ke skutečné finanční unii, jednomu ze čtyř základních pilířů HMU.

3.2.4. Evropa je v krytých dluhopisech tradičně velmi silná⁽¹⁰⁾. Těchto návrhů je třeba využít, aby se vedoucí pozice Evropy na celosvětové úrovni dále posílila. Obecněji a z mezinárodní perspektivy záleží na tom, aby EU vystupovala rozhodně a vytvořila si silnou pozici tím spíše, že celosvětově dochází k přesunu moci a síly mezi Východem a Západem.

3.3. Tyto návrhy přispívají k tomu, aby se vytvořily další prostředky pro dlouhodobé financování ekonomiky. Je pravda, že prostřednictvím vydání krytých dluhopisů budou mít banky možnost získat nákladově efektivní a dlouhodobé financování. Celkově může potenciál dodatečných emisí krytých dluhopisů vystoupat až do výše 342 miliard EUR, s tím související celkové roční úspory se pro evropské dlužníky mohou pohybovat v rozmezí 1,5 až 1,9 miliard EUR⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ Kromě uvedeného návrhu balíček zahrnuje ještě návrh na usnadnění přeshraniční distribuce investičních fondů, návrh podpůrného rámce o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky, návrh o rozhodném právu pro účinky postoupení pohledávek na třetí strany a sdělení o rozhodném právu pro majetkové účinky transakcí s cennými papíry.

⁽⁷⁾ Viz návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o vydávání krytých dluhopisů a veřejném dohledu nad krytými dluhopisy a o změně směrnic 2009/65/ES a 2014/59/EU.

⁽⁸⁾ Viz návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 575/2013, pokud jde o expozice v krytých dluhopisech.

⁽⁹⁾ Viz mimo jiné ECO/437 – „Unie kapitálových trhů: hodnocení v polovině období“, Úř. věst. C 81, 2.3.2018, s. 117.

⁽¹⁰⁾ Přibližně 90 % všech krytých dluhopisů na světě vydává 9 evropských zemí. Viz také údaje publikované Evropskou radou pro kryté dluhopisy (ECBC) v publikaci European Covered Bond Fact Book, 12. vydání (2017). Celosvětově obnáší objem nesplacených krytých dluhopisů 2,5 bilionu EUR, z čehož 2,1 bilionu EUR je vydáno institucemi se sídlem v Evropě (viz pracovní dokument útvarů Komise – Posouzení dopadů (SWD 2018) 50 final).

⁽¹¹⁾ Viz pracovní dokument útvarů Komise „Posouzení dopadů“ (SWD 2018) 50 final) u zde projednávaných návrhů.

3.4. V každém případě je důležité, aby nové prostředky prospěly ekonomice. Banky musí tyto další finanční prostředky používat pro další poskytování úvěrů vládním institucím, domácnostem a podnikům. Pokud tomu tak je, může tento návrh přispět k obnovené důvěře v bankovní a finanční sektor.

3.5. Kvůli stabilitě a bezpečnosti finančního systému je důležité, aby se tyto nové prostředky objevily prostřednictvím nástrojů, které jsou za všech okolností bezpečné a likvidní. Předložené návrhy obsahují za tímto účelem několik záruk. Solidní režim pro kryté dluhopisy musí přispět také investorům prostřednictvím většího množství a lepších možností na trzích. Pro investory je dvojí možnost uspokojení pohledávky⁽¹²⁾ (dual recourse, mechanismus „dvojího postihu“), jíž disponují, velmi zásadní, a proto je důležité, aby orgány trvaly na tom, že podkladová aktiva budou emitenty řádně oceněna.

3.6. V souladu s tím si návrh na vytvoření podpůrného rámce, který podporuje vývoj krytých dluhopisů a trhů pro tyto nástroje všude v Unii, zaslouhuje veškerou podporu Výboru. Je třeba učinit vše pro to, aby to mělo úspěch zejména v těch členských státech⁽¹³⁾, kde tyto nástroje zatím nejsou známy. Je důležité, aby byla na mapě odstraněna poslední bílá místa a aby byl režim pro kryté dluhopisy k dispozici ve všech členských státech!

3.7. Výbor chce prostřednictvím této podpory vyjádřit uznání a připojit se k dřívějšímu úsilí, které již několik let vynakládá mimo jiné Komise, Evropský parlament, Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) a jiní v zájmu vytvoření režimu pro kryté dluhopisy na evropské úrovni. Pozitivně se o této záležitosti vyjádřila i většina členských států a jiných zúčastněných stran, např. mezioborová organizace Evropská rada pro kryté dluhopisy⁽¹⁴⁾.

3.8. Výbor rovněž zcela podporuje politiku, kterou je třeba zvolit pro minimální harmonizaci na evropské úrovni na základě vnitrostátních režimů, a to vzhledem k tomu, že umožňuje, aby se více cílů realizovalo s přiměřenými náklady. Současně se tak předejde narušení stávajících trhů a budou nižší náklady na přechod. Je však důležité, aby stávající vnitrostátní režim také podpořil cíl evropského návrhu stimulace trhu pro kryté dluhopisy. Žádoucí nejsou ani případné vnitrostátní překážky nebo omezení v rozporu s tímto režimem.

3.9. Jak je uvedeno výše, některé členské státy jsou na tomto trhu velmi silné, ale současný vývoj zároveň ukazuje, že i jinde ve světě se projevuje větší zájem o kryté dluhopisy. V tomto světle je pro Výbor také důležité, aby se současná vedoucí pozice Evropy v tomto prostředí v mezinárodním kontextu dále potvrdila, a je třeba se snažit prezentovat evropský přístup jako celosvětové měřítko.

3.10. Výbor rovněž vítá, že je zajištěno hodnocení výsledků a úspěchu tohoto nového režimu. Vzhledem k tomu, že na jedné straně jde o tržní záležitost a je třeba ponechat dostatek času, aby se vytvořila potřebná zkušenost zejména v těch členských státech, pro které je toto novinkou, se Výbor domnívá, že nyní plánované období 3 let je příliš krátké, a má zájem na tom, aby se tato lhůta prodloužila například na 5 let. Členské státy mají samozřejmě možnost tuto záležitost po celou dobu pozorně sledovat.

4. Dodatečné poznámky a připomínky

4.1. Globálně vzato lze souhlasit s přístupem Komise, aby se zajistil jasný a komplexní režim, mimo jiné s definicí, popisem strukturních charakteristik, veřejným dohledem a zajištěním evropské značky pro kryté dluhopisy, a rovněž s obezřetnostním zacházením s tímto nástrojem.

4.2. Je důležité, aby byl tento režim přístupný a všechny banky jej mohly efektivně využívat. V této souvislosti Výbor vítá, že je věnována zvláštní pozornost obtížím a problémům, které mohou vnímat menší banky, pokud chtějí vydávat kryté dluhopisy. Výboru záleží na tom, aby byla tato možnost v maximální míře objasněna. Mělo by být například ověřeno, jaké správní a další povinnosti by bylo možné pro menší banky upravit, aniž by došlo k odchylkám od obecně platných předpisů.

⁽¹²⁾ Dvojí možnost uspokojení pohledávky držitelů krytých dluhopisů je jednak z krycího portfolia (cover pool) a jednak u emitenta.

⁽¹³⁾ V této chvíli existuje v EU ještě dvanáct členských států, které právní rámec týkající se krytých dluhopisů nemají.

⁽¹⁴⁾ Pro přehled viz návrh směrnice a návrh nařízení, v obou případech kapitola 3.

4.3. Používání evropské značky pro kryté dluhopisy je považováno pouze za fakultativní, aby členské státy mohly nadále používat své vlastní stávající vnitrostátní pojmenování a rámce označování⁽¹⁵⁾. Výbor tento názor nesdílí a naopak velmi výrazně podporuje povinné používání evropské značky. Je důležité, aby se záležitosti posuzovaly globálně a na základě vize zaměřené na budoucnost. Povinné používání evropské značky může vedoucímu postavení Evropy na celosvětové úrovni jen prospět a vytvořit příležitosti pro (zejména menší) členské státy, které chtějí příležitosti vytvořené novým režimem plně využívat. Pro ně představuje značka EU záruku, že jejich kryté dluhopisy budou moci být distribuovány na trzích. Toto povinné použití by rovněž posílilo důvěru investorů.

4.4. Trh pro kryté dluhopisy je v tomto okamžiku zejména v rukou profesionálních a institucionálních investorů⁽¹⁶⁾. Výbor naléhá na to, aby se uvažovalo o tom, která opatření jsou nutná a žádoucí, aby se o tuto oblast aktivněji zajímal i jednotlivý střadatel a spotřebitel. Hovoří pro to různé prvky. Kryté dluhopisy jsou tradičně, a dokonce i v dobách krize, považovány nejen za bezpečné a likvidní prostředky, ale lze poukázat také na příspěvek, který představují současné návrhy. Kromě toho nejsou použitelné k rekapitalizaci z vnitřních zdrojů, což není v rámci ochrany jednotlivých střadatelů bez významu. Tím se zdají být také vhodnější než některé jiné produkty⁽¹⁷⁾. Vzhledem k tomu, že se jedná o dlouhodobé nástroje, zdá se, že kryté dluhopisy jsou jistě užitečné v rámci vytváření důchodů – na tomto místě proto lze odkázat na návrhy PEPP.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ Viz návrh směrnice, 33. bod odůvodnění.

⁽¹⁶⁾ Podle ústních vysvětlení zástupců Komise se z 1/3 skládají z bank, z 1/3 z Evropské centrální banky (ECB) a z 1/3 z jiných stran, jako jsou investiční a penzijní fondy.

⁽¹⁷⁾ Bylo by možné také odkázat na návrhy týkající se skupinového financování a přímého úvěrování. Finanční nástroje nabízené v tomto rámci (v zásadě obchodovatelné finanční nástroje, které představují vlastní majetek (např. akcie) nebo cizí majetek (např. dluhopisy)). Ochranu střadatelů a investorů navrženou v tomto rámci lze považovat za velmi omezenou.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Akční plán pro finanční technologie: Za konkurenceschopnější a inovativnější evropský finanční sektor

[COM(2018) 109 final]

(2018/C 367/12)

Zpravodaj: **Petru Sorin DANDEA**

Konzultace	Evropská komise, 10. 4. 2018
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	27. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	126/1/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Výbor podporuje plán Komise a domnívá se, že rozvoj finančních technologií („FinTech“) v rámci evropského finančního sektoru může evropským podnikům a jejich zákazníkům přinést řadu výhod.

1.2. Výbor se domnívá, že plán, který Komise předložila, může být podnětem pro rozvoj kapitálových trhů i pro malé a střední podniky působící ve finančním sektoru.

1.3. Výbor se domnívá, že opatření obsažená v akčním plánu, jež se týkají zvyšování kybernetické bezpečnosti a odolnosti finančního odvětví, jsou důležitá, ale musí být doplněna předpisy, které zajistí jednotnost ve vývoji FinTech v EU. Výbor se rovněž domnívá, že pro subjekty FinTech musí platit stejné předpisy jako pro finanční odvětví, zejména pokud jde o odolnost, kybernetickou bezpečnost a dohled.

1.4. Výbor je toho názoru, že pro dosažení rovných podmínek pro přístup k údajům zákazníků v rámci druhé směrnice o platebních službách (PSD2) a obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) je nezbytné, aby právo na přenositelnost osobních údajů bylo prováděno způsobem, který je slučitelný s PSD2.

1.5. Vzhledem k vývoji v oblasti kryptoaktiv a k jejich vysokému stupni volatility EHSV Komisi doporučuje, aby spolu s evropskými orgány dohledu situaci v této oblasti neustále a pečlivě sledovala. V takovém případě musejí být na úrovni EU přijata veškerá nezbytná opatření, aby nemohla být nijak a nikdy ohrožena bezpečnost a stabilita finančního a ekonomického systému.

1.6. V rámci nedávno provedené studie bylo zjištěno, že zavedení technologií FinTech vede ke ztrátě velkého počtu pracovních míst uvnitř finančních institucí. EHSV doporučuje, aby členské státy navrhly a uplatňovaly programy aktivních opatření na trhu práce, které umožní zaměstnancům postiženým zaváděním inovačních technologií ve finančním sektoru co nejdříve získat nové pracovní místo.

1.7. EHSV doporučuje Komisi, aby stanovila možné předpisy pro společnosti nabízející cloudové služby, pokud jde o jejich odpovědnost za zabezpečení dat, která jsou do nich uložena. Měly by dodržovat stejná pravidla ochrany osobních údajů jako společnosti, které zadávají určité typy služeb externě.

2. Návrh Komise

2.1. Evropská komise předložila dne 8. března 2018 akční plán toho, jak lze využít příležitostí, které nabízejí inovace v oblasti finančních služeb založené na technologiích – FinTech –, aby se finanční trhy staly konkurenceschopnější a inovativnější.

2.2. Cílem akčního plánu, který Komise předložila, je umožnit finančnímu sektoru začlenit a využít rychlý pokrok v oblasti nových technologií, jako jsou například technologie *blockchain* ⁽¹⁾, umělá inteligence či cloudové služby. Podle Komise by se Evropa měla stát v oblasti FinTech světovým centrem, s podniky a investory, kteří budou schopni v této dynamické oblasti využívat výhody jednotného trhu.

2.3. Komise se na základě závěrů veřejné konzultace, která probíhala od března do června 2017, domnívá, že možnosti legislativní či regulační reformy na úrovni EU jsou v této fázi omezené. Mnohé cílené iniciativy, jimiž se EU snaží podpořit digitalizaci finančního sektoru, jsou však opodstatněné.

2.4. Akční plán pro FinTech zahrnuje přijetí opatření nezbytných k tomu, aby inovační obchodní modely obsáhly celou EU, dále podporu zavádění technologických inovací ve finančním sektoru a zvýšení bezpečnosti a odolnosti finančního sektoru.

2.5. Komise v rámci akčního plánu předložila vedle tohoto sdělení rovněž návrh nařízení EU o poskytovatelích služeb v oblasti skupinového financování založeného na investicích a na bázi úvěrů pro podniky.

2.6. Pokud jde o udělování licencí podnikům v oblasti FinTech, vyzvala Komise evropské orgány dohledu, aby posoudily stávající postupy udělování licencí a případně doporučily Komisi úpravy právních předpisů EU v oblasti finančních služeb. Během roku 2018 bude Komise ve spolupráci s evropskými orgány dohledu, Evropskou centrální bankou a Radou pro finanční stabilitu i nadále monitorovat vývoj kryptoaktiv. Na základě posouzení rizik Komise určí, zda je případně nutné přijmout regulační opatření na úrovni EU.

2.7. V oblasti společných standardů a interoperabilních řešení pro FinTech včetně standardů v oblasti technologie *blockchain* bude Komise spolupracovat s Evropským výborem pro normalizaci a Mezinárodní organizací pro normalizaci. Pro rozvoj inovačních obchodních modelů na úrovni EU Komise vyzve příslušné orgány členských států, aby podnikly iniciativy za účelem usnadnění inovací. Komise rovněž vyzývá evropské orgány dohledu, aby usnadňovaly spolupráci v oblasti dohledu včetně koordinace a šíření informací o inovačních technologiích, zakládání inovačních center a tzv. regulačních pískovišť.

2.8. Komise vytvoří za účelem podpory technologických inovací ve finančním sektoru expertní skupinu, která posoudí, zda finančním inovacím nestojí v cestě regulační překážky. Komise vyzývá evropské orgány dohledu, aby prozkoumaly, zda je nutné vydat pokyny k outsourcingu u poskytovatelů cloudových služeb. Komise bude usnadňovat přípravu standardních smluvních ujednání pro outsourcing cloudových služeb finančními institucemi.

2.9. Podle názoru Komise by měl evropský regulační a dohledový rámec umožnit podnikům působícím na jednotném trhu těžit z finančních inovací, a poskytovat tak zákazníkům kvalitnější produkty.

2.10. Komise uspořádá veřejnou konzultaci k další digitalizaci regulovaných informací o společnostech kotovaných na regulovaných trzích EU, včetně možného zavedení Evropské brány finanční transparentnosti na bázi technologie distribuované účetní knihy (regulační technologie neboli „RegTech“).

⁽¹⁾ Blockchain je neustále se rozšiřující počet záznamů, které se nazývají bloky, jež jsou propojeny a zabezpečeny pomocí kryptografie. Blockchain je záměrně odolný vůči úpravám dat. Jedná se o otevřenou decentralizovanou databázi, jež dokáže účinně, ověřitelně a trvale zaznamenávat transakce mezi dvěma stranami. Jakmile dojde k záznamu, nemohou být data v jakémkoli daném bloku zpětně upravována, aniž by došlo k úpravě všech následných bloků, k čemuž je nutný konsensus většiny sítě (na základě Wikipedie)

2.11. Komise otevřela v únoru 2018 fórum a středisko EU pro sledování technologie *blockchain* a zadala studii proveditelnosti veřejné evropské *blockchainové* infrastruktury pro rozvoj přeshraničních služeb. Komise hodlá posoudit, zda lze *blockchain* využít jako infrastrukturu pro digitální služby v rámci Nástroje pro propojení Evropy. Komise bude rovněž spravovat evropskou laboratoř FinTech.

2.12. Pro zlepšení bezpečnosti a odolnosti finančního sektoru Komise uspořádá pracovní setkání veřejného a soukromého sektoru, na němž se budou posuzovat překážky omezující sdílení informací o kybernetických hrozbách mezi účastníky finančního trhu a zjišťovat potenciální řešení. Komise vyzývá evropské orgány dohledu, aby posoudily náklady a přínosy vývoje uceleného rámce pro testování kybernetické odolnosti pro významné účastníky a infrastruktury trhů v rámci celého finančního sektoru EU.

3. Obecné a konkrétní připomínky

3.1. Výbor podporuje plán Komise a domnívá se, že rozvoj FinTech v rámci evropského finančního sektoru přináší jak podnikům, tak jejich zákazníkům řadu výhod.

3.2. EHSV se domnívá, že akční plán pro finanční technologie je nesmírně důležitý pro prohloubení a rozšíření kapitálových trhů prostřednictvím začleňování digitalizace, a tím i pro unii kapitálových trhů, jež je důležitou prioritou evropské agendy. EHSV se rovněž domnívá, že akční plán pro finanční technologie může být hlavním podnětem pro sektor malých a středních podniků, které představují 99 % všech podniků v EU, neboť by zvýšil možnosti financování, a umožnil tak malým a středním podnikům přijmout jednoduchá a dostupná řešení.

3.3. Výbor se domnívá, že opatření obsažená v akčním plánu, jež se týkají zvyšování kybernetické bezpečnosti a odolnosti finančního odvětví, jsou důležitá, ale musí být doplněna předpisy, které zajistí jednotnost ve vývoji FinTech v EU.

3.4. EHSV se ztotožňuje s názorem Komise, že evropský regulační a dohledový rámec by měl umožnit podnikům působícím na jednotném trhu těžit z finančních inovací, a poskytovat tak zákazníkům kvalitnější produkty. Výbor nicméně konstatuje, že se tak nesmí dít na úkor bezpečnosti. Jsou nutné rovné podmínky pro všechny provozovatele, bez ohledu na způsob jejich činnosti⁽²⁾.

3.5. Právní předpisy týkající se finančních institucí na evropské, ale také na vnitrostátní úrovni v členských státech byly po nedávné finanční krizi zpřísněny. Týkají se rovněž kybernetické bezpečnosti a stanovují závazná pravidla a bezpečnostní normy pro instituce ve finančním sektoru. EHSV se domnívá, že normy pro kybernetickou bezpečnost by měly být na úrovni EU zavedeny i pro společnosti nabízející služby FinTech. Pro zajištění jednotného provádění by měly být tyto normy regulovány na evropské úrovni a rozšířeny i na celosvětové úrovni.

3.6. EHSV připomíná, že kybernetické útoky jsou obvykle přeshraniční povahy. Výměna informací mezi orgány členských států o kybernetických hrozbách či útocích je v současnosti kvůli ustanovením vnitrostátních právních předpisů spíše omezená. Na úrovni EU je nezbytně nutné zavést vyšší míru koordinace, regulace a dohledu.

3.7. V oblasti kryptoaktiv a zejména kryptoměn bylo v poslední době v Evropě možné pozorovat, jak rychle se rozmáhají a jak jsou nestálé. Vzhledem k vývoji v této oblasti, nedostatečné transparentnosti a vysokému riziku, které mohou představovat, EHSV Komisi doporučuje, aby spolu s evropskými orgány dohledu situaci v této oblasti neustále a pečlivě sledovala. Je třeba přijmout nezbytná opatření, aby nemohla být nijak a nikdy ohrožena bezpečnost a stabilita finančního systému. Opatření mají platit v prvé řadě pro celou EU, a tudíž musí být přijata na evropské úrovni.

3.8. V oblasti kryptoaktiv bylo zjištěno, že inovace založené na technologiích mohou zabránit zachycení na základě právních předpisů, i když kryptoaktiva fungují na prakticky vysoce regulovaném trhu. Vzhledem k vysokému stupni volatility, nedostatečné transparentnosti v této oblasti a vysokému riziku, které kryptoaktiva mohou představovat pro investory, EHSV Komisi a členským státům doporučuje, aby přezkoumaly metody dohledu nad operacemi s kryptoaktivy, které by měly být upraveny předpisy.

⁽²⁾ Úř. věst. C 227, 28.6.2018, s. 63.

3.9. Komise navrhla zřízení střediska pro sledování technologie *blockchain*. EHSV se domnívá, že s ohledem na rychlou dynamiku rozvoje aplikací v oblasti finančních technologií by měl být mandát střediska rozšířen na celou oblast FinTech. Aplikace typu *blockchain* rovněž vyvolávají problémy související s pravomocemi a odpovědností, pokud jde o použitelné právní předpisy. EHSV podporuje myšlenku Komise zahájit na úrovni Unie iniciativu *blockchain*, jež by mohla ujasnit způsob využívání takovýchto aplikací a překonat stávající roztržičnost.

3.10. Bylo zjištěno, že zavedení technologií FinTech vede ke ztrátě velkého počtu pracovních míst uvnitř finančních institucí. EHSV doporučuje, aby členské státy navrhly a uplatňovaly programy aktivních opatření na trhu práce, které umožní zaměstnancům postiženým zaváděním inovačních technologií ve finančním sektoru co nejdříve získat nové pracovní místo.

3.11. Komise je znepokojena tím, že outsourcing služeb, které finanční společnosti svěří společnostem nabízejícím cloudové služby, by vedl k příliš velké koncentraci přenosu informací a dat na malý počet společností účastnících se tohoto trhu, které zpravidla nejsou evropské. EHSV doporučuje Komisi, aby stanovila možné předpisy pro společnosti nabízející cloudové služby, pokud jde o jejich odpovědnost za zabezpečení dat, která jsou do nich uložena.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů

[COM(2018) 99 final – 2018/0047 (COD)]

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky

[COM(2018) 113 final – 2018/0048 (COD)]

(2018/C 367/13)

Zpravodaj: **Daniel MAREELS**

Konzultace	Evropský parlament, 16. 4. 2018 Rada Evropské unie, 27. 3. 2018
Právní základ	Článek 114 a čl. 53 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	27. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	146/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) obzvlášť vítá tyto návrhy na vytvoření podpůrného rámce pro operace skupinového financování prostřednictvím 29. režimu. Výbor také naléhá na to, aby se na této záležitosti v zájmu dosažení dobrého výsledku začalo rychle pracovat, a to zejména nyní, kdy je součástí širšího rámce, na kterém Výboru velmi záleží⁽¹⁾.

1.2. Je potěšující zjistit, že se věnuje pozornost financování malých, mladých a inovativních podniků. Jako součást jejich eskalátoru financování je pro ně skupinové financování důležité zejména v okamžiku, kdy přecházejí z fáze zahájení činnosti do fáze rozšiřování a nemají vždy k dispozici tradiční financování. Současně se vytvoří více investičních příležitostí pro investory, které budou také lepší.

1.3. Je velmi pozitivní, že se za tímto účelem používají inovativní a moderními technologiemi podporované produkty a řešení, aby tento návrh orientovaný na budoucnost také navazoval na realizaci digitálně jednotného trhu. Současně je přidána také přeshraniční dimenze, která přispívá k efektivní integraci a prohloubení kapitálových trhů. V popředí zájmu musí stát realizace jednoho jediného harmonizovaného trhu v EU se stejnými pravidly jak pro podnikatele, tak pro investory.

1.4. S přihlédnutím ke skutečnosti, že tento nový rámec nesmí být zpomalován prostřednictvím umělých překážek, Výbor nicméně z globálního a holistického hlediska doporučuje zpřísnit návrhy a doplňující opatření v určitých bodech, přinejmenším v počáteční fázi (viz odst. 1.5 a následující). Výbor přitom vychází především ze zásad „důvěryhodnosti“, „jednoznačnosti“ a „důvěry“. To znamená rovněž bezpečnost a ochranu pro všechny zainteresované subjekty.

1.5. V první řadě Výbor vítá pozornost věnovanou rizikovým aspektům, které jsou spojené s operacemi a trhy skupinového financování, ale současně se domnívá, že – minimálně zpočátku – je třeba věnovat těmto rizikovým aspektům ještě více pozornosti, aby je bylo možné ještě lépe zmapovat nebo je omezit tam, kde je to možné. To se týká mimo jiné následujících záležitostí:

⁽¹⁾ Viz odstavce 3.1 až 3.4.

1.5.1. transparentnosti a ochrany investorů. Výbor se domnívá, že odhad rizika konkrétních projektů na platformách skupinového financování je v nadměrné míře přenechán trhům a investorům. Výbor považuje za nutné přijmout vhodná opatření, aby bylo možné lépe zmapovat všechna rizika, finanční i nefinanční povahy, nebo je omezit. V konečném důsledku jde o to, aby byli investoři lépe chráněni. Při tom lze vycházet z přístupu směrnice MiFID. Ostatně zde hrozí, že vzniknou nerovné podmínky pro tradiční poskytovatele, jako jsou finanční instituce, které musí ve vztazích se svými klienty uplatňovat přísná ochranná opatření.

1.5.2. možných problematických oblastí, pokud jde o status poskytovatelů a jejich služby. Možnost uzavřít s investory smlouvy o „jednání dle vlastního uvážení“, aby pro ně bylo možné dosáhnout nejlepšího výsledku, může vést k ošemetným situacím pro poskytovatele, kteří musí na prvním místě vystupovat jako „neutrální zprostředkovatelé“.

1.5.3. dohledu. Úkol Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) se zdá být jasný, což však už nelze úplně říct v případě, kdy se jedná o úlohu vnitrostátních orgánů dohledu. Výbor je toho názoru, že je zde třeba dalšího vyjasnění. EHSV si rovněž klade otázku, zda není třeba podstatnou rolí pověřit vnitrostátní orgány dohledu vzhledem k tomu, že mají blíž k vnitrostátním trhům a lépe znají místní situaci. Výbor ostatně a v každém případě považuje také za důležité, aby se vlády a orgány dohledu na vnitrostátní a evropské úrovni neustále a konzistentně radily a spolupracovaly, jak s ohledem na další harmonizaci a integraci v Unii, tak proto, aby současné návrhy byly úspěšné.

1.6. Jelikož kvůli zvoleným možnostem bude vedle sebe nyní paralelně existovat 29. režim a vnitrostátní režimy, mohou se zainteresované strany v jeden okamžik na jednom trhu setkat s různými právními předpisy, rozdílnými podmínkami a nestejnou ochranou, což může vyvolat zmatek a nejasnosti. Proto jsou na místě doplňková opatření pro větší jasnost:

1.6.1. Výbor se domnívá, že doplňkové povinnosti ze strany vlád a orgánů dohledu jsou na místě, aby měli všichni uživatelé k dispozici přesné, snadno přístupné a jistotu vytvářející informace ve svém jazyce.

1.6.2. Platformám skupinového financování může být uložena povinnost, aby výslovně a jasně uváděly své „označení EU“ ve všech případech, kdy se obrací k veřejnosti, a ve veškeré své externí komunikaci.

1.7. Dále se Výbor domnívá, že navrhovaný režim týkající se boje proti praní peněz a financování terorismu zůstává relativně omezený a z větší části nepřímý. Ustanovení, aby platformy skupinového financování podléhaly těmto pravidlům, je třeba rozšířit a zpřísnit. Výbor nesouhlasí s tím, aby tato možnost existovala pouze jednorázově a aby byla pouze Komise oprávněná navrhnout povinnost se výše uvedeným pravidlům podřídít. Je třeba zajistit také jasná kritéria a podmínky pro takové rozhodnutí.

1.8. Je třeba také uvést, že není projednáno zdanění příjmů ze skupinového financování ani daňové povinnosti dlužníků, i když lze oprávněně předpokládat, že daňová oblast bude spolurozhodovat o (ne)úspěchu této iniciativy. Výbor také doporučuje, aby tyto aspekty byly zohledněny v rámci debaty. Pokud to bude nutné, měla by být na příslušné úrovni vypracována odpovídající právní úprava.

1.9. Vzhledem k tomu, že je to záležitost trhu, je pro Výbor nejdůležitější, aby bylo dosaženo dohody v zájmu skutečně úspěšného naplnění cíle. Je nezbytné, aby podniky a investoři 29. režim efektivně a v hojné míře používali. Z hlediska trhu vyvstává otázka, zda omezení do 1 milionu EUR na projekt nebude představovat překážku.

1.10. Závěrem je třeba ještě dodat, že v zájmu zabezpečení budoucnosti a trvalého úspěchu platformy skupinového financování je třeba podle názoru Výboru rovněž zajistit pravidelné sledování, hodnocení a měření pokroku tohoto 29. režimu. Stejně nezbytné jsou přitom konzultace a dialog se všemi zainteresovanými stranami.

2. Souvislosti

2.1. Od svého nástupu v roce 2014 vypracovala Komise pod vedením Jeana-Claude Junckera „investiční plán pro Evropu“, a to za účelem realizace svých absolutních priorit, což je hospodářský růst, pracovní místa a investice ⁽²⁾. Jedním z nejdůležitějších cílů toho je progresivní úsilí o vytvoření unie kapitálových trhů vedle jednotného digitálního trhu a energetické unie. Cílem je vytvořit dobře fungující a integrovanou unii kapitálových trhů, která bude zahrnovat všechny členské státy.

⁽²⁾ Viz internetové stránky Evropské komise http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_cs.htm.

2.2. „Akčním plánem pro vytváření unie kapitálových trhů⁽³⁾“ se Komise zavázala k tomu, že do roku 2019 poskytne všechny potřebné stavební kameny. Celkem bylo stanoveno více než 33 iniciativ a akcí.

2.3. Po výzvách k rychlému pokroku⁽⁴⁾,⁽⁵⁾ byl již v roce 2017 proveden přezkum akčního plánu v polovině období. Ten vyústil v několik nových prioritních akcí, aby se zohlednily měnící se výzvy a okolnosti, jako je „brexit“. Je rovněž důležité, aby bylo dosaženo účinného pokroku při realizaci bankovní unie a unie kapitálových trhů. V popředí zájmu by přitom měly být soudržnost a konzistentnost.

2.4. Komise ostatně při té příležitosti rovněž uvedla, že „je zapotřebí mít větší ambice, pokud jde o odstranění stávajících překážek, ale především pokud jde o využití těchto nových příležitostí“⁽⁶⁾. Právě v tomto rámci Komise dne 8. března 2018 publikovala sdělení se dvěma akčními plány⁽⁷⁾.

2.5. Akční plán pro finanční technologie (FinTech) má vyjádřit ambici vytvořit z Evropy celosvětové středisko finančních technologií, aby podniky a investoři v EU mohli co možná nejvíce využívat výhod jednotného trhu v tomto rychle se vyvíjejícím sektoru⁽⁸⁾.

2.6. Jedno z klíčových opatření tohoto akčního plánu tvoří stimulace skupinového financování a přímého úvěrování. Důraz se přitom klade jak na vývoj nových služeb a označení, tak na integraci kapitálových trhů.

2.7. Konkrétněji se návrhy Komise projevují v:

2.7.1. „návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky“⁽⁹⁾ a

2.7.2. „návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů“⁽¹⁰⁾.

2.8. Tyto návrhy se týkají zavedení **evropského označení pro platformy skupinového financování**, které umožňuje přeshraniční aktivity. To musí umožnit službám skupinového financování, aby rozšířily své aktivity a rozvíjely je na úrovni EU, a současně poskytnout podnikatelům a podnikům – zejména malým, mladým a inovativním – širší přístup k financování. Návrhy se týkají pouze převoditelných cenných papírů pro služby skupinového financování založeného na investicích.

2.9. Současně jde o to, aby tyto platformy podléhaly **upraveným a adekvátním právním úpravám a dohledu**. Ty musí nejen umožnit uplatňování ekonomické a finanční stability, ale navíc současně také podporovat důvěru investorů, zejména v přeshraničním kontextu.

⁽³⁾ Akční plán ze září 2015. „Akční plán pro vytváření unie kapitálových trhů“ – sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, COM (2015) 468 final. Viz <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1447000363413&uri=CELEX:52015DC0468>.

⁽⁴⁾ Evropská rada tedy v souvislosti s plánem vyzvala k „rychlému a rozhodnému pokroku“ s cílem „zajistit snadnější přístup k finančním prostředkům pro podniky a podpořit investice do reálné ekonomiky“. Viz <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/06/28/euco-conclusions/>.

⁽⁵⁾ I Komise přijala sdělení, kde bylo doporučeno urychlení reform. Viz COM(2016) 601 final.

⁽⁶⁾ Srov. sdělení Komise „Dokončení unie kapitálových trhů do roku 2019 – čas urychlit realizaci“. Viz <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/CS/COM-2018-114-F1-CS-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽⁷⁾ Vedle akčního plánu uvedeného v odstavci 2.5 jde o „akční plán pro udržitelné financování“.

⁽⁸⁾ Tisková zpráva ze dne 8. března 2018 „Finanční technologie: Komise podniká kroky k posílení konkurenceschopnosti a inovací na finančním trhu“. Viz http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-1403_cs.htm.

⁽⁹⁾ Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1521456325451&uri=CELEX:52018PC0113>.

⁽¹⁰⁾ Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1521456325451&uri=CELEX:52018PC0099>.

3. Poznámky a připomínky

Obecné připomínky – vítaná iniciativa

3.1. EHSV co nejvstřícněji vítá tyto návrhy na realizaci 29. režimu týkajícího se skupinového financování a zároveň vyzývá k tomu, aby bylo učiněno vše pro to, aby bylo dosaženo rychlého a dobrého výsledku.

3.2. Především tyto návrhy přispívají k řadě větších cílů, na kterých Komisi velmi záleží a které již dříve prosazovala ⁽¹¹⁾. Patří mezi ně:

3.2.1. Vytváření unie kapitálových trhů, které musí být spojeno s větší ekonomickou a sociální konvergencí a s finanční a hospodářskou integrací, musí prostřednictvím rozšíření a diverzifikace zdrojů financování ekonomiky vést k větší bezpečnosti, stabilitě a pružnosti finančního a hospodářského systému. Její rychlá realizace musí mít i nadále velkou prioritu.

3.2.2. Jednotné označení EU pro platformy skupinového financování podporuje přeshraniční finanční operace, a tedy také větší sdílení rizik soukromým sektorem. To je důležité při předcházení asymetrickým šokům v případě krize nebo zmírnění jejích důsledků. Ostatně se tímto významně přispívá ke konvergentnímu růstu mezi členskými státy a Unií. Slabším ekonomikám je tak umožněno, aby rychleji dohnaly svou ztrátu za výkonnějšími ekonomikami.

3.2.3. I pro další prohlubování a dokončení hospodářské a měnové unie (HMU) má unie kapitálových trhů zásadní význam a její realizace je nezbytná. Společně s plnohodnotnou bankovní unií musí unie kapitálových trhů vést ke skutečné finanční unii, jednomu ze čtyř základních pilířů HMU.

3.2.4. Vzhledem k tomu, že skupinové financování v EU je ve srovnání s jinými velkými ekonomikami málo rozvinuté, je vhodné na tomto místě zmínit také postavení EU vzhledem ke zbytku světa. EU si musí vytvořit silnou pozici a vystupovat energicky tím spíše, že celosvětově dochází k mohutnému přesunu síly a moci mezi Východem a Západem.

3.3. V dřívějších stanoviscích ⁽¹²⁾ Komise vyjádřila obavy a položila dotazy týkající se relevance a efektivity unie kapitálových trhů pro malé a střední podniky (MSP). Výbor vítá, že se této problematice začala věnovat pozornost. Skupinové financování se zaměřuje zejména na určitou skupinu MSP a na určitou součást eskalátoru financování. EHSV vítá současné návrhy, které zlepšují a usnadňují financování malých, mladých a inovativních společností a současně vytvářejí více investičních příležitostí pro investory, které jsou také lepší.

3.4. Závěrem zde můžeme uvést progresivní charakter návrhů jako součást akčního plánu pro finanční technologie (FinTech), jehož záměrem je vyjádřit ambici vytvořit z Evropy globální středisko finančních technologií. Využíváním inovativních produktů a řešení a produktů a řešení podporovaných moderními technologiemi tento návrh také plynule přispívá k realizaci jednotného digitálního trhu.

Návrhy – dobrý základ, ale budou zapotřebí ještě doplňková ochranná opatření

3.5. Výbor se domnívá, že je třeba učinit vše pro to, aby tyto návrhy měly úspěch. Výbor považuje za velmi důležité, aby se nový režim vyznačoval „důvěryhodností“, „jednoznačností“ a „důvěrou“. Skupinové financování by mělo být nabízeno v rámci, který poskytne právní jistotu a ochranu všem dotčeným subjektům.

3.6. Výbor zvláště vítá formu „29. režimu“, pomocí něhož se za použití nových a progresivních technologií vytvoří základy pro realizaci jediného harmonizovaného trhu se stejnými pravidly jak pro mladé podnikatele, kteří hledají přeshraniční financování, tak pro investory, kteří usilují o doplňující investiční příležitosti.

⁽¹¹⁾ Viz stanovisko EHSV *Unie kapitálových trhů: hodnocení v polovině období* (Úř. věst. C 81, 2.3.2018, s. 117).

⁽¹²⁾ Viz zejména stanovisko EHSV *Akční plán pro vytváření unie kapitálových trhů* (Úř. věst. C 133, 14.4.2016, s. 17) a stanovisko EHSV *Unie kapitálových trhů: přezkum v polovině období* (Úř. věst. C 81, 02.03.2018, s. 117).

3.7. Forma „nařízení“ je pro uskutečnění tohoto cíle zcela na místě. Tento návrh lze považovat za příklad účinné integrace a prohloubení kapitálových trhů.

3.8. Bez ohledu na to, co bude uvedeno dále, Výbor rovněž vítá skutečnost, že se Komise od počátku věnuje rizikovým aspektům, které jsou spojené s operacemi a trhy skupinového financování. Podmínky, které platformy skupinového financování a služby, které nabízejí⁽¹³⁾, musí splňovat, stejně jako plánovaný dohled mohou počítat s podporou. I investorům se doporučuje, aby omezili svá rizika⁽¹⁴⁾.

3.9. Výbor se rovněž (nahlíženo z komplexního pohledu) domnívá, že – minimálně na začátku – je třeba ještě více pozornosti věnovat těmto rizikovým aspektům. Výbor se domnívá, že všechna rizika, finanční i nefinanční povahy, je třeba ještě lépe zmapovat a tam, kde je to možné, je omezit. Rovněž je žádoucí věnovat více pozornosti některým dalším faktorům prostředí, které jsou pro úspěch těchto návrhů důležité.

3.10. Následkem zvolené politiky ve prospěch řešení na základě doplňkových služeb⁽¹⁵⁾ je situace, kdy vedle sebe budou paralelně existovat a budou uplatňovány vnitrostátní a unijní právní úpravy. Zainteresované strany se v jednom okamžiku na jednom trhu setkají se subjekty s rozdílným statutem, jako jsou poskytovatelé s označením EU, kteří pracují přeshraničně, stejnými poskytovateli, kteří pracují na místní úrovni, a poskytovateli, kteří spadají pod (stávající) vnitrostátní režimy nebo stávající povolení⁽¹⁶⁾. Důsledkem toho mohou být různé právní předpisy, rozdílné podmínky a nesterétná ochrana⁽¹⁷⁾. Výbor požaduje, aby byla této situaci, která může vést k nejasnosti a zmatku, věnována větší pozornost⁽¹⁸⁾. Dále v tomto stanovisku následuje několik konkrétních návrhů.

S ohledem na poskytovatele služeb skupinového financování

3.11. Poskytovatelé služeb skupinového financování budou moci vykonávat své aktivity na celém území Unie s jedním jediným povolením, což umožní své aktivity rozšířit. To je důležitá novinka a velký pokrok ve srovnání se současným stavem, kdy jsou přeshraniční aktivity téměř nemožné.

3.12. Bez ohledu na to, co bylo řečeno výše⁽¹⁹⁾, EHSV vyzývá k tomu, aby byla větší pozornost věnována možným problematickým oblastem, pokud jde o status poskytovatelů a služby, které nabízejí. Proto se zdá, že možnost uzavřít s investory smlouvy o „jednání dle vlastního uvážení“, kterou získají, může vést k ošemetným situacím. Musí vystupovat jako „neutrální zprostředkovatelé“, i když jsou smluvně vázáni „k dosažení nejlepšího možného výsledku pro své klienty“⁽²⁰⁾. Výbor je toho názoru, že povinnost neutrality nesmí být za žádných okolností ohrožena. Vyžaduje si to další opatření. Platformy by měly nabízet vysoce kvalitní služby.

3.13. Pro všechny potenciální uživatele, podnikatele a investory je vždy nezbytné a prvořadé, aby přesně věděli, se kterou platformou mají co do činění. Je to tím důležitější nyní, kdy – jak již bylo řečeno – budou vedle sebe paralelně existovat a budou uplatňovány vnitrostátní a unijní právní úpravy⁽²¹⁾. V této souvislosti nejsou registry platforem EU, které provozuje orgán ESMA, považovány za dostatečný nástroj v oblasti zveřejňování informací. Výbor se domnívá, že doplňkové povinnosti ze strany vlád a orgánů dohledu jsou na místě, aby měli všichni uživatelé k dispozici přesné, snadno přístupné a jistotu vytvářející informace ve svém jazyce.

⁽¹³⁾ Viz vysvětlivky k návrhu nařízení a článkům 1 až 9 uvedeného návrhu nařízení.

⁽¹⁴⁾ Viz článek 16 návrhu nařízení. Dokument s klíčovými informacemi pro investory, který musí být dán k dispozici zainteresovaným stranám, zahrnuje mimo jiné následující doporučení: „...do projektů skupinového financování byste neměli investovat více než 10 % svého čistého jmění“

⁽¹⁵⁾ Při posuzování dopadů byly předloženy 4 možnosti politiky. Viz návrh nařízení, kapitola 3, „Posouzení dopadů“.

⁽¹⁶⁾ Včetně režimů podle směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID II), směrnice o platebních službách (PSD) a směrnice o správcích alternativních investičních fondů.

⁽¹⁷⁾ Podle toho, zda je zainteresovaná strana podnikatel, nebo investor.

⁽¹⁸⁾ To je jeden z „faktorů prostředí“, kterému je třeba věnovat pozornost, jak bylo uvedeno v odstavci 3.9.

⁽¹⁹⁾ Viz odstavec 3.8.

⁽²⁰⁾ Viz 16. bod odůvodnění návrhu nařízení.

⁽²¹⁾ Viz odstavec 3.10.

3.14. Výbor se rovněž domnívá, že platformám musí být uloženy povinnosti zveřejňovat informace. Konkrétně lze zajistit, aby platformy musely výslovně a jasně uvádět, které subjekty mají „označení EU“ ve všech případech, kdy se obracejí k veřejnosti nebo zainteresovaným stranám ⁽²²⁾ a ve veškeré své externí komunikaci ⁽²³⁾.

3.15. Role a odpovědnost orgánu ESMA týkající se dohledu se zdá být jasná, ale současně si lze klást otázku, zda není třeba určitou roli pověřit vnitrostátní orgány dohledu vzhledem k tomu, že mají blíž k vnitrostátním trhům a lépe znají místní situaci. V každém případě je zde nutná jednoznačnost. To je důležité i pro ostatní, mimo jiné pro podnikatele, kteří chtějí využívat skupinového financování.

3.16. Obecněji Výbor vzhledem k tomu – jak bylo řečeno výše –, že vnitrostátní a unijní režimy budou existovat vedle sebe a budou uplatňovány paralelně, považuje v každém případě ⁽²⁴⁾ za důležité, aby se různé vlády a orgány dohledu na vnitrostátní a evropské úrovni neustále a konzistentně radily a spolupracovaly i s ohledem na další harmonizaci a integraci v Unii. Konec konců musí hrát také důležitou roli v otázce „důvěry“, která je pro úspěch skupinového financování nezbytná.

3.17. Pokud orgán ESMA v rámci svého dohledu uloží sankce, je třeba proti tomu v individuálních případech podat odvolání k Evropskému soudnímu dvoru. To je nejen náročný proces, ale vyvstává zde také otázka, zda má tato problematika patřit mezi úkoly Soudního dvora.

S ohledem na společnosti, které chtějí skupinového financování využít

3.18. Skupinové financování se v první řadě zaměřuje na začínající a mladé podniky, které nemají tak snadný přístup k bankovnímu financování nebo se zabývají rizikovými a inovativními projekty, v počátečním období svých aktivit, zejména pokud přecházejí z fáze zahájení činnosti do fáze jejího rozšiřování. Výbor vítá, že nové návrhy pro tento typ MSP a podniků vytvářejí další potenciál pro financování, které je širší a snáze přístupné, navíc s přeshraničním rozměrem.

3.19. Dále je Výbor rovněž zajedno s názorem ⁽²⁵⁾, podle kterého má skupinové financování vedle již uvedených výhod ještě další, mj. možnost potvrzení koncepce a myšlenky projektu jeho majiteli, poskytnutí přístupu k většímu počtu osob, které podnikateli nabídnou svůj pohled a informace, a to, že skupinové financování může být propagačním nástrojem, je-li kampaň skupinového financování úspěšná.

3.20. Podniky budou mít možnost získat pro své projekty financování do částky 1 milionu EUR na 12 měsíců. Vyvstává otázka, zda tento práh není příliš nízký, zejména pokud je skupinové financování založeno „na investicích“ ⁽²⁶⁾. V takových případech představuje povinná převoditelnost cenných papírů důležitou záruku pro investory, kteří chtějí z projektu odejít ⁽²⁷⁾. Vyvstává otázka, zda plánovaný práh ve výši 1 milionu nepředstavuje omezení pro realizaci a správné fungování trhů pro tento druh cenných papírů. Ostatně se zdá, že ve vnitrostátních režimech existují vyšší prahy ⁽²⁸⁾.

S ohledem na (potenciální) investory

3.21. Výbor vítá skutečnost, že se má investorům otevřít nový kanál, který navíc bude fungovat přeshraničně. Rozšíří se jim tak možnosti i výběr.

⁽²²⁾ Například na svých internetových stránkách.

⁽²³⁾ Například ve všech dokumentech určených pro zainteresované strany.

⁽²⁴⁾ Bez ohledu na opatření týkající se dohledu a problematiky uvedené v odstavci 3.15.

⁽²⁵⁾ 4. bod odůvodnění návrhu nařízení.

⁽²⁶⁾ Například akcie nebo podobné cenné papíry.

⁽²⁷⁾ Srov. 11. bod odůvodnění návrhu nařízení.

⁽²⁸⁾ Nařízení o prospektu (které vstoupí v platnost v červenci 2018) neobsahuje žádnou zvláštní výjimku pro skupinové financování. Mnoho členských zemí, např. Belgie, vytvořilo vlastní režim výjimek. To je možné pro transakce nižší než 8 milionů EUR, které nejsou harmonizované (kromě toho se v každém případě vyžaduje prospekt). V důsledku toho nyní každý členský stát vyvíjí vlastní režim týkající se osvobození od prospektu ve spojení s transakcemi skupinového financování, což vede k fragmentaci trhu. Platformy, které chtějí být aktivní ve více členských státech, musí tedy vždy sledovat a dodržovat příslušný vnitrostátní režim. Návrh se zatím omezuje na transakce do 1 milionu EUR, a přispívá tak jen málo k vytvoření trhu skupinového financování pro transakce v hodnotě vyšší než 1 milion EUR.

3.22. Je nepochybně pozitivní, že se zajistí prvotní posouzení vhodnosti potenciálního investora prostřednictvím vstupního testu znalostí a možnosti simulace schopnosti nést ztrátu⁽²⁹⁾. Totéž však naproti tomu nelze říci o skutečnosti, že riziko (a jeho posouzení) je zcela přenecháno trhu a potenciálním investorům.

3.23. Skutečnost, že není zajištěno, aby byl⁽³⁰⁾ „dokument s klíčovými informacemi pro investory“ příslušnými orgány předem schválen a dokonce ani oznámen⁽³¹⁾, ochraně potenciálních investorů neprospěje. Ani omezená povinnost přeložit důležité dokumenty⁽³²⁾ k tomu nepřispívá. Tato situace se zdá být neuspokojivá. Výbor se domnívá, že vzhledem k investorům jsou na místě vhodná opatření minimálně při spouštění tohoto režimu, aby se lépe zmapovalo riziko nebo aby se omezilo všude, kde je to možné. Totéž platí pro informace, které obdrží.

3.24. Pokud se vedle toho počítá také s tradičnějším způsobem nabídky cenných papírů, zejména prostřednictvím bank a burzovních společností, pak omezená ochrana investorů uvedená v současných návrzích s sebou nese riziko, že se vytvoří nerovné podmínky pro různé poskytovatele⁽³³⁾. Výbor se domnívá, že příliš velkým rozdílům v této oblasti je třeba předcházet, protože to může ohrozit důvěru v určité účastníky trhu a vést k nejistotě a regulatorní arbitráži. V důsledku by to mělo také následky pro finanční stabilitu v EU.

Další připomínky

3.25. Pokud jde o boj proti praní peněz a financování terorismu, plánované opatření se zdá být málo rozhodné, zejména v situaci, kdy orgán ESMA dříve poukazoval na určitá rizika a nebezpečí v této záležitosti⁽³⁴⁾. Jsou kladeny dotazy týkající se plánovaného poměrně omezeného opatření v této věci⁽³⁵⁾ a oprávnění, které má Komise, aby poskytovatelům služeb skupinového financování případně uložila, aby se příslušnými pravidly řídili⁽³⁶⁾. Vystává otázka, zda toto rozhodnutí Komisi přísluší. Pokud ano, jaká kritéria zde platí⁽³⁷⁾? Ostatně, proč je tato možnost stanovit povinnost podřídit se stanovena pouze jednou⁽³⁸⁾. Výbor se domnívá, že tato možnost musí existovat stále a nesmí to být pouze pravomoc Komise. Kromě toho je třeba jasně stanovit podmínky a kritéria, za kterých je zavedení možné.

⁽²⁹⁾ Článek 15 návrhu nařízení.

⁽³⁰⁾ Viz článek 16 návrhu nařízení.

⁽³¹⁾ Zejména příslušné vnitrostátní orgány. Viz čl. 16 odst. 8 návrhu nařízení.

⁽³²⁾ Je stanoveno, že „dokument s klíčovými informacemi pro investory musí být vypracován nejméně v jednom z úředních jazyků dotčeného členského státu nebo v jazyce obvyklém v oblasti mezinárodních financí“. Investor může požadovat, aby poskytovatel zajistil překlad (výše uvedeného) dokumentu „do jazyka dle volby investora“, ale tento poskytovatel nemá žádnou absolutní povinnosti tento překlad vydat. Viz článek 16 návrhu nařízení.

⁽³³⁾ Banky a burzovní společnosti podléhají režimu MiFID, zatímco platformy skupinového financování jsou od něj osvobozeny (srov. návrh směrnice). Posledně uvedené podléhají specifickému režimu, který je stanoven v návrhu nařízení.

⁽³⁴⁾ Orgán ESMA uvedl, že „skupinové financování založené na investicích nese riziko zneužití pro financování terorismu, zejména pokud platformy provádějí pouze omezenou nebo dokonce neprovádějí žádnou „náležitou péči“ u majitelů projektů a jejich projektů, aby se veřejně nebo tajně shromáždily fondy pro financování teroristů“. ESMA, Questions and Answers Investment-based-crowdfunding: money laundering/terrorist financing. Viz https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/esma_2015_1005_qa_crowdfunding_money_laundering_and_terrorist_financing.pdf.

⁽³⁵⁾ Viz návrh nařízení. Článek 9 vyžaduje zejména, aby se platby pro transakce skupinového financování musely uskutečňovat prostřednictvím poskytovatelů platebních služeb s povolením na základě směrnice o platebních službách (PSD) a tedy podléhaly čtvrté směrnici o boji proti praní peněz (AMLD) bez ohledu na to, zda se platba provádí prostřednictvím platformy samé, nebo prostřednictvím třetí strany. Článek 9 rovněž stanoví, že poskytovatelé služeb skupinového financování musí zajistit, aby vlastníci projektů přijímali financování v rámci nabídek skupinového financování nebo jakoukoli platbu pouze prostřednictvím subjektu povoleného podle směrnice o platebních službách. Článkem 10 se zavádí požadavky na „dobrou pověst“ řídících pracovníků, přičemž jedním z nich je neexistence záznamů v rejstříku trestů podle právních předpisů v oblasti boje proti praní peněz. V článku 13 se požaduje, aby příslušné vnitrostátní orgány, včetně příslušných vnitrostátních orgánů určených podle ustanovení směrnice (EU) 2015/849, oznámily orgánu ESMA jakoukoli záležitost, jež je relevantní podle směrnice o boji proti praní peněz a jež se týká platformy skupinového financování. Orgán ESMA může následně na základě těchto informací odejmout povolení.

⁽³⁶⁾ Článek 38 návrhu nařízení.

⁽³⁷⁾ Viz čl. 38 návrhu nařízení. Zde je – stručně řečeno – uvedeno, že Komise musí během lhůty, kterou je třeba blíže určit (2 roky), předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění tohoto nařízení. V této zprávě je třeba posoudit „nutnost a přiměřenost toho, aby poskytovatelé služeb skupinového financování podléhali povinnostem v souvislosti s dodržováním vnitrostátních právních předpisů“ (pokud jde o praní peněz nebo financování terorismu). V případě potřeby bude tato zpráva doplněna legislativním návrhem.

⁽³⁸⁾ Srov. předchozí poznámku. Na základě uvedeného článku 38 se to tedy zdá být jediným okamžikem, kdy může být o tomto podřízení se rozhodnuto.

3.26. Zejména ve světle cílů, o které se usiluje, je třeba poznamenat, že daňové zacházení s příjmy ze skupinového financování a povinnostmi pro dlužníky⁽³⁹⁾ není v této oblasti zmiňováno a současné návrhy se jimi nezabývají⁽⁴⁰⁾. A to v situaci, kdy lze oprávněně předpokládat, že tato daňová otázka bude také rozhodující pro případný úspěch této iniciativy. Výbor také doporučuje, aby tyto aspekty byly vzaty v úvahu. Pokud to bude nutné, měla by být na příslušné úrovni vypracována odpovídající právní úprava.

Opatrně začít hovořit o tématu, budovat důvěryhodnost a pozornost orientovanou na budoucnost

3.27. Aby měl tento tržní návrh skutečný úspěch, je nejdůležitější, aby došlo k dohodě za účelem dosažení cíle. Tak tomu bude pouze v případě, že podniky a investoři budou účinně a v široké míře využívat podpůrného rámce, který je prostřednictvím současných návrhů realizován. Pouze v tom případě vznikne skutečný trh, kde se bude vzájemně potkávat poptávka po úvěrech a jejich nabídka. EHSV se domnívá, že záleží na tom, aby se v počáteční fázi vybudovala důvěryhodnost, uvážlivě a opatrně se začalo o tématu hovořit, a to s větší pozorností věnovanou řízení rizik a faktorům okolního prostředí.

3.28. Výbor považuje za velmi důležité, aby bylo zajištěno pravidelné sledování, hodnocení a sledování pokroku tohoto 29. režimu v zájmu zajištění jeho budoucí existence. Do tohoto opatření je třeba zahrnout i ostatní režimy skupinového financování, které existují v členských státech. Záleží na tom, abychom se poučili z nejlepších tržních postupů a integrovali je do evropského režimu. Stejně nezbytné jsou přitom konzultace a dialog se všemi zainteresovanými stranami.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽³⁹⁾ Zejména se zde míní povinnosti, které jsou ukládány dlužníkům (mimo jiné) úroků a dividend na základě povinností v oblasti transparentnosti, mj. daňových srážek a povinnosti podávat zprávy.

⁽⁴⁰⁾ To se týká jiného „faktoru okolního prostředí“, kterému je podle odstavce 3.9 třeba věnovat pozornost.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla týkající se zdanění právnických osob v případě významné digitální přítomnosti

[COM(2018) 147 final – 2018/0072 (CNS)]

návrhu směrnice Rady o společném systému daně z digitálních služeb jako daně z příjmu z poskytování určitých digitálních služeb

[COM(2018) 148 final – 2018/0073 (CNS)]

(2018/C 367/14)

Zpravodaj: **Krister ANDERSSON**

Spoluzpravodaj: **Petru Sorin DANDEA**

Konzultace	Rada Evropské unie, 11. 4. 2018
Právní základ	články 113 a 115 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato ve specializované sekci	27. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	175/6/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá, že Komise vyvíjí iniciativy týkající se digitální daně, a dává tak další podnět k mezinárodním diskusím, neboť dává jasný příklad toho, jakým způsobem by bylo možné změnit stávající daňové zásady.

1.2. EHSV se domnívá, že by celá ekonomika měla být digitalizována, a stejně jako Komise je pevně přesvědčen, že v konečném důsledku bude třeba za účelem lepšího využití výhod globalizace najít celosvětové řešení, a to za pomoci správy a pravidel na globální úrovni. EHSV proto vítá úzkou spolupráci mezi Komisí, členskými státy a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), jejímž cílem je podpora při hledání mezinárodního řešení.

1.3. EHSV je přesvědčen, že je velmi důležité vypracovat nové zásady pro přisuzování zisku společnostem jednotlivým zemím EU a pro jeho zdanění, a to v rámci dialogu s obchodními partnery, aby se tak zamezilo jakékoli eskalaci obchodního a daňového napětí mezi významnými světovými hospodářskými aktéry. EHSV zdůrazňuje, že jsou zapotřebí spravedlivá řešení založená na konsenzu.

1.4. EHSV se domnívá, že posouzení dopadů by mělo být doplněno o analýzu toho, jaký dopad bude mít dočasné opatření na investice, začínající podniky, pracovní místa a růst. Posouzení dopadů musí rovněž ukázat, jak návrh ovlivní malé a střední podniky.

1.5. Dočasné opatření, které Komise navrhuje ke zdanění určitých digitálních služeb, zdaňuje místo zisku společností jejich obrát. EHSV zdůrazňuje, že tento přístup se liší od celosvětového systému daní z příjmu právnických osob, který je založen na zdanění zisků, ale uznává, že digitální společnosti bez jakékoli fyzické přítomnosti nebudou v zemích prodeje podléhat zdanění příjmů právnických osob.

1.6. EHSV se obává, že tento přesun zdanění bude výhodný pro větší ekonomiky s velkým množstvím spotřebitelů na úkor menších vývozních ekonomik. EHSV zdůrazňuje, že každé řešení, ať už krátkodobé či dlouhodobé, týkající se zdanění digitálních obchodních modelů musí vést ke spravedlivým a rovným hospodářským výsledkům pro všechny ekonomiky v EU.

1.7. EHSV zdůrazňuje, že při posuzování skutečné míry zdanění digitálního sektoru je třeba zohlednit změny v daňových zákonících, k nimž dochází kvůli probíhajícímu zavádění pravidel v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku, a zejména je třeba brát v potaz skutečnost, že Spojené státy z důvodu změn ve svém daňovém zákoníku výrazně zvýšily úroveň zdanění vlastních digitálních podniků, které působí v EU.

1.8. EHSV konstatuje, že neexistuje žádné ustanovení o skončení platnosti ani jiný mechanismus, který by zajistil, že dočasné daňové opatření bude odvoláno, jakmile bude nalezeno dlouhodobější řešení. EHSV důrazně vybízí Radu, aby taková pravidla vytvořila, jestliže má být takovéto předběžné opatření zavedeno.

1.9. EHSV zdůrazňuje, že návrh na zavedení daně z obratu podnítl intenzivní mezinárodní diskusi, což bylo jedním z účelů této iniciativy. Evropa nyní musí během probíhajících diskusí v rámci OECD dospět ke společnému postoji.

2. Úvod a souvislosti

2.1. Prostřednictvím svého sdělení nazvaného *Čas zavést moderní, spravedlivou a účinnou normu v oblasti zdanění digitální ekonomiky* ze dne 21. března 2018 Komise předložila legislativní balíček týkající se harmonizované reformy unijních pravidel daně z příjmu právnických osob pro digitální činnosti. Balíček obsahuje dvě směrnice Rady doplněné právně nevynutitelným doporučením ohledně zdanění právnických osob v případě významné digitální přítomnosti.

2.2. Komise navrhla konkrétně dvě nové směrnice: i) dlouhodobý návrh, který stanoví pravidla a ustanovení pro „digitální přítomnost“⁽¹⁾ a jehož cílem je reformovat pravidla daně z příjmu právnických osob tak, aby byly zisky registrovány a daněny spíše tam, kde dochází k významné interakci mezi podniky a uživateli prostřednictvím digitálních kanálů, než tam, kde podniky dosahují svých zisků, a ii) krátkodobý návrh, jenž spočívá v prozatímní dani z obratu týkající se poskytování některých typů digitálních služeb⁽²⁾. Jednotný trh EU vyžaduje stabilní daňový rámec, který bude aktuální s ohledem na digitální obchodní modely. Vytvoří se tak stabilní prostředí, v němž mohou podniky investovat a růst, a tím by se měly podpořit inovace. Podniky působící v oblasti digitálních služeb musí stejně jako všechny ostatní podniky přispívat do veřejných financí a nést díl daňové zátěže, jež je nezbytná k financování veřejných služeb⁽³⁾.

2.3. Dlouhodobý návrh konkrétně stanoví pravidla určující zdanitelný vztah u digitálních podniků obchodujících přes hranice v případě neexistence fyzické obchodní přítomnosti, jakož i zásady pro připisování zisků digitálním podnikům, které by lépe odrážely vytváření hodnoty digitálních podniků. Tato opatření by se vztahovala na společnosti, které splňují alespoň jedno z následujících kritérií: i) hraniční hodnota ročního příjmu v členském státě přesahující 7 milionů EUR, ii) více než 100 000 uživatelů v členském státě za daňové období nebo iii) více než 3 000 obchodních smluv na poskytování digitálních služeb uzavřených s uživateli z řad podniků za daňové období.

2.4. Krátkodobý návrh, tj. prozatímní daň z obratu, by se jakožto nepřímá daň vztahoval na činnosti, při nich jsou příjmy vytvářeny: i) prodejem online reklamního prostoru, ii) prostřednictvím digitálních zprostředkovatelských činností, které uživatelům umožňují komunikovat s jinými uživateli a které mohou usnadnit prodej zboží a služeb mezi nimi, a iii) prodejem dat získaných z informací od uživatelů. Tato daň by se týkala pouze společností s celkovým minimálním ročním celosvětovým příjmem ve výši 750 milionů EUR a příjmem v EU ve výši 50 milionů EUR za rok. Pokud by sazba daně činila 3 %, mohla by členskými státy přinést každoroční odhadované příjmy ve výši 5 miliard EUR.

2.5. Návrh Komise má spojit nové směrnice se změnami společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob, a zajistit tak, že pro systémy daní z příjmů právnických osob členských států a pro navrhovaný společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob budou zavedena pravidla řešící problém zdanění digitální ekonomiky⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2018) 147 final.

⁽²⁾ COM(2018) 148 final.

⁽³⁾ COM(2018) 146 final.

⁽⁴⁾ COM(2018) 146 final. Další informace viz Úř. věst. C 434, 15.12.2017, s. 58.
<http://www.eesc.europa.eu/cs/node/53903>.

2.6. Z hlediska budoucího vývoje je Komise pevně přesvědčena, že bude třeba najít celosvětové řešení, a úzce spolupracuje s OECD v zájmu nalezení mezinárodního řešení v souladu s průběžnou zprávou OECD o zdanění digitální ekonomiky ze dne 16. března 2018.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV se domnívá, že by celá ekonomika měla být digitalizována. Vzhledem k rychlému rozvoji obchodních modelů, zejména v oblasti digitálních služeb, je nanejvýš důležité rozvíjet také naše daňové systémy. Digitalizovaná ekonomika přesahuje hranice a stále více je pocítována potřeba vytvořit daňový rámec, který bude aktuální s ohledem na digitální obchodní modely.

3.2. EHSV je stejně jako Komise pevně přesvědčen, že v konečném důsledku bude třeba za účelem lepšího využití výhod globalizace najít celosvětové řešení, a to za pomoci správy a pravidel na globální úrovni. EHSV proto vítá úzkou spolupráci mezi Komisí, členskými státy a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), jejímž cílem je podpora při hledání mezinárodního řešení.

3.3. Komise nyní v návaznosti na své sdělení⁽⁵⁾ zveřejněné v září 2017 a současně s mezinárodními jednáními předkládá návrhy řešení na úrovni EU. Jak Komise uvádí⁽⁶⁾, záměrem je posunout mezinárodní jednání kupředu prostřednictvím jasného příkladu toho, jak by zásady diskutované na mezinárodní úrovni mohly být upraveny na moderní, spravedlivý a účinný rámec pro zdanění příjmů právnických osob, který bude přizpůsoben digitalizované ekonomice.

3.4. EHSV považuje rovné podmínky v oblasti zdanění právnických osob za velmi důležité. V uplynulých letech se ukázalo, že jednotlivé podniky jsou v některých členských státech schopny využívat zvláštní daňová pravidla, čímž snižují svou skutečnou daňovou sazbu téměř na nulu. K tomuto výsledku přispívá nedostatek transparentnosti. Některé z těchto případů se týkají nadnárodních společností působících v oblasti digitálních služeb. Výbor proto s Komisí sdílí snahu pokračovat v řešení agresivního daňového plánování a netransparentnosti ze strany členských států s cílem zajistit rovné zacházení pro podniky a podpořit konkurenceschopnost Evropy.

3.5. EHSV vítá, že Komise vyvíjí iniciativy týkající se digitální daně, a dává tak další podnět k mezinárodním diskusím, neboť dává jasný příklad toho, jakým způsobem by bylo možné změnit stávající daňové zásady. Návrh na zavedení daně z obratu podnítl intenzivní mezinárodní diskusi, což bylo jedním z účelů této iniciativy. Evropa nyní musí během probíhajících diskusí v rámci OECD dospět ke společnému postoji.

3.6. EHSV souhlasí s Komisí, že jakékoli řešení navrhované na úrovni EU musí současně zohledňovat celosvětový kontext, a stejně jako Komise uznává, že „předkládané návrhy jsou příspěvkem Komise k formulaci řešení na základě konsenzu, jež chce organizace OECD nalézt do roku 2020. Jsou ukázkou toho, jak by zásady diskutované na mezinárodní úrovni mohly být převedeny do praxe“⁽⁷⁾.

3.7. Je velmi důležité vypracovat nové zásady pro přisuzování zisku společnostem jednotlivým zemím EU a pro jeho zdanění, a to v rámci dialogu s obchodními partnery, aby se tak zamezilo jakékoli eskalaci obchodního a daňového napětí mezi významnými světovými hospodářskými aktéry. EHSV zdůrazňuje, že jsou zapotřebí spravedlivá řešení založená na konsenzu.

3.8. Stávající systémy daně z příjmu právnických osob na celém světě jsou založeny na posuzování zisků právnických osob, které lze připsat každé příslušné jurisdikci. Zdanění by mělo vycházet z místa, kde je vytvářena hodnota. Vzhledem k tomu, jak je složité určit, kde v hodnotovém řetězci zisk vzniká, je potřeba nalézt univerzální zásady postupu posuzování místa, kde je hodnota vytvářena. Tato pravidla jsou vytvářena v rámci komplexní činnosti OECD a formulují daňové zásady a definice toho, jak stanovovat ceny zboží a služeb (pravidla stanovování převodních cen) pro společnosti v rámci obchodní skupiny.

⁽⁵⁾ COM(2017) 547 final.

⁽⁶⁾ COM(2018) 146 final, s. 5.

⁽⁷⁾ COM(2018) 146 final, s. 6.

3.9. EHSV se domnívá, že čas od času je revize mezinárodních daňových pravidel nutná, neboť obchodní modely se vyvíjejí. Současná pravidla byla v nedávné době revidována v souvislosti s dohodou o erozi základu daně a přesouvání zisku⁽⁸⁾. Nyní se nová pravidla a definice zavádějí do praxe. Očekává se významné omezení možnosti agresivního daňového plánování a eroze základu daně⁽⁹⁾.

3.10. Je důležité, aby další vývoj v oblasti daně z příjmu právnických osob odpovídal již dosaženým výsledkům, pokud jde o erozi základu daně a přesouvání zisku. Jednou ze zásad v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku je přiřazovat zisky zemím podle místa, kde došlo k vytvoření hodnoty.

3.11. EHSV by chtěl zdůraznit, že jsou zapotřebí řádná posouzení dopadu. EHSV se domnívá, že posouzení dopadu není dostatečně obsažené. Komise neprovedla analýzu toho, jaký dopad bude mít dočasné opatření na investice, začínající podniky, pracovní místa a růst. Posouzení dopadů neukazuje ani to, jak návrhy ovlivní malé a střední podniky.

3.12. Rovněž je třeba analyzovat dopad na příjmy menších a větších ekonomik, jakož i účinek plynoucí z opatření zavedených současně s prováděním opatření v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku v různých zemích a také z daňové reformy v USA.

3.13. EHSV se obává, že zdaněním obratu by vzhledem k negativnímu dominovému efektu, jež Komise výslovně zmiňuje, mohl být poškozen rozvoj digitálních služeb, především začínajících podniků. K dominovému efektu dochází, když se služby prodávají několikrát a pokaždé jsou daněny.

3.14. EHSV se domnívá, že by měl být zvýšen strop 7 milionů EUR pro vytvoření stálé provozovny, od něž by byl nový režim uplatňován. Bylo by lepší, kdyby jednání v Radě nevedla k výsledku, u něž hrozí oslabení digitalizace, nýbrž ke zlepšení fungování jednotného trhu. EHSV zdůrazňuje, že při posuzování skutečné míry zdanění digitálního sektoru je třeba zohlednit změny v daňových zákonících, k nimž dochází kvůli probíhajícímu provádění pravidel v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku, a zejména je třeba brát v potaz skutečnost, že Spojené státy z důvodu změn ve svém daňovém zákoníku výrazně zvýšily úroveň zdanění vlastních digitálních podniků, které působí v EU⁽¹⁰⁾.

3.15. Zdanění obratu namísto zisku a výběr daní tam, kde probíhá prodej, nikoli tam, kde se vytváří hodnota, představuje zásadní změnu oproti současným principům zdanění. EHSV se obává, že tento přesun zdanění bude výhodný pro větší ekonomiky s velkým množstvím spotřebitelů na úkor menších vývozních ekonomik. EHSV zdůrazňuje, že každé řešení, ať už krátkodobé či dlouhodobé, týkající se zdanění digitálních obchodních modelů musí vést ke spravedlivým a rovným hospodářským výsledkům pro všechny ekonomiky v EU.

3.16. Navrhované dočasné opatření by znamenalo, že budou zdaněny i nevýdělečné podniky. EHSV zdůrazňuje, že stávající celosvětový systém daní z příjmu právnických osob je založen na zdanění zisků, ale uznává, že digitální společnosti bez jakékoli fyzické přítomnosti v zemích prodeje zdanění příjmů právnických osob podléhat nebudou.

3.17. EHSV konstatuje, že neexistuje žádné ustanovení o skončení platnosti ani jiný mechanismus, který by zajistil, že dočasné daňové opatření bude odvoláno, jakmile bude nalezeno dlouhodobější řešení. EHSV důrazně vybízí Radu, aby taková pravidla vytvořila, jestliže má být takovéto dočasné opatření zavedeno.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Jeden z faktorů stanovených Evropskou komisí, tj. 3 % sazbu, lze zvažovat jen prozatímně a bude zapotřebí provést náležité hodnocení. Dále by mohl být zvážen i stupeň flexibility, aby se zohlednily daňové schopnosti jednotlivých podniků.

4.2. Chybějící kompenzace přeshraničních zisků a ztrát a velké množství případů stanovování převodních cen a sporů ohledně stálé provozovny v rámci EU mají často za následek mezinárodní dvojí zdanění, které představuje významnou překážku jednotného trhu. Zavedení daně z obratu digitálních služeb, která by nebyla započítána do daně z příjmu v jiných zemích, by dvojí zdanění dále zvýšilo, a tím vytvořilo další překážku jednotného trhu. EHSV se domnívá, že je důležité vyhnout se zavádění opatření, která by vedla k jakékoli formě dvojího zdanění.

⁽⁸⁾ OECD 2015.

⁽⁹⁾ Přesouvání zisku a eroze základu daně podniků v EU nahlášené Komisí dosáhly výše 50–70 miliard EUR, což odpovídá 4 promile HDP (COM(2018) 81 final).

⁽¹⁰⁾ „Tax Cuts and Jobs Act“ (zákon o snížení daní a pracovních místech), 22. prosince 2017.

4.3. Metoda OECD pro stanovení definice stálé provozovny je dynamický proces, při němž budou změny zásad přijaty na globální úrovni. Tím, že se jednostranná definice odchyluje od tohoto procesu, vzrůstá složitost mezinárodního daňového systému i nejistota investorů. Dokonce i v nepravděpodobném případě, že OECD přijme ve své očekávané závěrečné zprávě o digitální ekonomice v roce 2020 totožnou definici, nepotrvá dlouho a oba systémy se od sebe odchýlí⁽¹¹⁾.

4.4. EHSV je znepokojen tím, že by počet uživatelů digitálních služeb měl sloužit jako kritérium pro zdanitelný vztah. Počet kliknutí na internetové stránce lze snadno zmanipulovat a společností hrozí, že ztratí kontrolu nad tím, která jurisdikce bude považována za jejich oblast působení.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹¹⁾ Důvodem je to, že definice stálé provozovny přijatá Evropskou unií prostřednictvím směrnice by se vyvíjela na základě rozhodnutí Evropského soudního dvora, zatímco definice OECD uplatňovaná ve zbytku světa by se vyvíjela na základě mezinárodního konsenzu vyjádřeného OECD prostřednictvím jejich průběžných revizí.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo volného pohybu

[COM(2018) 212 final – 2018/0104 (COD)]

(2018/C 367/15)

Hlavní zpravodaj: **Jorge PEGADO LIZ**

Konzultace	Evropský parlament, 28.5. 2018 Rada, 18. 6. 2018
Právní základ	čl. 21 odst. 2 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Rozhodnutí předsednictva	22. 5. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	155/8/5
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV velmi kladně hodnotí předmětnou iniciativu, již považuje za potřebnou a naléhavou, souhlasí s jejím právním základem, který je pro omezený rámec návrhu vhodný, a s volbou právního nástroje, potvrzuje, že návrh respektuje zásady subsidiarity a proporcionality a základní práva a vyzývá k jeho bezodkladnému přijetí.

1.2. Souhlasí také s povinným zahrnutím zobrazení obličeje držitele a dvou otisků prstů v interoperabilních formátech a rovněž s povinnou oddělitelností biometrických údajů od jiných údajů, které budou průkazy případně obsahovat.

1.3. EHSV je však toho názoru, že Evropská komise nezdůvodňuje svoji legislativní volbu úplně a nepředkládá důvody, které jí bránily v předložení návrhu založeného na širší legislativní harmonizaci, díky níž by se vytvořil skutečný jednotný systém dokladů totožnosti, jenž by měl nesporné výhody, co se týče zajištění jednoduchosti a rychlosti kontrol a jednotnosti postupů, a tedy i nevratitelné přínosy pro občany; není pochopitelný důvod, proč podobně jako u povolení k pobytu pro občany Unie nebyly stanoveny povinné prvky uvedené v příloze k posouzení dopadů, zejména název dokladu, jméno, pohlaví, státní příslušnost, datum narození, místo narození, místo vydání, podpis a doba platnosti dokladu.

1.4. Domnívá se dále, že návrh neodpovídá závěrům REFIT a konzultacím s občany, v nichž se ukázaly situace, kdy se jasně brání volnému pohybu v evropském prostoru, jelikož zachovává dobrovolnou povahu zavedení průkazů totožnosti členskými státy na jejich území a definování rámce, minimálních informací a typu průkazů totožnosti.

1.5. EHSV by uvítal, kdyby byla Komise rovněž analyzovala možnost vytvoření evropského průkazu totožnosti, který by dal evropským občanům právo volit jeho prostřednictvím, i když by se pro to musel využít jiný právní základ.

1.6. EHSV se obává, že náklady na soulad nových průkazů budou přeneseny na občany, a to v nestanovené, nepřizpůsobené a nepřiměřené výši, jelikož ta plně závisí na administrativě členských států.

1.7. EHSV se dále domnívá, že mohly být rovněž řešeny a případně standardizovány další prvky, které členské státy připojují k daným průkazům, ať už jde o jejich uvedení na průkazech nebo o jejich využití danými osobami či třetími stranami.

1.8. V tomto smyslu je pro EHSV zásadní, aby Evropská komise podporovala a sledovala provádění tohoto návrhu, a zaručilo se tak jasné uznávání dokladů, které je předmětem posuzovaného návrhu, a sice nejen jako identifikačních prvků, ale i jako nástroje opravňujícího držitele k výkonu některých činností v kterémkoliv členském státu (zejména jde o pohyb v schengenském prostoru a pořizování zboží a služeb, především finančních služeb) a nástroje pro přístup k veřejným a soukromým službám.

1.9. Vzhledem k potřebě a naléhavé povaze tohoto nařízení doporučuje EHSV zkrátit všechny lhůty stanovené pro jeho vstup v platnost a budoucí související činnost.

1.10. Žádá Komisi, Evropský parlament a členské státy, aby zvážily zejména jeho připomínky týkající se konkrétních prvků, které považuje za podstatné, a určitých pravidel pro používání dokladů třetími stranami, které se považují za podstatné v některých členských státech.

2. Stručné shrnutí obsahu návrhu a jeho východiska

2.1. Ve sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě Čtrnáctá zpráva o pokroku na cestě k účinné a skutečné bezpečnostní unii ⁽¹⁾ Komise v úvahách o vývoji v oblasti dvou hlavních pilířů evropské obrany, tj. boji proti terorismu, organizované trestné činnosti a prostředkům, které je podporují, a posilování obrany proti těmto hrozbám a budování odolnosti vůči nim, zmiňuje mezi jinými opatřeními ⁽²⁾ legislativní návrh na zdokonalení zabezpečení vnitrostátních průkazů totožnosti a povolení k pobytu, který „znesnadní teroristům a jiným zločincům zneužití či padělání těchto dokumentů ke vstupu na území EU a pohybu na něm“.

2.2. V tomto sdělení se konkrétně uvádí, že podle statistik Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž o padělaných dokladech jsou „vnitrostátní průkazy totožnosti s nedostatečnými zabezpečovacími prvky nejčastěji podvodně používanými cestovními doklady v EU“. V rámci evropské reakce na padělání cestovních dokladů formulované v akčním plánu z prosince 2016 přijala Komise spolu s touto zprávou o pokroku návrh nařízení k posílení zabezpečení průkazů totožnosti vydávaných občanům Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům. „Zdokonalením bezpečnostních prvků na průkazech totožnosti a povoleních k pobytu se zločincům znesnadní možnosti zneužití a padělání těchto dokumentů pro účely pohybu na území EU nebo překračování vnějších hranic EU. Lepší zabezpečení dokladů totožnosti přispěje k posílení správy vnějších hranic EU (mimo jiné v souvislosti s problémem navracejících se zahraničních teroristických bojovníků a jejich rodinných příslušníků) a zároveň se díky bezpečnějším a spolehlivějším dokumentům usnadní občanům EU využívání jejich práva na volný pohyb,“ píše se v návrhu.

2.3. Návrh Komise, který vychází z posouzení dopadů a veřejné konzultace, stanovuje minimální standardy zabezpečení vnitrostátních průkazů totožnosti, které zahrnují zejména biometrickou fotografii a otisky prstů ukládané na čip průkazu totožnosti. Návrhem se rovněž stanoví minimální údaje, které musí být uvedeny na povoleních k pobytu vydávaných mobilním občanům EU, a také úplná harmonizace pobytových karet rodinných příslušníků ze zemí mimo EU. Komise vyzývá společné normotvůrce, aby legislativní návrh v zájmu rychlého dosažení dohody neprodleně přezkoumali.

2.4. V tomto širokém rámci je potřeba ocenit a uznat předmětné nařízení, z jehož cílů jsou nejdůležitější:

a) zlepšit a posílit správu vnějších hranic,

⁽¹⁾ COM(2018) 211 final ze dne 17. dubna 2018.

⁽²⁾ Z nichž jsou nejdůležitější: nové nástroje pro shromažďování elektronických důkazů v trestním řízení; usnadnění využití finančních informací k prevenci, zjišťování, vyšetřování a stíhání závažných trestných činů; zpřísnění předpisů zaměřených proti prekurzorům výbušnin používaným ke zhotovování podomácku vyrobených výbušnin; zlepšení kontrol dovozu a vývozu palných zbraní v rámci prevence nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi; boj proti teroristickému obsahu on-line, interoperabilita informačních systémů a zdokonalení výměny informací; ochrana proti chemickým, biologickým, radiologickým a jaderným hrozbám a ochrana veřejných prostor; boj proti kyberkriminalitě a zvyšování kybernetické bezpečnosti.

- b) bojovat proti terorismu a organizované trestné činnosti a vytvořit skutečnou bezpečnostní unii,
- c) usnadnit mobilitu občanů EU při výkonu jejich práva na volný pohyb a prokazovat jejich totožnost veřejným a soukromým subjektům, když vykonávají své právo pobývat v jiném členském státu EU,
- d) posílit evropskou reakci proti podvodům s cestovními doklady a snížit riziko podvodů s doklady a jejich padělání,
- e) předcházet zneužívání a vzniku hrozeb pro vnitřní bezpečnost v souvislosti s nedostatky v zabezpečení dokladů,
- f) předejít cestování do třetích zemí s cílem zapojit se do teroristické činnosti a beztrestnému návratu do EU.

2.5. K dosažení těchto cílů předložila Komise předmětné nařízení, které na základě čl. 21 odst. 2 SFEU považuje za vhodný právní nástroj a které má respektovat zásadu subsidiarity a nepřekročit meze zásady proporcionality.

2.6. Ze tří posuzovaných možností (zachování stávající situace, provedení širší harmonizace nebo zavedení systému definic minimálních bezpečnostních norem pro průkazy totožnosti a minimálních společných požadavků na povolení k pobytu vydávaná občanům EU a v případě pobytových karet rodinných příslušníků občanů EU, kteří jsou státními příslušníky třetí země, použití společného jednotného vzoru povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí) byla zvolena posledně uvedená možnost, která podle všeho respektuje základní práva, zejména ochranu osobních údajů a respektování soukromého života.

2.7. Předmětný návrh bude ještě doplněn o opatření povahy „soft law“ (např. osvětové a vzdělávací činnosti) s cílem zajistit bezproblémové provádění, které je přizpůsobeno specifické situaci a potřebám každého členského státu. Mezi nejdůležitější patří:

- a) program monitorování výstupů, výsledků a dopadů tohoto nařízení,
- b) jeden rok po zahájení uplatňování a následně jednou za rok předloží členské státy Komisi některé informace, o nichž se má za to, že jsou nezbytné pro účinné monitorování fungování tohoto nařízení,
- c) Komise posoudí účelnost, efektivnost, relevanci, soudržnost a přidanou hodnotu EU výsledného právního rámce nejdříve za šest let ode dne použitelnosti, aby zajistila dostatečné množství údajů a konzultace se zúčastněnými stranami s cílem získat zpětnou vazbu k účinkům provedených legislativních změn a opatření majících povahu „soft law“.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV velmi kladně hodnotí předmětnou iniciativu, jejíž potřebu již ukázal v jiných stanoviscích, souhlasí s jejím právním základem, který je pro omezený rámec návrhu vhodný, a s volbou právního nástroje, potvrzuje, že návrh respektuje zásady subsidiarity a proporcionality a základní práva a vyzývá k jeho bezodkladnému přijetí.

3.2. Souhlasí také s povinným zahrnutím zobrazení obličeje držitele a dvou otisků prstů v interoperabilních formátech a se stanovenými výjimkami a rovněž s povinnou oddělitelností biometrických údajů od jiných údajů, které budou průkazy případně obsahovat z rozhodnutí členských států.

3.3. EHSV připomíná závěry REFIT a konzultace s občany, v nichž se ukázaly situace, kdy se jasně brání volnému pohybu v evropském prostoru, zejména vlivem průkazů totožnosti, které úřady neuznávají jako platné cestovní dokumenty, různých dob platnosti, jež ztěžují jejich uznání členskými státy, a potíží, které mají občané s přístupem ke zboží a službám.

3.4. Domnívá se však, že návrh neodpovídá těmto závěrům, jelikož zachovává dobrovolnou povahu zavedení průkazů totožnosti členskými státy na jejich území a definování rámce, minimálních informací a typu průkazů totožnosti.

3.5. EHSV připomíná, že průkazy totožnosti se normálně vydávají jako hlavní důkaz totožnosti držitele a umožňují občanům přístup k finančním službám (zejména k otevření účtu), sociálním dávkám, zdravotní péči, vzdělávání a výkonu zákonných a politických práv.

3.6. Kromě toho by EHSV uvítal, kdyby byla Evropská komise – podobně jako tomu je ve studii Evropského parlamentu s názvem *The Legal and Political Context for setting a European Identity Document* (Právní a politický kontext pro vytvoření evropského dokladu totožnosti) – rovněž analyzovala možnost vytvoření evropského průkazu totožnosti, který by dal evropským občanům právo volit výhradně jeho prostřednictvím, i když by se pro to musel využít jiný právní základ.

3.7. EHSV se dále obává, že náklady na soulad nových průkazů budou přeneseny na občany, a to v nestanovené výši, jelikož ta plně závisí na administrativě členských států. V tomto smyslu považuje EHSV za potřebné, aby se předem posoudily náklady spojené s dopadem tohoto návrhu, aby byly přizpůsobené a přiměřené.

3.8. EHSV musí zdůraznit, že podle posouzení dopadů předmětného návrhu neumožňuje stále mnoho států, které vydávají průkazy totožnosti, sběr biometrických údajů (Itálie, Francie, Rumunsko, Chorvatsko, Česká republika, Finsko, Malta, Slovensko a Slovinsko), a proto je potřeba vyčíslit finanční a technický dopad, který budou mít tato opatření na občany a příslušné veřejné orgány, a varovat před ním.

3.9. EHSV dále zdůrazňuje potřebu, aby se v tomto návrhu vyjasnila legitimita průkazu totožnosti jakožto nástroje opravňujícího držitele k výkonu některých činností v kterémkoliv členském státu (zejména jde o pohyb v schengenském prostoru a pořízování zboží a služeb, především finančních služeb).

3.10. Na druhou stranu musí rovněž upozornit na problémy, které se objevily u povolení k pobytu, zejména několik různých povolení a odmítnutí vstupu do členských států, a u přístupu k základnímu zboží a základním službám a obává se, že tento návrh není dostatečný k tomu, aby je vyřešil.

3.11. Vyzdvihuje nicméně potřebu dodržovat zásadu minimálního zpracování údajů a zaručit, že účely sběru biometrických údajů budou jasné, transparentní a budou mít legální, vymezené a transparentní cíle.

3.12. EHSV je toho názoru, že Evropská komise nezdůvodňuje svoji legislativní volbu úplně a nepředkládá důvody, které jí bránily v předložení návrhu založeného na širší legislativní harmonizaci, díky níž by se vytvořil skutečný jednotný systém dokladů totožnosti, jenž by měl nesporné výhody, co se týče zajištění jednoduchosti a rychlosti kontrol a jednotnosti postupů, a tedy i nevyvratitelné přínosy pro občany, a že ho neuvedla ani jako kýžený střednědobý cíl. Tuto možnost totiž podle toho, co je výslovně uvedeno v pracovním dokumentu útvarů Komise (SWD(2018) 111 final⁽³⁾), preferuje „většina občanů EU zapojených do konzultace, která podporuje širší harmonizaci vnitrostátních průkazů totožnosti (ID 2) a je pro široce standardizovaná povolení k pobytu (RES 3)“.

3.13. Není reálně pochopitelný důvod, proč podobně jako u povolení k pobytu pro občany Unie nebyly stanoveny povinné prvky uvedené v příloze k posouzení dopadů předmětného návrhu, zejména název dokladu, jméno, pohlaví, státní příslušnost, datum narození, místo narození, místo vydání, podpis a doba platnosti dokladu.

3.14. EHSV zdůrazňuje, že je potřeba posílit opatření k omezování podvodů, přičemž je nutné věnovat zvláštní pozornost dopravě, zejména letecké, pozemní a námořní, a že by pohraniční služby měly mít takové lidské, logistické a technické zdroje, aby mohly zaručit nejen uznávání dokladů všech členských států, ale rovněž posílení jejich kontroly.

3.15. V tomto smyslu je zásadní, aby Evropská komise podporovala a sledovala provádění tohoto návrhu, a zaručilo se tak jasné uznávání dokladů, které je předmětem posuzovaného návrhu, jako cestovních dokladů a dokladů pro přístup k veřejným a soukromým službám.

3.16. EHSV se dále domnívá, že podle potřeby mohly být rovněž řešeny a případně standardizovány další prvky, které členské státy připojují k daným průkazům, ať už jde o jejich uvedení na průkazech nebo o jejich využití danými osobami či třetími stranami.

⁽³⁾ Shrnutí posouzení dopadů, které je připojeno k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo volného pohybu.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Článek 1: S ohledem na záběr zkoumaného návrhu se EHSV domnívá, že by jeho předmětem měly být minimální požadavky na informace.

EHSV vyzdvihuje potřebu jasně stanovit, že předmětné nařízení respektuje zásadu zákonnosti a také zásady pravosti, pravdivosti, jednoznačnosti a bezpečnosti identifikačních údajů občanů.

4.2. Článek 2: EHSV poukazuje na to, že by mimo oblast působnosti a aniž je dotčena směrnice 2004/38/ES měl být v návrhu definován „průkaz totožnosti vydávaný členským státem“, aby se zaručilo, že se bude jednat o dokument harmonizovaný ve všech členských státech.

4.3. Čl. 3 odst. 2: EHSV zpochybňuje požadavek na zahrnutí „druhého úředního jazyka“, jelikož není způsobilý ani vhodný k usnadnění přeshraničního uznávání průkazu.

4.4. Čl. 3 odst. 10: EHSV se domnívá, že by se v nařízení měla stanovit jednotná doba platnosti těchto dokumentů na základě jednotně vymezených věkových skupin.

4.5. Článek 5: Doba, po níž se průkazy ruší, by měla být 3 roky namísto 5 let.

4.6. Článek 6

4.6.1. Povolení k pobytu by měla obsahovat ještě následující prvky:

- jména rodičů
- státní příslušnost
- místo narození
- pohlaví
- výška
- barva očí
- podpis

4.6.2. Pokud jde o jméno a příjmení držitele, musí být za účelem zaručení přesné identity občanů uvedené jméno úplné, odpovídat tomu, co je uvedeno v rodném listu, a respektovat oficiální pravopis.

4.7. Čl. 8 odst. 2: Doba, po níž se karty ruší, by měla být 3 roky namísto 5 let.

4.8. Článek 10: EHSV se domnívá, že aniž je dotčeno použití nařízení (EU) 2016/679 měl by tento návrh obsahovat specifická pravidla pro účel databáze, způsob sběru a aktualizace osobních údajů, jejich předávání, nahlížení do nich, přístup k nim a jejich uchovávání.

4.9. Čl. 12 odst. 1: Lhůta pro předložení zprávy o provedení by namísto 4 let měla být 3 roky, jak se uvádí ve 21. bodu odůvodnění.

4.10. Čl. 12 odst. 2: Lhůta pro předložení hodnotící zprávy by měla být 5 roků namísto 6 let.

4.11. Podle EHSV lze doporučit, aby se v nařízení stanovila lhůta, v níž se bude po narození vyžadovat průkaz totožnosti (např. 30 dnů).

4.12. V nařízení se musí rovněž stanovit, že se při ověřování totožnosti, které provádí veřejný či soukromý subjekt na základě platného průkazu totožnosti, omezuje odnětí či ponechání průkazu v momentě jeho předložení na minimum, které je nezbytné k hájení bezpečnosti a obrany členských států. Rovněž se musí zakázat jeho reprodukce, ať již v podobě fotokopie či jiného prostředku, pokud k ní nedá jeho držitel výslovný souhlas. Výjimkou je rozhodnutí soudního orgánu opírající se o zjevné důvody bezpečnosti, prevence podvodu nebo zneužití, ochrany údajů a respektování soukromého života.

4.13. Výslovně se musí stanovit okamžitý výmaz údajů v případě ztráty, krádeže, loupeže nebo výměny průkazů, aby se předešlo podvodnému použití úředních dokumentů.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o stanovení pravidel usnadňujících používání finančních a dalších informací k prevenci, odhalování, vyšetřování či stíhání určitých trestných činů a o zrušení rozhodnutí Rady 2000/642/SVV

[COM(2018) 213 final – 2018/0105 (COD)]

(2018/C 367/16)

Hlavní zpravodaj: **Victor ALISTAR**

Konzultace	Evropský parlament, 28. 5. 2018
Právní základ	čl. 87 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Rozhodnutí předsednictva	22. 5. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	176/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV konstatuje, že Unie tímto krokem usiluje o vytvoření přidané hodnoty prostřednictvím harmonizovaného přístupu, jenž posiluje vnitrostátní i přeshraniční spolupráci při finančních vyšetřováních závažných trestných činů a terorismu. Kromě toho kroky na úrovni Unie pomohou zajistit harmonizovaná ustanovení, včetně ustanovení o ochraně údajů, aby bylo zajišťování společného prostoru bezpečnosti a práva účinné.

1.2. K dosažení tohoto cíle musí být předpisový rámec pro finanční zpravodajské jednotky zřízené podle článku 114 doplněn právním nástrojem na základě čl. 87 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Zvolenou možností je provázet přístup k finančním údajům podle páté směrnice o boji proti praní peněz ⁽¹⁾ s mechanismy soudní spolupráce mezi členskými státy.

1.3. Návrh směrnice je nástrojem, který posiluje kapacity v oblasti vyšetřování a postihování trestné činnosti na území Evropské unie tím, že příslušným orgánům členských států poskytuje přímější přístup k finančním údajům za účelem sledování výnosů z trestné činnosti a identifikace způsobů trestné činnosti.

1.4. Oblastí působnosti, kterou Komise vymezila, je oblast vyšetřování a postihování trestné činnosti prostřednictvím mechanismů soudní spolupráce, a pro vymezení závažných trestných činů odkazuje prostřednictvím čl. 2 písm. l na čl. 3 odst. 1 nařízení (EU) 2016/794 o Europolu ⁽²⁾. EHSV v této souvislosti považuje za nezbytné vymezit konkrétněji a restriktivněji seznam trestných činů, pro něž lze tento mechanismus použít.

1.5. Navrhovaná směrnice by měla stanovit lepší rovnováhu mezi základními právy jednotlivce (stanovenými Smlouvou o fungování Evropské unie) a potřebou lepšího prosazování práva při potírání a postihování trestné činnosti, aby bylo v rámci Unie zajištěno prostředí bezpečnosti a práva.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU (Úř. věst. L 156 19.6.2018, s. 43).

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Úř. věst. L 135, 24.5.2016, s. 53).

1.6. Za účelem rovnováhy mezi přístupem k finančním údajům evropských občanů a *zásadou potřebných informací* je nezbytné, aby tato směrnice omezila důvody výhradně na odhalování trestných činů a jejich postihování a mechanismus se v zásadě nevyužíval pro příliš obecné účely prevence, pro něž se doporučuje použití *zásady řádně odůvodněného případu*.

1.7. Centralizované registry bankovních účtů by mohly být doplněny i finančními údaji o investičních účtech správců subjektů investujících na kapitálovém trhu, neboť moderní formy praní peněz a utajování finančních výnosů z trestné činnosti zahrnují také investování na kapitálovém trhu. EHSV rovněž vyzývá Komisi, aby provedla analýzu, která upozorní na možnost propojení údajů stanovených pátou směrnicí o boji proti praní peněz ⁽³⁾, stávající směrnicí a čtvrtou směrnicí o správní spolupráci v oblasti daní, která bude použita pouze za účelem dokumentace závažných trestných činů ⁽⁴⁾ a zaznamenání nesrovnalostí v údajích shromažďovaných během vyšetřování a ve spravovaných informacích.

1.8. EHSV doporučuje, aby normativní technické prvky jako článek 17 byly doplněny o procesní ustanovení s odkazem na jiné evropské právní předpisy týkající se soudní spolupráce a výměny finančních informací se třetími zeměmi.

1.9. EHSV vyzývá Komisi, aby přezkoumala definice v čl. 2 písm. f) „informace v oblasti prosazování práva“ a písm. l) „závažné trestné činy“, s cílem zajistit jasnost, předvídatelnost a přiměřenost pravidel zřizování mechanismů pro přístup k finančním údajům občanů Unie.

1.10. EHSV rovněž vyzývá Komisi, aby v rámci prevence omezila účel přístupu k údajům v národním centralizovaném registru bankovních účtů na trestné činy, které ohrožují kolektivní a individuální bezpečnost evropských občanů, tedy na terorismus, obchodování s lidmi a pašování drog, a v rámci odhalování, vyšetřování či stíhání nebo zpětného získávání výnosů z trestných činů na všechny závažné trestné činy.

2. Důvody pro předložení stanoviska

2.1. Zločinecké skupiny, včetně teroristů, působí v různých členských státech a jejich majetek, včetně bankovních účtů, se obvykle nachází v různých státech EU, nebo dokonce i mimo ni. Využívají moderní technologie, které jim umožňují převádět peníze mezi několika bankovními účty a různými měnami do několika hodin.

2.2. EHSV konstatuje, že Unie tímto krokem usiluje o vytvoření přidané hodnoty prostřednictvím harmonizovaného přístupu, jenž posiluje vnitrostátní i přeshraniční spolupráci při finančních vyšetřováních závažných trestných činů a terorismu. Kroky na úrovni Unie rovněž pomohou zajistit harmonizovaná opatření, včetně ustanovení o ochraně údajů, zatímco v případě, kdy by si členské státy vytvářely právní předpisy nezávisle na Unii, bylo by složitější dosáhnout harmonizované úrovně záruk.

2.3. Pátá směrnice o boji proti praní peněz ⁽⁵⁾ vytváří národní centralizované registry bankovních účtů, které zvyšují kapacitu zpracování a účinnost finančních zpravodajských jednotek, ale pro zvýšení účinnosti vyšetřování a stíhání trestných činů je nutné, aby měly příslušné soudní orgány k finančním informacím rychlejší přístup. Za tímto účelem je nutné doplnit předpisový rámec pro finanční zpravodajské jednotky zřízené podle článku 114 o právní nástroj na základě čl. 87 odst. 2 SFEU.

2.4. Příslušné orgány tak budou mít přímý přístup k centralizovaným národním registrům bankovních účtů, což usnadní práci soudních, daňových a protikorupčních orgánů, jejichž vyšetřovací pravomoci jsou stanovené vnitrostátními právními předpisy. Mezi ně rovněž patří úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, jež odpovídají za sledování a identifikaci majetku z trestné činnosti za účelem jeho možného zmrazení nebo konfiskace, aby bylo zajištěno, že pachatelům nezůstanou jejich zisky.

2.5. Oblastí působnosti, kterou Komise vymezila, je oblast vyšetřování a postihování trestné činnosti prostřednictvím mechanismů soudní spolupráce, a pro vymezení závažných trestných činů odkazuje prostřednictvím čl. 2 písm. l na čl. 3 odst. 1 nařízení (EU) 2016/794 o Europolu ⁽⁶⁾. EHSV v této souvislosti považuje za nezbytné vymezit konkrétněji a restriktivněji seznam trestných činů, pro něž lze tento mechanismus použít.

⁽³⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1.

⁽⁴⁾ Směrnice Rady (EU) 2016/881 ze dne 25. května 2016, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní (Úř. věst. L 146, 3.6.2016, s. 8).

⁽⁵⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1.

⁽⁶⁾ Viz poznámka pod čarou č. 2.

2.6. Přístup k národním centralizovaným registrům bankovních účtů je podle nařízení (EU) 2017/1939 ⁽⁷⁾, poskytován rovněž evropským žalobcům, čímž se zvýší kapacita v oblasti vyšetřování podvodů proti finančním zájmům Evropské unie.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV uznává význam mechanismů spolupráce mezi donucovacími orgány členských států a vítá iniciativu Komise poskytnout příslušným orgánům členských států rychlejší a přímější mechanismy přístupu k finančním údajům uchovávaným na území jiných členských států.

3.2. Návrh směrnice je nástrojem, který posiluje kapacity v oblasti vyšetřování a postihování trestné činnosti na území Evropské unie tím, že příslušným orgánům členských států poskytuje přímější přístup k finančním údajům za účelem sledování výnosů z trestné činnosti a identifikace způsobů trestné činnosti.

3.3. Navrhovaná směrnice by měla stanovit lepší rovnováhu mezi základními právy jednotlivce stanovenými Smlouvou o fungování Evropské unie a potřebou lepšího prosazování práva při potírání a postihování trestné činnosti.

3.4. Právo na soukromí a jeho ochrana by tak měly být omezeny pouze za podmínek proporcionality vůči veřejnému zájmu, aby bylo zajištěno prostředí bezpečnosti a práva v rámci Evropské unie.

3.5. Za účelem rovnováhy mezi přístupem k finančním údajům evropských občanů a *zásadou potřebných informací* je nezbytné, aby se tato směrnice omezila výhradně na odhalování trestných činů a jejich postihování, a mechanismus se v zásadě nevyužíval pro příliš obecné účely prevence, pro něž se doporučuje použití *zásady řádně odůvodněného případu*.

3.6. Přístup k finančním údajům by měl být povolen pouze v řádně odůvodněných případech a pouze orgánům činným v trestním řízení a úřadům pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, aby nebyly vytvářeny soubory metadat držené vnitrostátními nebo evropskými subjekty, které nemají pravomoci pro odhalování nebo vyšetřování.

3.7. Centralizované registry bankovních účtů by mohly být doplněny i finančními údaji o investičních účtech správců subjektů investujících na kapitálovém trhu, neboť moderní formy praní peněz a utajování finančních výnosů z trestné činnosti zahrnují také investování na kapitálovém trhu.

3.8. Návrh směrnice by měl být doplněn o procesní ustanovení s odkazem na jiné evropské právní předpisy týkající se soudní spolupráce a výměny finančních informací se třetími zeměmi, aby byly splněny následující dva požadavky: na jedné straně zavedení právních předpisů pro soudní řízení týkající se platného shromažďování důkazů, a to v případě, že je doplňují i jiné právní nástroje, a na druhé straně lepší zajištění cílů veřejné politiky obsažených v důvodové zprávě Komise a následné analýze.

3.9. EHSV bere na vědomí a vítá skutečnost, že návrh směrnice Komise obsahuje velmi jasná ustanovení o ochraně základních práv, avšak konstatuje, že jsou omezena pouze na ochranu osobních údajů přenášených vytvořeným mechanismem a na přístup k centralizovaným registrům bankovních účtů, a nezahrnují specifická nařízení na ochranu základních práv na ochranu soukromí a zajištění procesních záruk jejich omezení.

4. Konkrétní připomínky a doporučení

4.1. Aby nedošlo při provádění nástrojů spolupráce stanovených v tomto návrhu směrnice k překročení přiměřené legitimity omezování základního práva na ochranu soukromí, je nezbytné z definice finančních informací uvedených v čl. 2 písm. e) odstranit účel prevence, aniž by tím byla dotčena definice z páté směrnice o boji proti praní peněz ⁽⁸⁾, která za podmínek čl. 1 odst. 2 písm. a) tohoto návrhu směrnice zůstává nezměněna. Tím se odstraní riziko porušení ustanovení o základních právech dle Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁽⁷⁾ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽⁸⁾ Viz poznámka pod čarou č. 1.

4.2. Z analýzy definice závažné trestné činnosti podle čl. 2 písm. l odkazující na přílohu 1 nařízení (EU) 2016/794 o Europolu⁽⁹⁾, kterou potvrzuje struktura návrhu směrnice a nařízení o přístupu za účelem prevence závažných trestných činů, vyplývá nepřiměřený přístup vzhledem ke chráněnému obecnému účelu. Mohl by být například poskytnut přístup k finančním údajům občanů v zájmu prevence dopravních přestupků s následkem smrti nebo trestných činů rasismu a xenofobie nebo vydírání.

4.3. EHSV doporučuje, aby se definice v čl. 2 písm. l) změnila takto: „závažnými trestnými činy“ *formy trestné činnosti v souvislosti s terorismem, organizovaným zločinem, obchodem s drogami, obchodováním s lidmi, korupcí, aktivitami v oblasti praní peněz, trestnými činy souvisejícími s jadernými a radioaktivními látkami, převaděčstvím, nezákonným obchodováním s orgány a tkáněmi, únosy, zadržováním osob a zajímáním rukojmí, závažnými loupežemi a krádežemi, nezákonným obchodováním s uměleckými díly, starožitnostmi a kulturními statky, trestnými činy proti finančním zájmům Unie, obchodováním zasvěcených osob a manipulací s finančními trhy, vydíráním, paděláním a pirátstvím, paděláním peněz a platebních prostředků, obchodováním se zbraněmi, střelivem a výbušninami, trestnými činy v oblasti životního prostředí, včetně znečištění způsobeného lodní dopravou, pohlavním zneužíváním, sexuálním vykořisťováním, včetně materiálů týkajících se pohlavního zneužívání nezletilých nebo pohlavního styku s dětmi, genocidou, zločiny proti lidskosti a válečnými zločiny*“.

4.4. Stejně tak by pro objasnění předmětu nařízení a zajištění jeho souladu s deklarovanými politickými cíli měl být přístup k národním centralizovaným registrům bankovních účtů umožněn, jen aby se zabránilo teroristickým trestným činům a obchodování s drogami nebo obchodování s lidmi a za účelem zjištění, vyšetřování, trestního stíhání, sankcí a náhrad škody jak v případě výše uvedených trestných činů, tak všech ostatních trestných činů, jak jsou vymezeny v navrhované směrnici.

4.5. Článek 5 návrhu směrnice by měl být doplněn novým odstavcem 3, který stanoví záruky přiměřenosti a legitimacy přístupu ze strany donucovacích orgánů k soukromým údajům (včetně finančních). V tomto ohledu je třeba v odstavci 3 upravit povinnost analyzovat žádosti o přístup jednotlivě, na základě *zásady řádně odůvodněného případu*, aby byly – pokud se později změní na soudní důkazy – v souladu s podmínkami oprávněnosti získávání a uplatnění důkazů a základními právy a svobodami, včetně práva na spravedlivý proces, jak rozhodl Evropský soud pro lidská práva (ESLP) ve Štrasburku, a mohly být úspěšně použity k potrestání trestných činů vnitrostátními soudy.

4.6. V tomto ohledu nestačí stanovit přístup k finančním údajům týkajícím se fyzických osob, jsou-li splněny vnitrostátní záruky stanovené v člancích 7 a 8, protože k těmto údajům mají přístup i struktury, které nemají vlastní vyšetřovací pravomoci, jako je Europol uvedený v článku 10.

4.7. Ustanovení čl. 7 odst. 1 je třeba sladit s připomínkami uvedenými v odstavci 4.1, jenž se týká čl. 2 písm. e) návrhu směrnice. Navrhujeme proto pozměnit tento text takto: „(...) **nezbytné k prevenci teroristických trestných činů, obchodování s lidmi a obchodování s drogami a k odhalování, vyšetřování či stíhání těchto trestných činů a jiných závažných trestných činů**“.

Stejná změna je navrhována pro zajištění soudržnosti a souměrnosti také v případě čl. 7 odst. 2.

4.8. EHSV vítá skutečnost, že se v čl. 9 odst. 4 návrhu směrnice stanoví, že v případě technické poruchy sítě FIU.net musí alternativní mechanismy předávání údajů splňovat stejné bezpečnostní požadavky jako síť FIU.net. EHSV se tudíž domnívá, že alternativní mechanismy pro předávání finančních údajů by měly také umožnit pořízení písemného záznamu za podmínek, jež dovolí ověření pravosti jako v případě sítě FIU.net.

4.9. Pokud jde o článek 10, který stanoví přístup Europolu souběžně s přístupem příslušných orgánů uvedených v článku 3, EHSV požaduje, aby bylo toto právo přístupu určeno ve vztahu k vyšetřovacím pravomocem Europolu a s nezbytnými zárukami, pokud jde o analýzu metadat.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽⁹⁾ Viz poznámka pod čarou č. 2.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských předávacích a uchovávacích příkazech pro elektronické důkazy v trestních věcech

[COM(2018) 225 final – 2018/0108 (COD)]

k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví harmonizovaná pravidla pro jmenování právních zástupců za účelem shromažďování důkazů v trestním řízení

[COM(2018) 226 final – 2018/0107 (COD)]

(2018/C 367/17)

Hlavní zpravodaj: **Christian BÄUMLER**

Konzultace	Evropský parlament, 31. 5. 2018
Právní základ	čl. 82 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Rozhodnutí předsednictva	22. 5. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	157/2/0
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vnímá rostoucí využívání informačních služeb jako výzvu z hlediska vymáhání práva. Zatím neprobíhá spolehlivá spolupráce s poskytovateli služeb, chybí transparentnost a panuje právní nejistota ohledně pravomoci k vyšetřovacím úkonům.

1.2. EHSV vítá, že se navrhovaným nařízením o evropských předávacích a uchovávacích příkazech pro elektronické důkazy zavádějí závazné evropské nástroje k zajišťování údajů a přístupu k nim.

1.3. EHSV vítá, že evropský předávací příkaz a evropský uchovávací příkaz představují vyšetřovací opatření, která lze vydávat pouze při trestních vyšetřováních nebo trestních řízeních u konkrétních trestných činů.

1.4. EHSV vítá, že evropský předávací příkaz má být používán pouze u závažnějších forem trestných činů. EHSV poukazuje na to, že pro dosažení tohoto cíle by bylo vhodnější řídit se spíše dolní hranicí trestu v délce tří měsíců než horní hranicí v délce tří let.

1.5. EHSV zdůrazňuje, že nařízení musí respektovat základní práva a dodržovat zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie a ústavami členských států.

1.6. EHSV zdůrazňuje, že odpovědi na otázku, na základě jakých předpokladů dochází k přístupu k údajům v trestním řízení a kdo o tom rozhoduje, jsou na vnitrostátní úrovni často různé. EHSV vyzývá k tomu, aby byly vypracovány jednotné evropské normy upravující podmínky přístupu k údajům.

1.7. EHSV vítá, že oba příkazy musí vydat nebo potvrdit justiční orgán členského státu. Podle EHSV je však problematické, že v případě údajů o účastníkovi nebo přístupu může dát podnět k vydání předávacího příkazu také státní zástupce. Vyslovuje se pro to, aby byla výhrada souhlasu soudce rozšířena i na získávání všech osobních údajů.

1.8. EHSV spatřuje spolu s Komisí problém v tom, že by třetí země mohly zavést reciproční povinnosti pro poskytovatele služeb z EU, které by nebyly v souladu se základními právy EU. EHSV vítá, že návrh stanoví silné záruky a výslovné odkazy na podmínky a záruky, jež jsou již nedílnou součástí *acquis* EU.

1.9. EHSV souhlasí s návrhem Komise, aby měl adresát možnost napadnout zákonnost, nezbytnost nebo přiměřenost předávacího příkazu a aby vydávající stát respektoval imunity a výsady, které v členském státě poskytovatele služeb chrání požadované údaje.

1.10. EHSV vítá, že Komise v návrhu stanoví závazný požadavek, aby poskytovatelé služeb jmenovali v Unii právního zástupce, který přijímá, dodržuje a vymáhá rozhodnutí vydaná za účelem shromažďování důkazů.

1.11. EHSV má za to, že by poskytovatelé služeb měli mít právo na náhradu nákladů ve všech případech stanovených v právních předpisech vydávajícího státu.

2. Souvislosti návrhu

2.1. Více než polovina všech trestních vyšetřování v současné době zahrnuje přeshraniční žádost o přístup k elektronickým důkazům, jako jsou texty, e-maily nebo aplikace pro výměnu zpráv (messaging). Proto Komise navrhuje nová pravidla, která mají policejním a justičním orgánům umožnit získání snazšího a rychlejšího přístupu k elektronickým důkazům, jež považují za nezbytné pro vyšetřování směřující k zatčení a odsouzení pachatelů trestných činů a teroristů.

2.2. V roce 2016 vyzvala Rada⁽¹⁾ k přijetí konkrétních opatření na základě společného přístupu EU ke zefektivnění vzájemné právní pomoci, ke zlepšení spolupráce mezi orgány členských států a poskytovateli služeb se sídlem v zemích mimo EU a k navržení řešení problému souvisejícího s určením pravomoci v oblasti vyšetřování a vymáhání příslušných právních předpisů v kyberprostoru.

2.3. Podobně pak také Evropský parlament⁽²⁾ vyzdvihl problémy, které současný roztržitý právní rámec může způsobovat poskytovatelům služeb, kteří se snaží vyhovět žádostem donucovacích orgánů, a vyslovil se pro evropský právní rámec obsahující záruky práv a svobod pro všechny zúčastněné.

2.4. Pro situace, kdy se buď důkazy nacházejí v jiné zemi, nebo kdy má poskytovatel služeb sídlo v jiné zemi, byly již před několika desetiletími vytvořeny mechanismy pro spolupráci mezi zeměmi. Navzdory pravidelným reformám jsou tyto mechanismy spolupráce vystaveny stále většímu tlaku z důvodu rostoucí potřeby včasného přeshraničního přístupu k elektronickým důkazům. V reakci na to se řada členských států a třetích zemí uchýlila k rozšíření svých vnitrostátních nástrojů. Z toho plynoucí roztržitost je podle EHSV příčinou právní nejistoty a vzájemně si odporujících povinností a vyvolává otázky ohledně ochrany základních práv a procesních záruk osob dotčených takovými žádostmi.

2.5. EHSV vnímá rostoucí využívání informačních služeb jako výzvu z hlediska vymáhání práva, jelikož příslušné orgány jsou často nedostatečně vybaveny k práci s důkazy on-line. Jednou z hlavních překážek je též zdoluhavý postup získávání důkazů. Zatím neprobíhá spolehlivá spolupráce s poskytovateli služeb, chybí transparentnost a panuje právní nejistota ohledně pravomoci k vyšetřovacím úkonům. EHSV podporuje přímou přeshraniční spolupráci mezi donucovacími orgány a poskytovateli digitálních služeb v trestním vyšetřování.

2.6. Současný právní rámec EU tvoří unijní nástroje spolupráce v trestních věcech, např. směrnice 2014/41/EU o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech⁽³⁾ (dále jen „směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu“), Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie⁽⁴⁾, rozhodnutí Rady 2002/187/SVV o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust)⁽⁵⁾, nařízení (EU) 2016/794 o Europolu⁽⁶⁾, rámcové rozhodnutí Rady 2002/465/SVV o společných vyšetřovacích týmech⁽⁷⁾, jakož i dvoustranné smlouvy mezi Uníí a zeměmi mimo EU.

⁽¹⁾ Závěry Rady Evropské unie o zlepšení trestního soudnictví v kyberprostoru, ST9579/16.

⁽²⁾ P8_TA(2017)0366.

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech (Úř. věst. L 130, 1.5.2014, s. 1).

⁽⁴⁾ Akt Rady ze dne 29. května 2000, kterým se v souladu s článkem 34 Smlouvy o Evropské unii vypracovává Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie.

⁽⁵⁾ Rozhodnutí Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti.

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol).

⁽⁷⁾ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/465/SVV ze dne 13. června 2002.

3. Uchovávací a předávací příkazy

3.1. EHSV vítá, že se navrhovaným nařízením o evropských předávacích a uchovávacích příkazech pro elektronické důkazy v trestních věcech (COM(2018) 225) zavádějí závazné evropské nástroje k zajišťování údajů a přístupu k nim. Adresáty jsou poskytovatelé služeb elektronické komunikace, provozovatelé sociálních sítí, online tržišť, poskytovatelé hostingových služeb a poskytovatelé internetové infrastruktury, jako jsou registry IP adres a názvů domén.

3.2. Směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu upravuje veškeré přeshraniční vyšetřovací úkony v EU. Mezi ně patří i přístup k elektronickým důkazům. Směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu však neobsahuje žádná konkrétní ustanovení o přeshraničním shromažďování elektronických důkazů. Proto EHSV vítá, že Komise navrhuje nová pravidla, která policejním a justičním orgánům umožní získat snazší a rychlejší přístup k elektronickým důkazům.

3.3. EHSV vítá, že evropský předávací příkaz a evropský uchovávací příkaz představují vyšetřovací opatření, která lze vydávat pouze při trestních vyšetřováních nebo trestních řízeních u konkrétních trestných činů. Vazba na konkrétní vyšetřování je odlišuje od preventivních opatření nebo zákonem stanovených povinností uchovávat údaje a zajišťuje uplatňování procesních práv použitelných na trestní řízení.

3.4. EHSV bere na vědomí, že příkazy k předání údajů o účastníkovi a přístupu má být možné vydat u jakéhokoli trestného činu, zatímco příkaz k předání údajů o transakcích nebo obsahu bude možné vydat pouze u trestných činů postihnutelných ve vydávajícím státě trestem odnětí svobody s horní hranicí sazby nejméně tří let nebo u specifických trestných činů, které jsou uvedeny v návrhu a u nichž existuje konkrétní vazba na elektronické nástroje a trestné činy spadající do oblasti působnosti směrnice 2017/541/EU o boji proti terorismu. Toto řízení se horní hranicí sazby tří let má zajistit, aby byl evropský předávací příkaz používán pouze u závažnějších forem trestných činů v souvislosti s takovými údaji. EHSV poukazuje na to, že pro dosažení tohoto cíle, s nímž EHSV souhlasí, by bylo vhodnější řídit se spíše dolní hranicí trestu v délce tří měsíců.

3.5. Právním základem na podporu opatření v oblasti justice je čl. 82 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. V čl. 82 odst. 1 se stanoví, že řádným legislativním postupem mohou být přijímána opatření, která mají za cíl stanovit pravidla a postupy pro zajištění uznávání všech forem rozsudků a soudních rozhodnutí v celé Unii.

3.6. Nové nástroje vycházejí ze zásad vzájemného uznávání, aby usnadnily přeshraniční shromažďování elektronických důkazů. Orgán v zemi, kde se nachází adresát příkazu, se nebude muset přímo podílet na doručování a výkonu příkazu. EHSV upozorňuje na skutečnost, že to může vést k tomu, že k údajům o občanovi EU bude mít přístup orgán jiného členského státu EU, a to podle svých vlastních pravidel.

3.7. EHSV zdůrazňuje, že nařízení musí respektovat základní práva a dodržovat zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie a ústavami členských států. Patří k nim právo na svobodu a bezpečnost, respektování soukromého a rodinného života, ochrana osobních údajů, svoboda podnikání, právo na vlastnictví, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, presumpce nevinny a právo na obhajobu, zásady zákonnosti a přiměřenosti, jakož i právo nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin. EHSV poukazuje na to, že ochrana těchto práv závisí i na tom, za jakých podmínek lze tato práva omezovat a kdo o tom rozhoduje.

3.8. EHSV zdůrazňuje, že odpovědi na otázku, na základě jakých předpokladů dochází k přístupu k údajům v trestním řízení a kdo o tom rozhoduje, jsou na vnitrostátní úrovni často různé. Oprávnění k přístupu k údajům může mít policie, státní zastupitelství nebo soud. Rozdíly vyvstávají i v otázce, v jaké fázi vyšetřování a při jak velkém podezření je přístup k údajům právně přípustný. EHSV vyzývá k tomu, aby byla otázka přípustnosti přístupu k údajům upravena jednotnými evropskými normami.

3.9. EHSV vítá, že oba příkazy musí vydat nebo potvrdit justiční orgán členského státu. Při vydávání evropského předávacího nebo uchovávacího příkazu musí být justiční orgán vždy zapojen jako vydávající nebo potvrzující orgán. U příkazů k předání údajů o transakcích a obsahu je vyžadován soudce nebo soud. Návrh Komise by celkově zvýšil úroveň právní ochrany v Evropě.

3.10. Podle EHSV je však problematické, že v případě údajů o účastníkovi nebo přístupu může dát podnět k vydání předávacího příkazu také státní zástupce, jelikož se i u nich jedná o osobní údaje a při přístupu jiného členského státu k údajům je obtížné zpětně zajistit právní ochranu. EHSV se vyslovuje pro to, aby byla výhrada souhlasu soudce rozšířena i na získávání všech osobních údajů.

3.11. EHSV souhlasí s návrhem Komise, aby měl adresát možnost napadnout zákonnost, nezbytnost nebo přiměřenost předávacího příkazu. Práva založená právními předpisy vymáhajícího státu jsou podle návrhu Komise plně dodržována díky tomu, že vydávající stát musí respektovat imunity a výsady, které v členském státě poskytovatele služeb chrání požadované údaje. To platí podle návrhu zejména v případech, kdy poskytují vyšší míru ochrany než právní předpisy vydávajícího státu.

3.12. EHSV upozorňuje na to, že příkaz má dopad i na práva poskytovatelů služeb, zejména na svobodu podnikání. EHSV je potěšen skutečností, že návrh obsahuje právo poskytovatele služeb vznášet ve vydávajícím členském státě určité nároky, např. pokud příkaz nevydal nebo nepotvrdil justiční orgán. Je-li příkaz předán k vymáhání vymáhajícímu státu, může vymáhající orgán rozhodnout, že příkaz po konzultaci s vydávajícím orgánem neuzná nebo nebude vymáhat, pokud existují přípustné důvody pro jeho zamítnutí.

3.13. Komise v návrhu stanoví, že poskytovatelé služeb mohou v souladu s právními předpisy vydávajícího státu požádat o náhradu svých nákladů vydávajícím státem, pokud tak vnitrostátní právo vydávajícího státu stanoví pro vnitrostátní příkazy v obdobných vnitrostátních případech. EHSV má za to, že by poskytovatelé služeb měli mít právo na náhradu nákladů ve všech případech stanovených v právních předpisech vydávajícího státu.

4. Střet povinností

4.1. EHSV spatřuje spolu s Komisí problém v tom, že by třetí země mohly zavést reciproční povinnosti pro poskytovatele služeb z EU, které by nebyly v souladu se základními právy EU a tudíž ani nezaručovaly stejně vysokou úroveň ochrany údajů, jakou poskytuje *acquis* EU.

4.2. Návrh tuto situaci řeší tím, že stanoví opatření, které obsahuje silné záruky a výslovné odkazy na podmínky a záruky, jež jsou již nedílnou součástí *acquis* EU. EHSV sdílí názor Komise, že by to mohlo být vzorem pro legislativu třetích států.

4.3. EHSV kromě toho podporuje to, že návrh obsahuje zvláštní ustanovení o vzájemně si odporujících povinnostech. To umožní poskytovatelům služeb upozornit na rozporuplné povinnosti, jimž čelí, a iniciovat tak soudní přezkum. Toto ustanovení má zajistit dodržování dvou druhů zákonů: jednak obecných předpisů o blokování, například zákon USA o důvěrnosti elektronické komunikace (U.S. Electronic Communications Privacy Act – ECPA), který s výjimkou několika málo okolností zakazuje sdělování údajů o obsahu v jeho geografické oblasti působnosti, a jednak zákonů, které zveřejnění obecně nezakazují, ale v jednotlivých případech tak mohou učinit.

4.4. EHSV se stejně jako Komise domnívá, že riziko kolize norem by mohlo ještě více klesnout díky mezinárodním dohodám s jinými klíčovými partnery. To by byl nejlepší způsob, jak se vyhnout rozporům.

5. Směrnice o jmenování právních zástupců

5.1. Návrh Komise týkající se evropských předávacích a uchovávacích příkazů má doplnit směrnice, kterou se stanoví harmonizovaná pravidla pro jmenování právních zástupců v trestním řízení (COM(2018) 226). V současnosti existují v členských státech rozdílné přístupy, pokud jde o povinnosti uložené poskytovatelům služeb. Tato roztržičnost se objevuje zejména v oblasti elektronických důkazů. Tyto mezery vzbuzují u dotčených osob právní nejistotu a mohou vést k tomu, že pro poskytovatele služeb budou v tomto ohledu platit rozdílné a někdy protichůdné povinnosti a sankční režimy, v závislosti na tom, zda poskytují své služby na vnitrostátní úrovni, na přeshraničním základě v rámci Unie nebo ze třetích zemí.

5.2. Komisí navrhovaná směrnice stanoví závazný požadavek, aby poskytovatelé služeb jmenovali v Unii právního zástupce, který přijímá, dodržuje a vymáhá rozhodnutí příslušných vnitrostátních orgánů v trestním řízení vydaná za účelem shromažďování důkazů.

5.3. Podle EHSV by toto opatření zajistilo lepší fungování vnitřního trhu, a to způsobem, který by byl v souladu s budováním společného prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Povinnost všech poskytovatelů služeb, kteří působí v Unii, jmenovat právního zástupce by zajistila, že bude vždy existovat jednoznačný adresát vyšetřovacích úkonů. Poskytovatelům služeb to usnadní plnění těchto příkazů, jelikož právní zástupce bude jménem poskytovatele služeb odpovědný za přijímání, dodržování a vymáhání těchto příkazů.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o perzistentních organických znečišťujících látkách (přepřracované znění)

[COM(2018) 144 final – 2018/0070 (COD)]

(2018/C 367/18)

Zpravodaj: **Brian CURTIS**

Žádost Rady o vypracování stanoviska	13. 4. 2018
Žádost Evropského parlamentu o vypracování stanoviska	16. 4. 2018
Právní základ	Čl. 192 odst. 1 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí předsednictva	19. 9. 2017 (v očekávání žádosti o vypracování stanoviska)
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	26. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	157/0/4
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá návrh Komise, jehož cílem je přepřracovat znění nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách (POP), aby bylo zajištěno jednotné a účinné provádění závazků EU vyplývajících ze Stockholmské úmluvy.

1.2. Výbor poukazuje na to, že používání většiny perzistentních organických znečišťujících látek a jejich uvádění na trh bylo v EU již ukončeno. Avšak vzhledem k mimořádně nebezpečnému vlivu těchto látek na člověka a životní prostředí je nezbytné zakázat jejich výrobu a omezit pro ně výjimky tak, aby platily pouze v případě zvláštního použití. Z tohoto důvodu EHSV vybízí Komisi, aby v souladu s přístupem předběžné opatrnosti a s Deklarací z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji stanovila přísnější kontrolní opatření.

1.3. EHSV schvaluje návrh přenést úkoly z Komise na agenturu ECHA s cílem vytvořit vhodnější podmínky pro poskytování správních, vědecké a technické podpory pro provádění. Výbor však upozorňuje, že je nutné stanovit spolehlivou pracovní metodu s účastí Komise, agentury ECHA, členských států a zúčastněných stran.

1.4. EHSV doporučuje používat akty v přenesené pravomoci v náležitých a omezených případech, aby byl zachován otevřený dialog se všemi zúčastněnými stranami, přičemž zvláštní důraz je třeba klást na povědomí veřejnosti a transparentnost.

1.5. EHSV vybízí EU, aby se postavila do čela celosvětového boje proti perzistentním organickým znečišťujícím látkám. EU by se při své činnosti v této oblasti měla zaměřit na harmonizaci strategií a právních předpisů jednotlivých států ohledně sledování a kontroly těchto látek. Výbor se obzvláště domnívá, že by EU měla podporovat udržitelnost a dodržování ustanovení o POP v bilaterálních i multilaterálních obchodních dohodách.

1.6. Výbor podporuje návrh na uspořádání rozsáhlé osvětové kampaně o perzistentních organických znečišťujících látkách na úrovni EU v rámci udržitelného rozvoje. EHSV se domnívá, že užitečným nástrojem pro podniky a spotřebitele by mohla být otevřená databáze POP.

1.7. EHSV podotýká, že by pro všechny evropské pracovníky, jejichž práce s těmito látkami přímo nebo nepřímo souvisí, měly být povinné a dostupné školicí kurzy o POP. Zejména doporučuje, aby iniciativy v oblasti vzdělávání a školení byly harmonizovány a považovány za součást téže strategie v souladu s přístupem založeným na celoživotním učení.

2. Úvod

2.1. **Perzistentní organické znečišťující látky (POP)** jsou organické sloučeniny odolné vůči zhoršování stavu životního prostředí na základě chemických, biologických a fotolytických procesů. Vzhledem ke své perzistenci se tyto látky bioakumulují s možnými nepříznivými dopady na lidské zdraví a životní prostředí. Řada těchto látek byla v minulosti nebo stále je používána jako pesticidy, rozpouštědla, léčivé přípravky a technické chemikálie. Některé z těchto látek se vyskytují přirozeně (např. sopky a různé biosyntetické dráhy), ale většina je uměle vytvořená za pomoci celkové syntézy.

2.2. Mezinárodní společenství jednalo o účincích těchto látek na lidské zdraví a životní prostředí v roce 2001 na konferenci, z níž vzešla Stockholmská úmluva o perzistentních organických znečišťujících látkách⁽¹⁾. Stockholmská úmluva, kterou ratifikovalo 180 smluvních stran a jež je založena na zásadě *předběžné opatrnosti*, je globální smlouvou, jež představuje právní rámec pro ukončení výroby, používání, dovozu a vývozu perzistentních organických znečišťujících látek. EU se k této úmluvě, jejíž součástí je seznam 12 prvků (včetně DDT), připojila v roce 2005.

2.3. Závazek Evropské unie spočívá v zavedení opatření, která omezí úniky těchto látek do životního prostředí, a sníží tak expozici lidí a volně žijících a planě rostoucích druhů. Pokud jde o předkládání návrhů nových látek, jež by měly být zahrnuty na seznam úmluvy, je Evropská unie velmi aktivní⁽²⁾. Právním nástrojem k provedení závazku EU a jejích členů vyplývajícího z úmluvy je **nařízení (ES) č. 850/2004 („nařízení o POP“)**.

2.4. Druhá úmluva, Aarhuský protokol o perzistentních organických znečišťujících látkách (naposledy pozměněný v r. 2009), se týká dálkového přeshraničního přenosu látek znečišťujících ovzduší. Protokol zakazuje výrobu některých z nich přímo, u jiných stanovuje lhůtu na jejich eliminaci. Dnes je na seznamu protokolu 22 látek.

3. Shrnutí návrhu

3.1. Cílem návrhu Komise je přepracovat znění nařízení o POP. Tato iniciativa nemění platný právní předpis z hlediska zásad (zásada předběžné opatrnosti) ani cílů (ochrana životního prostředí a lidského zdraví), nýbrž reaguje na nutnost zajistit plný soulad právních předpisů a zlepšit provádění.

3.2. Návrh se zabývá zejména těmito problémy:

- Uvést nařízení o POP, jež odkazuje na směrnici 67/548/EHS a směrnici 75/442/EHS, do souladu s nařízením (ES) č. 1907/2006, nařízením (ES) č. 1272/2008 a směrnicí 2008/98/ES. Nařízení o POP konkrétně odkazuje na regulativní výbor, který již neexistuje⁽³⁾, a musí být uvedeno do souladu s Lisabonskou smlouvou (SFEU). V neposlední řadě by se mělo upřesnit, jaká pravidla jsou předmětem prováděcích aktů a jaké podmínky se vztahují na přijímání aktů v přenesené pravomoci.
- Přenést úkoly z Komise na agenturu ECHA⁽⁴⁾ s cílem vytvořit vhodnější podmínky pro poskytování správních, vědecké a technické podpory pro provádění. Rovněž se navrhuje podpořit prosazování nařízení o POP členskými státy tím, že fórum pro výměnu informací o prosazování zřízené nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 (dále jen „REACH“)⁽⁵⁾ získá koordinační úlohu.
- Zahrnout některé technické změny operativních ustanovení, např. vysvětlit stávající definice a doplnit definice „výroby“, „použití“ a „meziproduktu na určitém místě v rámci uzavřeného systému“ s cílem zlepšit a zjednodušit stávající postupy.

3.3. V návrhu je kladen zvláštní důraz na transparentnost a přístup veřejnosti k informacím. Měly by být podporovány a zprostředkovány veřejné vzdělávací programy zaměřené na POP, a to zejména u ohrožených skupin veřejnosti, a rovněž vzdělávání pracovníků, vědců, pedagogů a technických a vedoucích pracovníků. Veřejnost by navíc měla mít možnost podílet se na vypracovávání, provádění a aktualizaci *prováděcích plánů* na vnitrostátní úrovni.

⁽¹⁾ <http://chm.pops.int/>.

⁽²⁾ V posledních letech bylo na původní seznam zapsáno dalších 16 prvků. <http://chm.pops.int/TheConvention/ThePOPs/TheNewPOPs/tabid/2511/Default.aspx>.

⁽³⁾ Od 1. června 2015.

⁽⁴⁾ Nařízení (ES) č. 1907/2006.

⁽⁵⁾ Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH).

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV vítá návrh Komise, jehož cílem je přepracovat znění nařízení o POP, aby bylo zajištěno jednotné a účinné provádění závazků EU vyplývajících ze Stockholmské úmluvy. Tato opatření mají zásadní význam pro vytvoření společného právního rámce, v němž lze přijímat opatření pro ukončení výroby, uvádění na trh a používání záměrně vyráběných perzistentních organických znečišťujících látek a každoroční kontroly jednotlivými státy a vypracování srovnávacích údajů EU.

4.2. Výbor poukazuje na to, že používání většiny těchto látek a jejich uvádění na trh bylo v EU již ukončeno. Aby však byly úniky těchto látek co nejvíce omezeny, je nezbytné zakázat jejich výrobu a omezit pro ně výjimky tak, aby platily pouze tehdy, plní-li látka nezbytnou funkci při zvláštním použití. Z tohoto důvodu EHSV vybízí Komisi, aby v souladu s přístupem předběžné opatrnosti v rámci ochrany životního prostředí, který byl zaveden v Deklaraci z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji⁽⁶⁾, stanovila přísnější kontrolní opatření, než jsou opatření uvedená ve Stockholmské úmluvě.

4.3. Výbor si je vědom toho, že důvodem rozhodnutí Komise vynechat formální konzultace se zúčastněnými stranami a členskými státy je obecná konsolidovaná dohoda se všemi veřejnými a soukromými zúčastněnými stranami o opatřeních, která je třeba přijmout k přepracování nařízení o POP. EHSV však doporučuje, aby Komise v následujících krocích provádění zaujala účinný a inkluzivní přístup.

4.4. EHSV schvaluje návrh přenést úkoly z Komise na agenturu ECHA s cílem vytvořit vhodnější podmínky pro poskytování správní, vědecké a technické podpory pro provádění. Výbor však upozorňuje, že je nutné stanovit spolehlivou pracovní metodu s účastí Komise, agentury ECHA a členských států, která zajistí účinnou spolupráci a lepší výsledky. Jedním ze základních prvků tohoto nového pracovního rámce by měla být konzultace se zúčastněnými stranami.

4.5. EHSV se domnívá, že některé aspekty přepracování jsou čistě technické povahy. V souladu se svými předchozími stanovisky⁽⁷⁾ považuje Výbor POP za vážnou hrozbu pro životní prostředí a veřejné zdraví. Doporučuje proto používat akty v přenesené pravomoci v náležitých a omezených případech (kdy je to naprosto nezbytné), aby byl zachován otevřený dialog se všemi zúčastněnými stranami, přičemž zvláštní důraz je třeba klást na povědomí veřejnosti a transparentnost.

5. Konkrétní připomínky

5.1. Výbor vyzývá Komisi, aby přesněji formulovala návrh, podle něž by členské státy měly veřejnosti zajistit možnost podílet se na vypracovávání, provádění a aktualizaci vnitrostátních prováděcích plánů. EHSV se zejména domnívá, že způsoby zapojení by měly být jasné a společné pro všechny členské státy. Je přesvědčen, že spíše než jednotlivci by důležitou úlohu mohla hrát samotná organizovaná občanská společnost. Navíc není jasné, zda a jakým způsobem získají tyto iniciativy finanční podporu ze strany Komise a jak bude o této významné příležitosti informováno.

5.2. Perzistentní organické znečišťující látky jsou hrozbou pro celý svět. Hlavním problémem na celosvětové úrovni je v současnosti harmonizace strategií a právních předpisů jednotlivých států ohledně sledování a kontroly těchto látek. EHSV proto schvaluje návrh Komise, aby EU ve vztahu ke třetím zemím vystupovala proaktivněji s cílem řešit problematiku emisí perzistentních organických znečišťujících látek.

⁽⁶⁾ Deklarace z Ria, 1992. Zásada č. 15: „Státy musejí za účelem ochrany životního prostředí přijímat podle svých schopností preventivní přístupy. Tam, kde hrozí vážná nebo nenapravitelná škoda, nesmí být nedostatek vědecké jistoty zneužit pro odklad účinných opatření, která by mohla zabránit poškození životního prostředí.“

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV k perzistentním organickým znečišťujícím látkám (Úř. věst. C 32, 5.2.2004, s. 45).

5.3. Výbor se nicméně domnívá, že „výměna informací“⁽⁸⁾ se třetími zeměmi, které nejsou smluvní stranou Stockholmské úmluvy, či „včasná technická pomoc na požádání a v rámci dostupných zdrojů“⁽⁹⁾ pro účely provádění této úmluvy jsou pro odstranění uvedených látek stále příliš vágní. Domnívá se zejména, že EU by měla podporovat udržitelnost a dodržování ustanovení o POP v bilaterálních i multilaterálních obchodních dohodách⁽¹⁰⁾. Významným vztažným bodem by se v tomto ohledu mohly stát i mezinárodní pomocné orgány, jako např. Výbor pro plnění a dodržování, který byl zřízen na základě Minamatské úmluvy⁽¹¹⁾. EHSV pevně věří, že se EU v oblasti udržitelných inovací může ujmout vedoucí úlohy.

5.4. Výbor podporuje návrh na uspořádání rozsáhlé osvětové kampaně o perzistentních organických znečišťujících látkách na úrovni EU. Současně by Evropa měla aktivněji podporovat vzdělávání o udržitelnosti a šíření informací o osvědčených postupech v oblasti udržitelnosti⁽¹²⁾. EHSV obzvláště doporučuje, aby byla vytvořena otevřená databáze POP s cílem poskytnout podnikům a spotřebitelům užitečný nástroj.

5.5. Výbor se domnívá, že by pro všechny evropské pracovníky, jejichž práce s těmito látkami přímo nebo nepřímo souvisí, měly být povinné a dostupné školicí kurzy o POP. EHSV by rád zdůraznil, že tyto aspekty jsou již součástí platných právních předpisů, ale jejich neurčitě a nedostatečné provádění vede k tomu, že je třeba určit nové nástroje, které zajistí účinnější provádění. Zejména doporučuje, aby iniciativy v oblasti informování, vzdělávání a školení byly harmonizovány a považovány za součást téže strategie v souladu s přístupem založeným na celoživotním učení.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽⁸⁾ COM(2018) 144 final, 18. bod odůvodnění.

⁽⁹⁾ COM(2018) 144 final, 21. bod odůvodnění.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Přechod k udržitelnější budoucnosti Evropy* (Úř. věst. C 81, 2.3.2018, s. 44).

⁽¹¹⁾ Minamatská úmluva o rtuti je globální smlouvou o ochraně lidského zdraví a životního prostředí před nepříznivými účinky rtuti. Její znění bylo dohodnuto v Ženevě (Švýcarsko) dne 19. ledna 2013 a přijato dne 10. října 2013 na diplomatické konferenci v Kumamotu (Japonsko), přičemž úmluva vstoupila v platnost dne 16. srpna 2017. Je vyjádřením inovativního a komplexního přístupu ke rtuti v průběhu celého jejího životního cyklu, od těžby po nakládání s odpady. <http://www.mercurycion.org/>. Článek 15.

⁽¹²⁾ Stanovisko EHSV k tématu *Rio+20: na cestě k zelené ekonomice a lepší správě* (Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 102), viz odstavec 4.13.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o rámci pro sledování oběhového hospodářství

[COM(2018) 29 final]

(2018/C 367/19)

Zpravodaj: **Cillian LOHAN**

Spoluzpravodajka: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Konzultace	Evropská komise, 12. 2. 2018
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	19. 9. 2017
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	26. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	172/0/1
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá sdělení o sledování implementace oběhového hospodářství a považuje ho za důležitý krok navazující na akční plán pro oběhové hospodářství, jak doporučil ve stanovisku NAT/676.

1.2. Toto sdělení je dobrým výchozím bodem, chybí v něm však některé důležité a nezbytné ukazatele:

- ekodesign
- vývoj (nových) podnikatelských modelů
- ekonomika sdílení
- sociální ukazatele
- údaje o emisích.

1.3. EHSV poukazuje na to, že ačkoli je poradní institucí orgánů EU, nebyl během procesu konzultace k vývoji těchto ukazatelů konzultován.

1.4. Oběhové hospodářství má vazbu na nízkouhlíkové hospodářství a na cíle udržitelného rozvoje, a monitorovací ukazatele by tuto skutečnost měly odrážet.

1.5. Sledování musí přestat být přehnaně zaměřené na odpad.

1.6. Definice „odvětví oběhového hospodářství“ je úzká a měla by být dále rozvedena, jelikož ovlivňuje několik ukazatelů.

1.7. Nedostatek údajů v určité oblasti by neměl být důvodem pro vyloučení. Mělo by se výslovně určit, jaké údaje chybí, a k jejich získání by se měly vypracovat příslušné strategie. Pokud se budeme i nadále omezovat na tradiční staré údaje, nebudeme přesně měřit přechod na nový ekonomický model.

1.8. V politikách a předpisech jsou rozpory, které pro podniky představují překážky v přechodu k modelu oběhového hospodářství. Mapování těchto rozporuplností by mělo být součástí rámce pro monitorování.

1.9. Měl by existovat samostatný ukazatel pro sledování toho, jak se využívají veřejné prostředky. Investice, které byly realizovány specificky do iniciativ v oblasti oběhového hospodářství, by měly automaticky provázet příslušné údaje, které by mohly být použity pro vývoj tohoto ukazatele. Je rovněž důležité sledovat „utracené peníze“ a „investované peníze“.

1.10. Jako prostředek zaručení účasti aktivních zainteresovaných stran na tomto poli by se měla využívat Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství a měla by se sestavit a zavést komunikační strategie s konkrétními cíli, díky níž se toho dosáhne.

1.11. Mělo by se měřit zvyšování povědomí a vzdělávání spotřebitelů a uživatelů, aby se zaručilo lepší pochopení úlohy spotřebitelů v oběhovém hospodářství a v toku materiálů. Měla by se stimulovat a měřit infrastrukturní podpora, jež umožňuje spotřebitelům zlepšit jejich chování, pokud jde o účinné využívání zdrojů, a činnosti, které podporují přechod od „spotřebitele“ k „uživateli“.

2. Obecné připomínky

2.1. EHSV vítá sdělení Komise. Sledování pokroku v dosahování záměrů a cílů akčního plánu pro oběhové hospodářství je důležitou součástí procesu.

2.2. Konzultace k vypracování rámce pro sledování byla zaměřena na zúčastněné strany. Měl do ní být zapojen EHSV, protože jeho úloha jakožto poradního orgánu je zakotvena ve Smlouvách a mezi jeho členy jsou zástupci mnoha příslušných skupin zúčastněných stran.

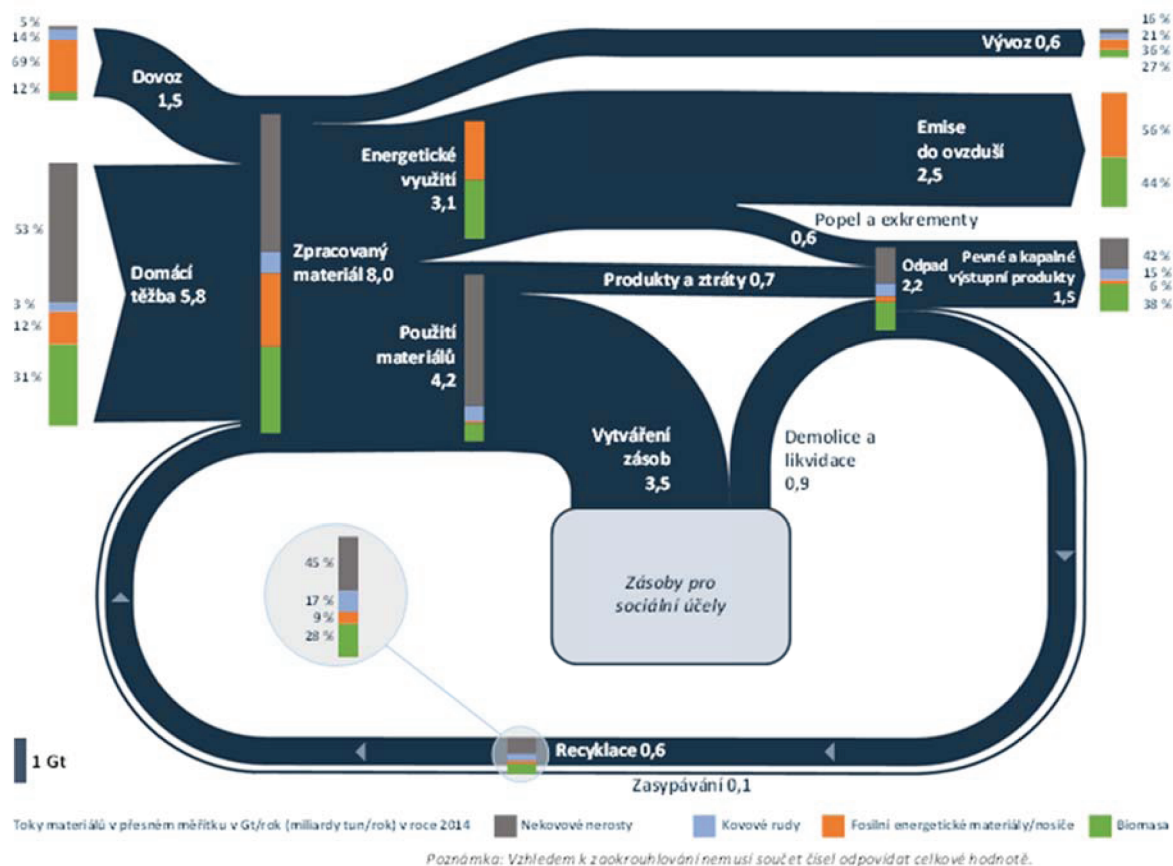
2.3. Pro každý efektivní systém sledování je nezbytné, aby se jeho metody měření zakládaly na spolehlivých údajích, které jsou mezi různými členskými státy porovnatelné.

2.4. Sledování pokroku na cestě k oběhovému hospodářství je zjevně náročný úkol. Bude zásadně důležité měřit všechny prvky přechodu na oběhové hospodářství a přesně určit, kde chybí údaje.

2.5. Měly by být přiděleny zdroje na zajištění chybějících údajů. Proto je naléhavě nutné stanovit kritéria a sbírat údaje ke stanovení výchozích hodnot. Doporučuje se neustále zkoumat a sledovat kritéria, měření a ukazatele.

2.6. Definice „odvětví oběhového hospodářství“ je poměrně úzká a bylo by vhodné ji dále rozvést. Tato definice má ve svém důsledku omezující účinky na metody měření využívané k hodnocení ekonomické činnosti, tvorby pracovních míst, inovací a dalších ukazatelů.

Obrázek 1 – Toky materiálů v ekonomice (EU-28, 2014)

Obrázek 1 je dostupný na: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/material-flow-diagram>.

2.7. Celkový číselný údaj o toku materiálů říká, že se v EU každoročně zpracovává 8 miliard tun materiálů na energii nebo produkty. 0,6 miliardy tun se následně vyváží, ale převážná většina zůstává pod kontrolou subjektů v rámci EU. Tato analýza je však selektivní, pokud jde o zahrnuté materiály, a vynechává některé důležité toky, např. potraviny a textilie. Měl by se zohlednit vztah mezi dopadem výroby a dopadem spotřeby; je potřeba prozkoumat jak a co vyrábíme, vyvážíme a dovážíme.

2.8. Ve sdělení by se měl zohlednit názor autorů výzkumu, a sice že číselné údaje popisující recyklaci jsou optimistická a jsou oproti realitě pravděpodobně nadsazená.

2.9. Oběhové hospodářství se musí navázat na nízkouhlíkové hospodářství. Rámec pro sledování by měl tuto vazbu zahrnovat, aby se posílila činnost a předešlo se zdvojování úsilí, a zlepšila se tak účinnost přechodu.

2.10. Sdělení je vysoce zaměřeno na odpad. To lze částečně vysvětlit tím, že údaje o odpadech jsou solidní, konzistentní a srovnatelné. Nicméně jakékoliv budoucí sledování se musí kromě odpadu a recyklace zaměřit i na navrhování, výrobu a spotřebu.

2.11. Mělo by se měřit zvyšování povědomí a vzdělávání spotřebitelů a uživatelů, aby se zaručilo lepší pochopení úlohy spotřebitelů v oběhovém hospodářství a v toku materiálů. Měla by se aplikovat praktická řešení založená na faktech – významnou úlohu hraje zapojení občanské společnosti a velký význam má oběhová kultura, založená na přehodnocení hodnot a na změně stávajících vzorců spotřeby.

2.12. Je potřeba sestavit slovník definic týkajících se oběhového hospodářství, který schválí EU. Současné sledování odvětví oběhového hospodářství je ze své definice pojato příliš úzce, než aby mohlo efektivně zachytit typ systémové změny plánované v akčním plánu pro oběhové hospodářství a žádané společností. Rovněž je potřeba nově definovat pojem odpadu.

3. Deset ukazatelů

3.1. Uvedených deset ukazatelů je rozděleno pod titulky Výroba a spotřeba, Nakládání s odpady, Druhotné suroviny a Konkurenceschopnost a inovace.

3.2. Nejsou stanoveny žádné ukazatele k posouzení emisí (včetně emisí skleníkových plynů), které se do ovzduší dostávají v současném lineárním modelu. To je kritické pro propojení oběhového hospodářství s nízkouhlíkovým, cíli EU v oblasti klimatu a energetiky a Pařížskou dohodu.

3.3. Daných deset ukazatelů je silně zaměřeno na odpad. Měla by se provést širší analýza, která by obsáhla celý hodnotový řetězec výrobků a materiálů, včetně ekodesignu, nových obchodních modelů, změny obchodních systémů, průmyslové symbiózy a nových modelů spotřeby.

3.4. Obecně vzato by ukazatele měly na jedné straně měřit výkon a přínosy oběhového hospodářství a na straně druhé zkoumat oběhovost zdrojů.

3.5. V oběhovém hospodářství jsou sice vhodnější kratší, menší cykly, zaměření na soběstačnost, izolované od jiných ukazatelů, však není ukazatelem oběhovosti. Soběstačnost lze zvýšit zvýšením míry opětovného získání surovin a využívání druhotných surovin. Zaměření na soběstačnost jako ukazatel vytváří riziko, že se soběstačnost stane cílem, což není záměrem. Může to bezděčně vést k odvedení pozornosti od co nejúčinnějšího využívání surovin a produktů. Je zapotřebí uvažovat systémově.

3.6. Je pochopitelné, že se při volbě deseti ukazatelů brala v úvahu dostupnost údajů. Mělo by se však jasně a výslovně určit, jaké údaje chybějí. Jako součást rámce pro sledování by se měl urychleně vypracovat plán, jak tyto chybějící údaje doplnit.

3.7. Stávající plán pro zlepšení znalostní základny je stále velmi zaměřen na odpady a měl by být rozšířen, aby zahrnoval i další aspekty oběhového hospodářství.

3.8. Jako prostředek k určení chybějících údajů, pochopení trendů u zainteresovaných stran a snadnějšímu odhalení překážek přechodu by měla být využita Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství, která je společnou iniciativou Evropské komise a EHSV.

4. Počáteční zjištění

4.1. Výroba a spotřeba

4.1.1. Ukazatele týkající se výroby a spotřeby jsou příliš zaměřeny na odpad.

4.1.2. Vzhledem k chybějícím relevantním údajům se měří soběstačnost v zásobování surovinami. Soběstačnost není sama o sobě ukazatelem oběhového hospodářství (viz odstavec 3.4). Měl by se vyjasnit podíl prvotních surovin a sekundárních nebo terciárních surovin. Bylo by rovněž užitečné sledovat vývoj oddělenějším způsobem, například prostřednictvím měření využívání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů, opětovného získání kritických zdrojů, jako např. vzácných kovů, a dopadů výroby, dovozu a vývozu (viz odstavec 2.8).

4.1.3. Dobrým ukazatelem využití veřejných prostředků jsou zelené veřejné zakázky, které mohou být hybnou silou oběhovosti. Provádění plánů zelených veřejných zakázek by se v členských státech mohlo usnadnit pomocí jasných sdělení a přidělování zdrojů na školení o vazbách mezi zelenými veřejnými zakázkami a oběhovostí, cíli udržitelného rozvoje a cíli Pařížské dohody pro nízkouhlíkové hospodářství.

4.1.4. Při hodnocení regionálních a vnitrostátních plánů zelených veřejných zakázek by se měly sledovat vzdělávací programy pro zadavatele a šířit informace. Je potřeba řešit nepochopení zjevných rozporů mezi veřejnými zakázkami zadávanými podle zásad oběhovosti a zelenými veřejnými zakázkami a pravidly jednotného trhu.

4.1.5. Zásadně důležité jsou ty nástroje k měření plýtvání potravinami, pomocí nichž se zjišťuje složitá otázka, kde v potravinovém řetězci se potravinami plýtvá. Zaznamenávat plýtvání potravinami pouze na úrovni spotřebitele nestačí, neboť k řešení tohoto obrovského problému je zapotřebí systémová změna.

4.1.6. Plýtvání potravinami je však pouze jedním z aspektů zavádění oběhovosti do zemědělsko-potravinářského průmyslu. Je nutné stanovit jasné definice k určení zemědělských postupů, které jsou oběhové. Ty se musí naléhavě vypracovat v konzultaci se zúčastněnými stranami (viz odstavec 2.13). Plýtvání potravinami by se mělo sledovat v rámci jednoho systému, aby se vzala v potaz vzájemná závislost, která existuje mezi produkcí potravin, plýtváním potravinami a dalšími odvětvími, jako je energetika, mobilita a vodohospodářství.

4.1.7. Existuje řada klíčových aspektů přechodu k oběhovému hospodářství, které zde nejsou zachyceny a přitom by měly v rámci pro sledování spadat do výroby a spotřeby. Patří mezi ně: ekodesign, nové modely vlastnictví, dobrovolné dohody, informace pro spotřebitele, chování spotřebitelů, podpůrná infrastruktura, mapování dotací, které mohou podporovat činnosti jdoucí proti oběhovosti, a vazby na nízkouhlíkové hospodářství a cíle udržitelného rozvoje.

4.2. Nakládání s odpady

4.2.1. Pro oběhové hospodářství má zásadní význam nové definování nakládání s odpady, nová definice odpadu, podpora výzkumu a inovací v oblasti recyklace, nové obchodní modely, nové hodnotové řetězce a přesažení recyklace. Měl by sem patřit přechod od nakládání s odpady k řízení zdrojů.

4.2.2. Nejdůležitější otázkou, kterou je potřeba si položit v souvislosti se sledováním komunálního odpadu a procenta jeho recyklace, je, kde v řetězci dochází k měření – před tříděním nebo po třídění? Pracovní dokument útvarů Komise se o tom zmiňuje, ve sdělení to však výslovně uvedeno není. EHSV důsledně hájí názor, že nejpřesnější je měření v okamžiku po třídění.

4.2.3. Do sledování komunálního odpadu by měly být zahrnuty také odpadní vody. Lidský odpad je použitelný jako zdroj energie, když se zpracovává ve vyhnívacích nádržích. To může rovněž přispět ke snížení emisí z jiných zdrojů energie.

4.3. Druhotné suroviny

4.3.1. Zásadní úlohu hraje v oběhovém hospodářství dynamický funkční trh s druhotnými surovinami.

4.3.2. Koncepte materiálových toků musí jít v oběhovém hospodářství nad rámec recyklace a zahrnovat sledování materiálových toků v oblasti oprav a opětovného použití, včetně repasování. Zásadní jsou zde opět definice – odpad z jednoho odvětví by totiž měl být potenciálním zdrojem pro jiné odvětví.

4.3.3. Mělo by se rozlišovat mezi koncem životnosti výrobku (jíž se rozumí konec fungování výrobku) a koncem životnosti součástek a materiálů použitých k jeho výrobě.

4.3.4. V toku materiálů v rámci oběhového hospodářství by se měly sledovat také změny vlastnictví v obchodním modelu založenému na službách.

4.3.5. Tento oddíl se zaměřuje na nakládání s odpady produkovanými v současnosti a zdůrazňuje se v něm příležitost vyrobit z nich druhotné suroviny. Tato iniciativa je vítána, je však omezená, protože jsou z posuzovaných materiálových toků vyloučeny rozsáhlé toky, mj. potraviny a textilie.

4.3.6. Je nutné sledovat design společenských statků, aby se zajistilo, že suroviny použité v tomto prostoru budou po skončení funkčnosti nebo potřebnosti daného statku opětovně použitelné. Potenciál pro řízení materiálových toků by se tak více než zdvojnásobil. Užitečným zprostředkovatelem tohoto sledování může být digitalizace.

4.3.7. Ve sdělení by se mohla zlepšit transparentnost a jasnost ohledně toho, jaké materiály jsou zařazeny mezi společenské statky a jak jsou měřeny a sledovány.

4.4. Konkurenceschopnost a inovace

4.4.1. Inovace, investice a obchod jsou hlavní činnosti, jejichž prostřednictvím podniky přispívají k pokroku na cestě k oběhovému hospodářství. Vzhledem k tomu, že se oběhové hospodářství dotýká všech odvětví podnikání a, co je rozhodující, vyžaduje spolupráci mezi odvětvími, je k němu potřeba zaujmout širší přístup.

4.4.2. Měl by se sledovat konkrétní vývoj v oblasti ekodesignu a rovněž rozvoj nových obchodních modelů založených na službách a možností flexibilního vlastnictví. Například by se mělo sledovat vypracování a přijetí norem týkajících se ekodesignu, které jsou relevantní pro oběhové hospodářství.

4.4.3. Existují i podniky, které přecházejí do oblasti repasování a ovládají významnou část trhu. Ty musí být součástí rámce pro sledování.

4.4.4. Měly by rovněž existovat samostatné ukazatele pro sledování toho, jak se využívají veřejné prostředky. Investice, které byly realizovány specificky do iniciativ v oblasti oběhového hospodářství, by měly automaticky provázet příslušné údaje, které by mohly být použity pro vývoj tohoto ukazatele, aby se kromě vydaných peněz měřil i dosažený dopad.

4.4.5. V přechodu na nízkouhlíkové oběhové hospodářství hrají klíčovou úlohu také soukromé investice. Investiční, pojišťovací a bankovní sektor již vyvinuly nástroje a modely hodnocení. V systému monitorování by měly být vyčísleny veřejné finance i soukromé investice.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři

[COM(2018) 115 final – 2018/0050 (COD)]

(2018/C 367/20)

Zpravodaj: **Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE**

Konzultace	Evropský parlament, 15. 3. 2018 Rada, 20. 3. 2018
Právní základ	Čl. 43 odst. 2, čl. 114 odst. 1 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	13. 2. 2018 (v očekávání žádosti o vypracování stanoviska)
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	26. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	165/0/2

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV souhlasí s Komisí, že je vhodné přijmout víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři, který stanoví opatření, jež by měla změnit nadměrný odlov většiny populací žijících při dně, pro něž jsou k dispozici údaje. V této souvislosti je Výbor přesvědčen, že pro rybolov pomocí vlečných sítí je vhodné uplatňovat režim intenzity rybolovu na základě dnů rybolovu a jednotek pro správu, a je potěšen tím, že v případě neúčinnosti režimu intenzity rybolovu bude možné zavést systém celkových přípustných odlovů (TAC).

1.2. Výbor je toho názoru, že cílem plánu musí být dosažení udržitelného rybolovu z trojího hlediska – environmentálního, sociálního i ekonomického. Proto musí být přijatá opatření přiměřená, aby byl socioekonomický dopad pro rybáře působící v oblasti Středozemního moře přijatelný a únosný. V této souvislosti a s ohledem na datum přijetí a vstupu v platnost tohoto návrhu (ne dříve než v polovině roku 2019) bude obtížné dosáhnout do roku 2020 maximálního udržitelného výnosu pro všechny populace. Výbor nicméně podporuje mezinárodní angažovanost EU ve věci dosažení maximálního udržitelného výnosu do roku 2020, který má v rámci víceletého plánu ústřední význam, zejména pokud jde o druhy, které jsou nejčastěji nadměrně loveny a u nichž nejvíce hrozí biologické vyčerpání stavu. Bylo by tedy vhodné, aby bylo možné dosáhnout maximálního udržitelného výnosu u všech populací ve lhůtě, která by byla realističtější a přiměřenější.

1.3. EHSV si je sice vědom regionálních specifik rybolovných činností, má však za to, že specifický charakter Středozemního moře vyžaduje, aby se v rybolovu začala provádět reforma, a doporučuje spolunormotvůrcům, aby podpořili vhodný systém řízení, který zaručí rovné podmínky pro jednotlivé evropské přímořské regiony a umožní středomořskému regionu, aby v plném rozsahu dosáhl cílů společné rybářské politiky.

1.4. Výbor si je vědom toho, že se v posledních letech výrazně snížil počet rybářských plavidel, vyjadřuje však politování nad tím, že se v rámci tohoto úsilí v odvětví rybolovu nepodařilo snížit skutečnou úmrtnost způsobenou rybolovem u nejdůležitějších populací, především z důvodu nadměrné strukturální kapacity některých částí loďstva (zejména plavidel lovících pomocí vlečných sítí) a větší účinnosti rybolovných činností díky modernizaci motorů, zařízení a technologií používaných při rybolovu.

1.5. EHSV vyzývá Komisi, aby rovněž vzala v úvahu ostatní faktory a lidské činnosti, které ovlivňují stav populací ryb a ekosystémů ve Středomoří, jak je uvedeno v odstavci 3.5 tohoto stanoviska, v němž se navrhuje přijmout opatření, jež by byla vhodná ke snížení jejich dopadu na rybí populace.

1.6. Vzhledem k tomu, že Středozemní moře je polouzavřené moře, na jehož březích se nachází dvacet dva zemí, z nichž většina nejsou evropské, Výbor doporučuje Komisi, aby v co nejvyšší míře usilovala o koordinaci s ostatními zeměmi, co se týče opatření pro řízení sdílených druhů, především v rámci Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM).

1.7. EHSV uznává, že vzhledem k výrazně nadměrnému odlovu v tomto regionu je nezbytné zavést zvláštní časoprostorová opatření pro omezení rybolovu vlečnými sítěmi, které jsou hlavním zařízením používaným při rybolovných činnostech, na které se tento plán vztahuje, a to s cílem podstatně snížit jeho dopad (v případě nutnosti v souladu s vědeckými zprávami) na nežádoucí úlovky druhů žijících při dně, zejména nedospělých ryb, a na důležitá rybí stanoviště (oblasti tření a dorůstání ryb).

1.8. EHSV doporučuje, aby spolunormotvůrci zrušili zákaz používání vlečných sítí do izobáty 100 m každý rok mezi 1. květnem a 31. červencem, a to z důvodů uvedených v odstavci 4.3 tohoto stanoviska.

1.9. Výbor doporučuje Komisi, aby navrhla začlenit zvláštní doprovodná opatření za účelem vyrovnání ztrát, které rybáři utrpí z důvodu snížení intenzity rybolovu a úmrtnosti způsobené rybolovem. V této souvislosti by bylo vhodné, aby se zvýšila podpora poskytovaná při dočasném zastavení rybolovné činnosti a znovu se zvážila podpora související s trvalým zastavením činnosti.

1.10. V neposlední řadě Výbor doporučuje Komisi, aby zohlednila jednotlivé připomínky uvedené v části věnované obecným a konkrétním připomínkám tohoto stanoviska.

2. Shrnutí návrhu Komise

2.1. Evropská komise předložila návrh nařízení, kterým se zavádí víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozemním moři, jenž se vztahuje na lov garnely anténové, garnely hlubokomořské, krevety druhu *Aristaeomorpha foliacea*, štikozubce obecného, humra severského a parmice nachové, který provádějí loďstva z Itálie, Francie a Španělska především s pomocí vlečných sítí.

2.2. Obecné cíle návrhu spočívají v dosažení maximálních udržitelných výnosů těchto populací, uplatňování přístupu předběžné opatrnosti a ekosystémového přístupu a usnadnění povinnosti vykládky, aby byly rybolovné činnosti dlouhodobě udržitelné z hlediska životního prostředí a byly řízeny způsobem, který bude ekonomicky a sociálně přínosný a přínosný i z hlediska zaměstnanosti.

2.3. Návrh se předkládá proto, že je Evropská komise přesvědčena o tom, že nařízení Rady (ES) č. 1967/2006⁽¹⁾ a vnitrostátní plány řízení nefungují dostatečně dobře, neboť podle evropské a mezinárodní vědecké komunity se v této podoblasti nadměrně loví více než 80 % posuzovaných populací, které jsou využívány v míře přesahující rozmezí úmrtnosti způsobené rybolovem, jež by umožnila dosáhnout cíle maximálního udržitelného výnosu.

2.4. Návrh vytyčuje soubor opatření, mezi něž patří stanovení cílů týkajících se hodnot úmrtnosti způsobené rybolovem (F_{MSY}), referenční body pro zachování, naléhavá opatření a maximální počet dnů rybolovu s významným snížením intenzity v prvním roce. V případě, že by tato opatření nepřinesla výsledek, navrhuje se stanovit celkový přípustný odlov a prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci přijmout celou řadu technických opatření pro zachování zdrojů. Návrh také v celé zeměpisné oblasti, na niž se vztahuje, stanoví časoprostorový zákaz rybolovu za použití vlečných sítí od 1. května do 31. července každého roku do izobáty 100 m.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV bere na vědomí související odborné studie, uvědomuje si rozsah problému, který představuje nadměrný odlov a s ním spojená vážná ekologická krize, a souhlasí s tím, že je nutné přijmout další opatření za účelem řízení rybolovu, která by umožnila snížit jeho intenzitu a úmrtnost způsobenou rybolovem s cílem obnovit nejdůležitější populace ryb žijících při dně, které jsou v západní části Středozemního moře loveny v nadměrném množství.

3.2. Výbor je však toho názoru, že je třeba postupovat přiměřeně, aby nebyla ohrožena existence rybářů ve Středozemním moři, kteří se již v posledních letech museli vyrovnat se značným snížením počtu rybářských plavidel, a tedy i pracovních míst.

⁽¹⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006 ze dne 21. prosince 2006 o opatřeních pro řízení udržitelného využívání rybolovných zdrojů ve Středozemním moři, o změně nařízení (EHS) č. 2847/93 a o zrušení nařízení (ES) č. 1626/94 (Úř. věst. L 409, 30.12.2006, s. 11).

3.3. EHSV se také domnívá, že s ohledem na stav populací a datum přijetí a vstupu v platnost tohoto návrhu (ne dříve než v polovině roku 2019) bude obtížné do roku 2020 dosáhnout maximálního udržitelného výnosu pro všechny populace. V této souvislosti Výbor žádá, aby byla věnována zvláštní pozornost druhům, které jsou nejčastěji nadměrně loveny a u nichž nejvíce hrozí biologické vyčerpání stavu (jsou to například štikozubec obecný a parmice nachová), tak aby se tyto cíle podařilo splnit. Bylo by tedy vhodné, aby bylo možné dosáhnout maximálního udržitelného výnosu u všech populací ve lhůtě, která by byla realističtější a přiměřenější.

3.4. Výbor se také domnívá, že při analýze stavu populací a navrhování opatření pro jejich zvýšení se opětovně zdá, že Evropská komise opomíjí ostatní faktory a lidské činnosti, které na ně mají dopad. Mezi ně patří mimo jiné změna klimatu, acidifikace, znečišťování, činnosti související s ropou a plynem, námořní doprava, odpad v moři, špatné řízení pobřežních činností atd. EHSV proto věří, že za stav populací ryb nelze činit odpovědné pouze odvětví rybolovu a je nutné skutečně uplatňovat ekosystémový přístup, který by zohlednil všechny výše uvedené faktory a činnosti.

3.5. Na druhé straně EHSV souhlasí s tím, aby byl uznán význam rybolovu pomocí vlečných sítí ze sociálního a hospodářského hlediska ve Středomoří. Přibližně 75 % úlovků druhů žijících při dně se provádí vlečnými sítěmi. Proto je nutné prosazovat vhodné právní předpisy upravující tento druh rybolovu (časoprostorová opatření) a usilovat o zlepšení selektivity. Vlečné sítě jsou jediným lovným zařízením, které ve Středozemním moři umožňuje rozsáhlý odlov druhů, jako je např. garnela hlubokomořská, garnela anténová, humr severský, strašek kudlankový, treska modravá, mníkovec, máčka, kalmar Hyadesův, malá oliheň (chipirón) a oliheň. Pro některé druhy však existují selektivnější a méně invazivní postupy, například s využitím vězenců, vrší, tenatových sítí či tříštěných tenatových sítí.

3.6. EHSV je si vědom toho, že je nezbytné účinně chránit funkční oblasti pro rybolovné zdroje a citlivá stanoviště v hlubokých vodách, zejména v případech, kdy z vědeckých posudků vyplývá, že je v dané oblasti vysoká koncentrace nedospělých ryb nebo v ní dochází ke tření druhů žijících při dně, jako jsou štikozubec obecný, humr severský či garnely. V těchto oblastech, jež jsou důležité pro obnovu populací, musí být rybolov definitivně nebo po určitou dobu zakázán, a to v souladu s článkem 8 nařízení o společné rybářské politice, který se týká zřízení oblastí na obnovu rybích populací. Výbor se vyslovuje pro to, aby bylo v tomto plánu zahrnuto několik oblastí, například ústí řeky Ebro, Lví záliv či mělčiny u Carloforte.

3.7. Výbor se domnívá, že Evropská komise opět navrhuje nadměrné využití aktů v přenesené pravomoci. Řada navrhovaných opatření patří do oblasti spolurozhodování (články 13, 16 a 18).

4. Konkrétní připomínky

4.1. Výbor poukazuje na stanovisko Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybářství (VTHVR) (17-02) ohledně relativní neúčinnosti řízení intenzity rybolovu, pokud jde o účinné snížení úmrtnosti způsobené rybolovem, a toho, že pro obnovu populací na udržitelnou úroveň by bylo nezbytné radikální omezení. EHSV si rovněž přeje podpořit to, aby se v souladu s vědeckými stanovisky přešlo na režim řízení založený na omezení odlovu (TAC – celkový přípustný odlov), který jako jediný umožňuje skutečně kontrolovat úmrtnost způsobenou rybolovem.

4.2. EHSV se domnívá, že v 5. bodu odůvodnění, který odkazuje na cíle společné rybářské politiky (SRP), by měla být kromě environmentální udržitelnosti uvedena i sociální a hospodářská udržitelnost.

4.3. Co se týče 26. bodu odůvodnění, který souvisí s článkem 8, Výbor navrhuje, aby byl zachován odkaz na přijetí opatření pro řízení rybolovu, která by byla založena na celkovém přípustném odlovu, coby dlouhodobý cíl řízení vícedruhového rybolovu ve Středozemním moři. Bylo by vhodné, aby VTHVR mohl poskytovat informace o nejdůležitějších populacích, pro něž by mohla být formulována vědecká stanoviska ohledně preventivního TAC pro dosažení maximálního udržitelného výnosu.

4.4. Ve 28. bodu odůvodnění a v čl. 11 odst. 1 se navrhuje zákaz použití vlečných sítí do izobáty 100 m každý rok od 1. května do 31. července. EHSV je toho názoru, že toto opatření není přiměřené a nelze ho odůvodnit. V právních předpisech EU a ve vnitrostátních předpisech již v současnosti existují dostatečné záruky pro to, aby se zabránilo používání vlečných sítí na citlivém mořském dně. Stejně tak existují ve Středozemním moři oblasti, které mají nižší a rovnější dno, a kvůli tomuto navrhovanému zákazu by zde pro řadu plavidel lovcích pomocí vlečných sítí nebylo možné provádět odlov. Výbor místo toho souhlasí s tím, aby byly stanoveny zvláštní oblasti zákazu rybolovu, jež by byly řádně odůvodněny z vědeckého hlediska, stejně jako je tomu již nyní u oblastí, které v různých zemích EU navrhlo samo odvětví rybolovu.

4.5. Co se týče 37. bodu odůvodnění, který souvisí s článkem 19, jenž odkazuje na Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) a navrhuje využít opatření spočívající v dočasném ukončení rybolovných činností, vyzývá EHSV Evropskou komisi, aby sem rovněž zahrnula trvalé zastavení rybolovných činností. To by mohlo být financováno ze současného ENRF a vstoupilo by v platnost od roku 2021, protože to bude vyžadovat snížení intenzity rybolovu a kapacity, pro něž budou nutná kompenzační opatření pro vlastníky plavidel a pracovníky.

4.6. Jak je uvedeno v odstavci 3.3 výše, EHSV je přesvědčen, že je reálně obtížné dosáhnout rozmezí F_{MSY} pro dotčené populace nejpozději do roku 2020, jak se navrhuje v čl. 4 odst. 1, aniž by to mělo neúnosný socioekonomický dopad na loďstvo. Víceleté plány byly předloženy se značným zpožděním vzhledem ke vstupu v platnost nařízení (EU) č. 1380/2013 o společné rybářské politice, a to z důvodů, které nesouvisí s odvětvím rybolovu. Výbor se proto domnívá, že nyní nelze očekávat, že budou dosaženy cíle, které není možné splnit.

4.7. Co se týče čl. 7 odst. 1, Výbor považuje za vhodné uplatňovat režim intenzity rybolovu pomocí vlečných sítí na základě dnů rybolovu. Výbor však nesouhlasí s rozlišením podle kategorií délky plavidel, jak je uvedeno v příloze I, ani podle skupin intenzity rybolovu souvisejících s druhy úlovku, ať se jedná o garnelu anténovou, krevetou druhu *Aristaeomorpha foliacea* v hlubokých vodách či o parmici nachovou, štikozubce obecného, garnelu hlubokomořskou a humru severského v pevninských šelfových oblastech a na horním svahu. EHSV má za to, že je vhodnější provádět řízení pro všechna plavidla lovící pomocí vlečných sítí na základě jednotek pro správu a nerozlišovat podle délky plavidel ani hloubky, jelikož by toto rozlišování bylo umělé. V praxi totiž takové rozlišení neexistuje, protože plavidla lovící pomocí vlečných sítí mohou v rámci jednoho výjezdu ulovit jak druhy populace, které se nacházejí v kontinentálním šelfu, tak ty, které žijí v hlubokých vodách. Je rovněž důležité, aby řízení probíhalo nezávisle pro každou jednotku pro správu, a to prostřednictvím konkrétních opatření určených na obnovu druhů každé jednotky pro správu bez ohledu na situaci druhů v rámci jiných jednotek pro správu.

4.8. Co se týče základní hodnoty uvedené v čl. 7 odst. 4, Výbor se domnívá, že aby nedošlo k tomu, že by se ziskovost podniků stala nezvratnou, by bylo vhodné stanovit minimální počet dnů, po jehož dosažení by již nemělo docházet k žádnému snížení.

4.9. Výbor souhlasí s tím, že je obecně povoleno pouze dvanáct hodin na den rybolovu, pět dní rybolovu v týdnu nebo ekvivalentní doba, jak je stanoveno v čl. 9 odst. 3. Nicméně EHSV doporučuje, aby byly v oblasti Středozemního moře povoleny určité výjimky pro loviště ve vzdálených vodách nebo na volném moři, které by byly řádně odůvodněny a měly by zvláštní povolení, aby bylo možné zvýšit počet hodin cesty (nikoli počet hodin rybolovu), jak tomu již v některých zemích je.

4.10. EHSV se domnívá, že v čl. 9 odst. 5 by měla zůstat možnost výměny kapacity mezi různými oblastmi správy v případě, že to umožní zlepšení stavu zdrojů (v souladu s kritérii, která jsou již stanovena v právních předpisech týkajících se celkových mezních hodnot kapacity).

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o jakosti vody určené k lidské spotřebě (přepracované znění)

[COM(2017) 753 final – 2017/0332(COD)]

(2018/C 367/21)

Zpravodaj: **Gerardo LARGHI**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 8. 2. 2018
	Rada, 28. 2. 2018
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	13. 2. 2018
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	26. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	161/1/2
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá návrh Komise, jehož cílem je aktualizovat směrnici o pitné vodě, a do velké míry souhlasí s jeho strukturou, cíli a opatřeními. Výbor s uspokojením zdůrazňuje, že je to poprvé, kdy legislativní postup zahájený z iniciativy evropských občanů dospěje k závěru a přitom zohledňuje přání veřejnosti. Výbor rovněž upozorňuje na skutečnost, že více než 99 % pitné vody v EU odpovídá požadavkům směrnice 98/82/ES.

1.2. EHSV v souladu se svým předchozím stanoviskem⁽¹⁾ lituje, že návrh směrnice výslovně nestanoví uznání všeobecného práva na přístup k pitné vodě a k hygienickým službám, jak požaduje iniciativa Right2Water a stanoví cíle udržitelného rozvoje OSN⁽²⁾.

1.3. EHSV se domnívá, že schůdnou možností by mohl být model Světové zdravotnické organizace (WHO) založený na minimálních množstvích vody na osobu a den. V této oblasti je třeba zaujmout holistický přístup⁽³⁾, který zohlední předpisy v oblasti udržitelnosti a oběhového hospodářství a ekologický, ekonomický a sociální rozměr⁽⁴⁾.

1.4. EHSV se domnívá, že by Komise měla přijmout hodnoty ukazatelů navrhované WHO, ponechat systém výjimek v jeho současné předepsané podobě a znovu zvážit automatický postup stanovený článkem 12 směrnice. Cílem tohoto návrhu je zajistit co nejlepší normy jakosti a zároveň vymezit protokoly, které by se aktivovaly, jakmile by nastalo pro uživatele skutečné riziko.

1.5. EHSV podporuje zavedení opatření, podle nichž mají členské státy usnadnit přístup k pitné vodě pro zranitelné osoby nebo osoby žijící v zeměpisně izolovaných oblastech nebo znevýhodněných či okrajových venkovských oblastech. Konkrétní provádění těchto opatření by však mělo být v souladu se zásadou subsidiarity podmíněno dohodou s členskými státy.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV Voda a hygiena jsou lidská práva! (Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 33), odstavec 1.8.

⁽²⁾ Rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů ze dne 25. září 2015 „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“, cíl č. 6 „Zajistit univerzální a rovný přístup k bezpečné a cenově dostupné pitné vodě pro všechny“.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV Evropské inovační partnerství v oblasti hospodaření s vodou (Úř. věst. C 44, 15.2.2013, s. 147), odstavec 1.2.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV Začlenění vodohospodářské politiky do ostatních evropských politik (Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 43), odstavec 1.1.

1.6. EHSV vítá přijetí zásady předběžné opatrnosti a zásady „znečišťovatel platí“⁽⁵⁾ a souhlasí s pořádáním informačních kampaní, jejichž cílem je širší a uvědomělejší používání vody z veřejných zdrojů, přičemž doporučuje používat při těchto kampaních veškeré dostupné nástroje, nikoli pouze ty internetové.

1.7. EHSV uznává, že součástí směrnice jsou významné novinky v oblasti monitorování a transparentnosti informací. Za účelem posílení povědomí uživatelů o významu spotřeby vody z kohoutku se však doporučuje, aby poskytované informace byly jasné a srozumitelné. EHSV zdůrazňuje významnou úlohu malých a středních podniků v oblasti distribuce vody. Aby malé a střední podniky nebyly vystaveny byrokratické zátěži, musí být jejich úloha přiměřená.

1.8. EHSV se domnívá, že je důležité monitorovat v souladu se směrnicí 2000/60/ES zdroje dodávek vody a zároveň – tam, kde je to zapotřebí – vytvářet zásoby vody pro řešení mimořádných situací, studovat nové přístupy k alternativním zdrojům, jako je například dešťová voda, a rozumněji využívat podzemní vody, aby se omezilo plýtvání.

1.9. EHSV má za to, že voda pro domácí použití by měla být považována za součást oběhového hospodářství a že je důležité, aby ji směrnice Komise začlenila do tohoto kontextu. Proto by měla být stanovena nová pravidla pro shromažďování, zpětné shromažďování a opětovné používání odpadních vod.

1.10. EHSV je znepokojen skutečností, že by předpokládané větší náklady na kontroly a na modernizaci a přizpůsobení distribuční sítě platným předpisům dopadly na konečné uživatele a nebyly místo toho rozděleny i mezi veřejné orgány a dodavatele.

1.11. EHSV doufá, že pro občany s nižšími příjmy nebo pro občany žijící pod hranicí chudoby, jakož i pro obyvatele znevýhodněných venkovských oblastí zavedou členské státy uzpůsobené sazby poplatků za vodu. Výbor zároveň doporučuje, aby se přijala opatření, která by odrazovala od nepřiměřeného užívání vody, a podpořila se tím správné chování. Totéž by mělo platit i pro používání vody v průmyslu a v zemědělství. EHSV zdůrazňuje, že je nezbytné, aby se vodovodní síť udržovala účinným způsobem. Toto opatření by mělo snížit rozdíl mezi čerpaným a fakturovaným objemem, a bránit tak plýtvání. V zájmu zajištění solidarity se skupinami s nižšími příjmy je rovněž zásadní, aby bylo u velkých uživatelů zachováno regresivní odstupňování sazeb, což by mohlo přispět ke snížení pevných poplatků.

1.12. EHSV se domnívá, že voda je základním veřejným statkem. Proto by již nemělo docházet k privatizaci podzemních vod, hydrogeologických pánví a velkých přírodních zásob vody, nebo by alespoň měly zůstat veřejně dostupné. V zájmu zajištění dostupnosti pitné vody pro všechny mohou členské státy zapojit do distribuce vody pro použití v domácnostech a v průmyslu soukromé subjekty. Působení těchto soukromých subjektů by však mělo být pouze podpůrné a nemělo by převažovat nad veřejnoprávními subjekty.

1.13. EHSV požaduje, aby se do budoucna rozlišovalo mezi uznáním práva na vodu a práva na ochranu zdraví.

2. Souvislosti

2.1. Pitná voda je základním statkem, zásadním pro zdraví, blahobyt a důstojnost všech lidí. Kvalita života každého jedince, stejně jako ekonomické aktivity a výroba, jsou značně ovlivňovány dostupností vody nebo narušením hydrogeologického cyklu.

2.2. Přibližně 40 % celosvětové populace doposud v případě zásobování vodou stále závisí na přeshraničních povodích a do roku 2030 by přibližně 2 miliardy osob mohly žít v oblastech postižených nedostatkem vody.

2.3. Území EU je bezpochyby jednou z nejpříkladnějších oblastí, pokud jde o hospodaření s pitnou vodou, ale dva miliony evropských občanů stále nemají zaručený přístup k dodávkám čisté a cenově dostupné vody, přestože více než 99 % pitné vody v EU odpovídá požadavkům směrnice 98/82/ES.

2.4. Protože má kvalita vody dopad na potravinový řetězec, musí být podle nařízení Rady (ES) č. 178/2002 zajištěn přístup k čisté vodě ve všech oblastech potravinového řetězce.

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV Plán na ochranu vodních zdrojů Evropy (Úř. věst. C 327, 12.11.2013, s. 93), odstavec 1.5.

2.5. Řada faktorů, např. nárůst světové populace, rostoucí potřeba vody pro domácnosti, průmysl a zemědělství, znečištění a změna klimatu, přináší nové výzvy v oblasti dodávek vody, přístupu k vodě, vodohospodářství a recyklace vody. Vyvolává to potřebu aktualizovat platné právní předpisy, mj. směrnici 98/83/ES.

2.6. Evropská občanská iniciativa Right2Water získala v roce 2013 podporu více než 1,8 milionu osob. Jejím cílem bylo upravit platné právní předpisy novým výzvám, přičemž v zásadě požadovala uznání všeobecného práva na přístup k pitné vodě a k hygienickým službám⁽⁶⁾.

2.7. Evropský parlament⁽⁷⁾ a EHSV⁽⁸⁾ tuto iniciativu, která vychází z Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030⁽⁹⁾, důrazně podpořily.

2.8. V návaznosti na iniciativu Right2Water zahájila Komise veřejnou konzultaci⁽¹⁰⁾, po níž následovala formální konzultace všech zainteresovaných stran, která vyústila mj. v přezkum směrnice 98/83/ES v rámci programu REFIT. Přístup k pitné a kvalitní vodě, stejně jako účinné hospodaření s ní, patří mezi ústřední body evropského sociálního pilíře, systému preventivní zdravotní péče a zásobování bezpečnými potravinami a spolu s opětovným využíváním vody mohou být součástí akčního plánu pro oběhové hospodářství⁽¹¹⁾.

3. Shrnutí návrhu Komise

3.1. Mezi hlavní prvky, které směrnice stanoví, patří: aktualizace seznamu ukazatelů, zavedení přístupu založeného na posouzení rizik, zlepšení pravidel týkajících se transparentnosti a přístupu spotřebitelů k aktuálním informacím, větší transparentnost a přístup k údajům, zkvalitnění volného obchodu s materiály, které jsou v kontaktu s pitnou vodou, a přístup k pitné vodě pro všechny.

3.2. Návrh stanoví zpřísnění ukazatelů uplatňovaných na vodu určenou k lidské spotřebě, které jsou částečně v souladu s konkrétními doporučeními WHO⁽¹²⁾, s cílem zaručit její čistotu, zintenzivnění kontrol patogenů a bakterií rodu *Legionella*, zavedení nových chemických ukazatelů a nových ukazatelů pro endokrinní disruptory, stanovení přísnějších limitů pro olovo a chrom.

3.3. Členské státy zajistí, aby se na dodávky, úpravu a rozvod vody určené k lidské spotřebě vztahoval přístup založený na posouzení rizik zohledňující nebezpečnost vodních útvarů používaných k odběru vody, dodávkám vody a domovním rozvodům (posouzení domovních rozvodů se bude provádět každé tři roky, zatímco posouzení rizika spojeného s dodávkami se bude provádět každých šest let).

3.3.1. Členské státy mohou zavést doplňkové kontroly týkající se látek a mikroorganismů, pro něž nejsou stanoveny ukazatele.

3.3.2. Tento nový přístup založený na posouzení rizik doplňuje zásadu „znečišťovatel platí“.

3.4. Návrh obsahuje ustanovení zaměřená na zmenšení rozdílů a harmonizaci norem v oblasti materiálů, které jsou v kontaktu s vodou, protože doposud bránily volnému obchodu.

3.5. Členské státy musí zajistit přístup k vodě pro všechny, zejména pro zranitelné a marginalizované jedince, zlepšit kvalitu služeb tam, kde jsou již nabízeny, zaručit dostupné ceny za vodu dodávanou do domácností, pořádat kampaně motivující k používání pitné vody a informující o kvalitě pitné vody v dané oblasti, o opatřeních přijatých za účelem kontroly a o shromažďování a úpravě odpadních vod.

⁽⁶⁾ www.right2water.eu.

⁽⁷⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. září 2015 o opatřeních navazujících na evropskou občanskou iniciativu týkající se práva na vodu („Right2Water“).

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV Voda a hygiena jsou lidská práva! (Úř. věst. C 12, 15.1.2015, s. 33).

⁽⁹⁾ Rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů ze dne 25. září 2015 „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“, cíl č. 6 „Zajistit univerzální a rovný přístup k bezpečné a cenově dostupné pitné vodě pro všechny“.

⁽¹⁰⁾ Komise obdržela více než 5 900 odpovědí a následně uspořádala formální setkání, na nichž se jednalo o transparentnost a referenční srovnávání.

⁽¹¹⁾ COM(2017) 614 final.

⁽¹²⁾ Projekt spolupráce regionální kanceláře WHO pro Evropu týkající se ukazatelů pro pitnou vodu „Doporučení na podporu revize přílohy I směrnice Rady 98/83/ES o jakosti vody určené k lidské spotřebě (směrnice o pitné vodě)“, 11. září 2017.

3.6. Nové náklady ponесou z větší části vodohospodáři, zatímco spotřebitelé by měli zaznamenat pouze nepatrný nárůst svých nákladů na domácnost. Směrnice v každém případě vylučuje riziko, že by pitná voda byla cenově nedostupná. Náklady na rodinu by mohly vzrůst o 0,73 % až 0,76 %, tedy o 7,90 až 10,40 EUR ročně, ale vyšší kvalita vody dodávané do domácností by mohla lidi přesvědčit, aby přestali spotřebovávat balenou vodu.

3.7. Případná ztráta pracovních míst by mohla být vyvážena nárůstem pracovních míst v oblasti poskytování vodohospodářských služeb a úsporami v oblasti obalů a recyklace plastů. Pracovní místa by měla být vytvářena zejména tam, kde se nacházejí zdroje dodávek.

3.8. Předpokládá se pozitivní dopad na malé a střední podniky, zejména na ty, které se zabývají analýzami a úpravou vody. Administrativní náklady pro vnitrostátní orgány by byly zanedbatelné nebo by se snížily.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV pečlivě prostudoval návrh Komise, jehož cílem je aktualizovat směrnici o pitné vodě. Výbor vyjadřuje především uspokojení nad tím, že je to poprvé, kdy legislativní postup zahájený z iniciativy evropských občanů dospěl k závěru a přitom zohlednil přání veřejnosti. Je však třeba zdůraznit, že více než 99 % pitné vody v EU odpovídá požadavkům směrnice 98/83/ES a má tu nejlepší kvalitu⁽¹³⁾.

4.2. Výbor však lituje, že směrnice jasně nestanoví uznání všeobecného práva na přístup k pitné vodě a k hygienickým službám, jak požaduje iniciativa Right2Water a jak stanoví rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů ze dne 25. září 2015 Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 a také cíle udržitelného rozvoje (cíl č. 6 Zajistit univerzální a rovný přístup k bezpečné a cenově dostupné pitné vodě pro všechny).

4.3. EHSV souhlasí s tím, že Komise zvolila jako nástroj směrnici, neboť ta v souladu se zásadou subsidiarity nejlépe odpovídá specifickým potřebám a problémům existujícím na vnitrostátní a místní úrovni, avšak za předpokladu, že je vždy uplatňován holistický přístup, který zohlední především veškeré další právní předpisy v oblasti udržitelného rozvoje a oběhového hospodářství, tak aby bylo zajištěno kvalitní zásobování pitnou vodou.

4.4. EHSV navrhuje, aby členské státy mohly v souladu se zásadou subsidiarity přijímat konkrétní opatření, jejichž cílem je usnadnit přístup k pitné vodě zranitelným a marginalizovaným jedincům. Výbor má však vážné pochybnosti ohledně zrušení stávajícího systému výjimek na vnitrostátní úrovni a současného zavedení automatických postupů podle článku 12 směrnice. Tato opatření totiž dostatečně nezohledňují územní specifika a mohla by vést k náhlému přerušení dodávek bez skutečného ohrožení lidského zdraví. V této souvislosti Výbor žádá, aby byl kladen větší důraz na trendy ve složení vody než na občasné jednotlivé údaje.

4.5. EHSV vítá pořádání rozsáhlých informačních kampaní s cílem informovat občany o nových prepisech na ochranu zdraví a podpořit širší a uvědomělé používání vody z veřejných zdrojů. Tyto kampaně by měly být vedeny i prostřednictvím jiných než digitálních nástrojů, aby byly zahrnuty všechny skupiny obyvatelstva. Komise by měla posoudit hospodářská opatření ve prospěch recyklačních kampaní, jakož i finanční podpory těch, kteří nakupují domácí spotřebiče s nízkou spotřebou vody.

4.6. EHSV podporuje návrh harmonizovat platné předpisy v oblasti materiálů, které jsou v kontaktu s pitnou vodou. Výbor se zejména domnívá, že by toto opatření mohlo napomoci vytváření významných úspor z rozsahu na vnitřním trhu a pokrokům v oblasti zdraví.

5. Konkrétní připomínky

5.1. EHSV považuje zkušenost, již představuje iniciativa Right2Water, za významný příklad, který Komise musí vzít s ohledem na posílení nástroje evropské občanské iniciativy v úvahu. Výbor zejména zdůrazňuje, že se jedná o první a jedinou iniciativu, která dospěla do konce, což dokládá přílišnou složitost tohoto nástroje jak ve fázi představení iniciativy a shromažďování podpisů ze strany výboru, který je jejím iniciátorem, tak ve fázi následné činnosti Komise⁽¹⁴⁾, jak již bylo částečně přiznáno v nedávno předloženém návrhu nařízení COM(2017) 482.

⁽¹³⁾ COM 2016/666.

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV Evropská občanská iniciativa (Úř. věst. C 237, 6.7.2018, s. 74).

5.2. Výbor se domnívá, že schůdnou možností by mohl být model WHO založený na minimálních množstvích vody na osobu a den ⁽¹⁵⁾. EHSV považuje za zásadní, aby EU stála v čele boje proti celosvětové vodní chudobě.

5.3. V souladu s pokyny Světové zdravotnické organizace (WHO) je důležité vytvářet politiky, jejichž cílem je zlepšit přístup spotřebitelů k pitné vodě na základě následujících ukazatelů:

- bezpečná: případné stopy patogenních mikroorganismů a chemických látek nesmějí přesahovat tolerovanou prahovou hodnotu či představovat radiologické riziko,
- přijatelná: voda musí mít přijatelnou barvu, vůni a chuť,
- dostupná: všichni mají právo na dodávky vody a hygienické služby, které jsou fyzicky dostupné přímo v rodině nebo v bezprostředním okolí rodiny, školního zařízení, pracoviště nebo zdravotnického zařízení,
- cenově dostupná: podle Rozvojového programu OSN (UNDP) by náklady na vodu neměly překročit 3 % rodinného příjmu.

5.4. EHSV se obává, že by se náklady pro spotřebitele mohly zvýšit, a znovu požaduje, aby bylo všem občanům přiznáno právo na pitnou vodu za dostupné ceny. Členské státy a Komise se proto vyzývají, aby v zájmu větší transparentnosti dohlížely na vývoj cen.

5.5. EHSV se domnívá, že díky aktualizaci směrnice by mohly vzniknout příležitosti a nová pracovní místa v mnoha malých a středních podnicích, zejména v těch, které se zabývají analýzami a kontrolou vody, údržbou a novými zařízeními. Výbor však konstatuje, že Komise nevěnuje téměř žádnou pozornost tomu, že je zapotřebí dostatečný počet pracovníků s odpovídajícími dovednostmi, kteří by byli schopni nové výzvy v tomto odvětví zvládat. EHSV zdůrazňuje významnou úlohu malých a středních podniků v oblasti distribuce vody. Aby malé a střední podniky nebyly vystaveny byrokratické zátěži, musí být jejich úloha přiměřená.

5.6. EHSV upozorňuje na rizika, která by tato směrnice mohla způsobit odvětví výroby minerálních vod a která by měla značný dopad na zaměstnanost. Komise těmto rizikům nevěnuje dostatečnou pozornost, a to ani z hlediska podpory podniků při případných restrukturalizacích, ani z hlediska případné podpory pracovníků v případech nezaměstnanosti a jejich rekvalifikace v zájmu jejich opětovného začlenění do trhu práce. EHSV se domnívá, že je třeba se touto problematikou zabývat na úrovni EU a že je třeba zapojit veškeré stanovené nástroje, mimo jiné i sociální dialog.

5.7. EHSV se domnívá, že je důležité monitorovat v souladu se směrnicí 2000/60/ES zdroje dodávek vody a zároveň – tam, kde je to zapotřebí – vytvářet zásoby vody pro řešení mimořádných situací, studovat nové přístupy k alternativním zdrojům, jako je například dešťová voda a odsolování, a rozumněji využívat podzemní vody, aby se omezilo plýtvání.

V Bruselu dne 12. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet35en.pdf>.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o provádění a fungování jména domény nejvyšší úrovně.eu a o zrušení nařízení (ES) č. 733/2002 a nařízení Komise (ES) č. 874/2004

[COM(2018) 231 final – 2018/0110 (COD)]

(2018/C 367/22)

Zpravodaj: **Philippe DE BUCK**

Konzultace	Evropský parlament, 28. 5. 2018 Rada, 5. 6. 2018
Právní základ	Článek 172 první odstavec Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce:	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato ve specializované sekci	28. 6. 2018
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	133/1/0

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV podporuje cíle uvedené v návrhu nařízení o provádění a fungování jména domény nejvyšší úrovně.eu a o zrušení nařízení (ES) č. 733/2002 a nařízení Komise (ES) č. 874/2004. Na straně jedné je účelem vyřešit zastaralá ustanovení a na straně druhé získat možnost rychleji reagovat na nadcházející vývoj.

1.2. EHSV chce zdůraznit, že vzhledem k významu internetového identifikátoru pro občany, společnosti a organizace EU by mělo být doménové jméno.eu považováno za službu obecného zájmu. Mělo by se proto zvážit, zda by rejstřík neměl být neziskovou organizací, která se zabývá pouze provozním řízením doménového jména, a zda by jakýkoli zisk neměl být převeden do rozpočtu EU.

1.3. EHSV bere na vědomí, že rejstřík je ustanoven v otevřeném zadávacím řízení, chce však zdůraznit, že vše musí probíhat tak, aby nedošlo k žádnému přerušení provozu domény.eu. Otevřené zadávací řízení by mohlo mít negativní vliv na stabilitu angažovaného personálu, na stabilní vztahy s mnoha elektronickými podatelny a na důvěru a renomé doménového jména. Veškerá kritéria pro výběr by tedy měla být jasně stanovena v dostatečném předstihu. Zejména, zda rejstřík může, či nemůže být obchodní společností. Výbor v každém případě požaduje, aby byl celý proces naprosto transparentní.

1.4. Komise by měla stanovit, zda rejstřík musí být neziskovou organizací, či nikoli.

1.5. EHSV podporuje vytvoření rady se zapojením více zúčastněných stran a přeje si v ní být zastoupen.

1.6. EHSV schvaluje rozšíření podmínek způsobilosti fyzických osob pro získání doménového jména.eu. Místo pobytu v členském státě Evropské unie již není základním předpokladem. Možnost každého státního příslušníka členského státu získat bez ohledu na místo pobytu doménové jméno.eu nejen posílí profil EU, ale také jasně prokáže spřízněnost s EU.

1.7. Brexit bude mít dopady na kritéria způsobilosti tehdy, pokud Spojené království z Evropské unie odejde, nebo až skončí jakékoli možné přechodné období. Všechny subjekty zabývající se správou a provozními povinnostmi doménového jména.eu by se na nové okolnosti měly připravit a vlastníci doménového jména.eu by měli být v předstihu informováni o odnětí práv na doménové jméno. Je třeba stanovit reálné lhůty.

1.8. EHSV žádá o období hladkého přechodu se stávajícím provozovatelem. Vzhledem k tomu, že v říjnu 2009 skončí smlouva nynějšího rejstříku EURid a že nové nařízení a prováděcí akty Komise nebudou v daném okamžiku pravděpodobně v plné míře vymahatelné, bude zapotřebí stanovit přechodné období, což znamená, že smlouvu s EURid bude nutné buď prodloužit, nebo znovu projednat. EHSV se domnívá, že jelikož může být nutné smlouvu pozměnit, měla by být příslušná jednání zahájena co nejdříve, aby se zabránilo jakémukoli možnému narušení provozu doménového jména.eu.

2. Úvod

2.1. Doména nejvyšší úrovně (TLD).eu je doménové jméno Evropské unie a jejích občanů. Přísluší EU a spravuje ji Evropská komise. Tato doména byla zavedena nařízením (ES) č. 733/2002 o zavádění domény nejvyšší úrovně.eu. Dále se řídí pravidly stanovenými v nařízení (ES) č. 74/2004 a jeho následných změnách, kterými se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce TLD.eu a zásady, jimiž se řídí registrace. Internetové sdružení pro přidělování jmen a čísel (ICANN) delegovalo TLD.eu v březnu 2005 a tato doména byla spuštěna v dubnu 2006 po období tzv. „sunrise period“ v prosinci 2005.

2.2. Tato doména byla zavedena s cílem posílit internetovou identitu Evropské unie a jejích občanů, obraz EU na globálních informačních sítích a profil vnitřního trhu EU na virtuálním tržišti internetu.

2.3. V souladu s cíli strategie pro jednotný digitální trh umožňuje TLD.eu evropským podnikům a občanům zapojit se do elektronického obchodování a zvýšit jejich podíl na elektronickém jednotném trhu.

2.4. **Rejstřík TLD.eu** je organizací, kterou Evropská komise vybírá na základě otevřené nabídky na období pěti let. Od jeho vzniku jej spravuje nezisková organizace EURid, a to na základě smlouvy s Evropskou komisí. Stávající smlouva s rejstříkem EURid končí v říjnu 2019. Doménové jméno.eu bylo doposud spravováno dobře. V průzkumu spokojenosti elektronických podatelů získal EURid ocenění jakožto nejlepší rejstřík.

2.5. Doménová jména.eu lze registrovat prostřednictvím sítě „**akreditovaných elektronických podatelů**“. V současné době může doménové jméno.eu registrovat pouze fyzická osoba, společnost nebo organizace („**žadatel o registraci**“) mající bydliště nebo sídlo v Evropské unii, na Islandu, v Lichtenštejnsku nebo v Norsku („omezení dle místa bydliště“).

2.6. Některá jména týkající se zeměpisných pojmů jsou rezervována. Tyto rezervace mohou zavést orgány EU, členské státy, země EHP a země ve fázi přistoupení do EU, jakož i EURid. Nařízení (ES) č. 1654/2005 obsahuje seznam rezervovaných jmen (např. „republicaportuguesa“, „hrvatska“) a stanoví, že názvy ze seznamu v příloze tohoto nařízení se rezervují či registrují pouze jako jména domén druhého stupně přímo pod TLD.eu.

2.7. TLD.eu patří mezi největší mezinárodní TLD. Podle údajů Komise bylo provedeno více než 3,8 milionu registrací. Po doménách.de, uk a.nl je čtvrtou největší TLD na evropské úrovni. V celém světě je více než 700 akreditovaných elektronických podatelů. Počet registrací.eu od vzniku domény výrazně rostl, v posledních dvou letech však začal tento růst stagnovat. Průměrná míra obnovy doménových jmen.eu (80 %) je vyšší než celkový odvětvový průměr (70–75 %). Používání mobilních aplikací, vyhledávačů a sociálních médií pro přístup k on-line obsahu navíc snižuje viditelnost doménových jmen, což vytváří tlak na tradiční doménová jména.

2.8. Od přijetí nařízení týkajících se.eu prošly on-line prostředí a politický a legislativní rámec EU zásadními proměnami. S rychlým nárůstem generických domén nejvyšší úrovně (jako např. .top, .trade, .club nebo .xyz) konkurence v oblasti doménových jmen značně vzrostla. To mělo dopad na dynamiku mezi rejstříky a elektronickými podatelny. Elektronické podatelny mají nyní větší pravomoc rozhodovat, na kterých rejstřících získají při nabízení doménových jmen svým zákazníkům lepší viditelnost. Ve správě internetu a dynamickém ekosystému TLD současně došlo k podstatným technickým změnám. Provozovatel rejstříku TLD.eu musí reagovat na čím dál složitější požadavky na kvalitu.

2.8.1. Nástup a růst platform sociálních médií navíc změnil poptávku po jednoznačných internetových identifikátorech. Jednoznačné internetové identifikátory jsou veškeré druhy řetězců (domén, uživatelských jmen), které umožňují přítomnost na internetu. Jednotlivci a malé a střední podniky mají pro zajištění přítomnosti na internetu levné a výhodné možnosti. To má velký dopad na trh s doménovými jmény.

2.9. Podle Komise je třeba v nynějším rámci řešit následující problémy:

2.9.1. TLD.eu se řídí zastaralým a nepružným právním rámcem, který nelze snadno modernizovat. Nařízení obsahují velmi podrobná ustanovení, která již nemusí být aktuální, což má vliv na každodenní správu domény.eu. Rámec nedisponuje flexibilitou potřebnou k tomu, aby se efektivně vypořádal s rychle se měnícím trhem systému doménových jmen (DNS).

2.9.2. Nynější struktura nepředstavuje optimální strukturu správy z hlediska dohledu a odpovědnosti ve vztahu k provozovateli rejstříku. Nezohledňuje charakter správy internetu se zapojením více zúčastněných stran a neuděluje Komisi dostatečné pravomoci v oblasti dohledu ve vztahu k provozovateli rejstříku.

2.9.3. Současná pravidla rejstříku TLD.eu neumožňují prodávat doménová jména.eu přímo samotným zákazníkům, což může oslabit jeho schopnost efektivně uvádět své služby na trh.

3. Shrnutí návrhu Komise

3.1. Hlavní aspekty nového návrhu jsou tyto:

3.1.1. *Právní rámec, jenž bude zahrnovat:*

- flexibilní **nařízení** založená na zásadách, která obstojí v budoucnu,
- postupy projednávání ve výborech omezené na hlavní aspekty správy TLD.eu, např. kritéria pro výběr provozovatele rejstříku nebo rezervovaných doménových jmen,
- smlouva mezi Komisí a provozovatelem rejstříku se všemi důležitými podrobnými zásadami a postupy. Zahrnuje v příloze politiky a postupy týkající se správy doménového jména, což znamená, že jakékoli budoucí technické změny se budou muset uskutečnit prostřednictvím revize smluvních podmínek.

3.1.2. *Zlepšení v oblasti řízení a správy TLD.eu prostřednictvím:*

- poradního orgánu, **radu se zapojením více zúčastněných stran**, jenž bude Komisi poskytovat pomoc a poradenství ohledně náležitého provádění nařízení a provozování domény.eu,
- nových pravomocí Komise v oblasti dohledu ve vztahu k rejstříku s cílem lépe vykonávat dohled nad vytvářením, přidělováním a správou TLD.eu a ověřovat soulad rejstříku s nařízením. Rejstřík bude každé dva roky podroben auditu vnějším auditorem.

3.1.3. *Rozšíření stávajících kritérií způsobilosti pro registraci doménových jmen.eu:*

- občané EU s pobytem ve třetích zemích budou mít nárok na registraci domény.eu; fyzické osoby a podniky ze třetích zemí se sídlem v Evropské unii (s místem pobytu/sídlem) mají rovněž tento nárok.

3.1.4. *Zrušení přísného zákazu vertikálního oddělení:*

- Komise by mohla rozšířit škálu služeb rejstříku (prodej doménových jmen koncovým uživatelům, přímá registrace doménového jména na internetových stránkách rejstříku), aniž by tím bylo dotčeno uplatňování pravidel spravedlivé hospodářské soutěže.

3.2. Komise bude sledovat uplatňování nařízení a nejpozději do pěti let od data jeho použitelnosti předloží zprávu o jeho hodnocení. Pokrok TLD.eu bude navíc pravidelně sledován prostřednictvím předložení zprávy o zavádění, účinnosti a fungování doménového jména tři roky po předložení výše uvedené zprávy o hodnocení a poté každé tři roky.

3.3. Návrh je v souladu s cíli strategie pro jednotný digitální trh, mezi něž patří i podpora evropského podnikání a začínajících podniků, jakož i posílení bezpečnosti a důvěry v on-line prostředí. Nařízení by mělo být prováděno v souladu se základními právy v oblasti ochrany údajů, soukromí, bezpečnosti a mnohojazyčnosti. Součástí všech vytvořených nebo spravovaných systémů a databází zpracovávání osobních údajů by měla být ochrana osobních údajů již od návrhu a standardní nastavení ochrany údajů.

4. Obecné připomínky

4.1. EHSV podporuje cíle uvedené v návrhu nařízení o provádění a fungování jména domény nejvyšší úrovně.eu a o zrušení nařízení (ES) č. 733/2002 a nařízení Komise (ES) č. 874/2004. Na straně jedné je účelem vyřešit zastaralá ustanovení a na straně druhé získat možnost rychleji reagovat na nadcházející vývoj.

4.2. EHSV chce zdůraznit, že vzhledem k významu internetového identifikátoru pro občany, společnosti a organizace EU by mělo být doménové jméno.eu považováno za službu obecného zájmu. Mělo by se proto zvážit, zda by rejstřík neměl být neziskovou organizací, která se zabývá pouze provozním řízením doménového jména, a zda by jakýkoli zisk neměl být převeden do rozpočtu EU.

4.3. EHSV bere na vědomí, že rejstřík je ustanoven v otevřeném zadávacím řízení, chce však zdůraznit, že vše musí probíhat tak, aby nedošlo k žádnému přerušení provozu domény.eu. Otevřené zadávací řízení by mohlo mít negativní vliv na stabilitu angažovaného personálu, na stabilní vztahy s mnoha elektronickými podatelny a na důvěru a renomé doménového jména. Veškerá kritéria pro výběr by tedy měla být jasně stanovena v dostatečném předstihu. Zejména, zda rejstřík může, či nemůže být obchodní společností.

4.4. Prostředí a trh s doménovými jmény se skutečně vyvíjejí z důvodu nových zúčastněných stran v oblasti internetu, několikanásobného zvýšení počtu generických doménových jmen a rychlého vývoje internetové komunikace na straně podniků a soukromých uživatelů.

4.5. EHSV považuje za správné, že nové nařízení je založeno na zásadách, což znamená, že v navržených pravidlech jsou zakotveny pouze základní a obecné zásady. Řadu konkrétních regulačních prvků, např. rezervovaná doménová jména a kritéria pro výběr rejstříku, proto podrobně stanoví Komise prostřednictvím prováděcích aktů a postupu projednávání ve výběrech. Další, podrobnější specifikace, jimž bude zvolený rejstřík podléhat, budou projednány a stanoveny v rámci smlouvy.

4.6. Ačkoli EHSV upřednostňuje pružnější přístup v jednáních o nařízení a smlouvě, požaduje, aby celý proces zveřejnění výzvy k podávání nabídek a jednání o smlouvě byl od samého začátku i v celém průběhu zcela transparentní. Při vypracovávání odpovědí na nabídku i při jednáních o smlouvě by kandidáti měli mít jasnou představu o povinnostech, podmínkách a právech.

4.6.1. Ve srovnání se stávajícím nařízením nové nařízení nevylučuje vertikální integraci, což znamená, že ustanovený rejstřík může rovněž fungovat jako elektronická podatelna a nabízet doménové jméno.eu na trhu. EHSV by mohl tuto inovaci přijmout, zejména pak v zemích nebo regionech, kde mají žadatelé o registraci omezený výběr místních elektronických podatel. Podpořilo by se tak větší pronikání doménového jména.eu na trh, zejména u jeho variant s jiným skriptem.

4.6.2. Podobně nebude podle nového návrhu pro ustanovený rejstřík povinné, aby byl neziskovou organizací. Pokud Komise tento přístup potvrdí, bude to podle EHSV představovat zásadní změnu s významnými důsledky. Je tomu tak proto, že komerční subjekty budou jednat různě, neboť budou muset vytvářet zisk z doménového jména.eu, a přebytky vytvořené rejstříkem již nebudou převáděny do rozpočtu EU. EHSV žádá Komisi, aby tento aspekt co nejdříve vyjasnila, a legislativní proces tak bylo možné vést se všemi důležitými informacemi.

4.6.3. Jak je uvedeno v posouzení dopadů, je vhodné upozornit na skutečnost, že Evropská unie měla ze současného nastavení rejstříku prospěch, neboť Komisi umožnilo podporovat řadu projektů a iniciativ, jako jsou schůze EuroDIG a ICANN v Bruselu.

4.7. Důležitou novinkou bude zřízení rady se zapojením více zúčastněných stran, která se podle 20. bodu odůvodnění bude zakládat na soudržném souboru celosvětových a inkluzivních zásad internetu. Rada bude podle čl. 14 odst. 2 složena z těchto šesti skupin: vlád členských států, soukromého sektoru, občanské společnosti, akademické obce, mezinárodních organizací a odborné obce.

4.7.1. EHSV je ochoten tento přístup zcela podpořit, neboť s ohledem na internet budou mít tyto zúčastněné strany možnost poskytovat orgánům EU poradenství ohledně sdílených zásad, norem, pravidel, rozhodovacích postupů a programů, které ovlivňují používání internetu a jeho rozvoj. Zdůrazňuje nicméně, že je důležité lépe upřesnit, že úkolem této rady nebude zasahovat do provozního řízení doménového jména.eu. EHSV tudíž Komisi žádá, aby objasnila úlohu a oblast působnosti této rady. Na řádné fungování této rady je třeba poskytnout dostatečné finanční prostředky.

4.7.2. Výbor jakožto zástupce organizované občanské společnosti, jehož dosavadní důležité činnosti (mimo jiné v souvislosti s příslušnými tématy, jako jsou digitalizace hospodářství a rozvoj elektronického obchodování) je třeba vzít v potaz, má zjevně logické oprávnění k tomu, aby byl v této radě zastoupen.

4.8. EHSV také vítá skutečnost, že dohled nad dodržováním právních náležitostí všech procesů prováděných rejstříkem bude posílen zavedením vnějšího auditu, který bude prováděn každé dva roky. Rada se zapojením více zúčastněných stran bude navíc poskytovat poradenství ohledně toho, jakým způsobem a v jaké míře by audit měl být proveden.

4.9. EHSV schvaluje rozšíření podmínek způsobilosti fyzických osob pro získání doménového jména.eu. Místo pobytu v členském státě Evropské unie již není základním předpokladem. Možnost každého státního příslušníka členského státu získat bez ohledu na místo pobytu doménové jméno.eu nejen posílí profil EU, ale také jasně prokáže spřízněnost s EU.

5. Konkrétní připomínky

5.1. Vzhledem k tomu, že v říjnu 2009 skončí smlouva nynějšího rejstříku EURid a že nové nařízení a prováděcí akty Komise nebudou v daném okamžiku pravděpodobně v plné míře vymahatelné, bude zapotřebí stanovit přechodné období, což znamená, že smlouvu s EURid bude nutné buď prodloužit, nebo znovu projednat. EHSV se domnívá, že jelikož může být nutné smlouvu pozměnit, měla by být příslušná jednání zahájena co nejdříve, aby se zabránilo jakémukoli možnému narušení provozu doménového jména.eu.

5.2. EHSV s potěšením konstatuje, že postupy alternativního řešení sporů (ADR) jsou doplněny o možnosti řešení sporů online.

5.3. 16. bod odůvodnění a čl. 11 písm. f) příslušným orgánům umožňuje přístup k údajům v rejstříku pro účely předcházení, odhalování a stíhání trestné činnosti. Stávající znění navrhuje, aby donucovací orgány mohly mít neomezený, neselektivní přístup k registračním údajům. Jakákoli právní povinnost spolupráce s příslušnými orgány by rovněž měla zdůraznit kontroly, rovnováhu a omezení těchto povinností.

5.4. Čl. 12 odst. 1 stanoví, že „rejstřík zřídí a spravuje databázi WHOIS za účelem poskytování *přesných a aktuálních informací o registraci doménových jmen v TLD.eu*.“ V systému doménových jmen (DNS), kam údaje vkládá mnoho stran, nad nimiž má rejstřík jen malou kontrolu, je zajištění přesnosti údajů v databázi WHOIS náročné. Například s konečným uživatelem (žadatelem o registraci) má obvykle uzavřenou smlouvu elektronická podatelna. Zatímco některé rejstříky provádějí následné kontroly přesnosti údajů, v případě WHOIS není pro žádný rejstřík doménového jména proveditelné, aby u těchto údajů zaručil 100 % přesnost a aktuálnost. Hrozí, že by toto ustanovení mohlo nastavit nereálnou a nedosažitelnou úroveň přesnosti.

5.5. Definice pojmu „rejstřík“ (čl. 2 odst. a)) zahrnuje spojení slov „...a **šíření zónových souborů TLD**“. Toto vyjádření je dvojznačné a mohlo by být vykládáno tak, že rejstřík je nucen zveřejňovat své zónové soubory. Většina národních domén nejvyšší úrovně nezveřejňuje své zónové soubory kvůli ochraně soukromí a kybernetické bezpečnosti. Znění definice by mělo objasnit, že zveřejňování zónového souboru požadováno není.

5.6. Brexit bude mít dopady na kritéria způsobilosti tehdy, pokud Spojené království z Evropské unie odejde, nebo až skončí jakékoli možné přechodné období. Všechny subjekty zabývající se správou a provozními povinnostmi doménového jména.eu by se na nové okolnosti měly připravit a vlastníci doménového jména.eu by měli být v předstihu informováni o odnětí práv na doménové jméno. Je třeba stanovit reálné lhůty.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a 2008/118/ES, pokud jde o zahrnutí italské obce Campione d'Italia a italských vod jezera Lugano do celního území unie a do územní působnosti směrnice 2008/118/ES

[COM(2018) 261 *final* – 2018/0124 (CNS)]

(2018/C 367/23)

Konzultace	Rada Evropské unie, 29. 5. 2018
Právní základ	Článek 113 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	174/0/2
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Výbor s tímto návrhem souhlasí a domnívá se, že nevyžaduje žádné připomínky z jeho strany, a proto jednomyslně rozhodl, že stanovisko předloží k hlasování bez rozpravy (čl. 50 odst. 4 a čl. 56 odst. 3 jednacího řádu).

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o dobu použití volitelného mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů a mechanismu rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH

[COM(2018) 298 final – 2018/0150(CNS)]

(2018/C 367/24)

Konzultace	Rada Evropské unie, 11. 6. 2018
Právní základ	Článek 113 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.:	536
Výsledek hlasování	175/1/3
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a vyjádřil se k němu již ve svém stanovisku „Odchylky v oblasti DPH – přenesení daňové povinnosti“ přijatém dne 31. května 2017 ⁽¹⁾, rozhodl se na 536. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 11. a 12. července 2018 (jednání dne 11. července 2018), 175 hlasy pro, přičemž 1 hlas byl proti a 3 členové se zdrželi hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko a odkázat na svůj postoj vyjádřený ve výše uvedeném dokumentu.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹⁾ Úř. věst. C 288, 31.8.2017, s. 52.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 110/2008, pokud jde o jmenovitá množství pro účely uvádění jednou destilovaného šóců vyráběného v periodicky pracujícím destilačním přístroji a lahvovaného v Japonsku na trh Unie

[COM(2018) 199 *final* – 2018/0097 (COD)]

(2018/C 367/25)

Konzultace	Evropský parlament, 2. 5. 2018 Rada Evropské unie, 30. 4. 2018
Právní základ	čl. 114 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	170/0/5
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý, a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 536. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 11. a 12. července 2018 (jednání dne 11. července 2018), 170 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 5 členů se zdrželo hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění rozhodnutí Rady 2003/17/ES, pokud jde o rovnocennost přehlídek porostu prováděných v Brazílii u množitelského porostu pro produkci osiva píce a množitelského porostu pro produkci osiva obilovin a rovnocennost osiva píce a osiva obilovin vyprodukovaných v Brazílii a pokud jde o rovnocennost přehlídek porostu prováděných v Moldavsku u množitelského porostu pro produkci osiva obilovin, množitelského porostu pro produkci osiva zeleniny a množitelského porostu pro produkci osiva olejnin a přadných rostlin a rovnocennost osiva obilovin, osiva zeleniny a osiva olejnin a přadných rostlin vyprodukovaných v Moldavsku

[COM(2017) 643 final – 2017/0297 (COD)]

(2018/C 367/26)

Konzultace	Rada Evropské unie, 18. 6. 2018
Právní základ	čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato na plenárním zasedání	11. 7. 2018
Plenární zasedání č.	536
Výsledek hlasování	166/0/4
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

Dne 18. června 2018 se Rada rozhodla předložit Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru ke konzultaci v návaznosti na změnu právního základu na čl. 43 odst. 2 SFEU kompromisní znění dokumentu č. 9299/18 schválené Výborem stálých zástupců na jeho schůzi dne 27. dubna 2018.

Vzhledem k tomu, že se již Výbor vyjádřil k obsahu návrhu ve svém stanovisku EESC 2018/00043 (NAT/726) přijatém dne 14. února 2018 (*), rozhodl se na 536. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 11. a 12. července 2018 (jednání dne 11. července 2018), 166 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 4 členové se zdrželi hlasování, nevypracovat k tomuto tématu nové stanovisko, ale odkázat na svůj postoj vyjádřený ve výše uvedeném dokumentu.

V Bruselu dne 11. července 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

(*) Úř. věst. C 227, 28.6.2018, s. 76.

